

การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษา
ระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ

ปริญญาานิพนธ์
ของ
นิพนธ์ วรรณเวช

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
มีนาคม 2548

การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษา
ระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ

บทคัดย่อของ
ของ
นิพนธ์ วรรณเวช

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
มีนาคม 2548

นิพนธ์ วรรณเวช. (2548). การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับ
บัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คณะกรรมการควบคุม : ดร.จรรุวรรณ สกุลคู, ดร.สมสุข ชีระพิจิตร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษา
ระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ ตามการประเมินของผู้บริหาร ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อ
ต่อการจัดการศึกษา ประกอบด้วยสภาพทางกายภาพ การบริหารหลักสูตร และปัจจัยด้านผู้บริหาร
ประกอบด้วย ประสิทธิภาพทางการบริหาร ระดับการศึกษา พฤติกรรมผู้นำสองมิติ ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำ
แบบมุ่งงาน และพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ และประสิทธิผลตามการประเมินของอาจารย์ ได้แก่ปัจจัย
ด้านอาจารย์ประกอบด้วยประสิทธิภาพการทำงานของอาจารย์ ความพึงพอใจในงาน การได้รับการ
สนับสนุนทางสังคม และความสามัคคีของอาจารย์ ปัจจัยด้านนักศึกษาประกอบด้วยพฤติกรรมการเรียนรู้
พฤติกรรมสังคมกลุ่มเพื่อน และความพร้อมของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารระดับสูงประกอบด้วย
อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ คณบดีคณะ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย และผู้อำนวยการสำนักวิทย
บริการ ที่ปฏิบัติงานในสถาบันราชภัฏปีการศึกษา 2547 จำนวน 128 คน และอาจารย์ที่สอนในระดับ
บัณฑิตศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถาบันราชภัฏปีการศึกษา 2547 จำนวน 224 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ
วิจัยเป็นแบบสอบถามเพื่อการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ
ตามการประเมินของผู้บริหารมี 5 ปัจจัย ดังนี้ ระดับการศึกษาของผู้บริหาร(X_1) สภาพทางกายภาพ(X_3)
การบริหารหลักสูตร(X_4) พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน(X_5) พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์(X_6) สัมพันธ์กับ
ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
และ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏตามการประเมิน
ของผู้บริหารมี 4 ปัจจัย เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การบริหารหลักสูตร(X_4) พฤติกรรมผู้นำแบบ
มุ่งงาน(X_5) สภาพทางกายภาพ (X_3) และระดับการศึกษาของผู้บริหาร(X_1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01 ซึ่งสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏได้
ร้อยละ 81.70 โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

1.1 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y_a = -.398 + .517X_4 + .314X_5 + .165X_3 + .138X_1$$

1.2 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .196X_4 + .208X_5 + .204X_3 + .210X_1$$

2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏตามการประเมินของอาจารย์มี 6 ปัจจัย ดังนี้ ความพึงพอใจในงาน(X_9) การได้รับการสนับสนุนทางสังคม(X_9) ความสามัคคีของอาจารย์(X_{10}) พฤติกรรมการเรียน(X_{11}) พฤติกรรมสังคมกลุ่มเพื่อน(X_{12}) และความพร้อมของนักศึกษา(X_{13}) สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏตามการประเมินของอาจารย์มี 3 ปัจจัย เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ความพร้อมของนักศึกษา(X_{13}) ความสามัคคีของอาจารย์(X_{10}) และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของอาจารย์(X_9) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏได้ร้อยละ 58.40 โดยเขียนเป็นสมการณได้ดังนี้

2.1 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y_b = -.342 + .429X_{13} + .384X_{10} + .224X_9$$

2.2 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .341X_{13} + .363X_{10} + .226X_9$$

3. การประเมินประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ประเมินประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาแต่ละด้านและโดยรวมทุกด้านสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

AN ANALYSIS OF FACTORS RELATED TO EFFECTIVENESS
IN THE MANAGEMENT OF GRADUATE STUDY
AT RAJABHAT INSTITUTES

A DISSERTATION
BY
NIPON WONNAWED

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Doctoral Degree In Higher Education
at Srinakharinwirot University
March 2005

Nipon wonnawed. (2005). *An analysis of Factors Influencing Effectiveness of Graduate Study Management at Rajabhat Institutes*. Dissertation of Doctoral degree, Ed.D. (Higher Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr.Jaruwan Skulkhu, Dr.Somsuke Terapigitra, Asst.Prof. Dr.Suchada Sutummaruk.

The purpose of this study was to analyze factors influencing effectiveness of graduate study management at Rajabhat institutes as perceived by administrators and instructors. The Administrators related factors were physical environment, curriculum administration, administration experience, educational level, and administrative behavior while instructor related factors were work experience, job satisfaction, social support, and esprit de corps. The students factors included learning behavior, peer behavior, and students' readiness. A sample of 128 administrators and 224 instructors working at Rajabhat institutes in academic year 2004 was used in the study. The instruments used were questionnaires for administrators and instructors. The statistical methods employed include mean, standard deviation, Pearson product moment correlation and stepwise multiple regression analysis.

The results were as follow

1. Factors influencing effectiveness of graduate study management as perceived by administrators were curriculum administration (X_4), job – related administrative behavior (X_5), physical environment (X_3), and administrators' educational level (X_1). These factors could predict the effectiveness of graduate study management up to 81.70 percent ($p < .01$). The predicting equations were :

$$Y_a = -.398 + .517X_4 + .314X_5 + .165X_3 + .138X_1$$

and in term of standard scores;

$$Z = .196X_4 + .208X_5 + .204X_3 + .210X_1$$

2. Factors influencing effectiveness of graduate study management as perceived by instructors were students' readiness (X_{13}), instructors' esprit de corps (X_{10}), and social support (X_9). These factors could predict the effectiveness of graduate study management up to 58.40 percent ($p < .01$). The predicting equations were:

$$Y_b = -.342 + .429X_{13} + .384X_{10} + .224X_9$$

and in term of standard scores;

$$Z = .341X_{13} + .363X_{10} + .226X_9$$

3. The entire samples of administrators and instructors rated the effectiveness of graduate study management at high level, and when compared with the criterion 3.00 set by the researcher, the overall effectiveness of graduate study management was significantly higher than the criterion.

การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษา
ระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ

ปริญญาานิพนธ์
ของ
นิพนธ์ วรรณเวช

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
มีนาคม 2548
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษา
ระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ

ของ
นายนิพนธ์ วรรณเวช

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2548

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(ดร.จารุวรรณ สกุลคู)

..... กรรมการ
(ดร.สมสุข ธีระพิจิตร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ดร.อรรณพ โพธิสุข)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล ไกรสิทธิ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ในหลายประการจากท่านอาจารย์ ดร.จรรุวรรณ สกุลกู ประชานกรรมการควบคุมปริญญาโท และ ให้โอกาสแก่ผู้วิจัยได้ดำเนินการจนสำเร็จในครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร.สมสุข วีระพิจิตร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติา สุธรรมรักษ์ กรรมการควบคุมปริญญาโท ซึ่งทั้งสองท่านเป็นผู้ที่คอยให้คำปรึกษา ดูแล เอาใจใส่ ด้วยความห่วงใย และเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยอย่างดียิ่งเสมอมา ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร.อรธณพ โปธิสุข กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม และรองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล ไกรสิทธิ์ กรรมการที่ แต่งตั้งเพิ่มเติมภายนอก ที่กรุณาช่วยแนะนำ ช่วยเหลือด้วยความเข้าใจ รวมทั้งให้ข้อคิดกับผู้วิจัยอย่างดียิ่ง ซึ่งผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อารมณ สนานุกู ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พันธศักดิ์ พลสารัมย์ รองศาสตราจารย์ ดร.พะยอม วงศ์สารศรี อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และอาจารย์ เสาวภา ไพทยวัฒน์ ที่กรุณาตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถาม ขอบคุณ ดร.นิมิตร มั่งมีทรัพย์ ที่กรุณาช่วยแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และอาจารย์ชวน ภารังกุล ที่ช่วยเอื้อเฟื้อในการเก็บ รวบรวมข้อมูลวิจัย ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับความสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร และอาจารย์สถาบันราชภัฏทุกแห่ง ที่กรุณาเสียสละเวลาในการให้ข้อมูล การวิจัย ขอบคุณเพื่อนอาจารย์ในสถาบันราชภัฏที่ผู้วิจัยไปเก็บข้อมูล ได้กรุณาช่วยเหลือในการ ประสานงานการรวบรวมข้อมูลวิจัยให้เป็นอย่างดี

ขอบคุณเพื่อน ๆ น้องๆ สาขาการอุดมศึกษาทุกคนที่เป็นกำลังใจ และห่วงใย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใน น้ำใจเป็นอย่างยิ่ง

ความสำเร็จ และความภาคภูมิใจครั้งนี้ ขอมอบให้ อาจารย์สุวารี วรรณเวช นายปฐม วรรณเวช และ ด.ญ.ทวินนท์ วรรณเวช ที่ช่วยเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยด้วยความเข้าใจอย่างดียิ่งตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อนิคม วรรณเวช (ผู้ล่วงลับ) และคุณแม่จำรัส วรรณเวช ที่ได้อบรม เลี้ยงดูผู้วิจัยให้เป็นคนดี และมีความรู้มาจนถึงปัจจุบัน

คุณค่า และประโยชน์ของปริญญาโทฉบับนี้ ขอโน้มรำลึกถึงคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ ที่ได้ ปลุกฝังอบรมให้ผู้วิจัยได้มีความรู้ มีวิชาชีพ และเป็นคนดีของสังคม

นิพนธ์ วรรณเวช

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	7
ความสำคัญของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ตัวแปรที่ศึกษา.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
กรอบความคิดในการวิจัย	11
สมมติฐานของการวิจัย	15
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
ประสิทธิผลขององค์การ	16
แนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล	16
ความหมายประสิทธิผลขององค์การ	17
การประเมินประสิทธิผลขององค์การ	18
ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ.....	30
ด้านการบริหารงานทั่วไป.....	31
ด้านการบริหารงานวิชาการ.....	31
ด้านการบริหารงานบุคคล.....	32
ด้านการบริหารงานการเงิน.....	33
ด้านการพัฒนาท้องถิ่น.....	34
บทบาทของการอุดมศึกษาและบัณฑิตศึกษา	36
ภารกิจของการอุดมศึกษา	36
ภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา	37
การปฏิรูปอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติ	
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	38
พันธกิจของสถาบันอุดมศึกษาและบัณฑิตศึกษา	41
บัณฑิตศึกษากับการพัฒนาประเทศ	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา.....	45
ความหมายของบัณฑิตศึกษา	45
แนวคิดพื้นฐานของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา	46
วัตถุประสงค์ของอุดมศึกษาและบัณฑิตศึกษา	47
ขอบเขตของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา	47
หลักสูตรและการสอนระดับบัณฑิตศึกษา	48
การจัดดำเนินงานบัณฑิตศึกษา	55
สภาพการจัดการศึกษาและบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ	58
พันธกิจการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	60
จุดมุ่งหมายของการจัดอุดมศึกษาและบัณฑิตศึกษา	60
ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาและบัณฑิตศึกษา.....	62
ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา	62
ปัจจัยด้านผู้บริหาร	63
ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน	65
ปัจจัยด้านนักศึกษา	68
3 วิธีดำเนินการวิจัย	71
ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	71
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย	76
การเก็บรวบรวมข้อมูล	77
การวิเคราะห์ข้อมูล	78
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	79
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
การวิเคราะห์ข้อมูล	81
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	96
สรุปผลการวิจัย.....	98
อภิปรายผล.....	100
ข้อเสนอแนะ.....	107
บรรณานุกรม	110
ภาคผนวก	126
ภาคผนวก ก. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	127
ภาคผนวก ข. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม....	153
ภาคผนวก ค. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถาม สำหรับผู้บริหาร	155
ภาคผนวก ง. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถาม สำหรับอาจารย์	163
ภาคผนวก จ. เอกสารประสานงานวิจัย	172
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	178

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 เกณฑ์การประเมินประสิทธิผลขององค์การในแบบจำลองรูปแบบต่าง ๆ	21
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างสถาบันราชภัฏ.....	72
3 จำนวนร้อยละของข้อมูลที่จัดเก็บและเก็บได้แยกตามสถานภาพ.....	77
4 ข้อมูลพื้นฐานแสดงร้อยละกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา การดำรงตำแหน่งบริหาร และประสบการณ์การบริหาร	82
5 ข้อมูลพื้นฐานแสดงร้อยละกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน.....	84
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัย ตามการประเมินของผู้บริหาร.....	85
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัย ประสิทธิผลของการจัดการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏตามการประเมินของผู้บริหาร.....	86
8 ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของการจัดการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาตามการประเมินของผู้บริหาร.....	86
9 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเมื่อใช้ประสิทธิผลของการจัดการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาตามการประเมินโดยผู้บริหาร.....	87
10 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาตามการประเมินของผู้บริหารโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ.....	88
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัย ตามการประเมินของอาจารย์.....	90
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัย ประสิทธิผลของการจัดการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏตามการประเมินของอาจารย์.....	91
13 ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของการจัดการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาตามการประเมินของอาจารย์.....	91
14 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเมื่อใช้ประสิทธิผลของการจัดการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาตามการประเมินของอาจารย์.....	92
15 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาตามการประเมินของอาจารย์โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ.....	92
16 การประเมินประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามการประเมิน ของผู้บริหารเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด.....	94

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

17 การประเมินประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามการประเมิน ของอาจารย์เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด.....	94
---	----

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบความคิดในการวิจัย	14

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในโลกยุคสังคมแห่งความรู้ (Knowledge – based society) ที่ความรู้และภูมิปัญญาของแต่ละสังคม ได้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาประเทศและแข่งขันกับนานาประเทศ ซึ่งหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้นควรสนใจที่จะพัฒนาความรู้ของคนในสังคมให้รู้จักคิดเป็นและรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต(ทักษิณ ชินวัตร. 2544 : 5) การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลให้หลายประเทศทั่วโลกต่างหันกลับมาทบทวนบทบาทและแนวทางการจัดการศึกษาของตนอย่างจริงจัง ด้วยเป้าหมายเพื่อสร้างและพัฒนากำลังคนให้มีความสามารถที่จะนำการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศให้ก้าวสู่ศตวรรษใหม่อย่างมั่นคง โดยเฉพาะอุดมศึกษาไทย นอกจากจะได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้ว อุดมศึกษาไทยยังต้องเผชิญกับกระแสกดดันภายในประเทศ และปัญหาภายในตัวเองหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นคุณภาพด้านการจัดการศึกษา ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และความเสมอภาคในการให้บริการในด้านต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 1 – 2) ปัจจุบันสังคมไทยได้มาถึงจุดเปลี่ยนที่สำคัญซึ่งจะเห็นได้จากความหลากหลายในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสังคมข่าวสาร สังคมธุรกิจบริการ สังคมเทคโนโลยี สังคมเกษตรอุตสาหกรรม และสังคมนานาชาติ รวมทั้งกิจกรรมทางสังคมที่ทุกคนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วม และเข้าไปตรวจสอบในกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อก่อให้เกิดความชัดเจนโปร่งใส ดังนั้นสภาพสังคมที่มีความหลากหลายดังกล่าว ย่อมจะมีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2542 : 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ตามมาตรา 28 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาที่มีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูง และการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจำเป็นต้องมีการปฏิรูปเพื่อให้เกิดการพัฒนาวิชาการและการสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาสังคมต่อไป โดยเฉพาะการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งมีภาระหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาวิชาการและการสร้างองค์ความรู้ให้แก่สังคม (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. 2543 : 12) การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการศึกษาที่ดั้งเดิม ลึกซึ้ง เป็นความชำนาญพิเศษ เป็นกระบวนการถ่ายพลังความคิด สืบเสาะ แสวงหาวิชาการที่บริสุทธิ์ และปลูกคนเข้าสู่สภาวะที่เป็นเลิศในวิถีทางแห่งปัญญา (ประชุมสุข อาชวอำรุง. 2523) โดยที่การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจะเป็นการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกที่มีการจัดการเรียนการสอนเน้นหนักที่การ

แสวงหาความรู้และการพัฒนาความรู้ขึ้นใหม่เป็นหลักสำคัญ (ไพฑูริย์ สินลารัตน์. 2543) ดังที่ เกษม วัฒนชัย (2544 : 3)กล่าวไว้ว่ากำลังคนระดับบัณฑิตศึกษาหรือผู้สำเร็จการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี เป็นกำลังสำคัญยิ่ง ในการพัฒนาประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาชาติทั้งนี้ เนื่องจากการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เป็นการผลิตกำลังคนระดับวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง เพื่อให้มีความรู้ความชำนาญและเชี่ยวชาญเฉพาะทางมากขึ้น มีความสามารถในการวิเคราะห์วิจัยที่จะนำไปสู่การพัฒนาและบุกเบิกวิทยาการใหม่ ๆ ให้สามารถสนองตอบความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคม สามารถชี้นำสังคมไปสู่ทิศทางที่พึงประสงค์ ตลอดจนสามารถนำความรู้ด้านวิชาการและวิชาชีพมาประยุกต์ปรับใช้เพื่อการพัฒนาตนเอง หน่วยงาน และสังคมโดยส่วนรวมให้มีคุณค่ายิ่งขึ้น ดังนั้น การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจะต้องได้รับการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลตามที่ได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ เช่นเดียวกับการจัดการศึกษาในระดับอื่น ๆ ดังนั้นการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงระบบการบริหารจัดการ การใช้ทรัพยากรในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา รวมทั้ง คิดค้นหาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้ได้มาตรฐานเพื่อที่จะสามารถพัฒนา กำลังคนในระดับสูงกว่าปริญญาตรีออกไปรับใช้สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความสำคัญต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคม และการศึกษาของประเทศ รวมไปถึงความสำคัญเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศและความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายการเร่งพัฒนาขีดความสามารถของสถาบันอุดมศึกษาในด้านการวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ ให้สามารถสร้าง และผสมผสานองค์ความรู้สากล เทคโนโลยี และภูมิปัญญาไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อีกทั้งให้งานวิจัยของระบบอุดมศึกษาไทยได้ส่งเสริมบทบาทของประเทศไทยในประชาคมโลก โดยเน้นการปรับปรุงการบริหาร และการดำเนินงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2533ก : 5) ซึ่งสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นนั้นจำเป็นต้องอาศัยการจัดระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาทั้งหลายเป็นสำคัญ

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏที่สืบเนื่องมาจากการที่พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 ได้เปิดโอกาสให้สถาบันราชภัฏสามารถจัดการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรีได้ในสาขาวิชาที่สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งมีศักยภาพและความพร้อมที่เพียงพอ (วิชาเพชรเกษม. 2538 : 57) แต่เนื่องจากลักษณะการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏแต่ละแห่งยังมีความแตกต่างกันในเชิงคุณภาพ และปริมาณจึงอาจมีปัญหาด้านต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาพรวมของคุณภาพการจัดการศึกษา และคุณภาพของมหาบัณฑิตที่สำเร็จออกไป และแนวคิดที่สำคัญคือต้องการให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทุกคนมีมาตรฐานเดียวกัน นักศึกษาที่จะเข้ามาเรียนในหลักสูตรต่าง ๆ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ กว้างขวาง มีใช้รู้เฉพาะสาขาของตนเอง เท่านั้น แต่จะต้องเป็นผู้ที่เข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นสิ่งที่แสดงถึงคุณภาพอย่างแท้จริง คือ เป็นผู้ที่มีรู้ลึกและรู้รอบ (อดุลย์ วิริยเวชกุล. 2541 : 199) อย่างไรก็ตามตลอดระยะเวลาที่ร่ายปีที่

ผ่านมา การพัฒนาประเทศได้มองไปที่ประเทศตะวันตก และยึดประเทศตะวันตกเป็นแบบอย่าง โดยได้ เลือกลงกรร และกลั่นกรองเอาเฉพาะรูปแบบที่เหมาะสมแก่สถานการณ์เข้ามาประยุกต์ใช้ในประเทศ โดย พยายามที่จะยังคงภูมิปัญญาและจิตวิญญาณแห่งความเป็นไทยไว้อย่างเหนียวแน่น แต่เนื่องจากการ เลือกลงกรรแบบอย่างของประเทศตะวันตกอาจมีปริมาณมากจนทำให้ปัจจุบันดูเหมือนว่าเราได้ ตกเป็นอาณานิคมทางสติปัญญาและทางจิตวิญญาณ จนต้องมีการปฏิรูปการจัดการศึกษาในทุกๆระดับ เพื่อการปรับปรุง และพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่เหมาะสมที่จะเป็นตัวของตัวเองให้ได้อย่าง สอดคล้องต้องกัน อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 36 ได้ กำหนดให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาในระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล และให้สถานศึกษาดังกล่าว ดำเนินกิจการโดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มี เสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การดูแลของสภาสถาบันศึกษา ซึ่งสถาบันราชภัฏเป็น สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาในระดับปริญญาจึงต้องพัฒนาไปตามเส้นทางนี้ และมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศตามเจตนารมณ์ และวัตถุประสงค์ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติด้วย (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2545)

สถาบันราชภัฏทั้ง 36 แห่ง มีประวัติความเป็นมาจากการเป็นวิทยาลัยครูในสังกัดกรมการ ฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ เป็นสถาบันเฉพาะทางด้านวิชาชีพครู โดยเปิดสอนถึงระดับปริญญาตรีมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 โดยอาศัยพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 แล้วขยายฐานทางวิชาการเปิดสอน ในสาขาวิชาอื่น ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2528 โดยอาศัยพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527 เปลี่ยนสถานภาพเป็นสถาบันราชภัฏ สังกัดสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการตาม พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อ “สถาบันราชภัฏ” เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2535 และได้พระราชทานตรา “พระราช ลัญจกร” มาเป็นตราสัญลักษณ์ของสถาบันราชภัฏ ซึ่งในพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏได้กำหนดให้ สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวิชาการและ วิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ให้การบริการวิชาการแก่สังคม ปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู ปัจจุบันสถาบันราชภัฏ ได้ผลิตบัณฑิตใน สาขาต่าง ๆ ได้แก่ 1) สาขาวิชาการศึกษา 2) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ 3) สาขาวิชาศิลปศาสตร์ 4) สาขาวิชาบริหารธุรกิจ 5) สาขาวิชานิติศาสตร์ 6) สาขาวิชาเทคโนโลยี 7) สาขาวิชาจิตรศิลป์และ ประยุกต์ศิลป์ ซึ่งสาขาวิชาเทคโนโลยี และสาขาวิชาจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ กำลังอยู่ในระหว่าง ดำเนินการ ส่วนผู้ที่สำเร็จการศึกษาจะได้รับวุฒิที่สำเร็จการศึกษา เช่น วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วท.ม.) ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) และ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) เป็นต้น (สำนักงานสภาสถาบัน ราชภัฏ. 2545)

พัฒนาการการจัดดำเนินงานของสถาบันราชภัฏที่ผ่านมาสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของ สถาบันอุดมศึกษาในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการให้โอกาสแก่ผู้เรียนในท้องถิ่น ชุมชนได้เข้ามา ศึกษาเรียนรู้เพื่อยกฐานะทางสังคมให้แก่บุคคลเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นการช่วยลดภาระทางสังคมให้กับรัฐบาล

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของสถาบันราชภัฏในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับบัณฑิตศึกษา การกำหนดเป้าหมายของการให้บริการทางการศึกษาแก่ประชาชน โดยทั่วไปไม่เห็นว่าสถาบันราชภัฏจะต้องจัดการศึกษาในสาขาวิชาใด และปริมาณเท่าใดในแต่ละปีการศึกษาอย่างชัดเจน เนื่องจากนโยบายรัฐมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและบ่อยครั้งที่สถาบันราชภัฏได้รับผลกระทบในด้านของปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น แต่งบประมาณที่ได้รับมีความจำกัด ซึ่งหากรัฐบาลให้ความสนใจและดูแลในด้านงบประมาณอย่างเหมาะสม ก็สามารถช่วยให้สถาบันราชภัฏมีความแข็งแกร่งในการให้การศึกษาก่อประชาชนได้อย่างมีคุณภาพมีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับของสังคมภายในประเทศ (สวัสดี อุดมโกชน. 2539)

ในแผนพัฒนาการศึกษาของสถาบันราชภัฏระยะที่ 9 สถาบันราชภัฏได้มีเป้าหมายที่จะขยายการจัดอุดมศึกษา และระดับบัณฑิตศึกษาให้เพิ่มมากขึ้น ตามนโยบายของสถาบันราชภัฏที่มุ่งสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประชาชนในท้องถิ่น และสังคมไทย การจัดการศึกษาของสถาบันราชภัฏ ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 9 มี เป้าหมายการรับนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาคิดเป็นร้อยละ 4.25 ซึ่งสูงกว่าในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 8 มาก จำแนกเป็นระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ปริญญาโท และปริญญาเอก เท่ากับร้อยละ 1.41, 2.83 และ 0.01 ตามลำดับ โดยการรับนักศึกษาระดับปริญญาเอก จะเริ่มในปีการศึกษา 2545 และมีเป้าหมายการรับตลอดแผนพัฒนาการศึกษาเป็นจำนวนทั้งสิ้น 105 คน (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2544: 32) และในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 9 ของสถาบันราชภัฏ ได้มีการวางแผนกำหนดเป้าหมายการรับนักศึกษาภาคสมทบเป็นจำนวนที่สูงกว่านักศึกษาภาคปกติ และมีแนวโน้มที่สูงขึ้น ดังนั้นการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏจึงจำเป็นต้องมีการพิจารณาทบทวนถึงระบบการจัดการศึกษาที่ผ่านมาว่ามีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้านต่าง ๆ ในปัจจุบันมากน้อยเพียงใด

ปัจจุบันสถาบันราชภัฏได้ยกฐานะเป็นนิติบุคคล และเปลี่ยนชื่อจากสถาบันราชภัฏมาเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 และได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2547 โดยที่มาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล จึงทำให้สถาบันราชภัฏได้เปลี่ยนสถานะเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ และสามารถดำเนินการได้โดยอิสระ พัฒนาระบบบริหารและการจัดการเป็นของตนเองได้ มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสถานศึกษา ทำหน้าที่เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์ และภาระหน้าที่ ในการส่งเสริมการเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการบนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาสากล เพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ สร้างบัณฑิตที่มีความรู้คู่ความดี สร้างสำนึกในคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่นและของชาติ เสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ประสานความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน และองค์กรอื่นเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาแสวงหาแนวทางพัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้าน และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น รวมทั้งศึกษาส่งเสริม สืบสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทั้งนี้

โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นและสังคมที่สอดคล้องกับนโยบายการบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ. 2547)

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2543) กล่าวว่า การจัดบัณฑิตศึกษาไทยในปัจจุบันยังมีข้ออ่อนด้อยในการจัดการเรียนการสอนอยู่หลายประการด้วยกัน ปัญหาใหญ่ตั้งอยู่บนแนวคิดหลักที่ถือว่าสังคมไทยเป็นสังคมของผู้บริโภค (Consumer Society) ไม่ใช่สังคมของผู้สร้าง (Productivity Society) จึงทำให้ต้องรับเอาสิ่งต่าง ๆ ของต่างประเทศอยู่ตลอดเวลา ลักษณะเช่นนี้สะท้อนให้เห็นชัดในระบบการศึกษาเช่นเดียวกัน ปัญหาหลักของการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาของประเทศไทยคือ การที่ผู้เรียนยังมีลักษณะเป็นผู้บริโภค คือ คอยรับความรู้จากผู้สอนเป็นสำคัญ และคิดตามอย่างคนอื่นมากกว่าคิดด้วยตัวเอง การสร้างผลงาน สร้างความรู้ขึ้นใหม่ด้วยตัวเองในลักษณะของการสร้างสรรค์ยังมีไม่ชัดเจนมากนัก สอดคล้องกับ สมศักดิ์ ปัญญาแก้ว (2543) ที่ได้สรุปความเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาว่ามีลักษณะของการศึกษาฟองสบู่โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเรียนการสอนระดับปริญญาโท ปริญญาเอก นั้นยังไม่มีแก่นภาพลวงตาของการศึกษาระดับสูงยังคงมีอยู่ นิสิตที่เรียนดีในระดับปริญญาตรีไม่เรียนต่อภายในประเทศ แต่ชวนขวายเป็นไปเรียนต่อต่างประเทศ คนที่มีฝีมือกลับไปปรับใช้คนต่างชาติ รัฐบาลเองก็สนับสนุนทุนไปศึกษาต่อต่างประเทศในระดับสูงเป็นจำนวนมาก ต้องใช้ภาษีของคนในชาติเพื่อพัฒนาคนด้วยวิธีอาศัยจากคนอื่นหายใจ

นอกจากนั้นรายงานการวิจัยเอกสารเรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษา ของทบวงมหาวิทยาลัยก็ได้สรุปปัญหาหรือข้ออ่อนด้อยของการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาว่า การเรียนการสอนยังไม่สร้างความรู้ขึ้นใหม่ในสังคมไทย สิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในสังคมไทย การเรียนการสอนไม่ได้เน้นวิคิด ผู้เรียนยังขาดวิจารณญาณและไม่สามารถนำประสบการณ์หรือข้อมูลที่มีอยู่มาสังเคราะห์เป็นปัญหาที่สูงขึ้นได้ (ประเวศ วรรสี. 2537) คุณลักษณะของบัณฑิตศึกษาโดยภาพรวมยังคงขาดนิสัยในการใฝ่รู้เท่าที่ควรและวิธีการเรียนการสอนในปัจจุบันยังคงใช้แบบเดิมคือ การถ่ายทอดความรู้ ไม่ถ่ายทอดความคิดเป็นทำเป็น ลักษณะการเรียนการสอนยังคงใช้การบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ส่งผลให้บัณฑิตศึกษาไทยไม่มีความสามารถในการสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ไม่สามารถสะท้อนคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับสูงตามที่พึงประสงค์ได้ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2543 : 11-13)

นอกจากปัจจัยด้านการเรียนการสอนแล้วยังมีปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของไทยที่ยังพบว่าเป็นปัญหาวิกฤติ กล่าวคือ อาจารย์ที่มีคุณภาพทั้งในด้านการสอนและการวิจัยยังมีจำนวนน้อยมาก ตำราที่เป็นสื่อการสอนหลักมีคุณภาพต่ำทั้งนี้พิจารณาได้จากตำราที่ระบุให้ใช้ประกอบการเรียนการสอนมีความล้าสมัยในบางรายวิชา ยังขาดความรู้ที่เป็นส่วนของไทย ซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพอาจารย์และบัณฑิตทำให้ไม่สามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้ในสังคมวัฒนธรรมไทย รวมไปถึงห้องสมุดไม่ทันสมัย ไม่สามารถเป็นคลังความรู้เพียงพอที่จะหาความรู้เพิ่มเติมได้ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2543 : 13) ส่งผลให้การจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษามีปัญหาไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประเทศได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้สำเร็จการศึกษาในบางสาขาวิชาไม่มีความรู้

ความสามารถไม่เพียงพอที่จะไปพัฒนาการประกอบอาชีพ ชาติคุณธรรม และส่วนใหญ่การเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษายังคงเน้นการพัฒนาความรู้ในแนวลึกจนไม่สามารถเห็นความสัมพันธ์กับวิชาการสาขาอื่นได้ (วินัย วีระวัฒนานนท์. 2543 : 25)

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏโดยรวมยังมีปัญหาไม่แตกต่างจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นโดยทั่วไป กล่าวคือ การได้รับงบประมาณที่จำกัด ไม่สามารถจัดสภาพแวดล้อมทางด้านการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพได้ครบถ้วนตามมาตรฐาน ในด้านอาจารย์ผู้สอนในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏแต่ละแห่งก็พบสภาพปัญหาที่คล้ายคลึงกัน คือการขาดอาจารย์ผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในด้านการสอนและการวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษา รวมทั้งสภาวะทางการบริหารที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งภายใน และภายนอก โดยเฉพาะปัจจัยทางด้านการบริหารที่เป็นผลกระทบจากภายนอก ซึ่งจะเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ส่งผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา ทำให้สถาบันราชภัฏต้องปรับตัวในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างมากโดยเฉพาะด้านการพัฒนา คุณภาพ มาตรฐานและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2544 : 6-7) อย่างไรก็ตาม สถาบันราชภัฏก็มีความพยายามที่จะทำ

หน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาให้มีความพร้อม สมบูรณ์ในทุกด้าน โดยมีการจัดทำแผนงานการพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ เพื่อมุ่งส่งเสริมประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของสถาบันราชภัฏทุกแห่งให้สูงขึ้น ตลอดจนการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อพัฒนาให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความพร้อมในการนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาประเทศและเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ และเจตนารมณ์ของรัฐบาล เพื่อให้สถาบันราชภัฏได้เป็นที่ยอมรับ และไว้วางใจจากชุมชน ท้องถิ่น สังคม และสามารถจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษาถึงประสิทธิผลขององค์การนับเป็นจุดรวมที่สำคัญของการประสานทฤษฎีที่มีมากมาย และแตกต่างกันเกี่ยวกับองค์การให้ไปสู่จุดที่นำไปปฏิบัติได้อย่างจริงจัง และเป็นประโยชน์ต่อการประยุกต์ใช้กับสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริง ซึ่งนักทฤษฎีองค์การหลายท่านได้เสนอแนวคิดของการศึกษาประสิทธิผลหลายแนวทางที่แตกต่างกันไป โดยเฉพาะเกณฑ์ที่ใช้วัดประสิทธิผลขององค์การที่สามารถวัดได้อย่างชัดเจน เช่น การวัดความสามารถในการผลิต(Productivity) และการวัดประสิทธิภาพดังที่มีนักวิชาการกล่าวกันเสมอว่าวิธีการทดสอบการบริหารที่ดีก็คือ การพิจารณาความสามารถในการจัดองค์การ และการใช้ทรัพยากรที่หาได้ให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และรักษาระดับการปฏิบัติที่มีประสิทธิผลไว้ให้ได้ สิ่งที่สำคัญในที่นี้คือ ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าแนวความคิดเรื่องประสิทธิผลคือตัวการที่จะเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจในขั้นสุดท้ายว่าการบริหาร และองค์การประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด (ภรณ์ กิริติบุตร. 2529 : 1-2)

ปัจจัยที่มีความสำคัญกับความมีประสิทธิภาพขององค์กรมีหลากหลาย สำหรับในสถาบันอุดมศึกษา ปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญคือ ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา เช่น ตัวอาคาร

ห้องพัก ห้องปฏิบัติการ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ตลอดจนอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญต่อการจัดการศึกษานั้น แคสตาลดี (Castaldi, 1967) กล่าวว่า การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จะเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในองค์กรการให้ดำเนินไปด้วยความสะดวกและราบรื่น วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544 : 61) กล่าวว่า อุปกรณ์และสื่อการสอนก็เป็นปัจจัยที่สำคัญในการที่จะส่งเสริมสภาพการเรียนการสอนให้น่าสนใจ หรือทำให้เห็นภาพ และเข้าใจได้กระจ่างชัดเจนขึ้น ส่วนพีฟฟ์เนอร์และเฟลส์ (Piffner and Fels, 1964) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชา ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยสิ่งแวดล้อม และควรได้มีการสำรวจทัศนคติของคนที่มีความหมายซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารได้ทราบ และเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของบุคลากรที่มีต่อนโยบาย การตัดสินใจ และการดำเนินงาน ประชุม รอดประเสริฐ (2533 : 315-317) ได้ให้ความเห็นว่าการบริหารงานจะเน้นถึงการสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน การให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การสร้างแรงจูงใจ การกำหนดระเบียบข้อบังคับ และการสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติงานจะดำเนินไปด้วยดีมากขึ้นเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารที่จะสามารถบูรณาการหรือผสมผสานสิ่งต่าง ๆ ให้เข้ากันหรือประสานกันไปด้วยดี ฉะนั้นผู้บริหารที่มีความสามารถย่อมต้องบูรณาการทักษะและความสนใจทั้งของตนเอง ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงานให้ผสมผสานกันเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพื่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน ในด้านอาจารย์ผู้สอนก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียน (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2544 : 55-60) รวมถึงความรู้ของอาจารย์ และความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน อาจารย์ผู้สอนควรเข้าใจผู้เรียน มีเจตคติที่ดีต่อผู้เรียนโดยตระหนักถึงปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีความแตกต่างกัน เช่น พันธุกรรม สิ่งแวดล้อม พฤติกรรม วัย วุฒิภาวะ การอบรมสั่งสอน ฐานะทางสังคม เศรษฐกิจ เป็นต้น (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2542 : 21) ในด้านนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษานับเป็นตัวป้อน (Input) ที่สำคัญโดยที่นักศึกษามุ่งเข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาด้วยความปรารถนาที่แตกต่างกันไปตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของเขาเอง (วิจิตร ศรีสอาน. 2524) ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการศึกษาและนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ ๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นการจัดระบบการศึกษาจะต้องเกี่ยวข้องกับและจัดให้สอดคล้องกับระบบสังคม นวัตกรรมใหม่ ๆ รวมถึงระบบเศรษฐกิจ และที่สำคัญจะต้องสอดคล้องกับลักษณะของนักศึกษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการวางวัตถุประสงค์ด้านการศึกษา การจัดระบบการเรียนการสอน และการจัดบริการนักศึกษาเป็นสำคัญ (ประกอบ คุปรัตน์. 2525)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหา และนำไปพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏให้สูงขึ้น อันจะส่งผลต่อประสิทธิผลที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ตามนโยบายและเป้าหมายการปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาของสถาบันราชภัฏต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาด้านผู้บริหาร บัณฑิตด้านอาจารย์ และบัณฑิตด้านนักศึกษา กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ ในตัวแปรพยากรณ์ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ด้านผู้บริหาร ด้านอาจารย์ และด้านนักศึกษา
4. เพื่อประเมินประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะช่วยให้ผู้บริหารทุกระดับ อาจารย์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในสถาบันราชภัฏ พิจารณานำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา การจัดองค์กรการบริหาร และเป็นแบบอย่างในการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ โดยพิจารณาจากปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในด้านต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องในอันที่จะส่งผลให้การผลิตบัณฑิตศึกษามีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามเจตนารมณ์ของสถาบัน ท้องถิ่น และสังคมต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่คณบดี หรือผู้อำนวยการโครงการบัณฑิตศึกษา ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ อธิการบดี และอาจารย์ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานสอนในระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ ทั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้กำหนดเฉพาะสถาบันราชภัฏที่เคยเป็นวิทยาลัยครูมาก่อนและไม่รวมสถาบันราชภัฏที่จัดตั้งขึ้นใหม่
2. ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ
 1. ตัวแปรปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ได้แก่
 - 1.1 สภาพทางกายภาพ
 - 1.2 การบริหารหลักสูตร
 2. ตัวแปรปัจจัยด้านผู้บริหาร ได้แก่
 - 2.1 ระดับการศึกษา
 - 2.2 ประสบการณ์การบริหาร

- 2.3 พฤติกรรมผู้นำ 2 มิติ ประกอบด้วย
 - 2.3.1 พฤติกรรมแบบมุ่งสัมพันธ์
 - 2.3.2 พฤติกรรมแบบมุ่งงาน
- 3. ตัวแปรปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน ได้แก่
 - 3.1 ประสิทธิภาพการทำงาน
 - 3.2 ความพึงพอใจ
 - 3.3 การได้รับการสนับสนุนทางสังคม
 - 3.4 ความสามัคคี
- 4. ตัวแปรปัจจัยด้านนักศึกษา ได้แก่
 - 4.1 พฤติกรรมการเรียน
 - 4.2 พฤติกรรมสังคมกลุ่มเพื่อน
 - 4.3 ความพร้อมของนักศึกษา
- 5. ตัวแปรประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ประกอบด้วย
 - 5.1 ประสิทธิภาพด้านการบริหารงานทั่วไป
 - 5.2 ประสิทธิภาพด้านการบริหารงานวิชาการ
 - 5.3 ประสิทธิภาพด้านการบริหารงานบุคคล
 - 5.4 ประสิทธิภาพด้านการบริหารงานการเงิน
 - 5.5 ประสิทธิภาพด้านการพัฒนาท้องถิ่น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สถาบันราชภัฏ หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่สังกัดสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏกระทรวงศึกษาธิการ ที่เปิดสอนทั้งระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีในสถาบันเดียวกันทั่วประเทศ และมีอธิการบดีเป็นผู้บริหารสูงสุดภายในสถาบัน ภายใต้การดำเนินงานตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538
2. การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หมายถึง การศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ได้แก่ ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ปริญญาโท และปริญญาเอก ที่จัดการศึกษาในระบบทั้งภาคการศึกษาปกติ และภาคนอกเวลา
3. ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ หมายถึง ประสิทธิภาพที่เป็นผลจากความร่วมมือระหว่างผู้บริหารและอาจารย์ในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาภายในสถาบันราชภัฏซึ่งในงานวิจัยนี้ได้แบ่งประสิทธิผลออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่
 - 3.1 ประสิทธิภาพด้านการบริหารงานทั่วไป หมายถึง การบริหารจัดการด้านงานธุรการงานเอกสารต่าง ๆ หรืองานจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ รวมถึงการจัดการเรื่องความสะดวกในการใช้อาคารสถานที่ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การประสานงานการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการสนับสนุนการจัดการศึกษาให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

3.2 ประสิทธิภาพด้านการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทางวิชาการ ในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทุกด้านภายในสถาบัน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร และการจัดหลักสูตรที่เอื้อต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดกระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และงานวิจัยของผู้เรียน ตลอดจน การควบคุมด้านวิชาการ ควบคุมระบบ ประเมินผลการศึกษา และความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับองค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ องค์กรท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของงานวิชาการสูงสุด

3.3 ประสิทธิภาพด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง ระบบการคัดเลือกอาจารย์ การกำหนดคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน การตรวจสอบการสอน และระบบประเมินผลการสอนของอาจารย์ และการปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ ในการจัดการศึกษา รวมถึงมีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง การให้บุคลากรได้รับการตอบแทนที่เหมาะสมด้วยระบบประเมิน และสร้างแรงจูงใจอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

3.4 ประสิทธิภาพด้านการบริหารงานการเงิน หมายถึง การจัดระบบงบประมาณของสถาบันในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ความคล่องตัวในการใช้งบประมาณ และประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา รวมทั้งการดำเนินโครงการตามแผนงาน การจัดทำแผนและอนุมัติแผนใช้จ่ายเพื่อควบคุมเงินให้เป็นไปตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ

3.5 ประสิทธิภาพด้านการพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การสร้างองค์ความรู้เพื่อตรวจสอบ หรือ ค้นหาองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาท้องถิ่น การเรียนรู้โดยการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมา เทียบเคียงกับองค์ความรู้สากล การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตบางอย่างในท้องถิ่น หรือทางภาคเกษตร ทางโภชนาการ ทางพืชสมุนไพรบางชนิดที่มีในท้องถิ่น เป็นต้น รวมทั้งการวิจัย เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการจัดการด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่น ตลอดจนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ และวิถีชีวิตด้านต่าง ๆ ของคนในชุมชน

4. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความมีประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา หมายถึง ปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ของสถาบันราชภัฏ ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้ศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ประกอบด้วยปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านอาจารย์ และปัจจัยด้านนักศึกษา

5. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา หมายถึง สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับ อาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกรวมถึงกระบวนการบริหารหลักสูตรที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาภายในสถาบัน ซึ่งในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาในประเด็นต่อไปนี้ คือ

5.1 สภาพทางกายภาพ หมายถึง วัสดุอุปกรณ์ โสตทัศนอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน ห้องสมุด ตลอดจนตำราเรียน และเอกสารงานวิจัยที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน

5.2 การบริหารหลักสูตร หมายถึง ระบบหรือกระบวนการพิจารณาในการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนเพื่อให้เกิดคุณภาพ และประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

6. ปัจจัยด้านผู้บริหาร หมายถึง คุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกในการ

บริหารงานภายในสถาบัน ในงานวิจัยนี้ หมายถึง ระดับการศึกษา ประสบการณ์การบริหาร และพฤติกรรมผู้นำ 2 มิติ ได้แก่ มิติมุ่งสัมพันธ์ และมิติมุ่งงาน ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาในประเด็นต่อไปนี้เป็นคือ

6.1 ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการบริหารซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก

6.2 ประสบการณ์การบริหาร หมายถึง ระยะเวลาที่เคยดำรงตำแหน่งทางการบริหารในระดับต่าง ๆ ได้แก่ คณบดี ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการ รองอธิการบดีวิชาการ และอธิการบดี ที่บริหารงานในสถาบันราชภัฏ

6.3 พฤติกรรมผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่เป็นหัวหน้างานซึ่งมีบทบาทต่อคนในหน่วยงานมากกว่าผู้อื่น มีตำแหน่งตั้งแต่คณบดีขึ้นไป ซึ่งอาจได้มาจากการแต่งตั้ง การเลือกตั้ง หรือการสรรหา ทำหน้าที่ในการสั่งการเพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานบรรลุเป้าหมายซึ่งสามารถวัดได้โดยใช้แบบสอบถามลักษณะพฤติกรรมผู้นำ “Leader Behavior Description Questionnaire” (LBDQ) ตามแนวคิดของ แฮลพิน (Halpin, 1959 : 4) ในงานวิจัยนี้ได้แบ่งพฤติกรรมผู้นำออกเป็น 2 มิติ คือ 1) พฤติกรรมแบบมุ่งสัมพันธ์ (Initiating Structure) และ 2) พฤติกรรมแบบมุ่งงาน (Consideration)

6.3.1 พฤติกรรมแบบมุ่งสัมพันธ์ หมายถึง การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ตามในลักษณะที่เป็นมิตร อบอุ่นเป็นกันเอง รวมไปถึงการเคารพและไว้วางใจซึ่งกันและกัน

6.3.2 พฤติกรรมแบบมุ่งงาน หมายถึง การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ตามในการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจในสิ่งที่ต้องปฏิบัติในการบรรลุเป้าหมายขององค์การ

7. ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน หมายถึง คุณลักษณะและพฤติกรรมของอาจารย์ที่สอนในระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาในประเด็นต่อไปนี้เป็นคือ

7.1 ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่อาจารย์ปฏิบัติงานสอนในสถาบันราชภัฏทั้งการสอนระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษา

7.2 ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของอาจารย์ผู้สอนที่ต้องการปฏิบัติงานในสถาบัน และความรู้สึกพอใจมีความสุขกับสิ่งตอบแทน สวัสดิการ และสภาพแวดล้อมทั่วไปที่ได้รับจากสถาบัน

7.3 การได้รับการสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การที่อาจารย์ผู้สอนได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ทั้งทางวัตถุสิ่งของ ข้อมูลข่าวสาร ฯลฯ จากเพื่อนอาจารย์ และผู้บริหาร

7.4 ความสามัคคี หมายถึง ความกลมเกลียวเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของ

อาจารย์ ซึ่งส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานร่วมกัน

8. ปัจจัยด้านนักศึกษา หมายถึง พฤติกรรมของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันราชภัฏระดับบัณฑิตศึกษา ที่เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาซึ่งสามารถสอบถามได้จากอาจารย์ผู้สอนในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาในประเด็นต่อไปนี้คือ

8.1 พฤติกรรมการเรียน หมายถึง ความสนใจในการเรียน การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน และการให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอนที่สถาบันจัดให้

8.2 พฤติกรรมสังคมกลุ่มเพื่อน หมายถึง ลักษณะการคบเพื่อนในสถาบันสัมพันธภาพของนักศึกษา กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด การทำงานกลุ่มร่วมกัน และการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งด้านการเรียนการสอน และกิจกรรมของสถาบัน

8.3 ความพร้อมของนักศึกษา หมายถึง ลักษณะสภาพทางเศรษฐกิจของนักศึกษา ได้แก่ รายได้ของนักศึกษา ระดับพื้นฐานทางเศรษฐกิจของครอบครัว และความมั่นคงทางอาชีพ

9. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารในสถาบันราชภัฏที่มีตำแหน่งตั้งแต่หัวหน้าภาควิชา หรือประธานโปรแกรมวิชา หัวหน้าสาขาวิชา รองคณบดี คณบดี ผู้อำนวยการศูนย์/สำนัก รองอธิการบดี อธิการบดี ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเฉพาะผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งคณบดีหรือผู้อำนวยการโครงการบัณฑิตศึกษา ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ และอธิการบดี

10. อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในสถาบันราชภัฏทั้ง 36 แห่งในสาขาวิชาต่าง ๆ ทั้งระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา ในงานวิจัยนี้ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเฉพาะผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในระดับบัณฑิตศึกษา

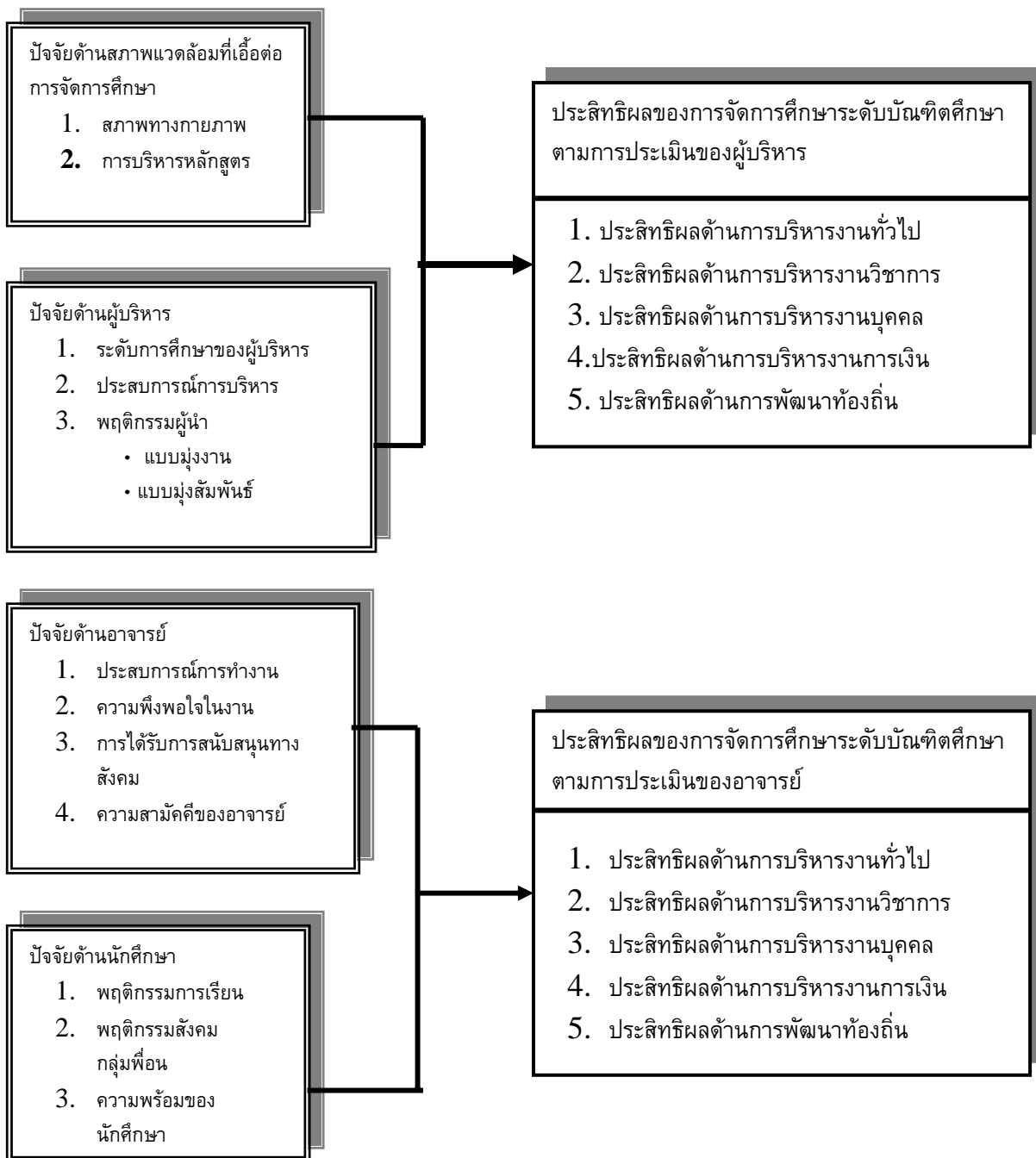
กรอบความคิดในการวิจัย

การศึกษาตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตไว้สองแนวทางคือ แนวทางแรกเป็นการศึกษาสภาพผลการปฏิบัติงานจริงในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏเพื่อเป็นกรอบแนวคิดด้านประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แนวทางที่สอง ผู้วิจัยได้ศึกษาการวัดประสิทธิผลขององค์กรจากหลักการแนวคิดทฤษฎี เอกสาร และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏผู้วิจัยได้กำหนดปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในองค์กรตามกรอบแนวคิดการวิจัยโดยผสมผสานแนวคิดของนักวิชาการหลายคน และจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีทางบริหารการศึกษา และแนวคิดทางการอุดมศึกษาจะเห็นได้ว่าสถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีภารกิจหลายด้านด้วยกัน รวมทั้งยังมีผลกระทบต่อการทำงานของสถาบันทั้งภายในและภายนอก การบริหารงานของผู้บริหาร และอาจารย์ที่เกี่ยวข้อง นับว่ามีความสัมพันธ์กันทั้งสิ้น ดังนั้นการที่จะพิจารณาถึงประสิทธิผลของการจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ ย่อมต้องคำนึงถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องผูกพันเหล่านี้ทั้งหมด

ในส่วนการวัดประสิทธิผลของการจัดการศึกษาจะใช้องค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านอาจารย์ และปัจจัยด้านนักศึกษา รวมถึงการวัดประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีหน้าที่ในการร่วมใช้ทรัพยากรทั้งหมดขององค์การในการจัดการศึกษาเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ปราชญา กล้าผจญ. 2544) ตามผลผลิตของการจัดการใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานการเงิน และด้านการพัฒนาท้องถิ่น

ทั้งนี้โดยการผสมผสานแนวคิดของ สเตียร์ (Steers) เบนนิส(Bennis) ไพร์ซ์(Price) แคปโลว์ (Caplow) และภารกิจตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ แคปโลว์(Caplow) เสนอตัวแปรวัดประสิทธิผลขององค์กรไว้ 4 ตัวแปร คือ 1) ความมั่นคงขององค์กร(Stability) 2) การประสานงานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน(Integration) 3) ความสมัครใจ (Voluntarism) ของสมาชิกในองค์กรที่เกิดความพึงพอใจ และ 4) ความสัมฤทธิ์ผล (Achievement) อันเป็นผลรวมของกิจกรรมในองค์กร เบนนิส(Bennis) ได้เสนอตัวแปรสำหรับใช้วัดประสิทธิผลขององค์กรไว้ 3 ตัว คือ 1) ความสามารถในการปรับตัว(Adaptability) 2)ความมีเอกลักษณ์(Sense of Identity) 3)ความสามารถในการทดสอบความจริง(Capacity to Test Reality) ของบุคลากรในองค์กร ส่วน ไพร์ซ์(Price) ได้กำหนดตัวแปรที่ใช้วัดประสิทธิผลองค์กรไว้ 5 ตัว คือ 1) ความสามารถในการผลิต (Productivity) 2) การทำตามแบบ(Conformity) 3)ขวัญ(Morale) 4) ความสามารถในการปรับตัว(Adaptability) และ 5)ความเป็นปึกแผ่น (Institutionalization)ของคนในองค์กร สำหรับ สเตียร์ (Steers) ได้แบ่งตัวแปรที่กำหนดประสิทธิผลการทำงานในองค์กรออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ คือ 1)ลักษณะขององค์กร(Organization Characteristics) 2) ลักษณะสภาพแวดล้อม(Environment Characteristics) 3) ลักษณะบุคลากร (Employee Characteristic) และ 4) นโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน(Policies and Practices) ในองค์กร ซึ่ง สเตียร์(Steers) กล่าวว่า ถ้าองค์กรใดสามารถกำหนดปัจจัยทั้ง 4 ประเภทให้บังเกิดผลดีก็จะทำให้องค์การมีประสิทธิผล แนวคิดดังกล่าวได้รับความนิยมนำเอาไปใช้อย่างแพร่หลายทั้งนี้โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ 3 ประการ คือ แนวคิดเกี่ยวกับการบรรลุถึงเป้าหมายขององค์กรให้ได้ สูงที่สุด(Goal Optimization) 2) แนวคิดเกี่ยวกับระบบ(System) และ 3) แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ในองค์กร (Human Behavior) เบนนิส (Steers. 1977 : 46; Dessler. 1986; citing Bennis. 1971: pp.116-143; Caplow. 1964; Price. 1968) และตามวัตถุประสงค์ของสถาบันราชภัฏในพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538 ได้กล่าวไว้ว่า ให้สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่ง วิลเลียม เจ เรดดิน (Reddin. 1970)ได้กล่าวไว้ว่า ประสิทธิภาพควรจะวัดอย่างมีวัตถุประสงค์จากผลสำเร็จของการปฏิบัติงาน คือ มีผลงานสูงสุด

กรอบความคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านอาจารย์ และปัจจัยด้านนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในสถาบันราชภัฏ
2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านอาจารย์ และปัจจัยด้านนักศึกษา สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในสถาบันราชภัฏได้
3. ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏอยู่ในระดับแตกต่างกับเกณฑ์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. ประสิทธิภาพขององค์การ
2. ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ
3. บทบาทของการอุดมศึกษาและบัณฑิตศึกษา
4. แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการจัดบัณฑิตศึกษา
5. สภาพการจัดการศึกษาของสถาบันราชภัฏ
6. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
 - 6.1 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา
 - 6.2 ปัจจัยด้านผู้บริหาร
 - 6.3 ปัจจัยด้านอาจารย์
 - 6.4 ปัจจัยด้านนักศึกษา

ประสิทธิผลขององค์การ

แนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปถึงทรัพยากรการบริหาร (Administrative Resources) ที่สำคัญคือคน เงิน สิ่งของ และการจัดการ และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปเช่นกันว่า “คน” นั้นเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญมากที่สุด เพราะคนจะเป็นที่มาของประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุดขององค์การ (สร้อยตระกูล อรรถมานะ. 2542 : 3) และการปฏิบัติงานขององค์การก็จำเป็นต้องมีความสำคัญต่อมนุษย์ จนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในหมู่นักสังคมศาสตร์ว่า คนจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยองค์การในรูปลักษณะต่าง ๆ จนเกือบจะถึงขั้นสมบูรณ์แบบในการสนองตอบความต้องการที่แตกต่างกันไปของคน และสิ่งที่น่าสนใจต่อมาก็คือผลแห่งการปฏิบัติงานขององค์การนั้น การทำความเข้าใจกับประสิทธิผลขององค์การจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมเป็นส่วนรวม (ภรณ์ กীরติบุตร. 2529 : 1)

คำว่า “ประสิทธิผล” (Effectiveness) เป็นเรื่องของผลผลิต (Output) หรือผลิตผล (Productivity) และประสิทธิผลขององค์การก็จะเป็นเครื่องชี้ว่าองค์การนั้น ๆ สามารถปฏิบัติการกิจได้ดีเพียงใด ซึ่งถ้าหากปราศจากการประเมินประสิทธิผลขององค์การแล้ว จะไม่มีทางทราบได้เลยว่าการปฏิบัติการกิจขององค์การเป็นอย่างไร (Cherrington. 1989 : 487) โดยทั่วไปแล้วการประเมินประสิทธิผลเป็นการวัดเพื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างความคาดหวังและผลการปฏิบัติ หากมีความแตกต่างน้อยก็จะมีประสิทธิผลมาก และหากมีความแตกต่างมากก็จะมีประสิทธิผลน้อย หรืออาจเป็นการวัดเพื่อดูความ

สอดคล้องกันระหว่างผลผลิต (Output) กับเป้าหมายที่ได้รับไว้ (Dejnozka. 1983 : 58) สาเหตุสำคัญของการประเมินประสิทธิผลขององค์กร ก็เพื่อพิจารณาว่าระดับประสิทธิผลขององค์กรนั้น ๆ มีระดับประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลที่ได้นั้นไปปรับปรุงงานให้มีประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้นซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด และความสำคัญที่รองลงมาก็คือการนำข้อมูลไปใช้เป็นเหตุผลและเป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจของผู้บริหาร และเพื่อให้ทราบว่างานที่ทำไปนั้นบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด (Seldin. 1988 : 24)

แมคเกรเกอร์ (McGregor. 1960) ได้อธิบายถึงลักษณะของการปฏิบัติงานที่ดีและมีประสิทธิผลไว้ดังนี้

1. บรรยากาศขององค์กรต้องมีแนวโน้มที่ไม่คงที่ มีการปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ มีความสะดวกสบาย อบอุ่นและไม่ตึงเครียด
2. ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น
3. ทุกคนในองค์กรยอมรับและเข้าใจจุดหมายที่ตรงกัน
4. ทุกคนในองค์กรมีลักษณะรับฟังความคิดเห็นจากเพื่อนร่วมงาน
5. ต้องพยายามแก้ปัญหาขัดแย้งที่เกิดขึ้นให้ได้ อย่างมองข้ามไป
6. การตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ทุกฝ่ายต้องยอมรับ
7. มีการวิพากษ์วิจารณ์เรื่องการทำงานได้อย่างเปิดเผย
8. ทุกคนในองค์กรสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ
9. มีการแบ่งงานกันทำอย่างชัดเจนและเป็นที่ยอมรับ
10. การบริหารงานไม่เน้นการควบคุม แต่คอยช่วยเหลือเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย
11. ทุกคนในองค์กรต้องรับผิดชอบร่วมกัน

ถึงแม้ว่าการอธิบายถึงลักษณะของการปฏิบัติงานดังกล่าวจะมีเหตุผลเพียงพอ แต่การที่จะตัดสินสิ่งเหล่านี้ ว่าควรอยู่ในระดับใดจึงจะเหมาะสม เช่น ในเรื่องของบรรยากาศ ข้อตกลงในการทำงานว่าสมาชิกขององค์กรจะรับผิดชอบอะไร และเป็นปริมาณเท่าไรบ้าง เป็นเรื่องที่กำหนดได้ยาก ดังนั้นโดยทั่วไปประสิทธิผลจึงกำหนดไว้ในรูปของระดับความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรตามที่สังเกตได้ (บุญเลิศ กลางใจ. 2537 : 15)

ความหมายประสิทธิผลขององค์กร

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่า แนวความคิดเรื่องประสิทธิผล คือ ตัวการที่จะเป็นเครื่องตัดสินในขั้นสุดท้ายว่าการบริหารและองค์กรประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด นักวิชาการในหลายสาขาได้ให้ความหมายของประสิทธิผลที่แตกต่างกันออกไปสำหรับนักเศรษฐศาสตร์ และนักวิเคราะห์ทางการเงิน ประสิทธิผลขององค์กรมีความหมายเดียวกันกับผลกำไรหรือผลประโยชน์จากการลงทุน สำหรับผู้จัดการฝ่ายผลิต ประสิทธิผล หมายถึง คุณภาพหรือปริมาณของผลผลิตที่เป็นสินค้าหรือบริการ แต่สำหรับนักสังคมศาสตร์ ประสิทธิผล หมายถึงคุณภาพของชีวิตการทำงาน (Streers. 1977 : 1)

นอกจากนั้นการประเมินประสิทธิผลขององค์การมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับประสิทธิผลขององค์การไว้ว่า หมายถึง ความสามารถขององค์การในการแสวงหาผลประโยชน์จากสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ได้ทรัพยากรที่หาได้ยากและมีคุณค่า ซึ่งจะนำไปใช้สนับสนุนการดำเนินการขององค์การ และความสามารถในการบรรลุถึงเป้าหมาย หรือ ความสามารถขององค์การที่อยู่ในฐานะที่จะแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด และมีคุณค่าจากสิ่งแวดล้อม รวมถึงสมรรถนะขององค์การในการที่จะอยู่รอด ปรับตัว รักษาสภาพ และเติบโตไม่ว่าองค์การนั้นจะมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติประการใด (McFarland. 1979 : 438-439 ; citing Bennis. 1971; Price. 1968 : 1; Steers. 1977 : 47; Hall. 1991 : 249, citing Yuchtman and Seashore. 1967 : 393)

อาไกรริส (Argyris. 1964 : 123) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผลขององค์การว่าหมายถึง สภาวะซึ่งองค์การตามระยะเวลาที่ผ่านมา โดยเพิ่มผลผลิตขึ้น ในขณะที่ตัวป้อน (Inputs) คงที่ หรือลดน้อยลง หรือมีผลผลิตที่คงที่ในขณะที่ตัวป้อนลดลง และเมื่อนำความคิดดังกล่าวมาผสมผสานกับแนวความคิดของ กิบสัน ไอแวนชีวิก และดอนเนลลี (Gibson, Ivancevich and Donnally. 1973 : 3) ซึ่งเป็นเกณฑ์การประเมินประสิทธิผลโดยนำมิติของเวลาเข้ามาผนวก ในแบบจำลองของการวัดประสิทธิผลขององค์การ กล่าวคือ การวิเคราะห์องค์การจะต้องวิเคราะห์กระบวนการหรือวงจรของการนำทรัพยากรมาจัดการให้ออกมาเป็นผล กลับเข้าสู่สภาพแวดล้อมโดยผ่านระยะเวลา และการทดสอบขั้นสุดท้ายของการมีประสิทธิผลขององค์การ คือ องค์การสามารถรักษาสภาพการอยู่รอดขององค์การไว้ได้ เครื่องบ่งชี้ประสิทธิผลขององค์การสามารถแบ่งได้เป็น 3 ระยะ ดังนี้เครื่องบ่งชี้ในระยะสั้น (Short-run) ได้จากการวัดการผลิต ประสิทธิภาพ และความพึงพอใจ

1. เครื่องบ่งชี้ในระยะกลาง (Intermediate) ได้จากความสามารถในการปรับตัว และการพัฒนา เป็นเกณฑ์ในการวัด

2. เครื่องบ่งชี้ในระยะยาว (Long-run) คือ การอยู่รอดขององค์การจากแนวคิดนี้จะเห็นได้ว่า บางองค์การ อาจได้รับการประเมินผลว่ามีประสิทธิผลในระยะสั้น คือมีทั้งการผลิตสูง ความพอใจ และมีประสิทธิภาพ แต่ในระยะกลางอาจไม่มีประสิทธิผลในแง่ของการปรับตัวและการพัฒนา และบางองค์การอาจมีประสิทธิผลสูงสุดในระยะสั้นแต่โอกาสอยู่รอดอาจจะมีน้อยเพราะไม่ผ่านเกณฑ์การมีประสิทธิผลในระยะต่อมาได้

กล่าวโดยสรุป ประสิทธิผลขององค์การ หมายถึง ความสามารถขององค์การในการทำงานให้บรรลุถึงเป้าหมาย ความสามารถในการดำเนินงาน ความสามารถในการที่จะอยู่รอด ปรับตัว รักษาสภาพ และเติบโต โดยในระยะสั้นอาจประเมินการผลิต ประสิทธิภาพ และความพอใจของคนในองค์การ ประเมินการปรับตัวและการพัฒนาในระยะกลาง และในระยะยาวสามารถประเมินการอยู่รอดขององค์การได้

การประเมินประสิทธิผลขององค์การ

จากการสำรวจของ เจคอบส์และจิลสัน (Jacobs and Jillson. 1974 : 12) ด้วยการใช้แบบสอบถามกับนักบริหาร จำนวน 6,000 คน เกี่ยวกับสาเหตุของผลปฏิบัติงานที่ไม่มีประสิทธิผล พบว่านักบริหารอย่างน้อยร้อยละ 30 ระบุว่า สาเหตุมักเกิดจากประเด็นต่อไปนี้ คือ

1. ขาดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กรหรือหน่วยงานที่ชัดเจน
2. วิธีการและระเบียบปฏิบัติไม่มีประสิทธิภาพ
3. การฝึกอบรมและโครงการพัฒนาทักษะไม่เพียงพอหรือไม่มีประสิทธิผล
4. ภาวะผู้นำในการบริหารไม่เพียงพอ
5. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาในระดับหน่วยงานหรือระดับต่าง ๆ ขององค์กรไม่ดี
6. ขวัญของพนักงานไม่ดี

จากความเห็นของ อาไกรริส (Argyris. 1964 : 123) ที่ได้กล่าวไว้ว่าองค์กรที่ไม่มีประสิทธิภาพหรือการแสดงสุขภาพไม่ดี (Unhealthy) ขององค์กรคือ การจำกัดการผลิต การแข่งขันกันอย่างทำลายและความเฉื่อยชาของพนักงาน เพื่อสนองตอบความต้องการส่วนตัว ในขณะที่เป้าหมายขององค์กรไม่ได้บรรลุถึง ในทำนองเดียวกัน การผสมผสานเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดนั้น จะต้องเป็นการผสมผสานกันระหว่างความสนใจต่อการผลิต (Concern for productivity) เท่า ๆ กับความสนใจต่อคน (Concern for people) หรืออีกนัยหนึ่งประสิทธิผลขององค์กรจะบรรลุถึงได้ก็ต่อเมื่อ ฝ่ายบริหารประสบความสำเร็จในการมุ่งทั้งการผลิตและคน (Blake and Mouton. 1964 : 80)

การบริหารงานในสถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยนั้นมีความแตกต่างจากการบริหารงานราชการโดยทั่วไป และมหาวิทยาลัยก็เป็นสถานศึกษาของรัฐ อาจารย์มีฐานะเป็นข้าราชการ จึงต้องปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ ที่บังคับใช้ตามลักษณะของราชการโดยทั่วไป ทำให้อาจารย์ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ดีเท่าที่ควร และบางครั้งเกิดความเบื่อหน่ายต่อสภาวะนั้น ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์กรมหาวิทยาลัย ระบบการบริหารมหาวิทยาลัยที่ไม่เหมาะสมอาจกล่าวได้ว่าเกี่ยวข้องกับประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2527 : 5-7)

1. การบริหารงานทั่วไปไม่เหมาะสม ได้แก่

1.1 ความไม่คล่องตัวเนื่องจากความจำกัดจากงบประมาณ และระเบียบการเงินการพัสดุ ซึ่งผูกมัดทำให้การจัดซื้อ จัดหา และจัดจ้างล่าช้า บางครั้งทำให้เสียงาน และทำให้การปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

1.2 ไม่สอดคล้องกับลักษณะงานและปัญหาของมหาวิทยาลัย ลักษณะงานของมหาวิทยาลัยจะต้องมีความคล่องตัวสูง แต่ขั้นตอนการปฏิบัติยังต้องผ่านความเห็นชอบ และสนับสนุนจากทบวงมหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานนอก เช่น การจัดทำวิจัย จะต้องเสนอโครงการ ผ่านสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติเสียก่อน ในส่วนที่เกี่ยวกับการต่างประเทศ จะต้องผ่านกรมวิเทศสหการ นอกจากนี้ยังมีเงื่อนไขเวลา อื่น ๆ อีก เช่น ต้องเสนอโครงการก่อนอย่างน้อย 1 ปี เป็นต้น

2. การบริหารงานบุคคลไม่เหมาะสม ได้แก่

2.1 การคัดเลือกบุคคลผู้เป็นอาจารย์ มุ่งเฉพาะทางด้านวิชาการมากกว่าจิตสำนึกในการเป็นอาจารย์ ผลก็คือได้อาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการสูง แต่ขาดจิตสำนึกของการเป็นอาจารย์ ไม่มีความรักในอาชีพอาจารย์อย่างแท้จริง กล่าวคือ อาศัยอาชีพอาจารย์เป็นบันไดเพื่อ

ก้าวไปสู่อาชีพอื่นที่ดีกว่า หรือเบี่ยงเบนความสนใจจากการจัดการเรียนการสอนไปทำอย่างอื่นเพียงอย่างเดียว

2.2 ไม่มีระบบปลดถ่ายอาจารย์ที่ไม่มีประสิทธิผล ทำให้เกิดการสิ้นเปลืองงบประมาณ และไม่อาจบรรจุอาจารย์ใหม่ที่มีความรู้ความสามารถที่ดีกว่ามาแทนที่ได้

2.3 การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่อาจารย์ผู้ที่มีความสามารถ ยังไม่เพียงพอ ไม่มีระบบการจูงใจและให้บำเหน็จตอบแทนแก่อาจารย์ที่มีผลงานดีเด่นอย่างเพียงพอ

2.4 ขาดการตอบแทนอาจารย์ที่อุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่ มีข้อจำกัดในการให้ความดีความชอบ และไม่มีระบบตอบแทนผลงานที่เหมาะสม

3. การได้มาซึ่งผู้บริหารทำให้การบริหารไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ได้แก่

3.1 ระบบสรรหาโดยวิธีเลือกตั้ง ทำให้เกิดการแตกแยก อันมีผลกระทบต่อบรรยากาศในการปฏิบัติงาน

3.2 ผู้บริหารที่มาจากเลือกตั้ง มักขาดวุฒิภาวะ และประสบการณ์ในการบริหาร ทำให้การดำเนินงานไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากเกิดจากการขาดความร่วมมือ จากกลุ่มที่ไม่ให้การสนับสนุน หรือกลุ่มที่มีวุฒิภาวะสูงกว่า

3.3 ไม่สามารถใช้ทรัพยากรบุคคลได้เต็มที่ เนื่องจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ไม่สามารถระดมทรัพยากรบุคคลมาช่วยปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพอย่างจริงจัง

นักทฤษฎีองค์การได้เสนอแนวคิด วิธีการวิเคราะห์ และรูปแบบ (Models) ของการศึกษา ประสิทธิภาพขององค์การจากหลายแนวทางซึ่งมีความแตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเกณฑ์ (Criteria) ที่จะชี้วัดประสิทธิภาพขององค์การ ภายใต้ข้อจำกัดของปัญหาในแง่ที่ว่า มีแนวความคิดมากมายและทฤษฎีมากมายและแตกต่างกันซึ่งยังไม่มีบรรทัดฐานในการประเมิน ประสิทธิภาพที่เป็นที่ยอมรับกันเป็นสากล (ภรณ์ กิริติบุตร. 2529 : 1)

คัทซ์ และคาน (Katz and Kahn. 1966 : 149) ได้อธิบายสรุปเกี่ยวกับปัญหาการกำหนด เกณฑ์และตัวแปรที่ใช้ศึกษาประสิทธิภาพขององค์การไว้ว่า เกณฑ์การวัดความสำเร็จขององค์การไม่อยู่ในภาวะที่ขาดแคลนแต่อย่างใด มีการศึกษามากมายที่อ้างถึงประสิทธิภาพ ความสามารถในการผลิต อัตราการขาดงาน อัตราการลาออกจากงานและผลกำไร ซึ่งล้วนแต่ใช้ในความหมายเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพขององค์การทั้งสิ้น แต่การเขียนถึงความหมายของเกณฑ์นั้นส่วนใหญ่เป็นการเขียนจาก วิจารณ์ญาณส่วนตัวของผู้เขียนแต่ละคนและยังถกเถียงได้ ซึ่งปัญหาที่สำคัญที่สุดคือการผสมผสานตัวแปรเดี่ยว ๆ เหล่านั้นเข้าด้วยกันเพื่อเข้าใจถึงอิทธิพลของตัวแปรเหล่านี้ต่อประสิทธิภาพขององค์การ

วิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการสร้างแนวทางการประเมินประสิทธิภาพให้เกิดขึ้นในองค์การ ตามแนวความคิดของ กิบสัน และดอนเนลลี (Gibson Ivancevich and Donnelly. 1973 : 27) คือ การใช้แนวความคิดพื้นฐานในทฤษฎีเชิงระบบ ซึ่งจะสามารถอธิบายถึงพฤติกรรมขององค์การทั้งภายในและภายนอก การวิเคราะห์ภายในองค์การจะช่วยให้เข้าใจการปฏิบัติงานของตนในองค์การ การวิเคราะห์ภายนอกองค์การจะช่วยให้เข้าใจการปฏิบัติขององค์การซึ่งสัมพันธ์กับองค์การอื่น ๆ ทั้งนี้ผู้บริหาร

องค์กร จะต้องรับผิดชอบต่อองค์กรทั้งภายใน และภายนอกองค์กร การให้ความหมายประสิทธิผล โดยนำเกณฑ์ของความเป็นระบบมาใช้ (System level criteria) โดยยอมรับว่าองค์กรเป็นระบบ ซึ่งมีหลายหน้าที่ และตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมซึ่งให้ตัวป้อนที่คาดคะเนไม่ได้แก่องค์กร ดังนั้น ประสิทธิภาพของระบบองค์กรจึงหมายถึงความถึง สมรรถนะ (Capacity) ขององค์กรในการที่จะอยู่รอด ปรับตัว รักษาสภาพ และเติบโต ไม่ว่าจะองค์กรนั้นจะต้องมีหน้าที่ใดที่จะต้องกระทำให้ลุล่วงไป (Schein. 1970 : 118-119)

ในการวิเคราะห์ประสิทธิผลในองค์กร ซึ่งมีการสร้างสมมติฐานและนำไปทดลองหรือหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลัก ซึ่งอาจจะมีผลต่อความสำเร็จขององค์กร ได้มีผู้พยายามศึกษาและสร้างเกณฑ์ในการวิเคราะห์หลายท่านซึ่งได้เสนอเกณฑ์การประเมินผลรูปแบบต่าง ๆ ดังแสดงใน ตาราง 1

ตารางที่ 1 เกณฑ์การประเมินประสิทธิผลขององค์กรในแบบจำลองรูปแบบต่าง ๆ
(Evaluation Criteria in Multivariate Models of Organizational Effectiveness)

ผู้ทำการศึกษาและเกณฑ์การประเมินผลที่ใช้	ประเภทของการวัด	ประเภทขององค์กร	ที่มาของเกณฑ์
Bennis (1971)	การสร้าง	องค์กรทุก	จากหลักทั่วไป***
- ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability)	บรรทัดฐาน**	ประเภท	ไม่มีการศึกษาวิจัย
- ความรู้สึกมีเอกลักษณ์ (Sense of Identity)			
- ความสามารถในการทดสอบความจริง (Capacity o test Reality)	การสร้าง	องค์กรทุก	จากหลักทั่วไป***
Caplow (1964)	บรรทัดฐาน**	ประเภท	ไม่มีการศึกษาวิจัย
- ความมั่นคง (Stability)			
- การผสมผสาน (Integration)			
- ความเต็มใจ (Voluntalism)			
- ความสัมฤทธิ์ผล (Achievment)			

ตาราง 1 (ต่อ)

ผู้ทำการศึกษาและเกณฑ์การประเมินผลที่ใช้	ประเภทของการวัด	ประเภทขององค์การ	ที่มาของเกณฑ์
Katz & Kahn (1966)	การสร้าง	องค์การทุก	จากกรณีเฉพาะ****
- ความเจริญเติบโต (Growth)	บรรทัดฐาน	ประเภท	จากการศึกษาวิจัย
- การเก็บรักษา (Storage)			
- การอยู่รอด (Survival)			
- การควบคุมเหนือสภาพแวดล้อม (Control Over Environment)	การสร้าง	องค์การทุก	จากกรณีเฉพาะ****
Yuchman & Seashore (1967)	บรรทัดฐาน*	ประเภท	จากการศึกษาวิจัย
- การได้มาซึ่งทรัพยากรที่จำกัดและมีคุณค่า			หน่วยงานประกันภัย
- การควบคุมเหนือสภาพแวดล้อม	การสร้าง	องค์การธุรกิจ	จากหลักทั่วไป***
Friedlander & Pickle (1968)	บรรทัดฐาน		ติดตามด้วยการศึกษาวิจัยธุรกิจขนาดย่อม
- ความสามารถในการสร้างผลกำไร (Profitability)			
- ความพึงพอใจในพนักงาน (Employee Satisfaction)			
- คุณค่าต่อสังคม (Social Value)	การพรรณนา**	องค์การทุก	จากกรณีเฉพาะ****
Price (1968)		ประเภท	จากการศึกษาวิจัย
- ความสามารถในการผลิต (Productivity)			
- การทำตามแบบ (Conformity)			
- ขวัญ (Morale)			
- ความสามารถในการปรับตัว (Adaptiveness)			

ตาราง 1 (ต่อ)

ผู้ทำการศึกษาและเกณฑ์การประเมินผลที่ใช้	ประเภทของการวัด	ประเภทขององค์กร	ที่มาของเกณฑ์
- ความเป็นปึกแผ่น (Institutionalization)			
Schein (1970)	การสร้าง บรรทัดฐาน*	องค์กรทุก ประเภท	จากหลักทั่วไป*** ไม่มีการศึกษาวิจัย
- การติดต่อสื่อสารแบบเปิด (Open Communication)			
- ความยืดหยุ่น (Flexibility)			
- การสร้างสรรค์ (Creativity)			
- ความผูกพันทางจิตวิทยา (Psychological Commitment)			
Mott (1972)	การสร้าง บรรทัดฐาน*	องค์กรทุก ประเภท	จากหลักทั่วไป*** ไม่มีการศึกษาวิจัย
- ความสามารถในการผลิต (Productivity)			
- ความยืดหยุ่น (Flexibility)			
- ความสามารถในการ ปรับตัว(Adaptability)			
Duncan (1973)	การสร้าง บรรทัดฐาน*	องค์กรทุก ประเภท	จากหลักทั่วไป*** ตามด้วยการศึกษาวิจัย หลายองค์กร
- การบรรลุถึงเป้าหมาย(Goal Attainment)			
- การผสมผสาน (Integration)			
- การปรับตัว (Adaptation)			
Gibson et.al (1973) ในระยะสั้น	การสร้าง บรรทัดฐาน	องค์กรทุก ประเภท	จากกรณีเฉพาะ**** จากการสำรวจตาม แบบจำลองที่ทำไว้ก่อน
- ความสามารถในการผลิต (Productivity)			
- ประสิทธิภาพ(Effectiveness)			
- ความพึงพอใจ(Satisfaction)			

ตาราง 1 (ต่อ)

ผู้ทำการศึกษาและเกณฑ์การ ประเมินผลที่ใช้	ประเภทของ การวัด	ประเภทของ องค์การ	ที่มาของเกณฑ์
ในระยะต่อมา ;			
<ul style="list-style-type: none"> - ความสามารถในการปรับตัว (Adaptiveness) - การพัฒนา (Development) 			
ในระยะยาว ;			
<ul style="list-style-type: none"> - การอยู่รอด(Survival) 			
Negandhi & Reimann (1973)	การสร้าง	องค์การธุรกิจ	จากหลักทั่วไป***
ดัชนีทางพฤติกรรม (Behavioral Index)	บรรทัดฐาน*		ตามด้วยการศึกษาวิจัย องค์การของอินเดีย
<ul style="list-style-type: none"> - การได้มาซึ่งอัตรากำลัง (Manpower Acquisition) - ความพึงพอใจของพนักงาน (Employee Satisfaction) - การรักษาไว้ซึ่งอัตรากำลัง (Manpower Retention) - ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relations) - ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานในสังกัดเดียวกัน (Interdepartmental Relations) - การใช้ประโยชน์จากอัตรากำลัง(Manpower Utilization) 			
ดัชนีทางเศรษฐกิจ(Economic Index) การเจริญเติบโตด้าน			
การขาย (Growth in Sales)			
<ul style="list-style-type: none"> - ผลกำไรสุทธิ (Net Profit) 			

การสร้างบรรทัดฐาน* = แบบจำลองซึ่งมีลักษณะเป็นการสร้างบรรทัดฐาน (Normative Models)

การพรรณนา** = แบบจำลองซึ่งมีลักษณะเป็นการพรรณนา (Descriptive Models)

พิจารณาจากหลักทั่วไป*** = แบบจำลองที่พิจารณาจากหลักทั่วไป (Deductive Models) ประกอบไปด้วยเกณฑ์การประเมินผล ซึ่งได้จากการตีความหรือ การเสนอทฤษฎี แล้วนำเกณฑ์ดังกล่าวไปศึกษาวิเคราะห์ต่อไป

วิธีพิสูจน์จากกรณีเฉพาะ**** = แบบจำลองที่เป็นผลจากการพิสูจน์จากกรณีเฉพาะ (Inductive Models) ประกอบไปด้วยผลการศึกษาวิจัยที่ทำการนำมาจากหลาย ๆ แหล่ง และพยายามผสมผสานกันให้เป็นแบบจำลองอันหนึ่งอันเดียว

ที่มา : ภรณ์ กิริติบุตร. การประเมินประสิทธิผลขององค์การ. (กรุงเทพมหานคร:

โอเดียนสโตร์, 2529). หน้า 46-51

นอกจากเกณฑ์การประเมินผลในหลายรูปแบบดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีผลสรุปจากการศึกษาของสตีเยร์ที่นำเกณฑ์การประเมินประสิทธิผลตามจำนวนครั้งได้ถูกนำมาใช้ตามลำดับมากขึ้น ได้แก่ เกณฑ์การประเมินความสามารถในการปรับตัว-ความยืดหยุ่น (Adaptability-Flexibility) ถูกนำมาใช้จำนวนครั้ง เกณฑ์การประเมินความสามารถในการผลิต (Productivity) ถูกนำมาใช้จำนวน 6 ครั้ง เกณฑ์การประเมินความพึงพอใจ (Satisfaction) ถูกนำมาใช้จำนวน 5 ครั้ง เกณฑ์การประเมินความสามารถในการสร้างผลประโยชน์กำไร (Profitability) ถูกนำมาใช้จำนวน 3 ครั้ง และเกณฑ์การประเมินความเครียด (Absence of Strain) เกณฑ์การประเมินการได้มาซึ่งทรัพยากร (Resource Acquisition) เกณฑ์การประเมินการควบคุมเหนือสภาพแวดล้อม (Control over Environment) เกณฑ์การประเมินการพัฒนา (Development) เกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพ (Efficiency) เกณฑ์การประเมินการเจริญเติบโต (Growth) เกณฑ์การประเมินการผสมผสาน (Integration) เกณฑ์การประเมินความอยู่รอด (Survival) ถูกนำมาใช้อย่างละ 2 ครั้ง ส่วนเกณฑ์อื่น ๆ อีกอย่างละ 1 ครั้ง (Streers. 1977 : 46)

การศึกษาวิจัยเพื่อวิเคราะห์ประสิทธิผลของสถาบันการศึกษาระดับสูง ของ คาเมรอน (Cameron. 1978 : 613) ที่ศึกษาในระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยในรัฐนิวอิงแลนด์ จำนวน 6 แห่ง จำนวนนักศึกษาประมาณ 1,000 – 10,000 คน พบว่า เกณฑ์การวัดประสิทธิผลมี 9 มิติ คือ

มิติที่ 1 ความพึงพอใจของนักศึกษาเกี่ยวกับการศึกษา เกณฑ์ที่ใช้วัด ซึ่งให้เห็นความมากน้อยของความพึงพอใจของนักศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์ในการศึกษาที่สถาบันนี้

มิติที่ 2 พัฒนาการทางวิชาการ เกณฑ์ที่ใช้วัดซึ่งให้เห็นความมากน้อยของการบรรลุเป้าหมายทางวิชาการ ความเจริญเติบโต และความก้าวหน้าของนักศึกษาของสถาบัน

มิติที่ 3 พัฒนาการด้านอาชีพของนักศึกษา เกณฑ์ที่ใช้วัดชี้ให้เห็นความมากน้อยของ พัฒนาการด้านอาชีพของนักศึกษา และการเน้นในเรื่องโอกาสในการพัฒนาด้านอาชีพที่สถาบันจัด ให้แก่นักศึกษา

มิติที่ 4 พัฒนาการส่วนบุคคลของนักศึกษา เกณฑ์ที่ใช้วัดชี้ให้เห็นความมากน้อยของ การพัฒนาในด้านสังคม จิตวิทยา หรือวัฒนธรรม และการเน้นการพัฒนาส่วนบุคคลและโอกาส ที่สถาบันให้ต่อการพัฒนาส่วนบุคคล

มิติที่ 5 ความพึงพอใจในด้านการว่าจ้างของคณาจารย์และผู้บริหาร เกณฑ์ที่ใช้วัดชี้ให้เห็น ความมากน้อยของความพึงพอใจของอาจารย์ผู้สอน และผู้บริหารที่มีต่องานและการว่าจ้างของสถาบัน

มิติที่ 6 พัฒนาการด้านวิชาชีพ และคุณภาพของคณาจารย์ เกณฑ์ที่ใช้วัดชี้ให้เห็นความมาก น้อยของการบรรลุเป้าหมายทางวิชาชีพ และการพัฒนาอาจารย์ การกระตุ้นจูงใจให้ไปสู่การพัฒนา ด้านวิชาชีพของสถาบัน

มิติที่ 7 ความเปิดของระบบและปฏิริยาต่อชุมชน เกณฑ์ที่ใช้วัดชี้ให้เห็นความมากน้อย ของความสัมพันธ์ต่อสภาพแวดล้อมภายนอก ตลอดจนการปรับตัว และการให้บริการต่อสภาพ แวดล้อมภายนอกสถาบัน

มิติที่ 8 ความสามารถในการได้มาซึ่งทรัพยากร เกณฑ์ที่ใช้วัดบ่งชี้ให้เห็นถึงความสามารถ ของสถาบัน ในการจัดหาทรัพยากรจากสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น นักศึกษา อาจารย์ดี ๆ และการ สนับสนุนด้านการเงิน เป็นต้น

มิติที่ 9 สุขภาพขององค์กร เกณฑ์ที่ใช้วัดบ่งชี้ให้เห็นถึง ความดีที่น่าเชื่อถือ ความ กระปรี้กระเปร่า และความสามารถมีชีวิตอยู่ต่อไปได้ ในกระบวนการบริหารงานภายใน และการปฏิบัติ ของสถาบัน

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการมีประสิทธิผลในมิติหนึ่ง ไม่จำเป็นจะต้องสัมพันธ์กับความมี ประสิทธิผลในอีกมิติหนึ่ง นอกจากนี้ยังพบว่า ไม่มีสถาบันการศึกษาใดซึ่งมีประสิทธิผลในทุกมิติของ ความมีประสิทธิผล บางสถาบันมีประสิทธิผลมากกว่าสถาบันอื่นในบางมิติ แต่ไม่มีมิติใดที่จำเป็น จะต้องดีกว่ามิติอื่น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ เช่น สภาพแวดล้อม ที่ตั้งของสถาบัน ฯลฯ จะเป็น เครื่องช่วยกำหนดว่า ส่วนผสมของมิติของความสำเร็จใดมีความสำคัญต่อสถาบันนั้นมากที่สุด เพื่อองค์กรหรือสถาบันนั้นจะจะสามารถวิเคราะห์ในรายละเอียดและหาสาเหตุของจุดอ่อนในด้าน ประสิทธิภาพของตนได้ต่อไป

ในการวัดประสิทธิผลขององค์กรนั้นสามารถแบ่งการวัดออกได้เป็นสองประเภทคือ

1) วัดด้วยตัวบ่งชี้เดี่ยว (Single Criteria Measures of Effectiveness) และ 2) วัดด้วยตัวบ่งชี้หลายตัว (Multiple Criteria Measures of Effectiveness) และรูปแบบในการประเมินประสิทธิผลด้วยตัวบ่งชี้ เดี่ยวนั้นมีอยู่ด้วยกันหลายตัว ดังตัวอย่างเช่น ความสามารถในการผลิต (Productivity) กำไรสุทธิ (Net Profit) ความสำเร็จในภารกิจ (Mission Accomplishment) ความเติบโตและความมั่นคงของ องค์กร (Organizational Growth and Stability) (Steers. 1977 : 39) การบรรลุเป้าหมาย (Goal Attainment) (Hoy and Miskel. 1991 : 39) นอกจากนี้ แคมป์เบลล์ (Cambell. 1977 : 36-39)

ได้ทำการสำรวจรายการของตัวบ่งชี้ในการวัดประสิทธิผลขององค์การแบบตัวบ่งชี้เดี่ยว และพบว่ามียู่ถึง 30 ตัว เช่น ประสิทธิภาพในภาพรวม การเติบโต การขาดงาน การควบคุม การปรับตัว/ความยืดหยุ่น ความพึงพอใจในงาน เป็นต้น แต่ในการวัดด้วยตัวบ่งชี้เดี่ยวนั้นยังคงมีปัญหาเนื่องจาก เป็นการยากที่จะยอมรับได้ว่าตัวบ่งชี้เดี่ยวเหล่านี้จะมีความครอบคลุมและเพียงพอต่อการวัดประสิทธิผลขององค์การ (Steers. 1977 : 39) ทั้งนี้เพราะองค์การโดยทั่วไปนั้นมีวัตถุประสงค์หลายประการ และการที่จะประเมินประสิทธิผลขององค์การโดยใช้ตัวบ่งชี้เดี่ยวจึงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก เพราะจะไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์การได้ (McFarland. 1979 : 428) ดังนั้นการประเมินประสิทธิผลขององค์การจึงควรวัดด้วยการใช้ตัวบ่งชี้หลายตัว (Pennings and Goodman. 1977 : 162; Robbin. 1989 : 51)

รูปแบบที่สำคัญในการประเมินประสิทธิผลขององค์การโดยวิธีการประเมินแบบใช้ตัวบ่งชี้หลายตัว (Multiple Criteria Measures of Effectiveness) ได้แก่

1. รูปแบบหน้าที่ทางสังคม (Social Function Model)

รูปแบบหน้าที่ทางสังคมนี้เป็นผลงานที่สำคัญของ พาร์สัน (Hall. 1991 : 263-264, citing Parson. 1960) รูปแบบนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าองค์การได้ทำอะไรให้กับสังคมบ้าง พาร์สันมีความเชื่อว่า ระบบสังคมทุกระบบจำเป็นต้องแก้ปัญหาพื้นฐาน 4 ประการ หรือความอยู่รอดของระบบสังคมขึ้นอยู่กับการทำงานที่หลัก 4 ประการ ดังนั้น ประสิทธิภาพขององค์การจึงวัดจากการที่องค์การได้แก้ปัญหาพื้นฐาน 4 ประการได้ดีเพียงใด หน้าที่หลัก 4 ประการได้แก่ การปรับตัว (Adaptation) การบรรลุเป้าหมาย (Goal Achievement) การบูรณาการ (Integration) การคงสภาพความสมบูรณ์ของระบบค่านิยม (Latency)

ฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel. 1991 : 382-383) ได้ขยายแนวคิดของพาร์สันออกไป โดยเสนอแนะตัวบ่งชี้ในการวัดหน้าที่หลัก 4 ประการ โดยอาศัยแนวคิดของแคมป์เบลล์ (Cambell. 1977 : 36-39) ดังต่อไปนี้

1.1 การปรับตัว (Adaptation) หมายถึง การที่องค์การจะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมภายนอก โดยการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานภายในให้สนองต่อสภาพการณ์ใหม่ๆ ที่มีผลกระทบต่อองค์การ ตัวบ่งชี้ที่จะวัดได้แก่

- 1.1.1 ความสามารถในการปรับเปลี่ยน (Adaptation)
- 1.1.2 นวัตกรรม (Innovation)
- 1.1.3 ความเจริญเติบโต (Growth)
- 1.1.4 การพัฒนา (Development)

1.2 การบรรลุเป้าหมาย (Goal Achievement) หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์การ การจัดหาและการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ภายในองค์การ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ตัวบ่งชี้ที่จะใช้วัดได้แก่

- 1.2.1 ผลสัมฤทธิ์ (Achievement)
- 1.2.2 คุณภาพ (Quality)

1.2.3 การแสวงหาทรัพยากร (Resource Acquisition)

1.2.4 ประสิทธิภาพ (Efficiency)

1.3 การบูรณาการ (Integration) หมายถึง การประสานความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในองค์กร เพื่อการรวมพลังให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการปฏิบัติภารกิจขององค์กร ตัวบ่งชี้ที่จะวัดได้แก่

1.3.1 ความพอใจ (Satisfaction)

1.3.2 บรรยากาศ (Climate)

1.3.3 การสื่อความหมาย (Communication)

1.3.4 ความขัดแย้ง (Conflict)

1.4 การคงสภาพความสมบูรณ์ของระบบค่านิยม (Latency) หมายถึง การดำรง และรักษาระบบค่านิยมขององค์กร ซึ่งประกอบด้วยรูปแบบทางด้านวัฒนธรรมขององค์กร และแรงจูงใจในการทำงานให้คงอยู่ในองค์กร ตัวบ่งชี้ที่จะวัดได้แก่

1.4.1 ความภักดี (Loyalty)

1.4.2 ความสนใจของคนส่วนใหญ่ (Central Life Interest)

1.4.3 แรงจูงใจ (Motivation)

1.4.4 เอกลักษณ์ (Identity)

2. รูปแบบของบาส (The Bass Model)

บาส (Dessler. 1986 : 67; citing Bass. 1952 : 157-173) ให้ความเห็นว่า ตัวบ่งชี้ประสิทธิผลขององค์กรแบบเก่าที่ใช้กันอยู่ คือ ผลผลิตหรือกำไรนั้นไม่กว้างขวางมากพอที่จะใช้วัดความสำเร็จขององค์กรได้ ทั้งนี้เพราะประสิทธิผลขององค์กรควรจะสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าขององค์กรที่มีต่อสมาชิกแต่ละคน และคุณค่าของสมาชิกแต่ละคนรวมทั้งองค์กรที่มีต่อสังคม ดังนั้นตัวบ่งชี้ในการประเมินประสิทธิผลประกอบ จึงควรพิจารณาจาก

2.1 ระดับของผลผลิตกำไรกับการรักษาสภาพตนเองขององค์กร

2.2 ระดับคุณค่าขององค์กรที่มีต่อสมาชิกขององค์กร

2.3 ระดับคุณค่าขององค์กรและสมาชิกขององค์กรที่มีต่อสังคม

3. รูปแบบระบบ-ทรัพยากร (System – Resource Model)

รูปแบบนี้มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า รูปแบบยัชท์แมน-ซีชอร์ (The Yuchtman Seashore Model) (Dessler. 1986 : 67) รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมาโดยยัชท์แมนและซีชอร์ (Yuchtman and Seashore) ซึ่งเห็นว่าประสิทธิผลขององค์กรก็คือ ความสำเร็จขององค์กรในการแสวงหาทรัพยากรที่ขาดแคลนและมีคุณค่า (Bedeian and Zammuto. 1991 : 65-67) ดังนั้นจึงมีตัวบ่งชี้ 2 ประการในการประเมินประสิทธิผลขององค์กร คือ (Dessler. 1986 : 67)

3.1 ความสำเร็จในการแสวงหาทรัพยากรที่ขาดแคลนและมีคุณค่า

3.2 การควบคุมสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาเป็นองค์กรที่มีหลายเป้าหมาย ซึ่งในการประเมินโดยวิธีใช้เป้าหมายเดียว หรือแบบระบบ-ทรัพยากร ยังมีข้อบกพร่องบางประการ และการประเมินประสิทธิผลโดยใช้หลายเกณฑ์มีความเหมาะสม และเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง (ภรณ์ กิรีติบุตร. 2529 :187) ดังที่ เอทซีโอนี่ (ภรณ์ กิรีติบุตร. 2529 : อ้างอิงจาก Etzioni. 1984) วิเคราะห์ว่าวิธีการประเมินโดยใช้เป้าหมายมีข้อบกพร่อง เช่น ถ้าองค์กรมีหลายเป้าหมายก็จะทำให้วัดได้ยากกว่าเป้าหมายใดได้รับความสำคัญมากกว่าเป้าหมายอื่นมากนักเพียงใด ซึ่งเป้าหมายบางประเภทเป็นเป้าหมายในอุดมคติไม่สามารถกำหนดเวลาที่จะบรรลุถึงได้ ถ้าใช้เกณฑ์นี้ตัดสินก็อาจจะประสบความสำเร็จล้มเหลวได้ และถ้าองค์กรมีเป้าหมายต่อเนื่อง การวัดประสิทธิผลจากเป้าหมายจะทำได้ยากและลำบากยิ่งขึ้น สำหรับแนวคิดด้านระบบ-ทรัพยากรนั้น ก็ได้ต่างไปจากเกณฑ์เป้าหมายเท่าใดนัก เพราะที่จริงเป้าหมายขององค์กรอย่างหนึ่งก็คือ การสรรหาทรัพยากรจากสภาพแวดล้อม นอกจากนี้การประเมินโดยวิธีนี้มักเน้นปัจจัยตัวป้อนเข้า (Input) ทำให้ปัจจัยที่เหลือไม่ได้รับการเอาใจใส่เท่าที่ควร (Hoy, Miskel. 1991 : 380)

4. รูปแบบของเบนนิส (The Bennis Model)

เบนนิส (Dessler. 1986 : 68-69; citing Bennis. 1971 : 116-143) ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า ประสิทธิภาพขององค์กรเป็นความสามารถในการปรับตัว เพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และความสามารถในการบูรณาการเพื่อการประสานสัมพันธ์ของสมาชิกในองค์กร เพื่อการรวมพลังให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการปฏิบัติการกิจขององค์กร ตัวบ่งชี้ที่จะวัดได้แก่

4.1 ความสามารถในการปรับปรุงองค์กร

4.2 ความสามารถในการบูรณาการทรัพยากรที่มีอยู่

5. รูปแบบของปีเตอร์และวอเตอร์แมน (The Peters and Waterman Model)

ปีเตอร์และวอเตอร์แมน (Dessler. 1968 : 69; citing Peters and Waterman. 1982 : 26) ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า ประสิทธิภาพขององค์กรจะต้องวัดจาก

5.1 ความสามารถในการได้ผลกำไร

5.2 ความเติบโต

5.3 ความสามารถในการปรับเปลี่ยน

5.4 นวัตกรรม

กล่าวโดยสรุป จากรูปแบบต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาชี้ให้เห็นว่า การประเมินประสิทธิผลขององค์กรที่ดีนั้นควรประเมินโดยใช้ตัวบ่งชี้หลายตัวจะมีความเหมาะสมมากกว่าการประเมินโดยใช้ตัวบ่งชี้เดียว เพราะการวัดประสิทธิผลขององค์กร โดยใช้ตัวบ่งชี้หลายตัวจะมีความครอบคลุมการประเมินประสิทธิผลขององค์กรได้ดีกว่าการวัดประสิทธิผลขององค์กรโดยใช้ตัวบ่งชี้เดียว (Steers. 1975 : 546) ในการประเมินประสิทธิผลโดยใช้หลายเกณฑ์เป็นการวิเคราะห์ประสิทธิผลองค์กรโดยใช้เกณฑ์หลายอย่างในการประเมินผล ซึ่งพิจารณาจากตัวแปรหลักที่อาจมีผลต่อความสำเร็จของ

องค์การและพยายามแสดงให้เห็นว่าตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งรูปแบบของเบนนิส (The Bennis Model) สอดคล้องกับรูปแบบของฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel. 1991 : 382-383) และการวิจัยของโจนส์, เรโนลด์และเรด (Jones. 1985 : 207-209; Reynolds and Reid. 1985 : 191-203) ที่ประเมินประสิทธิผลขององค์การโดยพิจารณาจาก 1) ความสามารถในการปรับเปลี่ยน 2) ความสามารถในการบรรลุเป้าหมาย 3) ความพึงพอใจในการทำงาน และ 4) ความสนใจในชีวิต ซึ่งการวัดประสิทธิผลจะมีเครื่องมือที่ชื่อว่า เครื่องมือวัดประสิทธิผลขององค์การ IPOE (Index of Perceive Organizational Effectiveness) ที่ใช้วัดประสิทธิผลขององค์การโดยพิจารณาจาก ความสามารถในการผลิต ความสามารถในการปรับตัวและเปลี่ยนแปลง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพ ปริมาณ ประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วม และการแก้ปัญหา รวมถึงความสามารถในการยืดหยุ่นต่อการทำงาน (Miskel and others. 1983 : 55)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยประเมินประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาใน สถาบันราชภัฏ โดยจะประเมินผลิตผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาใน 5 ด้าน ได้แก่ ผลิตผลด้านการบริหารงานทั่วไป ผลิตผลด้านการบริหารงานวิชาการ ผลิตผลด้านการบริหารงานบุคคล ผลิตผลด้านการบริหารงานการเงินและงบประมาณ และผลิตผลด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติ สถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 และแนวคิดในการจัดการบัณฑิตศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของสถาบัน ราชภัฏ (Steers. 1977 : 46, Dessler. 1986 ; citing Bennis. 1971: 116-143, Caplow. 1964, Price. 1968; สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2541)

ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ

ในการประเมินประสิทธิผลในแง่ของเป้าหมาย (Goal Model of Organizational Effectiveness) เป็นการพิจารณาว่าองค์การจะมีประสิทธิผลหรือไม่นั้น ขึ้นกับผลที่ได้รับว่าบรรลุเป้าหมายองค์การหรือไม่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นการใชเป้าหมายองค์การเป็นเกณฑ์ ซึ่งเป็นการใช้หลักเกณฑ์อันใดอันหนึ่งในการประเมินประสิทธิผลขององค์การ เช่น วัดจากความสามารถในการผลิต หรือวัดจากผลกำไร ซึ่งในการวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาโดยพิจารณาจากตัวแปรหลักที่อาจมีผลต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ ผู้วิจัยได้ผสมผสานแนวคิดจากนักวิชาการหลายคน นำมาเป็นแนวทางในการกำหนดตัวแปรหลักและพยายามแสดงให้เห็นว่าตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน และใช้แนวคิดของมอท (Mott. 1972) ที่กำหนดไว้ว่าประสิทธิผลขององค์การสามารถพิจารณาจากปริมาณและคุณภาพของผลผลิต และแนวความคิดของ ฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel. 1991 : 384 – 397) ที่กำหนดว่าการประเมินประสิทธิผลขององค์การสามารถพิจารณาจากการบรรลุเป้าหมาย และนำปรัชญาแนวคิดในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของสถาบันราชภัฏมาพิจารณาร่วมด้วย ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการประเมินประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ผลิตผลด้าน

การบริหารทั่วไป 2) ผลผลิตด้านการบริหารวิชาการ 3) ผลผลิตด้านการบริหารบุคคล 4) ผลผลิตด้านการบริหารการเงินและงบประมาณ และ 5) ผลผลิตด้านการพัฒนาท้องถิ่น

ด้านการบริหารงานทั่วไป

วัตถุประสงค์สำคัญของการจัดการศึกษาโดยทั่วไป หรือในระดับบัณฑิตศึกษาก็ตามได้แก่ การจัดการด้านการเรียนการสอน การให้บริการนักศึกษาเป็นสำคัญ แต่การบังคับบัญชา และการบริหารงานควบคุมดูแลห้องค้ประกอบเหล่านั้นดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และสำเร็จลุล่วงไป จำเป็นต้องอาศัยงานธุรการ งานเอกสารหรืองานการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ การประสานงานการสื่อสาร และการประชาสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการสนับสนุนการจัดการศึกษาให้สามารถดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยราบรื่น งานธุรการแม้ว่าอาจดูเหมือนไม่ใช่เป็นหัวใจของการดำเนินงานในสถาบันการศึกษาเท่าใดนัก แต่ในทางปฏิบัติมักมีความยิ่งใหญ่กว่าในแง่ที่เป็นหน่วยบริการฝ่ายการสอน และบริการนักศึกษาในหลายด้านด้วยกัน กล่าวคือ ในการติดต่อสื่อสารระหว่างอาจารย์กับผู้บริหาร อาจารย์กับนักศึกษา หรือนักศึกษากับผู้บริหาร ยังคงจำเป็นต้องอาศัยงานธุรการเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเป็นสำคัญ เคซี (Casey. 1964 : 117) ได้ให้ความเห็นว่า งานธุรการเป็นเรื่องของการให้บริการแก่หน่วยงานต่าง ๆ ของสถาบันการศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้การเรียนการสอนเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

อย่างไรก็ตาม สามารถกล่าวได้ว่า งานธุรการ มีลักษณะเป็นทั้งศาสตร์ทั้งศิลป์ นั่นคือ ต้องอาศัยความรู้ในวิชาการด้านธุรการ ต้องอาศัยเทคนิคต่าง ๆ ในการนำความรู้มาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ (วัฒนา คุรุสวัสดิ์. 2537 : 2)

ด้านการบริหารงานวิชาการ

ในการจัดการศึกษานั้น สถาบันการศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง และผู้บริหารการศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการบริหารการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นงานหลัก และเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535 : 15) เพราะการบริหารงานวิชาการหมายถึง การบริหารกิจกรรมด้านวิชาการทุกอย่างภายในสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการแก่สังคม ตลอดจนการควบคุมด้านวิชาการ และการเทียบโอนผลการเรียน และควบคุมระบบประเมินผลการศึกษา รวมทั้งบริหารกิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาองค์กรเอกชน และองค์กร

วิชาชีพต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของงานวิชาการสูงสุด (พรชูลี อาชาวอรุณ. 2543 : 4-16) ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของการจัดการศึกษาในทุกๆระดับของสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งเป็นงานที่สำคัญของทั้งผู้บริหาร และคณาจารย์ที่เกี่ยวข้อง ต้องประสานและร่วมมือกันเพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมาย และเกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล นอกจากนี้ ไพฑูรย์สินลารัตน์ (2542 : 83) กล่าวว่า งานวิชาการถือได้ว่าเป็นหัวใจของสถาบันอุดมศึกษาเพราะ

สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันทางวิชาการทำหน้าที่ในการผลิตผลงานทางวิชาการ การสร้างนักวิชาการ และการใช้ผลงานทางวิชาการให้เกิดประโยชน์แก่สังคมเป็นหลักสำคัญส่วนปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 16) ได้

มองว่าการบริหารงานวิชาการเป็นทั้งกระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุง การพัฒนาการเรียนการสอน การประเมินผล และเป็นทั้งงานของ สถาบันการศึกษา ซึ่งงานบริหารวิชาการ ได้แก่ งานควบคุมดูแลหลักสูตรการสอน อุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดบทเรียน คู่มือครู และกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น และมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ทั้งนี้ การบริหารงานวิชาการจึงเป็น เครื่องมือชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร โดยหลักแห่งประสิทธิผล (Effectiveness) จะ มุ่งเน้นที่เป้าหมายที่กำหนดให้ผู้เรียนสามารถมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติได้ ซึ่งในการ บริหารงานวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาจะกำหนดเป้าหมายที่สำคัญทั้งด้านคุณภาพและมาตรฐานดังนี้

1. เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ (Academic Excellence)
2. เน้นความมีเสรีภาพทางวิชาการ (Academic Freedom)
3. มีการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ให้เป็นที่ไปอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
4. เน้นการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ให้มีความสอดคล้องกับนโยบาย สังคมไทย และ

ภูมิปัญญาไทย อันเป็นการยกระดับวัฒนธรรมการเรียนรู้ของบุคคลให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มี คุณภาพ

สำหรับเป้าหมายในด้านความเป็นเลิศทางวิชาการนั้น ปัจจัยชีวิตที่สำคัญ คือ การพัฒนา คุณภาพอาจารย์ให้มีความสามารถในการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาประเทศ และการ ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ที่มุ่งให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างการเรียนการสอน และการ ปฏิบัติจริงในสถานประกอบการ และการจัดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบัน เพื่อเป็นฐาน ในการประกันคุณภาพบัณฑิตศึกษาที่จะออกไปปฏิบัติหน้าที่ได้ตามมาตรฐานวิชาชีพของตน

จะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญ และการจัดการศึกษาจะมีประสิทธิภาพ หรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการ และบุคลากรทุกฝ่ายในองค์กรต้องร่วมกันดำเนินงานในด้าน ต่าง ๆ รวมทั้งกระบวนการบริหารภายในองค์กรที่ส่งผลต่อผลผลิตหรือผลลัพธ์ซึ่งจะประเมินได้ถึง ประสิทธิภาพของการบริหารงาน โดยต้องคำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกอยู่ ตลอดเวลา ผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นบุคคลสำคัญที่ก่อให้เกิดระบบกลไกของการทำงาน และการ บริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำ มีสมรรถนะในการทำงาน มีทักษะใน การบริหารงานวิชาการ การเปลี่ยนแปลง และการทำงานเป็นทีม ทั้งนี้เพื่อให้เอื้ออำนวยให้เกิดการ บริหารงานวิชาการในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการบริหารงานบุคคล

ระบบการศึกษามีจุดประสงค์ที่จะใช้ความพยายามสูงสุดที่จะทำให้เป้าหมายของระบบการ

ศึกษาบรรลุผล การปฏิบัติงานในระบบการศึกษาประกอบด้วยการบริหารงานบุคคล โปรแกรมการศึกษา การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การวางแผน และความสัมพันธ์อื่น ๆ ภายนอกกระบวนการศึกษาในการบริหารงานใด ๆ บุคลากรถือว่าเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นส่วนประกอบที่เป็นมนุษย์ไม่มีงานใดที่จะยากลำบากและมีความไม่แน่นอนเท่ากับการทำงานร่วมกับบุคคล ทั้งนี้เพราะบุคคลมีความต้องการต่าง ๆ กัน และความต้องการเหล่านี้นอกจากจะมีจำนวนไม่เท่ากันแล้ว ยังมีลำดับขั้นของความต้องการต่างกันอย่างอื่นด้วย และบุคลากรจะเป็นเครื่องชี้ว่าจุดมุ่งหมายของระบบการจัดการศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่เพียงใด ดังนั้นความสำคัญจึงอยู่ที่การบริหารงานบุคคลอันเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนกำลังคนอย่างดี การสรรหาและคัดเลือกให้ได้บุคลากรที่เหมาะสม การพัฒนาบุคลากรการให้บุคลากรได้รับการชดเชยและการตอบแทนที่เหมาะสม การประเมิน การสร้างแรงจูงใจ และอื่น ๆ (เมธี ปิณฑานนท์. 2529 : 1-2) แชนด์เลอร์ และแพตตี้ (Chandler and Petty. 1955 : 5) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานบุคคลว่า เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของคณะบุคคล คณะบุคคล (Staff Personnel) หมายถึง บุคคลทุกคนที่ถูกกำหนดไว้ในตำแหน่งต่าง ๆ ขององค์การซึ่งจะต้องสนใจที่จะทำการให้บรรลุจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ขององค์การ และ กูด (Good. 1973 : 14) ได้ให้คำจำกัดความของบุคลากรไว้ว่า คือปัจเจกชนที่ผูกพันกับสถาบันที่ตนมีส่วนร่วมอยู่ ไม่ว่าจะเป็นลูกจ้างหรือนักเรียน นักศึกษา และได้ให้คำจำกัดความของการบริหารงานบุคคลเป็น 3 ลักษณะดังนี้

1. เป็นงานที่รับภาระในปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับคณะผู้ปฏิบัติงานร่วมกันในสถานศึกษา เช่น ภาระในเรื่อง การแต่งตั้งอาจารย์ การนิเทศ การไล่อหรือปลดครู อาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา และลูกจ้างอื่น ๆ ของระบบสถานศึกษา
2. เป็นการบริหารด้านกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา
3. ในสถาบันอุดมศึกษา มีลักษณะเป็นการจัดการกับกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของสถาบัน ซึ่งหมายถึงคณะผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาการ และที่มีชีพปฏิบัติงานด้านวิชาการ รวมทั้งนักศึกษา

สรุปได้ว่าการบริหารงานบุคคลนั้นเป็นลักษณะของความเพียรพยายามจัดการให้บุคคลในหน่วยงานทุก ๆ ตำแหน่งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพยายามทำให้บุคคลเหล่านั้นได้เห็นว่างานของเขาที่ทำนั้นมีความเจริญก้าวหน้าตามจุดมุ่งหมาย และขณะเดียวกันผู้บริหารก็พยายามที่จะทำให้จุดประสงค์ของบุคลากรได้บรรลุผลโดยให้เกิดความกลมกลืนและสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสม ทั้งความต้องการของบุคลากร ขององค์การและสถาบัน

ด้านการบริหารงานการเงิน

ในการดำเนินการขององค์การหรือหน่วยงานใด ๆ ก็ตามย่อมต้องประกอบไปด้วยการบริหารงานทางการเงินและงบประมาณ เพราะเงินถือเป็นปัจจัยสำคัญค่อนข้างสูงที่ส่งผลต่อการสนับสนุนภารกิจต่าง ๆ ให้ดำเนินการไปได้อย่างรวดเร็ว การเงินและงบประมาณนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันอย่างมาก งบประมาณจะเป็นตัวกำหนดวงเงินในการใช้จ่าย เพื่อดำเนินงานตาม

โครงการด้านต่าง ๆ ขององค์การหรือหน่วยงาน ดังนั้นผู้บริหารควรจะได้รับทราบถึงการงบประมาณและการเงินทั้งในด้านของความรู้แนวคิดทั่วไป และแนวปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของตนด้วย (เทศ แก้วกสิกรรม. 2538) ศาสตราจารย์ เซอร์วูด Sherwood (1954) ได้ให้คำจำกัดความของงบประมาณไว้ว่า งบประมาณคือ แผนเบ็ดเสร็จซึ่งแสดงออกในรูปตัวเงินแสดงโครงการดำเนินงานทั้งหมดในระยะเวลาหนึ่ง แผนนี้จะรวมถึงการกะประมาณบริหารกิจกรรม โครงการและค่าใช้จ่าย ตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็นในการสนับสนุนการดำเนินงาน ให้บรรลุตามแผนนี้ซึ่งจะประกอบด้วย 3 ขั้นตอนได้แก่ 1) การจัดเตรียม (Preparation) 2) การอนุมัติ (Adoption) 3) การบริหาร (Execution) (ณรงค์ สัจพันโรจน์. 2537 : 2) ดังนั้น การเงินและงบประมาณจึงอาจหมายรวมถึง แผนการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานที่แสดงออกมาในรูปของค่าใช้จ่ายภายในช่วงเวลาหนึ่ง หรืออีกนัยหนึ่ง หมายถึงแผนการที่เกี่ยวกับการรับและการจ่ายเงินเพื่อดำเนินงานของหน่วยงานหรือองค์กรหนึ่งภายในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ และในการทำแผนการใช้จ่ายเงิน ผู้บริหารควร

ชี้แจงให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาได้รับทราบและเป็นที่เข้าใจตรงกันแผนการเงินและงบประมาณนี้จะดำเนินการใช้จ่ายอย่างไรตลอดปี นอกจากนี้ผู้บริหารควรเป็นผู้อนุมัติแผนการใช้จ่ายและควบคุมการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพ (สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2525 : 68-70)

จากความหมายและแนวคิดดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการเงินและงบประมาณมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานจัดการศึกษาหลายประการ สถาบันสามารถนำเอางบประมาณมาใช้จ่ายในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้มีความก้าวหน้า และเป็นประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นได้ตามปรัชญาการศึกษาของสถาบันราชภัฏได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ เป็นเครื่องมือในการบริหารการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาการจัดการศึกษา รวมถึงการใช้งบประมาณเพื่อการจัดสรรทรัพยากรและรายได้ต่าง ๆ อย่างเหมาะสมมีความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ด้านการพัฒนาท้องถิ่น

ตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538 ได้กำหนดว่า ให้สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตรายและส่งเสริมวิทยฐานะครู (รายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. 2547) และในการประชุมคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏครั้งที่ 2/2540 (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2541) ที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบแนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏไว้ว่า การจัดบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ ให้มุ่งเน้นการพัฒนาครูอาชีวศึกษานักวิชาการและนักวิชาชีพชั้นสูง ให้มีความมุ่งมั่นในแต่ละสาขาวิชา ตลอดจนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล

สร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ที่สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับศาสตร์ที่เป็นสากล ให้มีผลต่อการพัฒนาวิชาการ และให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง

ในการประชุมสภาวิชาการ ครั้งที่ 6/2541 วันที่ 17 มิถุนายน 2541 และครั้งที่ 7/2541 วันที่ 15 กรกฎาคม 2541 ได้มีการพิจารณาเรื่องสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นแยกทำความเข้าใจความหมายของคำว่าท้องถิ่น การพัฒนาท้องถิ่นไว้ดังนี้ (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.2541)

ท้องถิ่น หมายถึง บริเวณอันเป็นที่ตั้งถิ่นฐานและการดำเนินชีวิตของหมู่คนหมู่หนึ่ง ๆ ซึ่งในที่นั้นนอกจากจะมีตัวคนจำนวนหนึ่งแล้ว ยังต้องมีสภาพแวดล้อมอันเป็นปัจจัยสำหรับการดำเนินชีวิตของคน เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ขนบประเพณี และอื่น ๆ การทำความเข้าใจท้องถิ่นควรพิจารณาในเชิงพลวัต เช่น การมองในทฤษฎีระบบ ท้องถิ่นหนึ่ง ๆ คือหนึ่งหน่วยระบบ เป็นหน่วยทำงาน มีปัจจัยนำเข้า มีกระบวนการ มีผลผลิตและมีขอบเขต โดยที่ดำรงอยู่ในฐานะที่เป็นส่วนย่อยของอภิระบบ ระบบทำงานในท้องถิ่น ประกอบขึ้นด้วยอนุระบบต่าง ๆ จำนวนหนึ่ง ขนาดของหน่วยท้องถิ่น สามารถกำหนดด้วยลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นประเด็นสำหรับพิจารณา เช่น เนื้อที่ จำนวนผู้คน จำนวนครัวเรือน ปริมาณผลผลิต จำนวนเงินสะพัด ฯลฯ และท้องถิ่นอาจพิจารณาได้ทุกระดับ เช่น ท้องถิ่นระดับประเทศ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับชุมชน เป็นต้น

การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การทำให้การดำเนินชีวิตของหมู่คน ซึ่งตั้งถิ่นฐานหรืออยู่อาศัยในท้องถิ่นมีความเจริญ โดยที่ทรัพยากร และทั้งด้านกายภาพ ด้านศิลปวัฒนธรรม อันเป็นปัจจัยในการดำเนินชีวิต มีความเจริญควบคู่ไปด้วย การพัฒนาท้องถิ่นที่ถูกต้อง คือ การยึดการพัฒนาการดำเนินชีวิตของหมู่คนในท้องถิ่นเป็นประเด็นหลัก โดยแยกเป็นประเด็นย่อยที่โยงสัมพันธ์กับประเด็นหลัก การพัฒนาในแต่ละด้านย่อย ๆ ต้องสอดคล้อง หรือเสริมกับการพัฒนาการดำเนินชีวิตโดยภาพรวม และเกิดความสอดคล้องในแต่ละด้านด้วย โดยทั่วไปทิศทางการพัฒนาจะเป็นการแก้ไขสิ่งที่เป็นปัญหาการรักษาสิ่งแวดล้อมที่ดีไว้ และการสร้างสิ่งที่มีประโยชน์

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างองค์ความรู้เพื่อตรวจสอบหรือค้นหาคำตอบองค์ความรู้ที่จำเป็นต่องานและการเรียนรู้องค์ความรู้เดิม รวมทั้งเพื่อเรียนรู้องค์ความรู้เดิมจากรายวิชาและการใช้ความรู้ในการพัฒนางาน จนเป็นต้นแบบของการพัฒนาโดยที่การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้เอื้อต่อการพัฒนาท้องถิ่นเป็นสำคัญ และใช้การศึกษาประเด็นย่อยที่ต้องการจะพัฒนาและให้โยงสัมพันธ์กับประเด็นหลัก คือการดำเนินชีวิตของหมู่คนในท้องถิ่น เช่น

1. การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ดั้งเดิม ผู้เรียนอาจทำการวิจัยที่ลึกซึ้งในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น ประเพณีบางอย่าง เครื่องดนตรีบางอย่าง อาหารบางอย่าง สมุนไพรที่เป็นยาบางอย่าง เป็นต้น ความรู้ที่ลึกซึ้งดั้งเดิม คือ ข้อความจริงที่ซ่อนเร้นอยู่ลึก ต้องอาศัยความคิดและเครื่องมือที่เฉพาะ

2. การวิจัยตรวจสอบหรือค้นหาคำตอบความรู้ที่จำเป็นต่องาน ผู้เรียนอาจทำวิจัยเพื่อไปปรับใช้ทฤษฎีหรือเทคโนโลยีบางอย่างที่จะนำมาใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่น เช่น ปรับปรุงพันธุ์พืช ปรับปรุงวิธีทำงานเดิมของท้องถิ่น เป็นต้น

3. การเรียนรู้องค์ความรู้เดิมจากรายวิชา ผู้เรียนอาจทำแบบฝึกหัดด้วยการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเทียบเคียงกับองค์ความรู้สากล

4. การใช้องค์ความรู้ในการพัฒนางานจนเป็นต้นแบบของการพัฒนาผู้เรียน อาจจะศึกษาค้นคว้าที่เป็นต้นแบบของการพัฒนาในเรื่องหนึ่งเรื่องใด ซึ่งไม่เคยมีใครทำสำเร็จมาก่อน เช่น การใช้พืชกำจัดแมลง การสร้างปุ๋ยอินทรีย์ชนิดใหม่ เป็นต้น

จากแนวคิดดังกล่าวพอสรุปได้ว่าการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นนั้น ถือว่า ท้องถิ่นเป็นองค์รวม กระบวนการพัฒนาต้องเกิดจากภายใน ท้องถิ่นที่มีการพัฒนาโดยปฏิสัมพันธ์กับท้องถิ่นอื่นจะต้องไม่สูญเสียศักยภาพความเป็นท้องถิ่นที่ดีให้แก่ท้องถิ่นอื่น และถือว่าภารกิจของบัณฑิตศึกษาทุกประการสามารถเชื่อมโยงกับการพัฒนาท้องถิ่นได้ รวมทั้งท้องถิ่นอันเป็นเป้าหมายของการพัฒนาหรือวิเคราะห์วิจัย จะเป็นท้องถิ่นใดก็ได้

บทบาทของการอุดมศึกษาและบัณฑิตศึกษา

ภารกิจของการอุดมศึกษา

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ผ่านมาแม้ว่าจะประสบผลสำเร็จในด้านปริมาณ โดยเห็นได้จากการศึกษาที่มีผู้สำเร็จการศึกษามากเป็นจำนวนมากก็ตาม แต่ยังคงพบว่าคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาในบางสาขาวิชา โดยเฉพาะสาขาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ประเทศจำเป็นต้องเร่งพัฒนาให้ได้ตามเป้าหมายเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งบัณฑิตที่จบออกมายังขาดทักษะที่จำเป็นเพื่อการจ้างงานและความไม่เท่าเทียมกันทั้งคุณภาพและปริมาณ ซึ่งในการจัดประชุมขององค์การยูเนสโก (United Nation Educational, Scientific and Cultural Organization) ได้จัดประชุมระดับโลก เมื่อวันที่ 5-9 ตุลาคม 1998 ที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส และได้สรุปภารกิจของการอุดมศึกษาไว้ 17 มาตรา ดังนี้ (เกษม วัฒนชัย. 2544)

มาตรา 1 การอุดมศึกษามีภารกิจหลักที่จะให้การศึกษอบรม การฝึกอบรมและการวิจัยแก่เยาวชน และแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัย เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมของการเรียนรู้ชั่วชีวิต

มาตรา 2 การอุดมศึกษาจะต้องยึดบรรทัดฐานแห่งจริยธรรมสำหรับกิจกรรมวิชาการทุกชนิด นอกจากนั้นยังต้องมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ แต่ก็มีควมรับผิดชอบในภาระหน้าที่และแนวโน้มของสังคมอย่างรู้เท่าทัน

มาตรา 3 การอุดมศึกษาจะต้องให้โอกาสทางการศึกษาแก่ทุกคน สนับสนุนให้กลุ่มผู้ด้อยโอกาสได้เข้าสู่การอุดมศึกษาอย่างทัดเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็ชนกลุ่มน้อย ผู้ยากจนหรือผู้พิการ

มาตรา 4 สนับสนุนให้สตรีได้เข้าสู่อุดมศึกษาอย่างทัดเทียมกับบุรุษ

มาตรา 5 เพิ่มพูนความรู้ด้านวิจัยทั้งด้านวิทยาศาสตร์ ศิลปศาสตร์และมนุษยศาสตร์ และให้นำผลวิจัยนั้นไปเผยแพร่และประยุกต์ใช้

มาตรา 6 การอุดมศึกษาจะต้องเน้นความสอดคล้องของกิจกรรมวิชาการกับความต้องการและความจำเป็นของสังคม

มาตรา 7 เพิ่มความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา กับสถานประกอบการ

มาตรา 8 เพิ่มความหลากหลายในการให้การศึกษาและการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เรียนจาก ภูมิภาคที่หลากหลายเข้าถึงได้มากที่สุด

มาตรา 9 เน้นการศึกษาเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้คิดเป็นและคิดอย่างสร้างสรรค์

มาตรา 10 ให้ความสำคัญต่อคณาจารย์และนักศึกษาในการจัดการศึกษา

มาตรา 11 จัดให้มีการประเมินผลเชิงคุณภาพ

มาตรา 12 ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาและทางการสื่อสาร เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้

มาตรา 13 เพิ่มความเข้มแข็งให้แก่ระบบบริหารการอุดมศึกษา

มาตรา 14 ให้ถือว่าการจัดสรรงบประมาณเพื่อการอุดมศึกษาเป็นหน้าที่สำคัญของรัฐด้วย และจะต้องจัดให้ทั่วถึง ทั้งแก่สถาบันของรัฐ ของชุมชนและของเอกชน

มาตรา 15 สนับสนุนให้มีการถ่ายทอดความรู้และการประยุกต์ความรู้ระหว่างประเทศ

มาตรา 16 ให้เปลี่ยนสภาพสมองไหล (Brain drain) ที่เป็นภาวะที่ประเทศด้อยพัฒนาสูญเสีย ผู้มีความรู้ไปให้ประเทศที่เจริญแล้ว กลับมาเป็นสภาพสมองกำไร (Brain Gain) ซึ่งหมายถึง สภาวะที่ สมองไหลกลับ คือ ผู้มีความรู้กลับไปทำงานในประเทศที่ยังด้อยพัฒนา

มาตรา 17 สร้างเครือข่ายผู้ร่วมงานและพันธมิตรในการจัดการอุดมศึกษา ทั้งในระดับ ท้องถิ่น ภูมิภาค และสากล

จากมาตรการดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการอุดมศึกษาทุกระดับเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการ นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของสังคม และเมื่อสังคมพัฒนาไปเป็นสังคมความรู้มากขึ้น การอุดมศึกษาและการวิจัยยิ่งเพิ่มความสำคัญเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมซึ่งมีผลต่อปัจเจกบุคคล และชุมชนมากยิ่งขึ้น

ภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา

ภารกิจของสถาบันอุดมศึกษานั้นเป็นไปตามพันธกิจของการอุดมศึกษาซึ่งมีภารกิจหลักรวม 4 ด้าน ที่เป็นที่ยุติกันดี คือ การจัดการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัย การบริการสังคม และทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม ได้รับการรับรองว่าเป็นสิ่งสำคัญ อย่างไรก็ตาม พันธกิจที่สำคัญอย่างยิ่งของการ อุดมศึกษาคือ การให้บริการแก่ตัวบุคคล และสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 150) และสิ่งที่สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนตามข้อสรุปขององค์การ ยูเนสโก ตามความเห็นของ เกษม วัฒนชัย (2544) มีดังนี้

1. สถาบันอุดมศึกษาควรกำหนดพันธกิจ (Mission) เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนด นโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ แผนงานและโครงการ โดยคำนึงถึงความต้องการของสังคม ทั้งใน ปัจจุบันและอนาคต

2. ต้องมีความคล่องตัวในการบริหารสถาบัน (Institution Autonomy) สร้างระบบ บริหารสถาบันให้มีประสิทธิภาพสูงในระดับมาตรฐานสากล ตรวจสอบได้ทั้งการตรวจสอบจากภายใน และการตรวจสอบจากภายนอก

3. ต้องประกันให้อิสระภาพด้านวิชาการ (Academic Freedom) ซึ่งอิสระภาพด้านวิชาการ หมายถึง ความมีอิสระของนักวิชาการที่จะค้นคว้าหาความรู้เผยแพร่และถ่ายทอดความรู้นั้น ใครจะมาบังคับก่กเกณฑ์ไม่ได้ ขณะเดียวกันนักวิชาการก็ต้องรับผิดชอบต่องานวิชาการนั้นว่าจะไม่ทำลาย ศีลธรรมอันดีและไม่ทำลายความสงบสุขของสังคม และนักวิชาการต้องยึดความเป็นกลาง
4. ให้ยึดหลักจริยธรรมพื้นฐานสำหรับทุกสาขาวิชาชีพ และยึดหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ สำหรับแต่ละวิชาชีพ
5. พัฒนาคณาจารย์เพื่อทำหน้าที่สอน วิจัย อบรมลูกศิษย์ และภาระหน้าที่อื่นของ สถาบันอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
6. สถาบันอุดมศึกษาต้องให้บริการชุมชน กิจกรรมวิชาการเหล่านี้ต้องมีเป้าหมายเพื่อ กำจัดความไม่รู้ ความยากจน ความรุนแรง ความอดอยาก และโรคภัยไข้เจ็บในสังคม
7. สถาบันอุดมศึกษาต้องเปิดกว้างและให้โอกาสทางการศึกษา กำจัดกฎระเบียบที่เป็น อุปสรรคในการเข้ามาศึกษา สร้างระบบการเทียบโอนรายวิชาและรับโอนนักศึกษาให้คล่องตัวที่สุด
8. สถาบันอุดมศึกษาต้องสร้างความสัมพันธ์กับสถานประกอบการ เพื่อให้เกิดความร่วมมือ ทั้งในเรื่องการฝึกอบรม การวิจัย และการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้เข้ามาศึกษาต่อ
9. สถาบันอุดมศึกษาต้องส่งเสริมการวิจัยทุกสาขาวิชา และให้ถือว่าการสอนและการวิจัยจะ ต้องควบคู่กันไป
10. ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการให้คำแนะนำและปรึกษาแก่นักศึกษา จัดสอนเสริมเพื่อปรับ ฐานให้เข้มแข็งสำหรับนักศึกษาที่มีพื้นฐานอ่อนด้อย จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและดูแลความเป็นอยู่ ของนักศึกษา
11. สถาบันอุดมศึกษาต้องให้หลักประกันว่าการเรียนการสอนและการฝึกงานตาม หลักสูตร จะทำให้นักศึกษามีความรู้ ทักษะ และเจตคติอยู่ในระดับพร้อมที่จะออกไปปฏิบัติงานได้จริง และ สถาบันอุดมศึกษาควรช่วยเหลือในการหางานทำและการสร้างงานให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาด้วย

การปฏิรูปอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตามแผนพัฒนาที่ผ่านมา ส่งผลให้คนไทยมีการศึกษา โดยรวมสูงขึ้นเมื่อพิจารณาในเชิงปริมาณ แต่ยังคงมีปัญหาเรื่องคุณภาพของคนและความไม่เท่าเทียมกัน ของการกระจายการบริการที่ได้คุณภาพอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะคุณภาพของการศึกษาของคนไทยยังอยู่ในภาวะถดถอย ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เนื่องจากระดับการศึกษา ของคนไทยส่วนใหญ่ ร้อยละ 80 อยู่ในระดับประถมศึกษา อีกทั้งระบบการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ ยังปรับไม่ทันการเปลี่ยนแปลง คุณภาพไม่ได้มาตรฐานและไม่ได้สร้างคนให้คิดเป็น ทำเป็น มีคุณธรรม และจริยธรรมเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งยังขาดกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้ไม่ สามารถพัฒนานวัตกรรม และนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นของ ไทยมาปรับใช้อย่างเหมาะสม ปัญหาดังกล่าวทำให้คนไทยไม่สามารถพัฒนาตนเองได้สอดคล้องกับ เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปในระดับสูงเท่าที่ควรส่งผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศ

(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2544 : 10) และในการผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาที่ผ่านมายังเน้นหนักในการพัฒนาคนในด้านลึกเพียงอย่างเดียว ขาดการเชื่อมโยงความรู้เกี่ยวกับศาสตร์ทั้งหลายเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ จนมองไม่เห็นความสัมพันธ์ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ในสังคม (วินัย วีระวัฒนานนท์. 2543 : 14)

จากสภาพการจัดอุดมศึกษาไทยในปัจจุบัน และแรงผลักดันที่ต้องปฏิรูปการอุดมศึกษาทั้งที่เป็นปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รวมถึงความต้องการการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศซึ่งมีสาระสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : ง) ดังนี้

1. เป้าหมายในการปฏิรูปอุดมศึกษา

1.1 ระบบอุดมศึกษาไทยมีการแบ่งระดับและประเภทของสถาบันที่ชัดเจน และมีกลไกอำนาจการที่จะช่วยในการประสานนโยบาย แผน การจัดสรรงบประมาณ ติดตามประเมินผลไปในทิศทางเดียวกันและมีเอกภาพ

1.2 สถาบันอุดมศึกษาเปิดโอกาสที่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงและมีส่วนร่วม

1.2.1 มีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีมาตรฐานและระบบประกันคุณภาพ

1.2.2 มีระบบบริหารจัดการที่อิสระ คล่องตัว มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ

1.2.3 คนไทยและบัณฑิตไทยมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มี

ความรู้คู่คุณธรรม

2. วิสัยทัศน์อุดมศึกษาไทย

ระบบอุดมศึกษาไทยเป็นระบบที่มีเอกภาพด้านนโยบาย มีความหลากหลายในการปฏิบัติ เพื่อสนองความต้องการและเปิดโอกาสการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การดำเนินภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา มีเป้าหมายและจุดเน้นที่แตกต่างกันตามความเชี่ยวชาญแต่ละสถาบัน และภายในปี พ.ศ. 2545 สถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญาจะมีอิสระ มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการ และมีเสรีภาพทางวิชาการ ตลอดจนมีระบบการประกันคุณภาพ เพื่อเป็นกลไกในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานบัณฑิตไทยที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีความเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ มีความรู้ความสามารถทั้งวิชาการ วิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะผู้นำ ผู้ประกอบการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ สามารถปรับตัวและนำการพัฒนาประเทศในสภาวะการณ์ปัจจุบันและอนาคต

3. หลักการและแนวทางการปฏิรูปอุดมศึกษา

3.1 การปฏิรูประบบอุดมศึกษา ยึดหลักเอกภาพด้านนโยบายและความหลากหลายในการปฏิบัติ ซึ่งอุดมศึกษาแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา มีองค์กรระดับประเทศทำหน้าที่ กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากร รวมทั้งติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล ทั้งนี้การจัดระบบอุดมศึกษาไทยประกอบด้วย

สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สถาบันอุดมศึกษาของเอกชน สถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทาง และสถาบันอุดมศึกษาของท้องถิ่น

3.2 การปฏิรูปโครงสร้างการบริหารอุดมศึกษา ยึดหลักเอกภาพด้านนโยบายและมาตรฐานการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ซึ่งการบริหารจัดการจะแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

3.2.1 ระดับประเทศ มีกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นองค์กรทำหน้าที่กำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและประเภท โดยมีองค์กรกลางทำหน้าที่บริหารจัดการที่เกี่ยวกับอุดมศึกษา 2 องค์กร ได้แก่ สภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ และคณะกรรมการการอุดมศึกษา รวมทั้งมีองค์กรอิสระ ได้แก่ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และองค์กรวิชาชีพครูและผู้บริหารการศึกษา เป็นต้น

3.2.2 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา มีคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา กำกับดูแลสถานศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา

3.2.3 ระดับสถานศึกษา สถานศึกษาระดับปริญญาให้มีความอิสระ คล่องตัว สามารถพัฒนาระบบบริหารและจัดการของตน ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา

3.3 การปฏิรูปการบริหารและจัดการสถาบันอุดมศึกษา

3.3.1 พันธกิจและภารกิจของอุดมศึกษา

ประกอบด้วยการจัดการเรียนการสอน การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ติดตามวิเคราะห์ เติบองภัย แก้ปัญหา และชี้แนะทางเลือกให้กับสังคม ชุมชน และประเทศ จัดการฝึกอบรมและพัฒนากำลังแรงงานของประเทศ โดยมีเป้าหมายและพันธกิจเฉพาะของแต่ละสถาบัน

3.3.2 การบริหารและการจัดการ

3.3.2.1 สร้างเอกภาพในการกำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานอุดมศึกษา

3.3.2.2 เปิดโอกาสการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต กระจายโอกาสและสร้างความเสมอภาค มีระบบการถ่ายโอนผลการเรียนและประสบการณ์การทำงาน

3.3.2.3 พัฒนาความเป็นอิสระในการบริหารจัดการและนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบราชการตามความพร้อมอย่างเป็นขั้นตอน มีการพัฒนาดัชนีชี้วัดความพร้อม (Readiness indicators)

3.3.2.4 จัดสรรงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนทั่วไป (Block Grants) เป็นรายปีให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในกำกับ โดยมีระบบการคิดค่าใช้จ่ายต่อหัว และมีระบบตรวจสอบผลการดำเนินงานในลักษณะ Performance Assessment

3.3.2.5 พัฒนาความเป็นสากลบนพื้นฐานภูมิปัญญาไทย

3.3.2.6 สร้างระบบบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) และจิตสำนึกของผู้ประกอบการ (Enterprising Mentality)

3.3.2.7 ระดมทรัพยากรอย่างหลากหลายและสนับสนุนการมีส่วนร่วม

ของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder)

3.3.2.8 สร้างเครือข่ายและจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ และสร้างระบบความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับหน่วยงาน องค์กรอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชน สถานประกอบการ รวมทั้งการศึกษาระดับอื่น ๆ

3.3.2.9 ปรับปรุงรูปแบบและวิธีการรับเข้าศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อกระจายโอกาสและสร้างความเสมอภาค

3.3.2.10 พัฒนาผู้บริหารและคณาจารย์ และบุคลากรอุดมศึกษา

3.3.2.11 ปรับบทบาทของสภาสถาบันให้มีความเข้มแข็ง ในการบริหารจัดการสถาบัน

3.3.3 การบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน

3.3.3.1 พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น ตามความต้องการของผู้เรียนและการพัฒนาประเทศ

3.3.3.2 นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และการบริหารจัดการ

3.3.3.3 จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อสร้างบัณฑิตให้สามารถคิด วิเคราะห์ ค้นคว้า วิจัย ใฝ่รู้ มีความสามารถทั้งวิชาการ และวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม

3.3.3.4 ให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อการวิจัย การสร้างองค์ความรู้ และเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาประเทศ

3.3.3.5 ปรับปรุงระบบการประเมินผลการเรียนการสอน ตามแนวทางที่กฎหมายกำหนด

3.4 การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานอุดมศึกษา

3.4.1 จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก ตามที่กฎหมายกำหนด

3.4.1.2 กำหนดมาตรฐานกลางการรับรองหลักสูตร

3.4.1.3 ส่งเสริมองค์กร สมาคมวิชาการ วิชาชีพทั้งภาครัฐและเอกชน ให้เข้ามามีบทบาทในการกำกับดูแลคุณภาพและมาตรฐานอุดมศึกษา

3.4.1.4 พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพ

4. เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ

4.1 สร้างกระแสสังคมให้เห็นความสำคัญ สร้างความเข้าใจ และรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ด้วยกระบวนการประชาพิจารณ์ (Public Hearing) และสื่อสารประชาสัมพันธ์อย่างกว้างขวาง

4.2 ร่วมมือประสานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ

การ ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และสถาบันอุดมศึกษา ในการ ปฏิรูปและจัดทำแผนการดำเนินงาน

4.3 นโยบายรัฐบาลและมาตรการส่งเสริม สนับสนุนจากรัฐที่ชัดเจนต่อเนื่อง

4.4 พัฒนาปัจจัยพื้นฐานเพื่อการปฏิรูป เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถ ในการ ดำเนินงานทั้งด้านงบประมาณ ข้อมูลสารสนเทศ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ

พันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา และบัณฑิตศึกษา

ในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาโดยทั่วไปมีการดำเนินการหรือมี แนวทางการพัฒนาร่วมไปกับการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยการจั้ดบัณฑิตศึกษาจะเป็นส่วน หนึ่งของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาโดยรวมตามภารกิจหลักของ สถาบันอุดมศึกษาที่กำหนดไว้ 4 ด้าน ได้แก่ การสอน วิจัย บริการวิชาการ และทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม ซึ่งในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น แบ่งออกเป็น 2 ระบบใหญ่ คือ ระดับต่ำ กว่าปริญญาตรี และระดับปริญญาตรีซึ่งครอบคลุมถึงการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาด้วยโดย การศึกษาระดับปริญญาตรีนั้นมีความมุ่งหมายหลักที่การให้ผู้เรียนได้เข้าใจ ปฏิบัติได้และแสวงหา ความรู้ต่อไปในสาขาที่ผู้เรียนได้เรียน ในขณะที่การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาในระดับ ปริญญาโท และปริญญาเอกนั้นมุ่งเน้นที่การแสวงหาความรู้และการพัฒนาความรู้ หรือกล่าวอีกนัย หนึ่งก็คือการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษานั้นเน้นการพัฒนาความรู้หรือการสร้างความรู้ขึ้นใหม่เป็น หลักสำคัญ(ไพฑูริย์ สินลารัตน์. 2543 : 7) ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) รัฐได้มีนโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาเพิ่มขึ้น จนเมื่อเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540 ก็ได้เน้นให้มีการจั้ด การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามากยิ่งขึ้นอีก (วินัย วีระวัฒนานนท์. 2543 : 24) โดยในช่วงแผนพัฒนา การศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) ได้มีจุดมุ่งหมายสูงสุดของการพัฒนา อุดมศึกษา (รวมทั้งบัณฑิตศึกษาด้วย) นั่นคือ การทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของ คนไทย เป็นการพัฒนาแบบองค์รวมที่ยึดคนและชุมชนเป็นศูนย์กลางมีดุลยภาพทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้คนไทยก้าวทันโลก สามารถพึ่งตนเองได้โดยที่ยังคงรักษา เอกลักษณ์ความเป็นไทย (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2543 : 10)

ดังนั้นในแผนพัฒนาอุดมศึกษา ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์และ เป้าหมายหลักของการพัฒนาอุดมศึกษา ซึ่งหมายรวมถึงบัณฑิตศึกษาไว้ดังนี้

วัตถุประสงค์หลัก

1. เพื่อสร้างคนไทยให้มีคุณภาพทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ มีความรู้และทักษะที่เป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ ชุมชน และท้องถิ่น มีสติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย มี จิตสำนึกในการสร้างงานของตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วย ตนเองตลอดชีวิต มีปริมาณและคุณภาพเพียงพอในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ ประเทศ

2. เพื่อสร้างสรรคองค์ความรู้และภูมิปัญญาไทย มีการศึกษาวิจัยและนวัตกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ ชุมชนและท้องถิ่น สร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ช่วยแก้ไขปัญหาวิกฤติของชาติ และส่งเสริมบทบาทของประเทศในประชาคมโลก

4. เพื่อสร้างรากฐานการพัฒนาให้เกิดความมั่นคงของชุมชน และท้องถิ่นให้มีความรับผิดชอบตนเอง สามารถพึ่งพาตนเองได้ รู้ทันความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และมีการศึกษาที่เพียงพอ

5. เพื่อปรับปรุงระบบบริหารและการจัดการอุดมศึกษาทั้งในระดับรัฐบาลและระดับสถาบันให้มีความอิสระคล่องตัว เกิดประสิทธิภาพและคุณภาพทันต่อความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี โดยให้ภาคเอกชน ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วมรับผิดชอบอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้น

เป้าหมายหลัก

1. มุ่งปรับเปลี่ยนกระบวนการพัฒนาอุดมศึกษา ไปสู่การพัฒนาในเชิงคุณภาพ มุ่งลดความสูญเปล่าทางการศึกษา เพื่อให้เกิดการขยายตัวในเชิงปริมาณจากทรัพยากรที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นหลัก

2. มุ่งส่งเสริมสนับสนุนความรับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาไปสู่ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

3. มุ่งกระจายโอกาสการได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้กว้างขวางทั่วถึง มิใช่เฉพาะกลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้น แต่รวมถึงกำลังแรงงานปัจจุบัน ทั้งในและนอกสถานประกอบการ

4. มุ่งปรับบทบาทและพันธกิจของอุดมศึกษาโดยนำชุมชน ท้องถิ่น และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มาร่วมวางรากฐานกรอบแนวคิดในการพัฒนาอุดมศึกษา

6. มุ่งพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาให้มีเอกภาพเชิงนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ความรับผิดชอบต่อสังคมสามารถตรวจสอบได้

6. มุ่งพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาให้มีความหลากหลายในการปฏิบัติการกิจกรรมตามนโยบาย ทั้งที่มุ่งพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ เพื่อการแข่งขันของประเทศและสถาบัน เพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

จากสาระสำคัญดังกล่าวสรุปได้ว่าการพัฒนาอุดมศึกษา มีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาอุดมศึกษาทั้งระบบ ประกอบด้วยสถาบันการศึกษาชั้นสูงที่มีคุณภาพสามารถผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระดับกลางและระดับสูงที่มีคุณภาพทัดเทียมนานาชาติ เป็นแหล่งรวมของผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถชี้แนะและผลักดันการพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจที่ตั้งอยู่บนฐานองค์ความรู้ (Knowledge Based Economy) มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างองค์ความรู้ใหม่ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนา และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ในอันที่จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาประเทศให้ได้อย่างมีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหรือผู้สำเร็จการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จึงนับเป็นกำลังคนอันสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้าที่ทัดเทียมกับนานาชาติอารยประเทศ ทั้งเนื่องจากการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เป็นการผลิตกำลังคนระดับวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง เพื่อให้มีความรู้ความชำนาญและเชี่ยวชาญเฉพาะทางมากขึ้น มี

ความสามารถในการวิเคราะห์วิจัยที่จะนำไปสู่การพัฒนาและบุกเบิกวิทยาการใหม่ ๆ ให้สามารถสนองต่อความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะสถาบันราชภัฏยังมุ่งเน้นในการตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นตามปรัชญาของสถาบันราชภัฏเพิ่มขึ้นเพื่อให้สามารถชี้นำสังคมไปสู่ทิศทางที่พึงประสงค์ ตลอดจนสามารถนำความรู้ด้านวิชาการและวิชาชีพมาประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาตนเอง หน่วยงาน และสังคมโดยส่วนรวมให้มีคุณค่ายิ่งขึ้น

บัณฑิตศึกษากับการพัฒนาประเทศ

การอุดมศึกษาเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศการผลิตกำลังคนในระดับอุดมศึกษา เป็นการให้ความรู้ ความสามารถและเสริมทักษะในขั้นสูงเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพของประเทศ ยุทธศาสตร์ดังกล่าว จึงมีบทบาทและมีส่วนสำคัญในการผลักดันหรือนำการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนา (จิระ หงส์ลดารมย์. 2532 : 1) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีคุณภาพได้อย่างแท้จริงและเหมาะสมกับสภาพสังคม สถาบันอุดมศึกษาจะต้องเป็นแหล่งวิชาการที่จะสนองความจำเป็นทางวิชาการของประเทศในอนาคต แหล่งวิชาการนี้จะต้องผสมผสาน การบุกเบิก แสวงหา สละสลวย ถ่ายทอด และใช้ประโยชน์ของความรู้ครบวงจร การผลิตบัณฑิตต้องปรับรูปแบบให้เหมาะสมตามสภาพของวิชาการและวิชาชีพแต่ละสาขา โดยผสมผสานกับการวิจัยและกลวิธีต่าง ๆ อันจะยังผลให้บรรลุเป้าหมายได้ (จรัส สุวรรณเวลา และคนอื่น ๆ. 2529 : 51-52) บทบาทในการพัฒนาประเทศของสถาบันอุดมศึกษา จึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการผลิตความรู้ ผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้รู้ที่แท้จริง และการใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศเป็นสำคัญ

การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการศึกษาที่สูงกว่าระดับปริญญาตรี มีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา การค้นคว้าวิจัยเพื่อยกระดับวิชาชีพกับสร้างความ เป็นผู้นำทางวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในลักษณะการค้นคว้าวิจัยและการเสาะแสวงหา ความรู้อย่างลึกซึ้งในเฉพาะด้าน (วิจิตร ศรีสอาน. 2523 : 79-81) การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจึงเอื้อต่อการที่สถาบันอุดมศึกษาจะสร้างความรู้ และผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้รู้ที่แท้จริงได้มากกว่าระดับปริญญาตรี การจัดการศึกษาระดับนี้จึงมีบทบาทอย่างสำคัญทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ใหม่ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อการพัฒนาประเทศ

สถาบันที่จะเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาได้ จะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องและความเหมาะสมกับความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม และสภาพการณ์ของประเทศเป็นสำคัญ วัตถุประสงค์ในการเปิดสอนหลักสูตรบัณฑิตศึกษาแต่ละสาขาจะต้องดำเนินการเพื่อสนองความต้องการกำลังคนในระดับสูงในสาขาวิชานั้น ๆ เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการในแต่ละสาขา โดยอาศัยผลการวิจัยค้นคว้าเป็นปัจจัยสำคัญ และเพื่อส่งเสริมให้ผู้ศึกษาเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถทางวิชาการในระดับสูงและเป็นผู้มีจริยธรรม (ทพวงมหาวิทยาลัย. 2533ข : 2) ผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจึงมีบทบาทอย่างสำคัญในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงสร้างความเจริญก้าวหน้า และพัฒนาสังคมให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ (Bowman. 1986 : 3991) การ

จัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจึงสนองบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระดับสูง ให้สนองต่อความต้องการในการพัฒนาประเทศ และความต้องการทางการศึกษาระดับสูงของประชาชนไปพร้อม ๆ กัน (Hoffman. 1985 : 2938)

แนวโน้มการพัฒนาประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การพัฒนาเศรษฐกิจที่เน้นการก้าวไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ การพัฒนาอุตสาหกรรมส่งออก การค้าขายกับประเทศต่าง ๆ ในประชาคมโลกโดยไม่เลือกวิถีและอุดมการณ์ทางการเมือง ก่อให้เกิดผลกระทบที่ตามมาจากการพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม (กฤษณพงศ์ กীরติกร. 2532 : 5-6) สถาบันอุดมศึกษาในฐานะที่เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด จึงต้องปรับตัวให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยการพัฒนาระบบทรัพยากรมนุษย์ พัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยี ตลอดจนการพัฒนาและฟื้นฟูสภาพสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม (วิจิตร ศรีสอาน. 2533 : 8) โดยเฉพาะบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในการกำหนดเป้าหมายของแผนอุดมศึกษาระยะยาว ได้เน้นให้สถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนพัฒนากำลังคนให้ทันกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเฉพาะกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสังคมศาสตร์บางสาขาในระดับบัณฑิตศึกษาให้มากขึ้น (ทพวงมหาวิทยาลัย. 2533ค : 8) นโยบายด้านการวิจัยจะเกี่ยวข้องกับบัณฑิตศึกษาเนื่องจากธรรมชาติของบัณฑิตศึกษานั้นได้เน้นเรื่องการวิจัยเป็นลักษณะสำคัญ (วิจิตร ศรีสอาน. 2533 : 75) การวิจัยของผู้เรียนระดับบัณฑิตศึกษาจึงก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในส่วนของพัฒนาวิชาการ พัฒนาสถาบันและพัฒนาประเทศควบคู่กันไป

การจัดบัณฑิตศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศในอนาคตควรเป็นการผลิตความรู้และผลิตบัณฑิตที่ลุ่มลึก และตรงกับความต้องการของประเทศ (Excellency and Relevancy) นั่นคือเป็นความรู้ที่เจริญงอกงามในศาสตร์ของตน ในขณะที่เดียวกันก็สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาตน และพัฒนางาน เพื่อการพัฒนาประเทศ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์และศิริชัย กาญจนาวาสี. 2523 : 36-37)

แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการศึกษาในระดับสูง และเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้ใหม่เป็นหลักสำคัญ การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาบุคคล และสังคมของประเทศ ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย วัตถุประสงค์ ขอบเขตและการจัดดำเนินการบัณฑิตศึกษา ทำให้เข้าใจถึงความเป็นมาและความจำเป็นที่จะต้องพัฒนา และเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการจัดดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ความหมายของบัณฑิตศึกษา

บัณฑิตศึกษาหมายถึง การจัดการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี เป็นการศึกษาที่ต่อเนื่องจากปริญญาตรี หรือเป็นการศึกษาของผู้ที่เป็นบัณฑิตแล้ว (Heiss. 1977 : 195) ซึ่งการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการศึกษาที่ดั้งเดิม ลึกซึ้ง เป็นความชำนาญพิเศษ เป็นกระบวนการถ่ายพลังความคิด สืบเสาะ แสวงหาวิชาการที่บริสุทธิ์และปลูกคนเข้าสู่ภาวะที่เป็นเลิศในวิถีทางแห่งปัญญา (ประชุมสุข อาชวอำรุง. 2523) เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา และการวิจัยค้นคว้าเพื่อยกระดับวิชาชีพต่าง ๆ (วิจิตร ศรีสอาน. 2523 : 77-84) โดยที่การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างนักวิชาการเฉพาะสาขาออกไปเป็นผู้เปลี่ยนแปลงสังคม เป็นนักวิชาการ นักคิดที่รู้แจ้งเห็นจริงในศาสตร์ของตน (สุนน อมรวินวัฒน์. 2523 : 65) และเป็นการจัดการศึกษาในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก โดยเน้นหนักที่การแสวงหาความรู้และการพัฒนาความรู้ขึ้นใหม่เป็นหลักสำคัญ หรืออีกนัยหนึ่งในขณะที่การศึกษาในระดับปริญญาตรีเน้นการพัฒนาคนเป็นหลัก แต่การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาความรู้หรือการสร้างความรู้ขึ้นเป็นหลักสำคัญ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2543 : 7) ดังนั้นการสร้างองค์ความรู้จึงเป็นภาระหน้าที่สำคัญของบัณฑิตศึกษาโดยตรง

แนวคิดพื้นฐานของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

แนวคิดพื้นฐานของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษารอบคอบหลักการของการสืบเสาะ แสวงหาความรู้ ความเป็นนักวิชาการ ความเชี่ยวชาญ ความเป็นเลิศ และการพัฒนาควบคู่กันไปเสมอ ซึ่งประกอบไปด้วยแนวคิดหลัก คือ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2543 : 8-9)

1. การสืบเสาะ (Inquiry) ลักษณะของการสืบเสาะ คือ การสงสัย เมื่อสงสัยแล้วก็ต้องสืบค้น สืบค้นแล้วก็ต้องเสาะหาสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ การสงสัย การสืบค้น และเสาะแสวงหาสิ่งใหม่อยู่เสมอเป็นแนวคิดที่สำคัญของบัณฑิตศึกษา โดยที่บัณฑิตศึกษาจะต้องสร้างคนให้สงสัยใต้อถามและสืบเสาะความรู้อยู่เสมอ

2. ความเป็นนักวิชาการ (Scholarship) บัณฑิตศึกษาเป็นการพัฒนานักวิชาการ สร้างความเป็น Scholar ให้กับผู้เรียน ความเป็นนักวิชาการนั้นอาจพัฒนาได้หลายลักษณะ แต่ที่เป็นหลักอยู่ก็คือ เป็นผู้ใฝ่ใจในวิชาการ แสวงหาและพัฒนาความรู้ที่อยู่ตลอดเวลา ประยุกต์ใช้ความรู้เป็น และมีคุณธรรมของนักวิชาการ คุณลักษณะทางวิชาการเหล่านี้เป็นความจำเป็นพื้นฐานที่จะต้องสร้างขึ้นในระบบอุดมศึกษาและถือเป็นเงื่อนไขสำคัญของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา การเริ่มต้นของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ดี คือ การเริ่มพัฒนาคุณลักษณะนักวิชาการก่อนเป็นจุดแรก

3. ความเชี่ยวชาญเฉพาะ (Specialization) ในระดับบัณฑิตศึกษาไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตร ปริญญาโทหรือปริญญาเอกก็ตาม จะมีลักษณะเด่นคือ ความเชี่ยวชาญเฉพาะเสมอการเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาของไทยจะเห็นได้ชัดเจนว่าต้องการให้เกิดความเชี่ยวชาญเฉพาะขึ้นในแต่ละสาขาต่าง ๆ ในแต่ละอาชีพก็เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อต้องการให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในสาขาวิชา หรือในขอบเขตเฉพาะ ดังนั้นการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับ

บัณฑิตศึกษาจึงต้องเน้นในทางลึก เพื่อพัฒนาในลักษณะที่เป็นไปเฉพาะด้าน เฉพาะสาขา เฉพาะเรื่องมากขึ้น แต่ถ้ายังมีลักษณะที่เป็นเบื้องต้น มีขอบเขตกว้างขวางอยู่แล้ว ก็ยังไม่อาจถือได้ว่าเป็นบัณฑิตศึกษาที่แท้จริง

4. **ความเป็นเลิศ (Excellence)** บัณฑิตศึกษาต้องมีจุดเน้นที่ความเป็นเลิศ ทุกกิจกรรมของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ต้องมีเป้าหมายที่ความเป็นเลิศเป็นหลัก ความเป็นเลิศในที่นี้หมายถึง ความละเอียด ประณีต พิถีพิถัน ลึกซึ้ง มุ่งไปสู่สิ่งที่ดีที่สุด การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาจึงไม่ใช่การอยู่กับที่ ไม่ใช่การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ไม่ใช่การแก้ปัญหาเพียงเล็กน้อย แต่หมายถึงการทำอะไรอย่างดีที่สุด อย่างมีคุณภาพที่สุด อย่างเหมาะสมที่สุดด้วยเหตุผลและข้อมูล คุณภาพจึงเป็นเรื่องที่สำคัญในระดับบัณฑิตศึกษาเสมอ

5. **การพัฒนา (Development)** การพัฒนาหรือการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น เป็นหัวใจของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอีกข้อหนึ่ง ตลอดเวลาที่ผ่านมาของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษานั้นจะมีจุดเน้นที่พัฒนามาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาวิชาการ การพัฒนาบุคคล การพัฒนาวิชาชีพและการพัฒนาสังคม

โดยสรุปจะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่มีแนวคิดในเรื่องของการคิดค้น การแสวงหาความรู้อย่างประณีต และเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความรู้ความชำนาญ และสร้างสิ่งใหม่เพื่อนำมาใช้พัฒนาและคิดค้นแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง

วัตถุประสงค์ของอุดมศึกษา และบัณฑิตศึกษา

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม จุดมุ่งหมายของการศึกษาแต่ละระดับมีความแตกต่างกัน โดยที่การศึกษาระดับอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นการศึกษาต่อจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา มีจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 12-13)

การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีวัตถุประสงค์มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และทักษะวิชาชีพในระดับกลาง รวมทั้งมีความสามารถเริ่มประกอบกร

การศึกษาระดับปริญญาตรี มีวัตถุประสงค์มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถในสาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับสูง โดยเฉพาะการประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ การริเริ่มการพัฒนาทั้งทางวิชาการ และวิชาชีพ

การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีวัตถุประสงค์มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และทักษะในสาขาวิชาการเฉพาะทางให้มีความชำนาญมากยิ่งขึ้น มุ่งสร้างสรรค์ความก้าวหน้า และความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยเฉพาะการศึกษาค้นคว้าวิจัย และพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยี

จะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 นั้นจะมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้และการพัฒนาวิชาชีพในระดับกลางและระดับสูงเป็นหลัก

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษามีความแตกต่างในด้านของความเชี่ยวชาญเฉพาะ และการวิจัยสร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อก่อให้เกิดความเป็นเลิศทางวิชาการ

ขอบเขตของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาแบ่งออกเป็นสองสาย คือ สายวิชาการกับสายวิชาชีพ สำหรับสายวิชาการจะมุ่งไปสู่ระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ส่วนสายวิชาชีพจะมีระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตและปริญญาโทเป็นส่วนใหญ่ (จรัส สุวรรณเวลา. 2533 : 29) การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้ง 2 สาย จำแนกรวมได้เป็น 4 ระดับ ซึ่งตรวจสอบจำนวนจากการประมวลชื่อหลักสูตรสาขาวิชาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2543 : 405-459) มีสาระสำคัญดังนี้

1. ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต การศึกษาระดับนี้ในประเทศไทยมีชื่อเรียกแตกต่างกันไป คือ ประกาศนียบัตรเฉพาะ ประกาศนียบัตรชั้นสูง และประกาศนียบัตรบัณฑิต ประเทศไทยได้มีการจัดการศึกษาระดับนี้ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 125 สาขา

2. ระดับปริญญาโท การศึกษาระดับนี้ระยะเวลาเรียนประมาณ 2 ปี หลังจากปริญญาตรี

ประเทศไทยได้มีการจัดการศึกษาระดับนี้ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 607 สาขา

3. ระดับประกาศนียบัตรหลังปริญญาโท การศึกษาระดับนี้เป็นการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาโทแต่ไม่ถึงระดับปริญญาเอก มีระยะเวลาการศึกษาประมาณ 1 ปี และได้มีการจัดการศึกษาระดับนี้ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 2 สาขา

4. ระดับปริญญาเอก การศึกษาระดับนี้มีระยะเวลาการศึกษาประมาณ 2-3 ปีหลังจากปริญญาโท ประเทศไทยได้มีการจัดการศึกษาระดับนี้ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 166 สาขา

ส่วนการจัดการศึกษาระดับหลังปริญญาเอกนั้น เป็นการศึกษาหลังจากสำเร็จปริญญาเอก มาแล้ว ซึ่งในประเทศไทยยังไม่มีการจัดการศึกษา และเท่าที่มีในต่างประเทศ มีการดำเนินการเป็น 2 รูปแบบ คือ เป็นหลักสูตรที่ทำวิจัยอย่างเดียว และหลักสูตรที่มีการเรียนรายวิชา และการทำวิจัย (เทียนฉาย กิระนันท์. 2530 : 7)

การจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาทั้ง 5 ระดับ มีเหตุผลความจำเป็นในการเปิดสอนแตกต่างกันออกไปตามเงื่อนไขของสาขาวิชา ผู้เรียน และความต้องการของสังคม

หลักสูตรและการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

หลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นหลักสูตรที่ประกอบด้วยประสบการณ์ชั้นสูงลุ่มลึกเพื่อเพิ่มความ เป็นเลิศทางวิชาการของผู้เรียน โดยมุ่งสร้างสรรค์บัณฑิตที่มีสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ในวิทยาการและวิชาชีพชั้นสูง มีคุณธรรมอันเลอเลิศ และสามารถบุกเบิกวิทยาการใหม่โดยอาศัย

การศึกษาค้นคว้าวิจัยทั้งเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ปรากฏน่าประโยชน์ยิ่งให้แก่สังคม (วิจิตร สิ้นสิริ. 2534 : 15) หลักสูตรบัณฑิตศึกษามีข้อแตกต่างจากระดับปริญญาตรีในประเด็นสำคัญ คือจะไม่เน้นวิชาศึกษาทั่วไป (General education) แต่จะศึกษาวิชาเฉพาะสาขาให้มีความลึกซึ้งและต่อเนื่องจากปริญญาตรี (ประชุมสุข อาชวอำรุง. 2523 : 48-49)

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จุดมุ่งหมายโดยส่วนรวมของหลักสูตรบัณฑิตศึกษาเน้นการพัฒนาผู้ศึกษาให้เป็นนักวิชาการ มีประสบการณ์วิชาชีพระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสามารถในการสร้างสรรค์จริยธรรมความก้าวหน้าทางวิชาการได้อย่างต่อเนื่อง (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2533ก : 1) ในทางปฏิบัติแต่ละหลักสูตรก็จะมีจุดเน้นแตกต่างกันออกไปตามสาขาวิชาการและวิชาชีพของตน

2. โครงสร้างของหลักสูตร

ทบวงมหาวิทยาลัย (2533ข) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2533 ในส่วนที่เกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรไว้ดังนี้

หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ให้มีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เบ็ดเสร็จในตัวเอง เนื้อหาของหลักสูตรจะซ้ำซ้อนกับหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาวิชาเดียวกันหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกันได้ไม่เกินร้อยละ 40

หลักสูตรปริญญาโท ได้กำหนดโครงสร้างหลักสูตรไว้เป็นมาตรฐานกลาง คือ ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต แบ่งเป็น 2 แผน คือ

แผน ก เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัย มีการทำวิทยานิพนธ์ แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ แบบแรก ทำเฉพาะวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิตโดยสถานศึกษาอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้โดยไม่นับจำนวนหน่วยกิต แต่จะต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด ส่วนแบบที่ 2 ทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต และต้องศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

แผน ข เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการศึกษารายวิชา โดยไม่ต้องทำวิทยานิพนธ์ และต้องมีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต แต่ไม่เกิน 6 หน่วยกิต

หลักสูตรปริญญาเอก แบ่งการศึกษาเป็น 2 แบบ โดยเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนา นักวิชาการและนักวิชาชีพชั้นสูง คือ

แบบ 1 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำวิทยานิพนธ์ ที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ สถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติม หรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้โดยไม่นับหน่วยกิต แต่จะต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนดดังนี้

ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต

ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต

แบบ 2 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพสูง ก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ และศึกษารายวิชาเพิ่มเติมดังนี้

ผู้ที่สำเร็จปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต และศึกษา
รายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต

ผู้ที่สำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต และศึกษา
รายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

ทั้งนี้วิทยานิพนธ์ตามแบบ 1 และแบบ 2 จะต้องมีความเหมาะสมเหมือนกันส่วนใหญ่ก็จะ
คล้ายคลึงกัน อาจจะมีข้อแตกต่างกันออกไปบ้างในรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา โครงสร้างของ
หลักสูตรบัณฑิตศึกษาศาขการศึกษ โดยทั่วไปจำแนกออกเป็น 5 หมวด ดังนี้

1. หมวดวิชาพื้นฐานทางการศึกษาหรือหมวดวิชาสัมพันธ์ วิชาในหมวดนี้จะเป็น
รากฐานการศึกษาในหลักสูตรสาขาการศึกษาทุกวิชาเอก ประกอบด้วยวิชาต่าง ๆ ดังนี้ ปรัชญา
การศึกษา สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์การศึกษา จิตวิทยาการศึกษา สถิติการศึกษา ระเบียบวิธีวิจัย
ทางการศึกษา เป็นต้น
2. หมวดวิชาเอกหรือวิชาเฉพาะสาขา วิชาในหมวดนี้เป็นวิชาที่ฝึกผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ
ตามความมุ่งหมายของแต่ละสาขา ซึ่งจะมีรายวิชาที่แตกต่างกันออกไป
3. หมวดวิชาเลือกเสรี วิชาในหมวดนี้เป็นวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางขึ้น
ผู้เรียนจะเลือกเรียนรายวิชาใด ๆ ที่เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยก็ได้ โดยได้รับความ
เห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและหัวหน้าภาควิชาที่รับผิดชอบรายวิชานั้น ๆ
4. หมวดวิทยานิพนธ์ ในหลักสูตรแผน ก ที่เน้นการวิจัย ผู้เรียนต้องทำวิทยานิพนธ์
ซึ่งเป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการศึกษา หรือวิชาการที่เกี่ยวข้องตามจำนวนหน่วยกิตที่มหา
วิทยาลัยกำหนด
5. หมวดวิชาที่ไม่นับหน่วยกิตสะสม รายวิชาในหมวดนี้เป็นรายวิชาที่เป็นเงื่อนไขของแต่
ละสถาบัน เช่น ภาษาต่างประเทศ หรือผู้ที่จบปริญญาตรีสาขาอื่นแต่มาเรียนบัณฑิตศึกษาศาขการศึกษ
จะต้องเรียนวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นพื้นฐานเพิ่มเติม เป็นต้น

3. การเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามุ่งเน้น การสืบเสาะ แสวงหา บุกเบิกวิทยาการใหม่ การเรียน
การสอนในระดับบัณฑิตศึกษาจึงเน้นไปที่บทบาทของผู้เรียนมากกว่าผู้สอน นั่นคือผู้เรียนจะต้องมี
เทคนิควิธีในการเสาะแสวงหาความรู้ และแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองเป็นประการสำคัญ ส่วนผู้สอน
เป็นเพียงผู้แนะนำ ร่วมอภิปราย และร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา
(2533 : 46) ได้สรุปหลักการสำคัญของการเรียนการสอนระดับนี้ไว้ว่า เป็นการเรียนรู้เชิงรุกซึ่งผู้เรียน
จะต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และนำเสนอข้อค้นพบของตนได้อย่างมีหลักเกณฑ์ หลักการและหลัก
วิชา ซึ่งการกำหนดรูปแบบการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาขึ้นอยู่กับความมุ่งหมายของหลักสูตร และ
ภูมิหลังของผู้สอนประกอบกัน ซึ่งอาจเป็นรูปแบบที่เน้นความรู้เป็นหลักสำคัญ (ไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์.
2526 : 181-183) ตัวอย่างของรูปแบบการสอนที่เหมาะสมสำหรับบัณฑิตศึกษา เช่น การสอนแบบ
สัมมนา วิธีการสอนแบบนี้เป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น

โต้แย้ง และแสดงเหตุผลกับอาจารย์กับผู้เรียนด้วยกัน ในเรื่องที่ได้ศึกษาค้นคว้ามาอย่างลึกซึ้ง (อ่ำไพ สุจริตกุล. 2523 : 143) ผู้สอนและผู้ร่วมเรียนจะมีบทบาทอย่างสำคัญในการร่วมกันปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างเต็มที่ (สุนทรอมรวิวัฒน์. 2533 : 44) ผลงานวิจัยของ จินดา ยัญทิพย์ (2528 : 129) เรื่องแบบการเรียนของนิสิตบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งผลวิจัยปรากฏว่านิสิตส่วนใหญ่ชอบแบบการเรียนแบบร่วมมือ ซึ่งมีกิจกรรมหลักในการศึกษาค้นคว้าทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่ม แล้วนำผลจากการศึกษามาสนับสนุนร่วมกัน นอกจากนี้ยังมีการสอนแบบอื่น ๆ ที่มีการฝึกฝนการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการหรือการปฏิบัติจริงเพื่อที่จะทำการทดลองหรือทำความเข้าใจกับข้อค้นพบหรือทฤษฎีเดิมที่มีอยู่แล้ว (ไพฑูริย์ ลินลาร์ตัน. 2522 : 105-122) ซึ่งการจัดกิจกรรมเหล่านี้ให้แตกต่างกันออกไปตามลักษณะของสาขาวิชา การสอนแบบนี้เป็นวิธีการที่เหมาะสมกับบัณฑิตศึกษา เพราะมุ่งให้เกิดประสบการณ์ตรง จากผลงานวิจัย 3 เรื่องที่ได้ศึกษาสภาพการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา พบว่าการสอนส่วนใหญ่ยังเน้นการบรรยาย นิสิตได้ฝึกปฏิบัติน้อย และได้เสนอแนะรูปแบบการสอนที่เหมาะสมโดยให้มีการสอนแบบฝึกปฏิบัติให้มากขึ้น (อุทุมพร ทองอุไทย และทองอินทร์ วงศ์โสธร. 2523 : 139 ; ไพฑูริย์ ลินลาร์ตัน. 2523ก : 155 ; ผดุง พรหมมูล. 2525 : 68)

การสอนในระดับบัณฑิตศึกษาไม่ว่าจะเป็นการสอนวิธีใด ควรเน้นทักษะในการเสนอสาระเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ เช่น การทำโครงการ การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การวิจัยภาคสนาม การสาธิต การทดลอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนผู้สอนต้องศึกษาลึกซึ้งในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง (วิจิตร สิ้นสิริ. 2534 : 17) นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยเปิดได้เสนอรูปแบบการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา โดยยึดหลักระบบการศึกษาทางไกลที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาสามารถค้นคว้าอย่างเป็นอิสระด้วยตนเองภายใต้คำแนะนำปรึกษาอย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีการนัดหมายระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาตามช่วงเวลาที่เหมาะสม การเข้ารับการปฐมนิเทศเชิงปฏิบัติการ การเข้ารับการสอนเสริม การเข้ารับการสัมมนา การเข้ารับการอบรมเข้มเพื่อการวิจัยและค้นคว้าอิสระ และการเข้ารับการอบรมเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิต ทั้งนี้การถ่ายทอดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ทางวิชาการกระทำโดยผ่านสื่อการสอนทางไกล ซึ่งประกอบด้วยสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สื่อโสตทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อโทรคมนาคม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2532 : 1)

รูปแบบการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งในระบบปิดและระบบเปิดความสำเร็จอยู่ที่ตัวผู้เรียนเป็นหลักสำคัญ ผู้เรียนจะต้องตั้งใจเรียนอย่างแท้จริง ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างกว้างขวาง ทำงานด้วยความรับผิดชอบ พบปะแลกเปลี่ยนความรู้กับอาจารย์และเพื่อนร่วมชั้นอย่างสม่ำเสมอ จึงจะทำให้การเรียนมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย

3.1 การวิจัยและการทำวิทยานิพนธ์

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่จะกำหนดให้ผู้เรียนทำวิทยานิพนธ์ โดยถือเป็นผลงานสำคัญที่แสดงถึงความรู้สึกรู้รอบของผู้เรียนในสาขาที่ตนศึกษา และแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการทำวิจัย ซึ่งเป็นวิธีการศึกษาและบุกเบิกวิทยาการใหม่ อันเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับนักวิชาการ

จุดมุ่งหมายสำคัญของการทำวิทยานิพนธ์ มี 4 ประการ คือ เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อฝึกทักษะในการวิจัย เพื่อทดสอบทฤษฎีหรือความรู้ที่ได้เรียนมาและเพื่อนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2522 : 52-53)

โครงสร้างหลักสูตรบัณฑิตศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2533 ได้กำหนดแนวทางในการศึกษาโดยเน้นการวิจัยไว้เป็นสำคัญหลักสูตรปริญญาโท มีทั้งรูปแบบที่ทำวิทยานิพนธ์โดยไม่ต้องศึกษารายวิชา ซึ่งเทียบค่าวิทยานิพนธ์ได้ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต และรูปแบบที่ศึกษารายวิชาและทำวิทยานิพนธ์โดยเทียบค่าได้ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต หลักสูตรปริญญาเอกก็มีทั้ง 2 รูปแบบเช่นกัน คือ แบบที่ทำวิทยานิพนธ์อย่างเดียว โดยเทียบค่าได้ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต และรูปแบบที่เรียนรายวิชาและทำวิทยานิพนธ์โดยเทียบค่าได้ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2533ก : 2-3)

สำหรับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ผลงานวิจัยของ กริสนา นกสกุล (2531 : 63-65) พบว่ามีองค์ประกอบ 4 ด้านได้แก่องค์ประกอบด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบย่อยที่มีค่าความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์มากที่สุด คือ ประสบการณ์ในการควบคุมวิทยานิพนธ์ การแนะนำที่ดีของประธานหรือกรรมการ องค์ประกอบด้านคุณลักษณะของนิสิตซึ่งมีค่าความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์มากที่สุด คือ ความอดทนในการทำงาน และความพากเพียรในการค้นคว้าเอกสาร องค์ประกอบด้านวิชาการของนิสิตซึ่งมีค่าความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์มากที่สุด คือ การเลือกหัวข้อได้ตรงกับความสนใจ ความสามารถในการค้นคว้าเอกสารและตำราตามระบบห้องสมุด องค์ประกอบด้านการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับผลสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์มากที่สุดคือ เวลาที่ห้องสมุดเปิดให้ศึกษาค้นคว้าและความสะดวกในการติดต่อกับหน่วยงานอื่นในการเก็บข้อมูล

การกำหนดให้มีการทำวิทยานิพนธ์มีผลอย่างสำคัญต่อความสำเร็จการศึกษาของนิสิตบัณฑิตศึกษา จากการศึกษาผลงานวิจัย 5 เรื่องพบว่า วิทยานิพนธ์เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ นิสิตออกกลางคันและสำเร็จการศึกษาช้ากว่ากำหนด (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และศิริชัย กาญจนวาสี. 2523 ; ประมาณ ชูพิพัฒน์. 2529 ; อนงค์ ปิยะกมลานนท์. 2529 ; ฉวีวรรณ วัฏฏานนท์. 2529 ; ธีระ รุณเจริญ. 2532) ปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ยังด้อยคุณภาพ ทั้งนี้มีสาเหตุหลายประการทั้งจากตัวนิสิต อาจารย์ที่ปรึกษา การสนับสนุนด้านแหล่งวิชาการและอุปกรณ์ของสถาบัน (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2532 ; มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2522) อำไพ สุจริตกุล (2523 : 144-145) ได้ระบุว่าปัญหาการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตบัณฑิตศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บางส่วนยังมีเนื้อหาคล้ายกับภาคนิพนธ์ เป็นการเก็บความรู้หรือข้อความจากตำราต่าง ๆ แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่ โดยไม่ใช้วิธีการตรวจสอบความรู้นั้น ๆ เพื่อหาต้นตอและความถูกต้องโดยวิธีวิจัย นิสิตขาดทักษะในทางด้านกรวิจัยและการศึกษาค้นคว้า ทำให้ต้องพึ่งพาอาจารย์มาก และปัจจัยสำคัญของการค้นคว้าคือบริการของห้องสมุดยังไม่สมบูรณ์ ผลงานวิจัยของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และศิริชัย กาญจนวาสี (2523 : 212-215) พบสาเหตุว่านิสิตยังมีความรู้ด้านสถิติ และการวิจัยไม่เพียงพอ

ความสามารถในการเขียนวิทยานิพนธ์น้อย และผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่านิสิตควรจะมีความรู้ในด้านสถิติวิจัย ให้มีการวางแผนล่วงหน้าทุกขั้นตอน ส่วนปัญหาที่เกิดจากอาจารย์ที่ปรึกษานั้นพบว่าอาจารย์ที่ปรึกษามีเวลาในการให้คำปรึกษาไม่เพียงพอเพราะต้องทำงานหลายด้าน ขาดความรู้ที่ตรงกับหัวข้อวิจัย

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เป็นการศึกษาเพื่อผลิตนักวิจัยและนักวิชาการในแต่ละสาขาวิชา วิทยานิพนธ์จึงเป็นหัวใจของบัณฑิตศึกษา เพราะเป็นการทดสอบความสามารถในการวิจัย การศึกษาค้นคว้า และการวิเคราะห์วิจารณ์ สถาบันที่จัดการศึกษาระดับนี้จะต้องมีบทบาทอย่างสำคัญในการพัฒนานิสิตให้มีความรู้ด้านการวิจัยและสถิติ การศึกษาค้นคว้า และทักษะการใช้ภาษา สถาบันอุดมศึกษาจะต้องพัฒนาคณาจารย์เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษาแก่นิสิต ตลอดจนให้การสนับสนุนในด้านแหล่งความรู้ ทุนวิจัยและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อการทำวิทยานิพนธ์แก่นิสิตควบคู่กันไปด้วย การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจึงจะบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ผู้สอนและผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ลักษณะการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา ความสำเร็จของการเรียนขึ้นอยู่กับศักยภาพผู้สอนส่วนหนึ่ง ผู้สอนในระดับนี้จึงต้องมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากการศึกษาในระดับอื่น ๆ คือ ควรมีความรู้เนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี มีประสบการณ์หรือมีผลการวิจัยค้นคว้าประกอบมีความสามารถในการสอน เช่น ต้องบรรยายดี จัดกิจกรรมดี มีความกระตือรือร้น และตั้งใจที่จะสอน ผู้สอนที่ดีจะต้องรู้จักวิเคราะห์เนื้อหา วิพากษ์วิจารณ์ รู้จักประยุกต์ทฤษฎีเข้ากับการปฏิบัติได้ดี วางแผนและดำเนินการสอนให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมและได้เรียนรู้ด้วยตนเอง (ไพฑูริย์ สนิลรัตน์. 2523ข : 183-184) ผู้สอนในระดับบัณฑิตศึกษาควรเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาเฉพาะ มีความสามารถด้านการวิจัย ความเป็นอาจารย์ที่เป็นแบบอย่างของนักวิชาการที่แท้จริง มีประสบการณ์สูงเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประพัฒน์ จำปาไทย (2525 : 38-39) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของนิสิตต่อกระบวนการเป็นผู้ที่ได้รับการเชื่อถือในวงวิชาการ มีความสามารถในการสอน เชื่อมั่นในตัวเองและมีมนุษยสัมพันธ์

ผู้สอนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดในเรื่องความพร้อมที่จะเปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะความพร้อมในแง่ของความชำนาญการ ประสบการณ์และผลงานทางวิชาการ (วิจิตร ศรีสอาน. 2523 : 86) คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนในระดับบัณฑิตศึกษานั้น วอลเตอร์ส (Walters. 1970 : 2-197) ได้เสนอแนะว่า ควรสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือเทียบเท่า มีประสบการณ์ด้านด้านการสอนและการวิจัย มีผลงานวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ และได้รับการยอมรับในวงการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ แก้วตา คณะวรรณ (2530 : 5) ที่ได้เน้นว่าการกำหนดคุณสมบัติของอาจารย์บัณฑิตศึกษาไม่ควรกำหนดเฉพาะคุณวุฒิส่วนคุณสมบัติที่ควรพิจารณาอย่างยิ่งก็คือ การเป็นผู้มีผลงานวิจัย รั้งงานวิจัย และมีประสบการณ์ด้านวิชาชีพมาพอสมควร

คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนบัณฑิตศึกษาตามประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่องแนวทางและวิธีพิจารณาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2533 ระบุไว้ว่า อาจารย์ผู้สอนและผู้สอบ

วิทยานิพนธ์ในหลักสูตรปริญญาโท ต้องเป็นผู้ได้รับปริญญาเอกหรือเทียบเท่าในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หากมีคุณสมบัติต่ำกว่าปริญญาเอกต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือมีผลงานวิจัยเพิ่มเติมนอกเหนือจากงานวิจัยที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา หรือเป็นผู้ชำนาญพิเศษในสาขาวิชานั้น (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2533ข : 3) คุณสมบัติดังกล่าวเป็นคุณสมบัติที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดไว้กว้าง ๆ ในทางปฏิบัติสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งก็จะเป็นผู้กำหนดรายละเอียดเพื่อแต่งตั้งอาจารย์บัณฑิตศึกษาของตนเพิ่มเติมตามจุดเน้นของหลักสูตรและปรัชญาของสถาบัน (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2522 : 48) ได้รับคุณสมบัติผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษาในกรณีที่เป็นผู้สอนหลักสูตรปริญญาเอกจะต้องมีประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาโท หรือประสบการณ์ในการวิจัยมาก่อนอย่างน้อย 1 ปี จึงสมควรที่จะเป็นผู้สอนในระดับปริญญาเอกได้

ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้สอนในระดับบัณฑิตศึกษา มีทั้งส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนรายวิชาและการเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ประชุมทางวิชาการ คณาจารย์บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้สรุปปัญหาเกี่ยวกับผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษาไว้หลายประการ คือ อาจารย์มีปริมาณชั่วโมงสอนมาก ขาดความรู้และประสบการณ์ ไม่ได้ทำประมวลการสอนในรายวิชาที่ตนสอน ไม่ปรับปรุงการเรียนการสอน ไม่เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลไม่เหมาะสม เป็นต้น (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2522 : 4-5) นอกจากนี้ยังพบว่าผู้สอนยึดติดอยู่กับเนื้อหามากกว่ากระบวนการแสวงหาความรู้ ความรู้ที่สอนมีลักษณะสากลขาดการประยุกต์กับสังคมไทย (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. 2532 : 1) ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษายังเน้นทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติ อาจารย์ขาดประสบการณ์ในการสอนระดับบัณฑิตศึกษาและขาดแคลนอาจารย์ที่มีคุณภาพ (วรรณวิมล ทิพย์ชุน. 2530 : 124)

ปัญหาอีกประการหนึ่งของอาจารย์ผู้สอนบัณฑิตศึกษาคือ การเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประเด็นปัญหาส่วนใหญ่ได้แก่ เวลาในการให้คำปรึกษา ความเอาใจใส่ของอาจารย์ที่ปรึกษา ความรู้และประสบการณ์ในการวิจัยของอาจารย์ที่ปรึกษา และความขัดแย้งระหว่างนิสิตกับอาจารย์ที่ปรึกษา ในด้านทฤษฎี แนวคิด และวิธีการในการทำวิทยานิพนธ์ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และศิริชัย กาญจนวาสี. 2523 : 209; อนงค์ ปิยะกมลานนท์. 2529 : 124 ; วีระ รุณเจริญ. 2532 : 8-9 ; อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ. 2532 : 25)

แนวทางในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้สอนและผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา จากการสัมมนาหัวหน้าภาควิชาที่เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรมีการกำหนดภาระงาน (Work load) ของอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างเหมาะสม ปรับปรุงระเบียบที่เกี่ยวข้องกับค่าตอบแทน การให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้มีความเหมาะสมมากขึ้น จัดหาทุนการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และการวิจัยของอาจารย์ จัดหาทุนสนับสนุนให้มีผู้ช่วยสอน (Teaching Assistant) หรือผู้ช่วยวิจัย (Research Assistant) ให้มากขึ้น

4. การวัดและประเมินผลการศึกษาาระดับบัณฑิตศึกษา

การวัดและประเมินผลการศึกษา เป็นข้อกำหนดเฉพาะซึ่งจะกำหนดไว้ในข้อบังคับว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของแต่ละสถาบัน วิธีการวัดผลการศึกษาอาจจะทำได้โดยการสอบไล่เมื่อสิ้นภาคการศึกษา หรือทดสอบระหว่างภาคการศึกษา หรือทำรายงานจากการอ่าน และค้นคว้า หรือเข้าร่วมอภิปรายในชั้นเรียน หรือทุกกรณีดังกล่าวมาข้างต้นรวมกัน

สำหรับการประเมินผลเพื่อสำเร็จการศึกษา ก็จะเป็นไปตามเกณฑ์ของแต่ละสถาบันกำหนด ทบวงมหาวิทยาลัย (2533ข : 4-5) ได้กำหนดเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาสำหรับระดับบัณฑิตศึกษาไว้ว่า โดยมีแต้มเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 แต้ม สอบผ่านวิทยานิพนธ์ขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง ในโปรแกรมที่ไม่มีการทำวิทยานิพนธ์จะต้องสอบประมวลความรู้ (Comprehensive Examination) ด้วยข้อเขียนและหรือปากเปล่าในสาขาวิชาเอก และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง สำหรับระดับปริญญาเอก ต้องศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร สอบผ่านภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษา ตามเกณฑ์และเงื่อนไขที่สถาบันกำหนด ผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) สอบผ่านวิทยานิพนธ์ขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก สถาบันอุดมศึกษา

เงื่อนไขการสำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา ในระดับปริญญาโท จะต้องศึกษารายวิชาครบถ้วนตามหลักสูตรได้คะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 มีการสอบประมวลความรู้และสอบวิทยานิพนธ์ตามข้อกำหนดของแต่ละสถาบัน ส่วนในระดับปริญญาเอกนอกจากจะศึกษารายวิชาครบถ้วนตามหลักสูตรแล้ว จะต้องสอบผ่านภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษา การสอบเบื้องต้นหรือสอบประมวลความรู้ (General or Comprehensive Examination) การทำวิทยานิพนธ์ (Dissertation) ที่แสดงถึงความรู้ความสามารถทางด้านความรู้เฉพาะสาขาและการวิจัย สามารถสอบปากเปล่า (Defend) ต่อกรรมการอย่างน้อย 3 คน (Walters. 1970 : 2-194-195)

การสำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศประกอบด้วยเกณฑ์ที่ใกล้เคียงกัน คือ จะต้องเรียนรายวิชาครบถ้วนตามหลักสูตร มีคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่น้อยกว่า 3.00 จากระบบ 4 แต้ม ผ่านการสอบประมวลความรู้ และการสอบวิทยานิพนธ์ขั้นสุดท้าย ส่วนในระดับปริญญาเอกต้องสอบผ่านภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษาด้วย

การจัดดำเนินงานบัณฑิตศึกษา

รูปแบบการจัดดำเนินงานบัณฑิตศึกษามีการบริหารในรูปแบบของคณะกรรมการมากกว่า การดำเนินการโดยภาควิชา ฮีส (Heiss. 1977 : 65-66) ได้ศึกษาพบว่าการจัดบัณฑิตศึกษาโดยให้ภาควิชารับผิดชอบทั้งหมดนั้นก่อให้เกิดปัญหาที่สำคัญคือ แต่ละภาควิชาจะเป็นวงล้อมที่แยกตัวเองออกจากกัน และใช้ความพยายามที่จะให้สมาชิกของตนแยกตัวออกจากวิชาการสาขาอื่น ๆ โดยสิ้นเชิง ผู้เรียนจึงไม่สามารถเรียนนอกภาคได้ซึ่งในที่สุดก็จะกลายเป็นคนคับแคบในทางวิชาการ และจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการพัฒนาท้องถิ่น” สรุปได้ว่า สถาบันราชภัฏควรจัดรูปองค์กรแบบแนวราบ (Flat Administrative Structure)

เพื่อหลีกเลี่ยงการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนยอด ขณะเดียวกันก็ช่วยให้เกิดความคิดริเริ่ม ความผูกพัน กับกิจกรรมต่าง ๆ ของบุคลากร ทำให้สามารถรวมตัวกันริเริ่มกิจกรรมตามที่กลุ่มเห็นสมควร และยัง ก่อให้เกิดความรู้สึกผูกพันซึ่งกันและกัน ซึ่งอาจรวมกิจกรรมนั้น ๆ เป็นโปรแกรมวิชา โดยให้ ผู้อำนวยการโปรแกรมที่มาจากผู้ร่วมงานทำหน้าที่บริหารทางวิชาการ บุคลากรและงบประมาณ รวมทั้งติดตามประเมินผลงานตามวัตถุประสงค์ของโปรแกรมวิชานั้น ๆ และยังสามารถทำได้หลาย โปรแกรมวิชาตามที่เห็นว่ามีความเป็นไปได้ (สำนักฝึกอบรมและพัฒนาท้องถิ่น. 2538 : 43-44)

รูปแบบที่น่าสนใจอีกรูปแบบหนึ่งซึ่ง เทียนฉาย กิระนันท์ (2530 : 19-20) ได้เสนอไว้ใน การวิเคราะห์การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของประเทศไทยว่า ในภาวะที่ทรัพยากรจำกัดเช่นนี้ น่าจะ ได้พิจารณาถึงความพร้อมของสถาบันหลาย ๆ สถาบันร่วมกัน กล่าวคือ สถาบันใดสถาบันหนึ่งอาจไม่ พร้อมในการจัดบัณฑิตศึกษาสาขาหนึ่ง แต่เป็นไปได้ว่าหากร่วมมือกันหลาย ๆ สถาบันแล้วอาจพร้อม หรือพร้อมมากขึ้นในการจัดการศึกษาสาขานั้น ทั้งนี้อาจนำไปสู่โครงการร่วม (Joint venture) ใน ระหว่างสถาบันผู้ผลิตได้ ดังเช่น ความร่วมมือระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เป็นต้น

การจัดดำเนินงานบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย มีรูปแบบดำเนินการแตกต่างกันออกไป ซึ่งจำแนกได้เป็น 4 รูปแบบดังนี้

1. การจัดดำเนินงานในรูปแบบบัณฑิตวิทยาลัย

การจัดตั้งเป็นบัณฑิตวิทยาลัย มีฐานะเป็นคณะหนึ่งในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษา ผู้บริหารบัณฑิตวิทยาลัย ได้แก่ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยหรือเทียบเท่าคณบดี และ/หรือผู้ช่วยคณบดี บัณฑิตวิทยาลัยทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการประสานงานกับคณะวิชาที่เปิดสอนในระดับ บัณฑิตศึกษา ควบคุมการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกันและให้เป็นไปตาม ระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย สายงานของบัณฑิตวิทยาลัยส่วนใหญ่จะประกอบด้วย สำนักงานบัณฑิต วิทยาลัย ซึ่งจะแบ่งสายงานเป็นงานบริการการศึกษา และ/หรืองานวิชาการ และงานธุรการ ส่วน งานสอนนั้นดำเนินการโดยภาควิชาที่มีการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

การบริหารงานของบัณฑิตวิทยาลัยจะมีคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยหรือเทียบเท่า ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและระเบียบข้อบังคับของบัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาหลักสูตร ควบคุม การศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายของบัณฑิตวิทยาลัยตลอดจนให้คำปรึกษาและเสนอ ความเห็นแก่คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย รูปแบบบัณฑิตวิทยาลัยจะมีรายละเอียดในการบริหารงาน แตกต่างกันไปในแต่ละสถานศึกษา ตามความเหมาะสมและโครงสร้างในแต่ละสถาบัน

มหาวิทยาลัยซึ่งดำเนินงานในรูปแบบนี้ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ เป็นต้น

2. การจัดดำเนินงานในรูปแบบสถาบันเฉพาะทาง

การจัดดำเนินการในรูปแบบนี้มีการจัดตั้งเป็นสถาบันคล้ายมหาวิทยาลัย มีฐานะเทียบเท่ากรม สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย สถาบันมีภารกิจทางการสอนระดับบัณฑิตศึกษาและให้บริการทางวิชาการ ซึ่งดำเนินการโดยคณะและสำนักต่าง ๆ โดยมีสำนักงานอธิการบดีเป็นหน่วยงานกลางของสถาบันทำหน้าที่และรับผิดชอบในการประสานงานการบริหารการศึกษา การบริหารบุคคล การคลัง การพัสดุและซ่อมบำรุง งานสารบรรณ การให้บริการด้านการศึกษาด้านโสตทัศนูปกรณ์ และการให้บริการต่าง ๆ แก่คณะ/สำนัก ตลอดจนการควบคุมให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามระเบียบของทางราชการอีกส่วนหนึ่งด้วย ผู้บริหารสถาบันได้แก่ อธิการบดี และรองอธิการบดีฝ่ายต่าง ๆ สถาบันซึ่งดำเนินการในรูปแบบนี้ได้แก่ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

3. การจัดดำเนินการในรูปแบบสถาบันนานาชาติ

สถาบันนานาชาติระดับบัณฑิตศึกษา บริหารงานโดยคณะกรรมการอำนวยการสถาบัน ซึ่งประกอบด้วยบุคคลสัญชาติต่าง ๆ ทำหน้าที่รับผิดชอบกำหนดนโยบาย และควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบาย สถาบันซึ่งดำเนินการในรูปแบบนี้ได้แก่สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย

4. การจัดดำเนินการในรูปแบบสถาบันอิสระภายในมหาวิทยาลัย

การจัดเป็นหน่วยงานอิสระในรูปแบบของสถาบันภายในมหาวิทยาลัย จะมีการบริหารงานอย่างมีอิสระมาก ไม่ต้องอยู่ในความควบคุมของมหาวิทยาลัย ทำให้การดำเนินงานมีความคล่องตัวสูง การบริหารงานจัดในรูปของคณะกรรมการ สถาบันซึ่งดำเนินการในรูปแบบนี้ได้แก่ สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การบริหารงานบัณฑิตศึกษาในแต่ละรูปแบบ จะประกอบด้วยกรรมการอย่างน้อย 2 ชุด คือ กรรมการบริหาร ซึ่งจะทำหน้าที่กำหนดนโยบายและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทั่วไป พิจารณาหลักสูตรและรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ควบคุมการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายของสถาบันกำหนดคุณสมบัติและเสนอ ชื่อบุคคลที่เหมาะสมเพื่อแต่งตั้งเป็นคณาจารย์บัณฑิตศึกษา ตลอดจนให้คำปรึกษาและเสนอความเห็นแก่ผู้บริหารสถาบัน กรรมการอีกชุดหนึ่งคือกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะหรือกรรมการวิชาการประจำสาขา ซึ่งเป็นผู้จัดดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาที่อยู่ในความรับผิดชอบ

หลักการทั่วไปในการจัดดำเนินการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะอนุกรรมการจะพิจารณาความเหมาะสมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยระบบเปิดทบวงมหาวิทยาลัย (2529 : 18-19) ได้ให้ข้อเสนอแนะซึ่งสถาบันอุดมศึกษาทั่วไปอาจนำไปใช้เป็นแนวทางได้ดังนี้

1. การเปิดสอนหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ต้องเน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ และตรงกับความต้องการอันจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ
2. วิธีการจัดการศึกษา จะต้องเน้นการปะทะสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนโดยสม่ำเสมอ
3. การจัดระบบห้องสมุด และห้องปฏิบัติการเพื่อการศึกษาค้นคว้าและวิจัยจะต้องจัดให้ได้เพียงพอกับเกณฑ์มาตรฐานและมีความเหมาะสม

4. วิธีการรับเข้าศึกษา ต้องใช้วิธีรับโดยใช้เกณฑ์ความสามารถทางสติปัญญาเพื่อประสิทธิภาพและคุณภาพการศึกษา

5. งบประมาณที่ใช้เพื่อการจัดการศึกษา สาขาวิชาใดก็ตามจะต้องจัดในลักษณะพึ่งตนเองให้มากที่สุด โดยไม่เป็นภาระงบประมาณแผ่นดิน และมีแผนใช้จ่ายที่แสดงให้เห็นขีดความสามารถในการพึ่งตนเองทางการเงินในระยะยาว

6. สถาบันที่เปิดสอนบัณฑิตศึกษา จะต้องมียุทธศาสตร์ประจำที่มีคุณวุฒิ และมีประสบการณ์ทางวิชาการที่เหมาะสมตามเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัยในการนี้จะต้องใช้อาจารย์พิเศษให้น้อยที่สุด เพราะการใช้อาจารย์พิเศษที่เป็นอาจารย์ประจำของสถาบันอื่น อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของสถาบันนั้น ๆ ด้วย

7. ก่อนการดำเนินการเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาในระบบใด จะต้องมีการประเมินผลการจัดการศึกษาในลักษณะนั้น ๆ เสียก่อนว่า ได้ผลดีหรือไม่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงระบบให้เหมาะสมก่อนการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

8. หลักเกณฑ์และวิธีการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ควรให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย รูปแบบการดำเนินงานบัณฑิตศึกษาจะต้องมีการดำเนินการให้ครบระบบทั้งในด้านการวางแผนการดำเนินงานล่วงหน้าอย่างชัดเจน การจัดองค์การรับผิดชอบและกำหนดอำนาจหน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การอำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน การบริหารบุคลากรทั้งบุคลากรวิชาการและบุคลากรฝ่ายสนับสนุนวิชาการประสานงานกับคณะวิชา ภาควิชาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม การจัดงบประมาณและทรัพยากรในลักษณะพึ่งตนเองให้มากที่สุด ตลอดจนมีการประเมินผลการทำงานและรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเป็นระยะ ๆ

สภาพการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ

จากรายงานการสังเคราะห์และวิเคราะห์ ตามแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 9 ของสถาบันราชภัฏ ซึ่งได้สรุปจุดแข็งและจุดอ่อนของการจัดการศึกษาของสถาบันราชภัฏโดยภาพรวมไว้ว่า ด้านจุดแข็ง เมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันอุดมศึกษาระบบจำกัดรับโดยทั่วไป การจัดการศึกษาของสถาบันราชภัฏเอื้อต่อผู้เรียนที่มีความหลากหลาย ทุกวัย เอื้อให้คนในท้องถิ่น ผู้ด้อยโอกาสและผู้พิการด้อยโอกาส ได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษา และเอื้อต่อการพัฒนาบุคลากรประจำการในองค์กรต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสังคมไทยในยุคต่อไป ที่ต้องเร่งพัฒนาคุณภาพประชากรและกำลังคนในทุกภาคเศรษฐกิจ และสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษาในปัจจุบัน การจัดการศึกษาดังกล่าวจึงเป็นปัจจัยดึงดูดให้มีผู้สนใจเข้าเรียนในสถาบันราชภัฏจำนวนมากทุกปี ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลดังนี้ (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2544 :14-15)

1. สถาบันราชภัฏมีระบบ และวิธีการรับนักศึกษาที่หลากหลาย ก้าวหน้าและให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้เรียน

2. สถาบันราชภัฏจัดการศึกษาหลายระบบ รูปแบบ ทั้งระบบปกติและภาคนอกเวลาแบบต่าง ๆ

3. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาในสถาบันราชภัฏ ต่ำกว่าสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ ทั้งใน ส่วนค่าบำรุงการศึกษา และค่าใช้จ่ายส่วนตัวของผู้เรียน เนื่องจากเป็นสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น
4. มีการเปิดโปรแกรมวิชาที่หลากหลาย
5. รูปแบบการจัดการศึกษาของสถาบันราชภัฏในปัจจุบัน ทำให้นักศึกษาใกล้ชิดกับอาจารย์ มีผลให้ผู้ที่มีปัญหาการเรียนมีโอกาสได้รับความช่วยเหลือจนสำเร็จการศึกษาได้มากกว่ามหาวิทยาลัยเปิด ผู้ปกครองในชนบทจำนวนมากจึงนิยมส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในสถาบันราชภัฏ

ด้านคุณภาพ มาตรฐานการศึกษา ผลการวิเคราะห์พบว่า การจัดการศึกษาของสถาบันราชภัฏ ยังขาดจุดเด่น และมีจุดอ่อนที่สังคมทั่วไปไม่เชื่อมั่นในคุณภาพมาตรฐาน เนื่องจากปัจจุบันสถาบันราชภัฏต่าง ๆ จัดการศึกษาในหลักสูตรคล้ายคลึงกัน ไม่แตกต่างจากมหาวิทยาลัยโดยทั่วไป เพราะส่วนใหญ่มีที่มาจากหลักสูตรของประเทศตะวันตกเช่นเดียวกัน มีผลให้การจัดการศึกษาของสถาบันราชภัฏ ไม่สัมพันธ์กับปัญหา ความจำเป็นในการพัฒนาของท้องถิ่นเท่าที่ควร และไม่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน ให้ทำงานในท้องถิ่น ไม่เอื้อให้คณาจารย์เรียนรู้ เข้าใจท้องถิ่น จึงเป็นไปได้ยากที่จะพัฒนาองค์ความรู้ ท้องถิ่น

1. การจัดการศึกษาของสถาบันราชภัฏโดยใช้หลักสูตรปัจจุบัน มีปัญหา จุดอ่อน เพราะบางหลักสูตรที่เปิดสอนไม่ได้รับการยอมรับจากผู้ใช้ผลผลิต ไม่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและ ตลาดแรงงาน ขณะที่ไม่สามารถเปิดสอนบางหลักสูตรที่จำเป็นได้ ด้วยสาเหตุที่สถาบันราชภัฏมี ข้อจำกัด โดยเฉพาะทางด้านผู้สอน จึงยากที่จะพัฒนาหลักสูตร จัดหาและพัฒนาผู้สอนให้ทันการ เปลี่ยนแปลงทางวิชาการ ซึ่งเปลี่ยนแปลงตามเศรษฐกิจ เทคโนโลยีของโลกตลอดเวลา

2. สถาบันราชภัฏถูกเรียกร้องให้รับนักศึกษาของสถาบันราชภัฏจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี จำนวนนักศึกษาจึงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพ มาตรฐานการศึกษา เนื่องจากทำ ให้อาจารย์สถาบันราชภัฏมีภาระงานสูงมาก และทำให้ปัจจัยที่จำเป็นต่อการจัดการศึกษา เช่น เครื่องมือ อุปกรณ์ ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด สนามกีฬา ฯลฯ ไม่เพียงพอ

3. รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนการสอนของสถาบันราชภัฏโดยทั่วไป ยังจำกัดอยู่ใน ขอบเขตห้องเรียนที่ครูเป็นศูนย์กลาง และเรียนรู้จากความรู้สากลที่สัมพันธ์กับท้องถิ่นน้อย ผู้เรียน จึงไม่ได้อยู่ในสถานการณ์ที่ต้องคิด วิเคราะห์ รับผิดชอบการทำงานและแก้ปัญหา ไม่มีโอกาสเรียนรู้ พัฒนาความเข้าใจต่อปัญหาสังคม ท้องถิ่น พัฒนาการทำงาน ซึ่งเป็นฐานของการพัฒนาคุณธรรม ความสามารถของบุคคล อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันสถาบันราชภัฏต่างตระหนัก มีการศึกษาค้นคว้าวิจัย และพัฒนา ตลอดจนดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น จึงเป็นโอกาสที่จะพัฒนาต่อไปได้

4. สถาบันราชภัฏทุกแห่ง มีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีระบบ และกลไก การประกันคุณภาพการศึกษาที่เป็นเสมือนรูปแบบแล้ว แต่ในส่วนของเนื้อหาสาระ คือการพัฒนา คุณภาพ มาตรฐานการจัดการศึกษาโปรแกรมวิชาต่าง ๆ ยังจำเป็นต้องเร่งดำเนินการให้ทันกับ สถานการณ์

กล่าวโดยสรุป การจัดการศึกษาของสถาบันราชภัฏมีจุดแข็งที่ระบบ รูปแบบ วิธีการจัดการ ศึกษาหลากหลาย เอื้อต่อผู้เรียนกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะคนในท้องถิ่น และผู้ด้อยโอกาสมากกว่า

สถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม ขณะนี้สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ก็เริ่มเห็นความสำคัญและเริ่มปรับระบบ รูปแบบการจัดการศึกษาเช่นเดียวกัน ดังนั้น แม้สถาบันราชภัฏได้ดำเนินการเรื่องนี้มาก่อน แต่หากไม่เร่งพัฒนาให้ทันกับความจำเป็นและการเปลี่ยนแปลง ก็อาจประสบปัญหาในระยะยาวได้ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งสถาบันราชภัฏได้เปิดสอนอยู่ในขณะนี้ด้วยนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเช่นเดียวกัน อีกประการหนึ่งในเรื่องของคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษายังคงถูกวิจารณ์ และสถาบันราชภัฏยังไม่สามารถใช้ออกาสที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น พัฒนาการจัดการศึกษาให้เป็นเครื่องมือของการพัฒนาท้องถิ่นให้ได้อย่างแท้จริงตามปรัชญาของสถาบันราชภัฏ

พันธกิจการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 9 สถาบันราชภัฏต่าง ๆ ได้กำหนดภารกิจไว้ 8 ประการ คือ การจัดการศึกษา การวิจัย การบริการวิชาการ การปรับปรุงและถ่ายทอดเทคโนโลยี การทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การผลิตและส่งเสริมวิทยฐานะครู และการบริหารจัดการองค์กร ในส่วนของการจัดการศึกษาของสถาบันราชภัฏนั้น ได้ดำเนินการจัดการศึกษาทั้งวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น และให้ออกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษากับประชาชน เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีสำนึกไทย และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีทักษะกระบวนการเรียนรู้ และความสามารถด้านภาษาและคอมพิวเตอร์ รวมถึงส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน ด้วยการจัดการศึกษาที่หลากหลาย พัฒนาสถาบันให้เป็น ศูนย์กลางการเรียนรู้ของท้องถิ่น และให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน พัฒนาสถาบันให้เป็นชุมชนวิชาการ ที่สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการประกันคุณภาพการศึกษา ปฏิรูปหลักสูตรและ กระบวนการเรียนรู้ ใช้ท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้พัฒนารูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา และใช้กิจกรรมนักศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนานักศึกษา รวมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในประเทศและต่างประเทศ และให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตลอดจนปรับปรุงระบบการรับนักศึกษาให้เกิดความเป็นธรรม (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, 2544 : 22-23)

นอกจากพันธกิจการจัดการศึกษาโดยภาพรวมข้างต้นแล้ว สถาบันราชภัฏบางแห่งได้กำหนดพันธกิจการจัดการศึกษาอย่างมีลักษณะเฉพาะ เป็นจุดเด่นแตกต่างไปจากสถาบันราชภัฏทั่วไป เช่น สถาบันราชภัฏอุดรธานีจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันราชภัฏ เชียงใหม่จัดการศึกษาที่เอื้อต่อผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น

จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและบัณฑิตศึกษา

จากรายงานการศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสำคัญที่มีผลกระทบต่อสถาบันราชภัฏ ในเอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง การปฏิรูปการศึกษาของสถาบันราชภัฏ ณ โรงแรม

รามากาเดนส์ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 17-18 มกราคม 2543 พบว่า การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี ตลอดจนรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ล้วนมีผลกระทบต่อภารกิจของสถาบันราชภัฏอย่างกว้างขวาง และผลสรุปจากการประชุมสัมมนาดังกล่าวในด้านการจัดการศึกษาของสถาบันราชภัฏนั้น มีจุดมุ่งหมายและปรัชญาในการจัดอุดมศึกษาไว้เป็นการเฉพาะของสถาบันราชภัฏ กล่าวคือ จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาของสถาบันราชภัฏควรปรับให้สนองตอบเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อมิใช่เพียงมุ่งผลิตกำลังคน สนองความต้องการของตลาดแรงงาน หากยังต้องมุ่งให้บริการทางการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต (Life long Education) โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้ (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2543 : 145)

1. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในท้องถิ่นให้มีคุณภาพ มาตรฐาน สอดคล้องตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน
2. ผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับทรัพยากร และแนวโน้มทางอาชีพของท้องถิ่น เพื่อใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ทรัพยากรควบคู่กันไป เป็นการพัฒนาอาชีพของท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งเป็นรากฐานของการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
3. จัดการศึกษาเพื่อรักษาและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. จัดการศึกษาเพื่อให้โอกาสทางการศึกษา สนองความต้องการบริการทางการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของท้องถิ่น

จากจุดมุ่งหมายดังกล่าวจะเห็นได้ว่าสถาบันราชภัฏยังคงมุ่งผลิตกำลังคนเพื่อสนองตอบตลาดแรงงานอยู่ แต่จุดเน้นจะอยู่ที่ท้องถิ่นเป็นหลักโดยเป็นการจัดโอกาสทางการศึกษาให้กับคนในท้องถิ่น และมุ่งเน้นที่การจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นสำคัญ

ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 9 สถาบันราชภัฏมีเป้าหมายเชิงคุณภาพที่สำคัญทางด้านการจัดการศึกษา ดังนี้ (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2544 : 27)

1. มุ่งสร้างโอกาส สร้างความเสมอภาคทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยเพิ่มเป้าหมายการรับนักศึกษาในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 9 จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายโดยจัดให้นักเรียนในท้องถิ่นได้มีโอกาสในการเข้าศึกษาในสถาบันราชภัฏ โดยเฉพาะนักเรียนที่มาจากครอบครัวเกษตรกร ผู้พิการและผู้ที่มาจากชุมชนห่างไกลและเขตชายแดน เป็นต้น
2. มุ่งพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา โดยมีเป้าหมายการพัฒนา 3 เรื่อง ดังนี้ 1) มีระบบประกันคุณภาพการจัดการศึกษา 2) มีเป้าหมายปฏิรูปการเรียนรู้ใหม่ โดยใช้ท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ และ 3) ระดมทรัพยากร และแหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษา
3. มุ่งพัฒนาความเชี่ยวชาญ เพื่อความเป็นเลิศ เป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นที่ยอมรับของสังคม ในเรื่องที่ตอบสนองต่อการแก้ปัญหา พัฒนาท้องถิ่นโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและผสมผสานกับศาสตร์สากลให้เป็นองค์ความรู้ที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และสังคมไทย
4. มุ่งพัฒนาบัณฑิตให้มีความรู้คู่ความดี มีทักษะกระบวนการเรียนรู้ มีความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพ มีภาวะผู้นำ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความผูกพันกับท้องถิ่น มีสำนึกไทย

ตลอดจนมีลักษณะของผู้ประกอบการ มีความมานะพยายาม และสถาบันราชภัฏยังใช้คุณลักษณะ
บัณฑิตที่ต้องการนี้ ในการกำหนดเป้าหมาย ทิศทางการพัฒนาพันธกิจทุกด้านของสถาบันราชภัฏ

5. ขยายการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาเพิ่มขึ้น ทั้งในระดับประกาศนียบัตร และ
ปริญญาโท และในอนาคตอันใกล้จะมีการเปิดหลักสูตรปริญญาเอกใน 3 สาขาวิชา คือ วิทยาศาสตร์
ศึกษาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ โดยมีเป้าหมายการรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งภาคปกติและ
ภาคสมทบ และเตรียมการให้มีความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอกมากขึ้นในช่วง
แผนพัฒนาระยะต่อไป

จากเป้าหมายของแผนพัฒนาระยะที่ 9 พบว่าสถาบันราชภัฏมีการพัฒนาการจัดการศึกษาที่
มุ่งเน้นที่การให้โอกาสทางการศึกษา และพัฒนาท้องถิ่น และยังมีการพัฒนาความเป็นเลิศ สร้าง
องค์ความรู้เพื่อแก้ปัญหาโดยเฉพาะ ปัญหาในท้องถิ่น ใช้ภูมิปัญญาในท้องถิ่นเป็นเครื่องมือในการจัด
การศึกษาเพื่อพัฒนาบัณฑิตให้ครบทุกด้าน ในส่วนของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษานั้นพบว่า

สถาบันราชภัฏยังคงมุ่งขยายการผลิตเพิ่มขึ้น และพยายามขยายสาขาในด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นในทุกๆระดับ ทั้งระดับประกาศนียบัตร และปริญญาโท ส่วนในระดับปริญญาเอกนั้นสถาบันราชภัฏได้มีเป้าหมายในการจัดการศึกษา โดยได้เริ่มมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ให้มีความพร้อม และคาดว่าจะสามารถเปิดรับนักศึกษาได้ในอนาคต

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา

สภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาซึ่งในความหมายของสภาพแวดล้อมนั้น หมายถึง องค์ประกอบทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ได้แก่ บริเวณอาคารสถานที่ แนวความคิดความรู้สึก และบรรยากาศในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาและพัฒนาการด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจของนักศึกษาให้ไปสู่จุดหมายที่พึงประสงค์ได้ (นิพนธ์ วรรณเวช. 2538 : 12-15)

สภาพทางกายภาพ นับเป็นปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่สำคัญ เช่น อาคารเรียน สถานที่ตั้ง วัสดุอุปกรณ์ที่สนับสนุนการศึกษา และการจัดระเบียบภายในอาคารนั้น มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในอันที่จะช่วยหล่อหลอมพฤติกรรมของผู้เรียน และช่วยเกื้อกูลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ในการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาในระดับใดก็ตาม ย่อมมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดสรรสิ่งต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาเหล่านี้ให้มีความเหมาะสม ถูกหลักและสอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอย ซึ่งในการจัดการดังกล่าวย่อมแสดงให้เห็นถึงความสามารถทางการบริหารสถาบันในการหาทรัพยากรในด้านการอำนวยความสะดวกให้แก่การเรียน (Astin. 1968 : 84; Seager. 1961 : 5-6; วิจิตร วรุตบางกูร. 2524 : 45; วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2530 : 21) และในส่วนของงานดำเนินการเกี่ยวกับงบประมาณในการสนับสนุนการจัดการศึกษานั้นส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับระบบการบริหารของสถาบันในการจัดการศึกษา ซึ่งระบบบริหารจะประกอบไปด้วยการบริหารงานบุคคล งบประมาณ และวิชาการซึ่งจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในสถาบันโดยรวม เพื่อการจัดสรรทรัพยากรการเงินในระบบบริหารให้มีความคล่องตัว รวมไปถึงเครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนวัสดุที่ทันสมัยอย่างเพียงพอ สามารถทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารเพื่อจัดการศึกษาของสถาบันได้ (ป๋วย อึ้งภากร. 2517 : 53-55 ;ปฐมพงศ์ นฤพฤติพงศ์. 2528 : 88-89)

การบริหารหลักสูตร ในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ได้มีการกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรขึ้นเพื่อร่วมกันพิจารณาการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎ ข้อบังคับในการจัดการศึกษา ประสิทธิภาพของบุคลากร การสอน ระบบ และกิจกรรมการเรียนการสอนรวมถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรที่เปิดสอน

กล่าวโดยสรุป สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษานับเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างราบรื่น และก่อให้เกิดประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ของการ

ดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ตั้ง วัสดุ อุปกรณ์ ห้องปฏิบัติการ การบริหารหลักสูตร ฯลฯ จากระบบบริหาร ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานั้นล้วนมีความสำคัญต่อการส่งเสริมให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพทั้งสิ้น

ปัจจัยด้านผู้บริหาร

ในการจัดองค์การไม่ว่าจะเป็นธุรกิจเอกชนหรือทางราชการ ย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงสร้างของหน่วยงาน ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งและหน้าที่การงาน การทำงานขององค์การมีจำนวนมาก และไม่สามารถปฏิบัติได้ด้วยบุคคลเพียงคนเดียว จำเป็นต้องแบ่งแยกงานหรือกิจกรรมออกเป็น ส่วน ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถในการปฏิบัติงานของแต่ละคนหรือแต่ละตำแหน่ง (วุฒิชัย จ้างรงค์. 2522 : 140) และในการที่จะปฏิบัติงานให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพสูงสุด บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การนั้น จำเป็นจะต้องมีการร่วมมือร่วมใจกันในลักษณะของความสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Unity) นอกจากนี้ผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ จะต้องมีความรู้ความสามารถและมีคุณสมบัติที่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้า หรือผู้บริหารระดับต่าง ๆ ซึ่ง

ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง ระดับกลาง และระดับต้น เพราะผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นบุคคลสำคัญ ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ และความล้มเหลวขององค์การ ผู้บริหารทั้งสามระดับจึงต้องมีทักษะความรู้ความสามารถตามหลักการทางบริหาร ทั้งทักษะความรู้ความสามารถทางวิชาชีพในตำแหน่งหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ (Technical Skill) ทักษะความรู้ความสามารถทางด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Skill/Competence) และทักษะความรู้ความสามารถด้านการบริหาร (Management or Conceptual Skill) (นพพงษ์ บุญจิตรดุลย์. 2525 : 17; มนูญ วงศ์นารี. 2524 : 17-18) อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารในทุกระดับย่อมใช้ทักษะความรู้ความสามารถตามหลักการบริหารดังกล่าวแตกต่างกัน ทั้งนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับหน้าที่การงานในแต่ละระดับที่รับผิดชอบ

แบร์ คาลด์เวลล์ และมิสเกล (บัณฑิต แทนพิทักษ์. 2540 : 51 ; อ้างอิงจาก Beare, Caldwell & Miskel. 1993 : 141) กล่าวว่า ความสำเร็จขององค์การทุกแห่งนั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของผู้นำเป็นสำคัญ ผู้นำทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และความแตกต่างในประสิทธิผลขององค์การ ผู้นำจะนำผู้ตามไปสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายขององค์การ ในการจัดการศึกษาผู้นำมีผลกระทบที่ชัดเจนต่อคุณภาพการศึกษา ดังนั้น สิ่งสำคัญเป็นอันดับแรกในการแสวงหาคุณภาพการศึกษาคือ การพัฒนาศักยภาพผู้นำ และจากแนวคิดของฟีดเลอร์ และเคมเมอร์ส (Fiedler and Chemers. 1984 : 20) ที่ระบุไว้ว่า พฤติกรรมทางการบริหารคือการปฏิบัติตนของผู้นำที่มีต่อสมาชิกในกลุ่ม ในขณะที่มีการปฏิบัติงานร่วมกัน ซึ่งในการนี้ ฟีดเลอร์ ได้เสนอทฤษฎีพฤติกรรมทางการบริหารกับประสิทธิผลที่เรียกว่า “ตัวแบบสถานการณ์” (Contingency Model) เพื่อใช้ศึกษาพฤติกรรมทางการบริหารกับคุณภาพการศึกษา โดยมองว่าคุณภาพการศึกษาจะเกิดจากลักษณะเฉพาะตัวของผู้นำ ระดับเจตคติและแรงจูงใจเกี่ยวกับการทำงานของกลุ่ม ฟีดเลอร์กำหนดแบบพฤติกรรมทางการบริหารไว้ 2 ลักษณะ คือ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งกิจสัมพันธ์ (Task oriented) มีเป้าหมายในการทำงานที่ความสำเร็จของงานสูงสุดและพฤติกรรมผู้นำแบบมิตรสัมพันธ์ (Relationship oriented) มีเป้าหมายสำคัญในการทำงาน คือ การพัฒนาความสัมพันธ์

ระหว่างผู้ใต้บังคับบัญชา กล่าวอีกอย่างหนึ่งได้ว่า พฤติกรรมการบริหารแบบมุ่งกิจสัมพันธ์หรือแบบมุ่งงาน เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำเน้นความเข้าใจในการดำเนินการตามระเบียบแบบแผนขององค์การ การสื่อความหมายที่เป็นระบบในหน่วยงาน และวิธีดำเนินงานต่าง ๆ ตามขั้นตอนที่กำหนด และพฤติกรรมการบริหารแบบมุ่งกิจสัมพันธ์เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำเน้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ใต้บังคับบัญชา ในลักษณะที่เสริมสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรทำงานร่วมกันด้วยความไว้วางใจกัน อยู่ร่วมกันอย่างอบอุ่นและเคารพซึ่งกันและกัน

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรที่สำคัญในด้านผู้บริหาร ได้แก่ ประสิทธิภาพการบริหาร ระดับการศึกษา และพฤติกรรมผู้นำ

ระดับการศึกษาของผู้บริหาร เป็นตัวแปรที่สำคัญที่ส่งผลให้การจัดการศึกษาของสถาบันมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ การที่ผู้บริหารมีการศึกษาที่สูงขึ้นก็ยิ่งมีความรู้ และความเข้าใจในการบริหารงานมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงมุมมองในด้านวิสัยทัศน์ในการบริหารงานที่กว้างไกลทำให้การบริหารงานมีความรอบคอบตามไปด้วย เพรสเซล (Pressel. 1986 : 1516) ได้วิจัยพบว่า ผู้บริหารที่สำเร็จปริญญาเอก จะทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกอบอุ่นมากกว่าผู้สำเร็จปริญญาโท และถึงแม้ว่าในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาอาจถูกมองว่าระบบการคัดเลือกผู้บริหารจะมีการกำหนดไว้เป็นนวาระก็ตาม โดยที่การได้มาซึ่งผู้บริหารในแต่ละระดับนั้นไม่สามารถดำรงอยู่ได้ตลอดไป แต่ในการดำเนินงานในระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาสูงสุดน่าจะส่งผลต่อการดำเนินงาน และการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพได้ตามที่คาดหวัง ซึ่งมีงานวิจัยของนักการศึกษาหลายท่านพบว่า วุฒิการศึกษาและการศึกษาต่อเนื่องของผู้บริหารมีผลสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก (Robbins. 1989 : 109; Greene,Adam and Ebert.1985 : 81; Pendley. 1985 : 98)

ประสพการณ์การบริหาร เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้บริหารมีความเข้าใจ และรอบรู้ในการบริหารงาน สามารถป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ ซึ่งประสพการณ์ทางการบริหารจะช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจทางการบริหารได้อย่างรอบคอบ และมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย และจากการวิจัยของโอเนล (O'Neal. 1987 : 320) พบว่า ผู้บริหารการศึกษาที่มีประสพการณ์ในการบริหาร และการทำงานยิ่งมาก จะทำให้มีความสามารถในการปฏิบัติ และเข้าใจงานมากยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกิดประสิทธิผลด้านการบริหารการศึกษามากยิ่งขึ้นตามไปด้วย

พฤติกรรมผู้นำ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ เนื่องจากพฤติกรรมของผู้บริหารสามารถสร้างความผูกพันต่อบุคลากรภายในสถาบัน และยกระดับความประพฤติด้านคุณธรรม และจริยธรรม ทั้งของผู้นำและผู้ตาม มิใช่ตำแหน่งหน้าที่ แต่กระตุ้นให้ตระหนักถึงเป้าหมายหลักของสถาบัน อันจะนำมาซึ่งประสิทธิผลทางการบริหารการศึกษา (Sergiovanni. 1990 : 19-27) ดิน ปรัชญพฤทธิ (2529 : 78-87) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง หัวหน้าภาควิชา ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ และวิธีปฏิบัติงานทางการบริหารงานบุคคลกับความพึงพอใจและสัมฤทธิ์ผลของงาน กรณีศึกษาจุฬา

ลงกรณั่มหาวิทยาลัย พบว่า หัวหน้าภาควิชาที่มีสัมฤทธิ์ผลของงานอยู่ในระดับปานกลาง ภูมิลำเนา มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลของงานของหัวหน้าภาควิชา ส่วน ดนุพงษ์ สาเขตร์ (2531 : 51-55) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บังคับบัญชา กับขวัญและความพึงพอใจในการทำงานของผู้บังคับบัญชาในสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานที่ผู้บังคับบัญชามีพฤติกรรมผู้นำแตกต่างกัน มีระดับขวัญและกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน กรูเฟลด์ และกาซุม (Gruefeld and Kasum. 1974 : 279) ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะการนิเทศงาน และประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงานในโรงพยาบาลเด็กพบว่า ลักษณะของผู้นิเทศที่มีประสิทธิภาพ และพยาบาลพึงพอใจ ควรมีภาวะผู้นำทั้งแบบมุ่งสัมพันธ์และมุ่งงานสูงทั้งสองด้าน และฟอย (Foy. 1974) ยังได้วิจัยพฤติกรรมผู้นำในความเป็นจริง และในอุดมคติของคณบดีฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยชุมชนในรัฐเท็กซัส โดยการสอบถามคณบดีฝ่ายวิชาการ หัวหน้าแผนกวิชาการและผู้นำนิสิต ผลการวิจัยพบว่า ในลักษณะของการเปรียบเทียบความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำที่เป็นจริงและในอุดมคตินั้น ปรากฏว่าขัดแย้งทั้งในด้านมิติการริเริ่มทางโครงสร้าง (Initialing Structure) และมีมติคิดคำนึงถึงผู้อื่น (Consideration) ผู้ร่วมงานประสงค์ให้คณบดีฝ่ายวิชาการมีพฤติกรรมทั้งสองด้านสูงขึ้นกว่าเดิม มากกว่าที่จะมีพฤติกรรมด้านการคิดคำนึงถึงผู้อื่นสูงกว่าทางด้านการริเริ่มทางโครงสร้าง จะเห็นได้ว่าบทบาทหน้าที่ในทุกด้าน ของผู้บริหารในระดับต่าง ๆ มีส่วนสัมพันธ์กับการจัดดำเนินงานขององค์การเป็นอย่างมาก เพราะนอกจากจะเป็นผู้กำหนดความสำคัญของการบริหาร การตัดสินใจ ทักษะความรู้ความสามารถในด้านการบริหาร และความสัมพันธ์ที่มีต่อบุคลากรทุกฝ่ายแล้ว ยังเป็นผู้กำหนดบทบาทหน้าที่ ภารกิจ และกิจกรรมของการบริหารในทุก ๆ ด้านอีกด้วย ซึ่งส่งผลให้ผู้บริหารมีอิทธิพลต่อความสำเร็จ ความก้าวหน้า และประสิทธิผลขององค์การ

ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน

การศึกษาเป็นกระบวนการทางสังคม (Social Process) อย่างหนึ่ง และการศึกษาคือวิธีการอันสำคัญอย่างเดี่ยวเท่านั้นที่จะช่วยให้สังคมก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว และผู้ที่ทำหน้าที่สำคัญในการให้การศึกษาคือบุคคลสำคัญอันดับแรก คือ ครู อาจารย์ เพราะบุคคลเหล่านี้จะช่วยปรับปรุงสังคมพร้อมกันนั้นจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกอย่างถาวรให้แก่สังคมได้อย่างดี ดังที่ท่านปัญญาชนทมิฬ ได้กล่าวว่า “กำลังคนมีความสำคัญที่สุดต่อความก้าวหน้าของสังคม และครูจะเป็นผู้พัฒนากำลังคนนั้น ซึ่งครูต้องให้อุดมคติ คุณธรรมแก่ศิษย์” (สุภา หรุจิตตวัฒน์. 2527 : 176; อ้างอิงจาก พระปัญญาชนทมิฬ) และในปัจจุบันได้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่าผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการศึกษาคือตัวผู้สอน เพราะฉะนั้นการที่จะพัฒนาการศึกษาให้ได้ดีนั้น ผู้สอนจะต้องมีสมรรถภาพอย่างดีเช่นเดียวกัน สมรรถภาพ

ในการทำหน้าที่ของตัวผู้สอนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องได้รับความสนใจอยู่ตลอดเวลาและการที่มหาวิทยาลัย หรือหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งมีอาจารย์สำเร็จการศึกษาในระดับสูง เช่น ได้รับปริญญาเอก

หรือปริญญาโท หรือวุฒิปัตร์แสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพต่าง ๆ นั้น มิได้หมายความว่าผู้นั้นจะมีความรู้ความสามารถ “เชิงการสอน” อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพเสมอไป ศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการสอนในปัจจุบันได้มีการพัฒนาให้ก้าวหน้าไปมาก ยิ่งถ้ามีความจำเป็นจะต้องปรับวิธีการจัดการเรียนการสอนเป็นวิธีต่าง ๆ ที่เน้นให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถ และความกระตือรือร้นในการศึกษาด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาอาจารย์ให้สามารถทำหน้าที่ดังกล่าวได้ จึงนับว่ามีความสำคัญที่สุด ถ้าอาจารย์ไม่มีคุณภาพเชิงการสอนหรือไม่รู้ศาสตร์แห่งการสอน หรือการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นก็จะไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย (อดุลย์ วิริยเวชกุล. 2541 : 147) และปัญหาที่พบก็คือตัวผู้สอนส่วนหนึ่งมิได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่อาจารย์บัณฑิตศึกษาพึงปฏิบัติ นักศึกษาเป็นผู้สะท้อนออกมาว่า ผู้สอนส่วนใหญ่ยังคิดว่า การสอนระดับนี้คือการใส่หรือเพิ่มเติมเนื้อหาให้มากเข้าไว้ เช่น ถ้าปริญญาตรีมีมากเท่านั้น ปริญญาโทก็ยิ่งมากขึ้นไปอีก เป็นต้น ทั้งที่อันที่จริงแล้วคนเหล่านี้มีประสบการณ์ ซึ่งน่าจะดึงมาใช้วิเคราะห์ร่วมกับทฤษฎี หรือหลักการที่ผู้สอนให้ แล้วสังเคราะห์ออกมาเป็นแนวคิดที่ผู้เรียนสามารถจะนำไปใช้ในในงานที่พวกเขาจะออกไปเผชิญในอนาคตต่อไป การมุ่งให้เนื้อหา ทำให้การสอนในระดับนี้ไม่ต่างอะไรกับในระดับปริญญาตรี คือ บรรยายอย่างเดียว

ผู้สอนจึงติดอยู่กับเนื้อหา เป็นคนแคบ ผู้สอนบัณฑิตศึกษาที่ควรจะเป็นจึงควรเป็นคนกว้าง สามารถโยนความรู้ของตนให้อธิบายปรากฏการณ์ หรือสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในสังคมสามารถใช้หลักวิชาไปจับและประเมินให้เห็นว่า ถูกต้องเหมาะสมอย่างไรได้ มีทางออกมากน้อยเพียงใด (ไพฑูริย์ สินลารัตน์. 2539 : 221-222)

ในการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอนนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบเกี่ยวกับประสบการณ์การทำงานของอาจารย์ ความพึงพอใจของอาจารย์ ความสามัคคี และการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษา ทั้งนี้ผู้สอนถือเป็นหัวใจสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียนเนื่องจากนักศึกษาจะสามารถเรียนรู้ได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพนั้น อาจารย์ผู้สอนที่ดี และมีความพร้อมเท่านั้นที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ รวมไปถึงการมีคุณธรรม จริยธรรมต่าง ๆ ของผู้เรียนด้วย

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของอาจารย์ผู้สอนที่อยากทำงานและมีความสุขกับการปฏิบัติหน้าที่ในสภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไปของการทำงาน ซึ่ง สเตียร์ (Steers. 1977 : 100) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมในการทำงานเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อประสิทธิผลขององค์กร และการศึกษาวิจัยของพอร์ตเตอร์ สเตียร์ และมาวเดย์ (Porter, Steers and Mowday. 1974 : 603) พบว่าความพึงพอใจในการทำงานมีส่วนสัมพันธ์กับการคงอยู่หรือลาออกของผู้ปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสามารถแยกกลุ่มบุคคลทั้งสองออกได้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สเตียร์ (Steers. 1977 : 46-55) ที่พบว่าความพึงพอใจในการทำงานสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการวิจัยของลอคก์ (Locke. 1984 : 93) ยังพบอีกด้วยว่าประสิทธิภาพขององค์กรสามารถดูได้จากดัชนีที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในงาน และความพึงพอใจในงาน ส่วนอัลมาซบูบ Almalsaboob. 1987) ได้ศึกษาระดับความพึงพอใจของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยประเทศซาอุดีอาระเบีย พบว่า อาจารย์

ที่มีวุฒิปริญญาเอก มีความพึงพอใจด้านความรับผิดชอบสูงกว่าอาจารย์วุฒิอื่น ๆ และไม่พึงพอใจด้าน การบริหารน้อยกว่าอาจารย์วุฒิอื่น ๆ และกลุ่มศาสตราจารย์มีความพึงพอใจด้านความก้าวหน้า ค่าจ้าง มากที่สุด และณรงค์ ประชาเดชสุวัฒน์ (Prachadetsuwat. 1986) ได้ทำการศึกษาที่มาของ ความพึงพอใจและไม่พึงพอใจของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของไทย พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ อาจารย์พอใจตามทัศนะของอาจารย์เองคือ ความรับผิดชอบ ความสำเร็จ และการได้รับการยอมรับ ส่วนปัจจัยที่ทำให้อาจารย์พอใจตามทัศนะของผู้บริหาร คือ ความสำเร็จในงานที่ทำ และการได้รับการ ยอมรับ และอาจารย์มีความเห็นว่า ปัจจัยกระตุ้นและปัจจัยค้ำจุนเป็นที่มาของความไม่พึงพอใจ ส่วน ผู้บริหารมีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยค้ำจุนว่าเป็นที่มาของความพึงพอใจและยังมีปัจจัยอีกหลายท่านที่ได้ ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจ พบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปี มีความพึง พพอใจกับโอกาสก้าวหน้า มากกว่าอาจารย์อาวุโสหรือมีประสบการณ์มากกว่า และอาจารย์ที่ทำงานด้าน การวิจัย มีโอกาสก้าวหน้ามากกว่าอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนโครงสร้างขององค์การ กระบวนการของ องค์การ บรรยากาศขององค์การ มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์การ เช่นเดียวกับความพึงพอใจใน งาน และทั้งความผูกพันต่อองค์การและความพึงพอใจในงานเป็นตัวทำนายความผูกพันต่อองค์การได้ ดีเท่า ๆ กัน ความพึงพอใจต่องานที่ปฏิบัติ สถานภาพและการได้รับการยอมรับ สิ่งอำนวยความสะดวกและสวัสดิการ ความก้าวหน้าและการเลื่อนตำแหน่ง ความเชื่อมั่นและนับถือในตัวผู้บริหาร ความมั่นคงปลอดภัย ความเพียงพอของรายได้ การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การสนับสนุน ทางด้านการศึกษาจากชุมชน และสัมพันธ์ภาพระหว่างคณาจารย์ด้วยกันเองเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญ และกำลังใจของอาจารย์ (Hashemi. 1985 ;Decotis and Summers. 1987 ; กล้า ทองขาว. 2523)

การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การที่อาจารย์ผู้สอนได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือในด้าน ต่าง ๆ เช่น วัสดุอุปกรณ์ สิ่งของ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ฯลฯ โดยได้รับการสนับสนุนทางสังคมจาก เพื่อนร่วมงาน และผู้บริหาร ซึ่งจากการวิจัยของ เบอร์กและกรีนกลาส (Burke and Greenglass.1989 : 55-63) ได้ศึกษาพบว่า หากผู้สอนได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง ย่อมไม่เกิดความท้อแท้ในการ ทำงาน และจะส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถาบันด้วย ส่วนเจมส์ สวีเน่ (Sweeney. 1986 : 349) ได้สังเคราะห์งานวิจัยพบว่า ผู้บริหารที่มีประสิทธิผลจะมีการสนับสนุนผู้สอน โดยจะมีการ สื่อสารกับผู้สอนเกี่ยวกับเป้าหมาย วิธิตำเนินงาน จะช่วยเหลือสนับสนุนผู้สอนในด้านต่าง ๆ และ ส่งเสริมให้ผู้สอนได้พัฒนาตนเอง นอกจากนี้ รัสเซล และคนอื่น ๆ (Russell and others. 1987 : 269) ก็ได้ศึกษาพบว่า การได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อการทำงานให้ บรรลุผลสำเร็จของอาจารย์ผู้สอน จากงานวิจัยดังที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า การสนับสนุนทางสังคม เป็นปัจจัยที่สำคัญ และมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของสถาบันหากผู้สอนได้รับ การสนับสนุนทางสังคมที่เหมาะสม ย่อมก่อให้เกิดผลดีต่อสถาบันและเกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติ หน้าที่อย่างตั้งใจซึ่งส่งผลต่อประสิทธิผลในการจัดการศึกษาในสถาบันราชภัฏเพิ่มมากยิ่งขึ้น

ความสามัคคี หมายถึง ความร่วมมือร่วมใจและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของอาจารย์ภายใน สถาบัน ซึ่งพิจารณาได้จากการยอมรับนับถือ การไว้วางใจ การสนับสนุน การร่วมมือ และการ ปรึกษาหารือในการช่วยกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถาบัน ซึ่งพาร์สันส์ ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า

ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาองค์การที่มีประสิทธิผล คือ ความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่ง

ใจเดียวกัน (Parsons. 1964 : 32-47) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแคพโลว์ ที่ว่าความสามัคคี คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเป็นตัวแปรที่ใช้กำหนดประสิทธิผลขององค์การ (Caplow. 1964) นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของนักวิชาการหลายเรื่องที่ทำให้เห็นว่า สมาชิกที่มีความสามัคคี ยึดมั่นในกลุ่ม จะมีความพึงพอใจในการทำงานเพิ่มสูงขึ้น อัตราการขาดงานและลาออกต่ำ อีกทั้งความสามัคคียังเป็นตัวแปรสำคัญที่มีความสัมพันธ์ต่อความผูกพันของสมาชิกในองค์การและเป็นตัวแปรที่บ่งชี้ถึงประสิทธิผลขององค์การอีกด้วย (Luthans. 1989 : 376-378; Posehn. 1988 : 1606; Ried and others. 1988 : 25-26; citing Venezky and Winfield. 1979) ดังนั้นความสามัคคีของสมาชิกในองค์การจึงมีความสำคัญ เพราะความสามัคคีก่อให้เกิดความยึดมั่นในกลุ่ม (Wood and others. 1986 : 45) ความยึดมั่นในกลุ่มจะทำให้แสดงออกในลักษณะความเป็นมิตร สมาชิกมีความรู้สึกเป็นอิสระ และกระตือรือร้นในการทำงาน เต็มใจที่จะเสียสละส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม เต็มใจที่จะรับผิดชอบในกิจกรรมที่ได้ร่วมมือกันทำเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน รวมทั้งยังเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน (เทพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ. 2529 : 127) ซึ่งความไว้วางใจระหว่างกันนี้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งต่อความมั่นคงอยู่รอดขององค์การ ดังนั้นการพัฒนาผู้สอนของสถาบันราชภัฏจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ไม่อาจหลีกเลี่ยง ด้วยเหตุผลที่ว่า การจะฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักตั้งปัญหา รู้จักตอบปัญหา รู้จักแสวงหาคำตอบ และวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมและมีเหตุมีผลนั้น ผู้สอนจะต้องมีสมรรถภาพในการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวด้วย

ปัจจัยด้านนักศึกษา

บทบาทของนักศึกษายังคงมีความสำคัญต่อระบบการจัดการศึกษาซึ่งทุกคนควรให้ความสำคัญ และพึงระมัดระวัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการบริหารมหาวิทยาลัย นักศึกษาได้กลายเป็นตัวแปรสำคัญในด้านความสำเร็จของผู้บริหารในการจัดการศึกษา และด้านอื่น ๆ การไม่ทำความเข้าใจในตัวนักศึกษาอาจจะทำให้การจัดการศึกษาล้มเหลวได้ และถึงแม้ว่าการบริหารในด้านอื่น ๆ จะประสบผลสำเร็จก็ตาม แต่หากขาดความเข้าใจ และไม่สามารถสื่อสารกับนักศึกษาได้แล้วย่อมส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลในด้านการจัดการศึกษาอย่างแน่นอน การมีความเข้าใจในลักษณะของนิสิตนักศึกษานั้นจะช่วยทำให้เกิดผลดี ได้แก่ 1) ในด้านการเรียนการสอน และการจัดระบบการศึกษาจะมีความสอดคล้องยิ่งขึ้น 2) การจัดบริการในด้านต่าง ๆ จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของนักศึกษา และสังคมโดยรวม และ 3) สามารถวางแผนทางในการบริหารนักศึกษาได้อย่างสมเหตุสมผล และทันต่อเหตุการณ์ (ประกอบ คู่ปรัดน์. 2527 : 187-188)

ปัจจัยด้านนักศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถาบัน เนื่องจากนักศึกษาเป็นผลผลิตที่ผ่านกระบวนการจัดการศึกษาที่สถาบันจัดให้ได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องซึ่งในส่วนของปัจจัยด้านนักศึกษานั้น หมายถึง ภูมิหลังหรือข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาสามารถสอบถาม

ได้จากอาจารย์ผู้สอน ได้แก่ พฤติกรรมด้านการเรียน พฤติกรรมด้านสังคมกลุ่มเพื่อนและความพร้อมทางด้านการเงินของนักศึกษา

พฤติกรรมด้านการเรียน หมายถึง การเอาใจใส่ต่อการเรียน ความสนใจใฝ่รู้ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอนที่อาจารย์มอบหมายให้ จากรายงานการวิจัยเอกสาร เรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษา พอสรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาได้ดังนี้ (ทบทวมหาวิทยาลัย. 2543)

ผู้เรียนควรรับผิดชอบดูแลกิจกรรมการเรียนของตนเอง ซึ่งได้แก่ การวางแผนการเรียนรู้อย่างตนเอง โดนาตัสแห่งสหราชอาณาจักรทางความรู้ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้แผนการเรียนรู้ออกไปสู่การปฏิบัติหรืออาจเป็นการอาศัยประสบการณ์ความชำนาญของผู้อื่นก็ได้ แต่เป็นความรับผิดชอบของผู้เรียนที่จะได้มาซึ่งคำตอบของคำถามที่ต้องการ ซึ่งผู้เรียนจะต้องรับผิดชอบทั้งการควบคุมเนื้อหา กระบวนการองค์ประกอบของบริบท และสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ของตน (ไพฑูริย์ สินลารัตน์. 2543 : 38 อ้างอิงจาก Boud. 1982; Long. 1990; Baldonado. 1993) และผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจถึงความสำคัญของปัญหาในชีวิตจริงของคนเราที่จะต้องเผชิญอยู่ตลอดเวลา ขณะเดียวกันผู้เรียนก็ต้องพัฒนาตัวเองให้รู้จักตั้งข้อสงสัยในสภาพแวดล้อมและปัญหาของสังคมอยู่เสมอ เพราะการสงสัยจะเป็นเบื้องต้นของการวิจัย นอกจากนี้ผู้เรียนจะต้องมีความละเอียดถี่ถ้วนกับข้อมูลที่ได้ศึกษามาและวิเคราะห์ตีความตามข้อมูลที่ได้มาเป็นหลัก ผู้เรียนเองจะต้องแสวงหา คิด และพัฒนาความคิดของตน ครั้งแล้วครั้งเล่าจนเป็นภาพรวมของตนแล้วจึงถ่ายทอดความคิดนั้นออกมาให้ชัดเจน พร้อมทั้งรับเอาความคิดของคนอื่น ๆ เพื่อปรับแก้ความคิดของตนเองด้วย

พฤติกรรมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน หมายถึง ลักษณะสภาพที่เกี่ยวกับการคบเพื่อนในสถาบันสัมพันธ์ภาพของนักศึกษา กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน การแลกเปลี่ยนความรู้ความคิด ความสามารถในการทำงานกลุ่ม การรวมกลุ่มเพื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ และสามารถช่วยเหลือกันและกันซึ่งประกอบ คุปรัตน์ (2525 : 179-180) ได้สรุปความสัมพันธ์ของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อนักศึกษาตามแนวคิดของ เฟลด์แมนและนิวคอมป์ (Feldman and Newcome. 1970) เอาไว้ว่า เพื่อนสามารถให้กำลังใจได้ทั่วไปซึ่งไม่สามารถหาได้จากอาจารย์และชั้นเรียน เพื่อนร่วมกลุ่มสามารถช่วยเหลือเกื้อหนุนในด้านวัตถุประสงค์ในการเรียนและวิชาการได้ กลุ่มเพื่อนสามารถช่วยทำให้นักศึกษามีความมั่นใจและพอใจในตนเองมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลในการช่วยเหลือกันในการทำงานได้ จากการศึกษาของแอสติน (Astin. 1968 : 49) ที่ศึกษาพฤติกรรมของเพื่อนนักศึกษาที่เรียน และ พักอาศัยด้วยกันจำนวน 60,505 คน ในสถาบันอุดมศึกษาในสหรัฐอเมริกา 246 แห่ง โดยใช้แบบสำรวจกิจกรรมสถาบันอุดมศึกษา (The Inventory of College Activities) ศึกษาลักษณะสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนที่ศึกษามีหลายด้าน เช่น การใช้เวลาว่างในการพักผ่อน การเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อน การทำงานร่วมกัน การใช้ห้องสมุด ความร่วมมือช่วยเหลือ และในงานวิจัยเกี่ยวกับการสังคมกลุ่มเพื่อนซึ่งได้มีนักวิชาการได้วิจัยไว้หลายท่าน ผลการวิจัยสอดคล้องกันว่านักศึกษามีความพึงพอใจในความสัมพันธ์สูง มีแนวโน้มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ และกลุ่มเพื่อนที่ให้ความมั่นใจ และยอมรับในพฤติกรรมของเพื่อน จะทำให้นักศึกษามีทัศนคติและค่านิยม

เปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะของกลุ่มเพื่อน ส่วนด้านที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมกลุ่มเพื่อน และลักษณะของนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พบว่าลักษณะวัฒนธรรมของกลุ่มเพื่อนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในประสบการณ์ของนักศึกษา (DeCoster. 1971 : 5789–A, Gottlieb and Hodgkins. 1963 : 226 - 289)

ความพร้อมของนักศึกษา หมายถึง จำนวนรายได้ของนักศึกษาที่ใช้จ่ายเพื่อการศึกษาในสถาบัน ฐานะทางเศรษฐกิจของนักศึกษา รายได้อื่น ๆ จากงานที่ทำของนักศึกษาที่มีความเพียงพอสำหรับการใช้จ่ายในการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา รวมไปถึงความเข้าใจในกระบวนการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบัน มีความรู้พื้นฐานเพียงพอต่อการเข้ารับการศึกษามีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพียงพอในการเรียน มีความสนใจใฝ่รู้ในการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนมีความมุ่งมั่นและเอาใจใส่เพื่อเป้าหมายต่อความสำเร็จทางการศึกษา และยังได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว ญาติ พี่น้อง และบุคคลรอบข้าง

นักศึกษาจัดได้ว่าเป็นวัตถุดิบที่มีความสำคัญมากที่สุดในระบบการผลิตของสถาบันอุดมศึกษา และที่สำคัญวัตถุดิบนี้เป็นมนุษย์ เป็นสิ่งที่มีชีวิตและมีความหลากหลาย มีจิตใจ ดังนั้นในแง่ของการบริหาร ผู้บริหารจึงต้องให้ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับนักศึกษามากขึ้น ซึ่งหากสามารถปรับปรุงงานด้านกิจการนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นได้แล้ว จะทำให้ระบบการดำเนินงานรวมทั้งการจัดการศึกษาทุกระดับของสถาบันมีโอกาสประสบผลสำเร็จมากขึ้น

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและบัณฑิตศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งผลิตกำลังคนออกไปพัฒนาประเทศ สร้างองค์ความรู้ในทางวิชาการด้านลึก และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อนำไปช่วยเหลือสังคม โดยเฉพาะสถาบันราชภัฏเน้นที่การพัฒนาท้องถิ่นเป็นหลัก รวมไปถึงนโยบายการปฏิรูปอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่การแข่งขันในระดับนานาชาติ ซึ่งปัจจัยด้านสภาพ

แวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน และปัจจัยด้านนักศึกษา ส่งผลต่อการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาทั้งของสถาบันราชภัฏ และสถาบันอุดมศึกษาโดยทั่วไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับ
บัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการจัดการศึกษาและปัจจัยที่
สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษา และนำเสนอผลที่ค้นพบเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารและผู้
เกี่ยวข้องประกอบการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏให้
มี
ประสิทธิผลเพิ่มมากยิ่งขึ้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และอาจารย์ในสถาบันราชภัฏทั่วประเทศที่สังกัด
สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ ในปีการศึกษา 2546 จำนวน 36 สถาบันที่จัดการศึกษา
ระดับบัณฑิตศึกษาตามกลุ่มสถาบันราชภัฏในส่วนภูมิภาคและส่วนกลางซึ่งมีกลุ่มสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ
8 กลุ่ม ได้แก่

- 1) กลุ่มสถาบันราชภัฏล้านนา ประกอบด้วยสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ สถาบันราชภัฏเชียงราย
สถาบันราชภัฏลำปาง และสถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์
- 2) กลุ่มสถาบันราชภัฏพระพุทธชินราช ประกอบด้วยสถาบันราชภัฏกำแพงเพชร สถาบัน
ราชภัฏนครสวรรค์ สถาบันราชภัฏพิจิตรสงคราม และสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์
- 3) กลุ่มสถาบันราชภัฏอีสานเหนือ ประกอบด้วยสถาบันราชภัฏมหาสารคาม สถาบัน
ราชภัฏเลย สถาบันราชภัฏสกลนคร และสถาบันราชภัฏอุดรธานี
- 4) กลุ่มสถาบันราชภัฏอีสานใต้ ประกอบด้วยสถาบันราชภัฏนครราชสีมา สถาบันราชภัฏ
บุรีรัมย์ สถาบันราชภัฏสุรินทร์ และสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี
- 5) กลุ่มสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วยสถาบันราชภัฏราชนครินทร์
สถาบันราชภัฏเทพสตรี สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาเขต
และสถาบันราชภัฏรำไพพรรณี
- 6) กลุ่มสถาบันราชภัฏรัตนโกสินทร์ ประกอบด้วยสถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบัน
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สถาบันราชภัฏพระนคร สถาบันราชภัฏสวนดุสิต สถาบันราชภัฏ
สวนสุนันทา และสถาบันราชภัฏธนบุรี
- 7) กลุ่มสถาบันราชภัฏทวารวดี ประกอบด้วยสถาบันราชภัฏนครปฐม สถาบันราชภัฏ
หมู่บ้านจอมบึง สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี และสถาบันราชภัฏเพชรบุรี

8) กลุ่มสถาบันราชภัฏทักษิณ ประกอบด้วยสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี สถาบันราชภัฏ นครศรีธรรมราช สถาบันราชภัฏสงขลา สถาบันราชภัฏภูเก็ต และสถาบันราชภัฏยะลา

กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มตามชั้นแบบหลายขั้นตอน (Multistage Stratified Random Sampling) จำแนกตามกลุ่มสถาบันราชภัฏ 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสถาบันราชภัฏล้านนา กลุ่มสถาบันราชภัฏ พุทธิชนิราช กลุ่มสถาบันราชภัฏอีสานเหนือ กลุ่มสถาบันราชภัฏอีสานใต้ กลุ่มสถาบันราชภัฏศรีอยุธยา กลุ่มสถาบันราชภัฏทวารวดี กลุ่มสถาบันราชภัฏทักษิณ และกลุ่มสถาบันราชภัฏรัตนโกสินทร์ จากนั้นเลือก สถาบันราชภัฏ 2 แห่งในแต่ละกลุ่มโดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้สถาบันราชภัฏ จำนวน 16 แห่ง โดยนำผู้บริหารระดับสูงได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ คณบดี และ ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการของสถาบันราชภัฏที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมาทุกคน รวมผู้บริหารจำนวน 128 คน และอาจารย์ที่สอนในระดับบัณฑิตศึกษา ได้นำมาจากการกำหนดสัดส่วนตามตารางของยามานะ ได้กลุ่ม ตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ในสถาบันราชภัฏตัวอย่างจำนวนสถาบันละ 15 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ จำนวน 224 คน ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างสถาบันราชภัฏ

ลำดับที่	สถาบันราชภัฏ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
		ผู้บริหาร	อาจารย์
1	สถาบันราชภัฏลำปาง	8	15
2	สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์	8	15
3	สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร	8	15
4	สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม	8	15
5	สถาบันราชภัฏสกลนคร	8	15
6	สถาบันราชภัฏมหาสารคาม	8	15
7	สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์	8	15
8	สถาบันราชภัฏนครราชสีมา	8	15
9	สถาบันราชภัฏอยุธยา	8	15
10	สถาบันราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์	8	15
11	สถาบันราชภัฏพระนคร	8	15
12	สถาบันราชภัฏธนบุรี	8	15

13	สถาบันราชภัฏนครปฐม	8	15
----	--------------------	---	----

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างสถาบันราชภัฏ (ต่อ)

ลำดับที่	สถาบันราชภัฏ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
		ผู้บริหาร	อาจารย์
14	สถาบันราชภัฏเพชรบุรี	8	15
15	สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี	8	15
16	สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช	8	15
	รวม	128	224

จากตาราง 2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร นำมาจากตำแหน่งบริหาร ได้แก่ อธิการบดี 16 คน รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ 16 คน คณบดี 80 คน และผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการ 16 คน รวมจำนวน 128 คน ส่วนอาจารย์ผู้สอนในระดับบัณฑิตศึกษาใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากอาจารย์ที่สอนในระดับบัณฑิตศึกษาในแต่ละสถาบันราชภัฏที่เป็นแหล่งข้อมูล (Simple Random Sampling) ซึ่งเลือกจากจำนวนโปรแกรมวิชาที่เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง จำกัดขอบเขตของโปรแกรมไม่น้อยกว่า 3 โปรแกรมวิชา และในแต่ละโปรแกรมวิชาจะมีอาจารย์ประจำที่เป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรจำนวน 5-7 คนได้จำนวนรวมของประชากรอาจารย์ทั้งสิ้น 540 คน (สำนักวางแผนและพัฒนา. 2540) แล้วนำมาเปรียบเทียบขนาดกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามาเน (Yamane. 1967 : 886-887) ได้อาจารย์ผู้สอนบัณฑิตศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 224 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสอบถามมีลักษณะเลือกตอบและแบบมาตราส่วนประมาณค่า 2 ฉบับ ได้แก่

แบบสอบถามฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหาร

แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพ ในด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การบริหาร ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ

มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบโดยทำเครื่องหมาย ลงใน [] ตามที่เป็นจริงในแต่ละข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ได้แก่ สภาพทางกายภาพ และการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 19 ข้อซึ่งเป็นแบบสอบถามสภาพทางกายภาพจำนวน 8 ข้อ และการบริหารหลักสูตรจำนวน 11 ข้อ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบโดยทำเครื่องหมาย X ลงใน ตามความเห็นในแต่ละข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร ซึ่งแบบสอบถามตอนนี้มุ่งวัดพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารใน 2 มิติ คือ มิติมุ่งสัมพันธ์ และมิติมุ่งงาน รวมทั้งสองมิติจำนวน 29 ข้อ และลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของไลเคิร์ต (Likert) โดยข้อคำถามเป็นไปในทางบวกทุกคำถามซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำ ดังนี้

ให้ 5 คะแนน	หมายความว่า	มีพฤติกรรมเช่นนั้นเกือบตลอดเวลาหรือเป็นประจำ
ให้ 4 คะแนน	หมายความว่า	มีพฤติกรรมเช่นนั้นบ่อยมาก
ให้ 3 คะแนน	หมายความว่า	มีพฤติกรรมเช่นนั้นบ่อย
ให้ 2 คะแนน	หมายความว่า	มีพฤติกรรมเช่นนั้นบางครั้ง
ให้ 1 คะแนน	หมายความว่า	ไม่เคยมีพฤติกรรมเช่นนั้นเลยหรือมีน้อย

แบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้พัฒนามาจากแนวคิด และงานวิจัยของ กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536) บุญเลิศ กลางใจ (2536) และ นางลักษณะ สันติวณิชชย์ (2535) เป็นแนวทางและนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาสถาบันราชภัฏ และนิยามศัพท์เฉพาะ

แบบสอบถามตอนที่ 3 ผู้วิจัยได้พัฒนามาจากแนวคิดของ แฮลพิน (Halpin. 1959 : 88-89) โดยใช้แบบสอบถาม LBDQ (Leader Behavior Description Questionnaire) วัดพฤติกรรมผู้นำทั้ง 2 มิติ ประกอบด้วยข้อคำถามในมิติมุ่งสัมพันธ์จำนวน 13 ข้อ ข้อคำถามในมิติมุ่งงานจำนวน 16 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาโดยวัดประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของไลเคิร์ต (Likert) ที่ผู้วิจัยได้พัฒนามาจากแนวคิดของมอท (Mott. 1972) ที่กำหนดไว้ว่า ประสิทธิภาพขององค์การสามารถพิจารณาจากปริมาณและคุณภาพของผลผลิต และ แนวความคิดของ ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel. 1991 : 384 – 397) ที่กำหนดว่าการประเมินประสิทธิผลขององค์การสามารถพิจารณาจากการบรรลุเป้าหมาย และนำปรัชญาแนวคิดในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของสถาบันราชภัฏมาพิจารณาร่วมด้วย ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการประเมินประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ผลผลิต

ด้านการบริหารทั่วไป 2) ผลิผลด้านการบริหารวิชาการ 3) ผลิผลด้านการบริหารบุคคล 4) ผลิผลด้านการบริหารงานการเงิน และ 5) ผลิผลด้านการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 50 ข้อ
เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

- ให้ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
- ให้ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
- ให้ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
- ให้ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
- ให้ 1 หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติหรือปฏิบัติน้อยที่สุด

แบบสอบถามฉบับที่ 2 สำหรับอาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษา

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ ข้อมูลส่วนตัวของอาจารย์เกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านอาจารย์ประกอบด้วยความพึงพอใจในงานของอาจารย์ ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามตามแนวคิดของ เวย์สัน (Wayson, 1988) เบรย์ฟีว และ รอทเชย์ (Brayfield and Rothe, อ้างจาก สร้อยตระกูล อรรถมานะ. 2542 : 146) ลักษณะเป็นแบบสอบถามอัตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมของอาจารย์ ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามตามแนวคิดของเฮาส์ (House, 1981) และแฟบเบอร์ (Faber, 1983) ลักษณะเป็นแบบสอบถามอัตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ และความสามัคคีของอาจารย์ ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามวัดความสามัคคีของอาจารย์ผู้สอนในระดับบัณฑิตศึกษา โดยใช้เครื่องมือวัดความสามัคคี (Esprit Index Modified) ของแทรฟลอส (Travlos, 1984) ลักษณะเป็นแบบสอบถามอัตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

- ให้ 5 คะแนน หมายความว่า เห็นด้วยมากที่สุด
- ให้ 4 คะแนน หมายความว่า เห็นด้วยมาก
- ให้ 3 คะแนน หมายความว่า เห็นด้วยปานกลาง
- ให้ 2 คะแนน หมายความว่า เห็นด้วยน้อย
- ให้ 1 คะแนน หมายความว่า เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านนักศึกษาบัณฑิตศึกษาประกอบด้วยคำถามรวม

3 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมการเรียน พฤติกรรมสังคมกลุ่มเพื่อน และความพร้อมของนักศึกษา

พฤติกรรมการเรียน ผู้วิจัยได้พัฒนาโดยอาศัยแบบสอบถามจากเอกสารงานวิจัยของ บุญเรือน หมั่นทรัพย์ (2538) และนงลักษณ์ สันติวณิชช์ (2535) ลักษณะเป็นแบบสอบถามอัตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ

พฤติกรรมสังคมกลุ่มเพื่อน ผู้วิจัยได้พัฒนาโดยอาศัยแบบสอบถามจากเอกสารงานวิจัยของ นงลักษณ์ สันติวณิชช์ (2535) และนิพนธ์ วรรณเวช (2538) ลักษณะเป็นแบบสอบถามอัตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 11 ข้อ

ความพร้อมของนักศึกษา ผู้วิจัยได้พัฒนาโดยอาศัยแนวความคิดด้านกิจกรรมนักศึกษาของ ประกอบ คุปต์รัตน์ (2525) วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2533) และแบบสอบถามจากเอกสารงานวิจัยของ บุญเรือน หมั่นทรัพย์ (2538) ลักษณะเป็นแบบสอบถามอัตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 9 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

ให้ 5 คะแนน	หมายความว่า	เห็นด้วยมากที่สุด
ให้ 4 คะแนน	หมายความว่า	เห็นด้วยมาก
ให้ 3 คะแนน	หมายความว่า	เห็นด้วยปานกลาง
ให้ 2 คะแนน	หมายความว่า	เห็นด้วยน้อย
ให้ 1 คะแนน	หมายความว่า	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ลักษณะเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (เป็นฉบับเดียวกับของผู้บริหาร) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 50 ข้อ

เกณฑ์ในการแปลความหมายของประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง ประสิทธิผลการจัดการศึกษาอยู่ในระดับสูง
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง ประสิทธิผลการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง ประสิทธิผลการจัดการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

การหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้น

เสนอประธานกรรมการและกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อแก้ไขสำนวนภาษา แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบจำนวน 5 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.อารมณ สนานุกู ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พันธุ์ศักดิ์ พลสารมย์ รองศาสตราจารย์ ดร.พะยอม วงศ์สารศรี ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ อาจารย์ เสาวภา ไพทยวัฒน์ พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาและภาษาเชิงประจักษ์ เพื่อให้สามารถวัดได้ตรงกับเรื่องที่ต้องการศึกษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขกับประธานกรรมการควบคุมปริญญาโทอีกครั้งหนึ่ง

2. การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจหาค่าความเที่ยงตรงและได้ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหารและอาจารย์ในสถาบันราชภัฏจำนวน 60 คน คัดเลือกข้อคำถามที่มีคะแนนในกลุ่มสูงร้อยละ 25 และกลุ่มต่ำร้อยละ 25 แล้วเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของข้อคำถามดังกล่าวโดยใช้ t-test (Edward.1957 : 52)

3. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (- Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับสำหรับผู้บริหารเท่ากับ 0.9819 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับสำหรับอาจารย์เท่ากับ 0.9885

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอลงชื่อจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขอเข้าเก็บข้อมูลในสถาบันราชภัฏที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ติดต่อประสานงานกับสถาบันราชภัฏที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลรวมทั้งขอรายละเอียดเกี่ยวกับผู้บริหาร และอาจารย์ที่สอนบัณฑิตศึกษาเพื่อนำมาประกอบการวิจัย
3. ส่งแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบแล้วให้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจำนวนแบบสอบถามการวิจัยที่จัดเก็บได้ แสดงไว้ในตาราง 3
4. คัดเลือกข้อมูลที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์
5. รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผล

ตาราง 3 จำนวนร้อยละของข้อมูลที่จัดเก็บและเก็บได้แยกตามสถานภาพ

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนที่จัดเก็บ	จำนวนที่เก็บได้	ร้อยละ
ผู้บริหาร	128	120	93.75
อาจารย์	222	172	77.47
รวม	350	292	83.42

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากแบบสอบถามผู้บริหารเกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ได้แก่ สภาพทางกายภาพ และการบริหารหลักสูตร รวมทั้งวิเคราะห์แบบสอบถามผู้บริหารจากปัจจัยผู้บริหาร และอาจารย์เกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การบริหาร และประสบการณ์การทำงานของอาจารย์ ซึ่งนำมาแจกแจงความถี่และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏที่เป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งอยู่ในแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏโดยวิเคราะห์ทั้งในภาพรวม และแยกตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านของประสิทธิผล ได้แก่ 1) ผลผลิตด้านการบริหารทั่วไป 2) ผลผลิตด้านการบริหารวิชาการ 3) ผลผลิตด้านการบริหารบุคคล 4) ผลผลิตด้านการบริหารการเงิน และ 5) ผลผลิตด้านการพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย (X) และ

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน และปัจจัยด้านนักศึกษา กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ โดยการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficients) ระหว่างตัวแปรปัจจัยในแต่ละด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาและปัจจัยด้านผู้บริหาร ที่ประเมินโดยผู้บริหาร มีตัวแปรอิสระ 6 ตัว ได้แก่ สภาพทางกายภาพ การบริหารหลักสูตร ระดับการศึกษาของผู้บริหาร ประสบการณ์การบริหาร พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ และพฤติกรรมแบบมุ่งงาน กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และในปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน และปัจจัยด้านนักศึกษา ที่ประเมินโดยอาจารย์ มีตัวแปรอิสระ 7 ตัว ได้แก่ ประสบการณ์การทำงาน ความพึงพอใจในงาน การได้รับการสนับสนุนทางสังคม ความสามัคคีของอาจารย์ พฤติกรรมการเรียน พฤติกรรมสังคมกลุ่มเพื่อน และความพร้อมของนักศึกษา กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จากนั้นผู้วิจัยวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏโดยใช้การทดสอบการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ในปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน และปัจจัยด้านนักศึกษา ที่สามารถทำนายประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ

4. การทดสอบนัยสำคัญเพื่อประเมินระดับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้น ดังนี้

4.1 ถ้าประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏสูงกว่าค่า 3.00 ซึ่งเป็นค่ากลางของมาตรวัดของไลเคอร์ท (Likert) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถือว่าประสิทธิผลอยู่ใน

ระดับสูงกว่าเกณฑ์

4.2 ถ้าประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏต่ำกว่าค่า 3.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถือว่าประสิทธิผลอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์

4.3 ถ้าประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏไม่พบว่าแตกต่างจากค่า 3.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถือว่าประสิทธิผลอยู่ในระดับไม่แตกต่างกับเกณฑ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient)

ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161)

2.2 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยใช้ t – test (Edward. 1957 : 52)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

3.1 ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของกลุ่มตัวอย่างกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 3.00 โดยใช้ t – test (Ferguson. 1981 : 160)

3.2 หาค่าความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficients) (ทรงศิริ แต่สมบัติ. 2542 : 25-28) และใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏราชภัฏตามการประเมินของผู้บริหารและอาจารย์ (Ferguson. 1981 : 472-473)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์เพื่อนำเสนอข้อมูลรวมทั้งการแปลผลข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดการแปลผลตามสัญลักษณ์ ดังนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อ

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ใน F-distribution
df	แทน	Degree of Freedom
SS	แทน	Sum of Squares
MS	แทน	Mean Squares
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R ²	แทน	กำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
a	แทน	ค่าคงที่ของการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
SE	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
SE _b	แทน	ความคลาดเคลื่อนของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
Y	แทน	สมการพยากรณ์ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบัน ราชภัฏโดยใช้คะแนนดิบ
Z	แทน	สมการพยากรณ์ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบัน ราชภัฏโดยใช้คะแนนมาตรฐาน
X ₁	แทน	สภาพทางกายภาพ
X ₂	แทน	การบริหารหลักสูตร
X ₃	แทน	ระดับการศึกษาของผู้บริหาร
X ₄	แทน	ประสบการณ์การบริหาร
X ₅	แทน	พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน
X ₆	แทน	พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์

X_7	แทน	ประสบการณ์การทำงาน
X_8	แทน	ความพึงพอใจในงาน
X_9	แทน	การได้รับการสนับสนุนทางสังคม
X_{10}	แทน	ความสามัคคีของอาจารย์
X_{11}	แทน	พฤติกรรมการเรียน
X_{12}	แทน	พฤติกรรมสังคมกลุ่มเพื่อน
X_{13}	แทน	ความพร้อมของนักศึกษา
Y	แทน	ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ
Y_a	แทน	ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ ตามการประเมินของผู้บริหาร
Y_b	แทน	ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามในสถาบันราชภัฏ ตามการประเมินของอาจารย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปคิดค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

(The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

3. การค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)
4. ประเมินประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในแต่ละด้าน และรวมทุกด้านโดยวิเคราะห์เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจำนวนร้อยละของผู้บริหาร และอาจารย์ โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนตัวในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การบริหาร ประสบการณ์การทำงาน และการเคยหรือไม่เคยดำรงตำแหน่งผู้บริหารในระดับคณบดี รองอธิการบดี หรืออธิการบดี

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามการประเมินของผู้บริหารในปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ได้แก่ สภาพทางกายภาพ การบริหารหลักสูตร และปัจจัยด้านผู้บริหาร ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทางการบริหาร พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานการเงิน และด้านการพัฒนาท้องถิ่น และผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา และด้านผู้บริหารกับประสิทธิผล

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ ตามการประเมินของผู้บริหารโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) รวมทั้งผลการศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ด้านผู้บริหาร กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตอนที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามการประเมินของอาจารย์ในปัจจัยด้านอาจารย์ ได้แก่ ประสิทธิภาพการทำงาน ความพึงพอใจในงาน การได้รับการสนับสนุนทางสังคมความสามัคคีของอาจารย์ และปัจจัยด้านนักศึกษา ได้แก่ พฤติกรรมการเรียน พฤติกรรมสังคมกลุ่มเพื่อน และความพร้อมของนักศึกษา และการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานการเงิน และด้านการพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งผลการศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในด้านอาจารย์ และปัจจัยด้านนักศึกษากับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และผลการศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านอาจารย์ และปัจจัยด้านนักศึกษากับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏโดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตอนที่ 4 ผลการประเมินประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏของผู้บริหารและอาจารย์ในแต่ละด้านและรวมทุกด้านเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อแสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา การดำรงตำแหน่งบริหาร และประสิทธิภาพการบริหาร ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ข้อมูลพื้นฐานแสดงร้อยละกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา การดำรงตำแหน่งบริหาร และประสิทธิภาพการบริหาร

ระดับของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	65	54.2
หญิง	55	45.8
รวม	120	100.0

ตาราง 4 (ต่อ)

ระดับของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 35 ปี	-	-
35-45 ปี	17	14.2
มากกว่า 45 ปี	103	85.8
รวม	120	100.0
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	1	0.8
ปริญญาโท	75	62.5
ปริญญาเอก	44	36.7
รวม	120	100.0
การดำรงตำแหน่งบริหาร		
เคย	70	58.3
ไม่เคย	50	41.7
รวม	120	100.0
ประสบการณ์การบริหาร		
1-10 ปี	69	57.5
11-20 ปี	28	23.3
20 ปีขึ้นไป	23	19.2
รวม	120	100.0

จากตาราง 4 พบว่า จำนวนกลุ่มประชากรด้านผู้บริหารเป็นเพศชายมีจำนวนทั้งสิ้น 65 คน คิดเป็นร้อยละ 54.2 และเพศหญิงจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 ส่วนอายุของผู้บริหารพบว่า ผู้บริหารที่มีอายุมากกว่า 45 ปีมีจำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 85.8 และผู้บริหารที่มีอายุระหว่าง 35-45 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 14.2 ในส่วนของระดับการศึกษาของผู้บริหารพบว่า ผู้บริหารที่สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาเอกมีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 36.7 และผู้บริหารที่มีระดับการศึกษา ปริญญาโทมีจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 ส่วนผู้บริหารที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมีเพียง 1 คน และในจำนวนผู้บริหารทั้งหมดพบว่า เคยดำรงตำแหน่งทางการบริหารมาแล้วจำนวน 70 คน คิดเป็น ร้อยละ 58.3 และไม่เคยดำรงตำแหน่งทางการบริหารมาก่อนจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 41.7 ส่วน

ในด้านประสบการณ์ทางการบริหารพบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์การบริหาร 1-10 ปีมีจำนวน 69 คนคิดเป็นร้อยละ 57.5 และ 11-20 ปีจำนวน 28 คน และผู้ที่มีประสบการณ์การบริหารมากกว่า 20 ปีขึ้นไปมีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 19.2 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อแสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ข้อมูลพื้นฐานแสดงร้อยละกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์การทำงาน

ระดับของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	109	63.4
หญิง	63	36.6
รวม	172	100.0
อายุ		
ต่ำกว่า 35 ปี	6	3.5
35-45 ปี	58	33.7
มากกว่า 45 ปี	108	62.8
รวม	172	100.0
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	4	2.3
ปริญญาโท	91	52.9
ปริญญาเอก	76	44.2
อื่น ๆ	1	0.6
รวม	172	100.0
ประสบการณ์การทำงาน		
1-10 ปี	18	10.5
11-20 ปี	54	31.4
20 ปีขึ้นไป	100	58.1
รวม	172	100.0

จากตาราง 5 พบว่า จำนวนกลุ่มประชากรด้านอาจารย์เป็นเพศชายมีจำนวนทั้งสิ้น 109 คน คิดเป็นร้อยละ 63.4 และเพศหญิงจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 36.6 ส่วนอายุของอาจารย์พบว่า อาจารย์ที่มีอายุมากกว่า 45 ปีมีจำนวนทั้งสิ้น 108 คน คิดเป็นร้อยละ 62.8 อาจารย์ที่มีอายุระหว่าง

35-45 ปี มีจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 33.7 และอาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปีมีจำนวน 6 คนคิดเป็นร้อยละ 3.5 ในส่วนของระดับการศึกษาของอาจารย์พบว่า อาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกมีจำนวน 76 คนคิดเป็นร้อยละ 44.2 และอาจารย์ที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทมีจำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 52.9 ส่วนอาจารย์ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 และระดับการศึกษาอื่น ๆ พบจำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 0.6 ส่วนในด้านประสบการณ์การทำงานของอาจารย์พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปีมีจำนวน 18 คนคิดเป็นร้อยละ 10.5 และ 11-20 ปีจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 31.4 และผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไปมีจำนวนทั้งสิ้น 100 คน คิดเป็นร้อยละ 58.1

ตอนที่ 2

การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยตามการประเมินของผู้บริหารในด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ได้แก่ สภาพทางกายภาพ การบริหารหลักสูตร กับปัจจัยด้านผู้บริหาร ได้แก่ ระดับการศึกษา พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏตามการประเมินของผู้บริหาร และผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสถานภาพ ได้แก่ ระดับการศึกษาของผู้บริหาร ประสบการณ์การบริหาร ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาในด้านสภาพทางกายภาพ และการบริหารหลักสูตร ปัจจัยด้านผู้บริหาร ในด้านพฤติกรรมผู้นำสองมิติ ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน และพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานการเงิน และด้านการพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) รวมทั้งผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ด้านผู้บริหาร กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) ดังตาราง 6-10

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัย ตามการประเมินของผู้บริหาร

ปัจจัย	\bar{X}	SD	ระดับการประเมิน
1. ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา			
1.1 สภาพทางกายภาพ	3.54	0.59	ปานกลาง
1.2 การบริหารหลักสูตร	3.77	0.65	สูง
2. ด้านผู้บริหาร			
2.1 พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน	3.94	0.49	สูง
2.2 พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์	4.26	0.45	สูง

จากตาราง 6 พบว่า ปัจจัยตามการประเมินโดยผู้บริหาร ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารหลักสูตร และพฤติกรรมผู้นำทั้งสองแบบมีระดับการประเมินอยู่ในระดับสูง กล่าวคือ มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.67 ขึ้นไป ส่วนสภาพทางกายภาพอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในสถาบันราชภัฏตามการประเมินของผู้บริหาร

ประสิทธิผล	\bar{X}	SD	ระดับการประเมิน
ด้านการบริหารทั่วไป	3.78	0.62	สูง
ด้านการบริหารวิชาการ	3.68	0.64	สูง
ด้านการบริหารบุคคล	3.67	0.68	สูง
ด้านการบริหารการเงิน	3.76	0.67	สูง
ด้านการพัฒนาท้องถิ่น	3.59	0.73	ปานกลาง
ประสิทธิผลรวมทุกด้าน	3.70	0.60	สูง

จากตาราง 7 พบว่า ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏตามการประเมินของผู้บริหารในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ประสิทธิภาพด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานการเงิน อยู่ในระดับสูง ส่วนด้านการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 8 ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ตามการประเมินของผู้บริหาร

ปัจจัย	ประสิทธิผลการจัดการศึกษา	p
1. สถานภาพ		
1.1 ระดับการศึกษาของผู้บริหาร(X_1)	.346	.000
1.2 ประสบการณ์การบริหาร(X_2)	.042	.650
2. สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา		
2.1 สภาพทางกายภาพ(X_3)	.623	.000
2.2 การบริหารหลักสูตร(X_4)	.857	.000

ตาราง 8 (ต่อ)

ปัจจัย	ประสิทธิผลการจัดการศึกษา	p
3. ผู้บริหาร		
3.1 พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน(X_5)	.776	.000
3.2 พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์(X_6)	.513	.000

จากตาราง 8 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในสถาบันราชภัฏตามการประเมินของผู้บริหารมีทั้งหมด 5 ตัว ได้แก่ ระดับการศึกษา(X_1) สภาพทางกายภาพ(X_3) การบริหารหลักสูตร(X_4) พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน(X_5) และพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์(X_6) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนประสพการณ์การบริหาร (X_2) ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ตามการประเมินโดยผู้บริหาร

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
Regression	4	35.752	8.938	128.69	.000
Residual	115	7.987	6.945E-02		
Total	119	43.739			

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยตามการประเมินของผู้บริหารในตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสพการณ์การบริหาร สภาพทางกายภาพ การบริหารหลักสูตร พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน และพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ พบว่า ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรงกับตัวแปร 4 ตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านสถานภาพประกอบด้วยระดับการศึกษา ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาประกอบด้วย สภาพทางกายภาพ และการบริหารหลักสูตร และปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้นำ ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สามารถสร้าง

เป็นสมการพยากรณ์ได้ จึงนำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ คำน้่าหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานและคะแนนดิบ รวมทั้งสร้างสมการพยากรณ์ถดถอยพหุคูณ ดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ตามการประเมินของผู้บริหาร โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ตัวแปร	B	SE _b	R	R ²	p	
X ₄	.517	.055	.196	.857	.734	.000
X ₄ X ₅	.314	.074	.208	.886	.785	.000
X ₄ X ₅ X ₃	.165	.050	.204	.898	.806	.001
X ₄ X ₅ X ₃ X ₁	.138	.050	.210	.904	.817	.007

R = .904
 R² = .817
 SE = .050
 a = -.398

X ₄	แทน	การบริหารหลักสูตร
X ₅	แทน	พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน
X ₃	แทน	สภาพทางกายภาพ
X ₁	แทน	ระดับการศึกษาของผู้บริหาร

จากตาราง 10 พบว่า ค่าความสำคัญในรูปคะแนนดิบของประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามการประเมินของผู้บริหาร กับ การบริหารหลักสูตร (X₄) พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน(X₅) สภาพทางกายภาพ(X₃) และระดับการศึกษาของผู้บริหาร(X₁) มีค่าเท่ากับ .517 .314 .165 และ.138 โดยปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามการประเมินของผู้บริหารมีทั้งหมด 4 ตัว โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากไปหาน้อย คือ การบริหารหลักสูตร (X₄) พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน(X₅) สภาพทางกายภาพ(X₃) และระดับการศึกษาของผู้บริหาร(X₁) ส่วนค่าการ

ถดถอยพหุคูณของประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามการประเมินของผู้บริหาร กับการบริหารหลักสูตร พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน สภาพทางกายภาพ และระดับการศึกษาของผู้บริหาร มีค่าเท่ากับ .904 โดยปัจจัยพยากรณ์ทั้ง 4 ตัวสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏได้ร้อยละ 81.7 และการสร้างสมการณัพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏตามการประเมินของผู้บริหาร โดยการนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนเป็นสมการณัได้ดังนี้

สมการณัพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏตามการประเมินของผู้บริหารโดยใช้คะแนนดิบ

$$Y_a = -.398 + .517X_4 + .314X_5 + .165X_3 + .138X_1$$

สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏตามการประเมินของผู้บริหารโดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = .196X_4 + .208X_5 + .204X_3 + .210X_1$$

ตอนที่ 3

การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยตามการประเมินของอาจารย์ ในด้านอาจารย์ ได้แก่ ความพึงพอใจในงาน การได้รับการสนับสนุนทางสังคม ความสามัคคีของอาจารย์ และปัจจัยด้านนักศึกษา ได้แก่ พฤติกรรมการเรียน พฤติกรรมสังคมกลุ่มเพื่อน ความพร้อมของนักศึกษา และการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏตามการประเมินของอาจารย์ในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานการเงิน และด้านการพัฒนาท้องถิ่น และผลการศึกษาค่าสัมพันธระหว่างปัจจัยสถานภาพด้านประสบการณ์การทำงาน ปัจจัยด้านอาจารย์ ได้แก่ ความพึงพอใจในงาน การได้รับการสนับสนุนทางสังคม ความสามัคคีของอาจารย์ และปัจจัยนักศึกษา ได้แก่ พฤติกรรมการเรียน พฤติกรรมสังคมกลุ่มเพื่อน และความพร้อมของนักศึกษา กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานการเงิน และด้านการพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) รวมทั้งผลการศึกษาค่าสัมพันธระหว่างปัจจัยด้านอาจารย์ และปัจจัยด้านนักศึกษากับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงในตาราง 11-15

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัย ตามการประเมินของอาจารย์

ปัจจัย	\bar{X}	SD	ระดับการประเมิน
1. ปัจจัยอาจารย์			
1.1 ความพึงพอใจในงาน	3.94	0.59	สูง
1.2 การได้รับการสนับสนุนทางสังคม	3.56	0.68	ปานกลาง
1.3 ความสามัคคีของอาจารย์	3.58	0.64	ปานกลาง
2. ปัจจัยนักศึกษา			
2.1 พฤติกรรมการเรียน	3.47	0.70	ปานกลาง
2.2 พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน	3.74	0.56	สูง
2.3 ความพร้อมของนักศึกษา	3.54	0.54	ปานกลาง

จากตาราง 11 พบว่า ปัจจัยตามการประเมินโดยอาจารย์ในด้านความพึงพอใจในงาน พฤติกรรมกลุ่มเพื่อนของนักศึกษามีระดับการประเมินอยู่ในระดับสูง ส่วนการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ความสามัคคีของอาจารย์ พฤติกรรมการเรียน และความพร้อมของนักศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในสถาบันราชภัฏตามการประเมินของอาจารย์

ประสิทธิผล	\bar{X}	SD	ระดับการประเมิน
ด้านการบริหารทั่วไป	3.52	0.66	ปานกลาง
ด้านการบริหารวิชาการ	3.32	0.75	ปานกลาง
ด้านการบริหารบุคคล	3.35	0.74	ปานกลาง
ด้านการบริหารการเงิน	3.31	0.75	ปานกลาง
ด้านการพัฒนาท้องถิ่น	3.23	0.88	ปานกลาง
ประสิทธิผลรวมทุกด้าน	3.35	0.68	ปานกลาง

จากตาราง 12 พบว่า ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏตามการประเมินของอาจารย์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า อาจารย์ประเมิน ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 13 ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ตามการประเมินของอาจารย์

ปัจจัย	ประสิทธิผลการจัดการศึกษา	p
1. สถานภาพ		
1.1 ประสบการณ์การทำงานของอาจารย์(X_7)	.138	.070
2. อาจารย์		
2.1 ความพึงพอใจในงาน(X_8)	.605	.000
2.2 การได้รับการสนับสนุนทางสังคม(X_9)	.602	.000
2.3 ความสามัคคีของอาจารย์(X_{10})	.671	.000
3. นักศึกษา		
3.1 พฤติกรรมการเรียน(X_{11})	.580	.000
3.2 พฤติกรรมสังคมกลุ่มเพื่อน(X_{12})	.536	.000
3.3 ความพร้อมของนักศึกษา(X_{13})	.599	.000

จากตาราง 13 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ทางบวกในสถาบันราชภัฏมีทั้งหมด 6 ตัว ดังนี้ ความพึงพอใจในงาน(X_8) การได้รับการสนับสนุนทางสังคม(X_9) ความสามัคคีของอาจารย์(X_{10}) พฤติกรรมการเรียน(X_{11}) พฤติกรรมสังคมกลุ่มเพื่อน(X_{12}) และความพร้อมของนักศึกษา(X_{13}) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ส่วนประสบการณ์การทำงานของอาจารย์ (X_7) ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ตามการประเมินของอาจารย์

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
Regression	3	46.907	15.636	78.984	.000
Residual	169	33.455	0.198		
Total	172	80.362			

จากตาราง 14 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณจากตัวแปรที่ศึกษาตามการประเมินของอาจารย์ ได้แก่ ตัวแปรประสบการณ์การทำงาน ความพึงพอใจในงาน การได้รับการสนับสนุนทางสังคม ความสามัคคีของอาจารย์ พฤติกรรมการเรียน พฤติกรรมสังคมกลุ่มเพื่อน และความพร้อมของนักศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรงกับตัวแปร 3 ตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านอาจารย์ ประกอบด้วยความสามัคคีของอาจารย์ และการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ส่วนปัจจัยด้านนักศึกษา ประกอบด้วยความพร้อมของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สามารถสร้างเป็นสมการพยากรณ์ได้ จึงนำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ คำนวณน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน และคะแนนดิบ รวมทั้งสร้างสมการพยากรณ์ถดถอยพหุคูณ ดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามการประเมินของอาจารย์ โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ตัวแปร	B	SE _b	R	R ²	p	
X ₁₃	.429	.071	.314	.745	.556	.000
X ₁₃ X ₁₀	.384	.073	.363	.671	.450	.000
X ₁₃ X ₁₀ X ₉	.224	.066	.226	.764	.584	.001

R = .764
 R² = .584
 SE = .066
 a = -.342

X_{13}	แทน	ความพร้อมของนักศึกษา
X_{10}	แทน	ความสามัคคีของอาจารย์
X_9	แทน	การได้รับการสนับสนุนทางสังคม

จากตาราง 15 พบว่า ค่าความสำคัญในรูปคะแนนดิบของประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามการประเมินของอาจารย์ กับ ความพร้อมของนักศึกษา(X_{13}) ความสามัคคีของอาจารย์ (X_{10}) และ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมของอาจารย์(X_9) มีค่าเท่ากับ .429 .384 และ .224 ตามลำดับ โดยปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามการประเมินของอาจารย์ มีทั้งหมด 3 ตัว โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลจากมากไปหาน้อย คือ ความพร้อมของนักศึกษา(X_{13}) ความสามัคคีของอาจารย์ (X_{10}) และ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมของอาจารย์(X_9) ส่วนค่าการถดถอยพหุคูณของประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามการประเมินของอาจารย์ กับความพร้อมของนักศึกษา ความสามัคคีของอาจารย์ และ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมของอาจารย์ มีค่าเท่ากับ .764 โดยปัจจัยพยากรณ์ทั้ง 3 ตัวสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏได้ร้อยละ 58.4 และการสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏตามการประเมินของอาจารย์ โดยการนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏตามการประเมินของอาจารย์โดยใช้คะแนนดิบ

$$Y_b = -.342 + .429X_{13} + .384X_{10} + .224X_9$$

สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏตามการประเมินของอาจารย์โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = .341X_{13} + .363X_{10} + .226X_9$$

ตอนที่ 4

การประเมินประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏของผู้บริหารและอาจารย์ในแต่ละด้านได้แก่ ประสิทธิผลการจัดการศึกษา ด้านบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารบุคคล ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานการเงิน และด้านการพัฒนาท้องถิ่น และประสิทธิผลรวมทุกด้านเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ดังแสดงในตารางที่ 16-17

ตาราง 16 การประเมินประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามการประเมินของผู้บริหาร
เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

ประสิทธิผล	\bar{X}	SD	t	p
ด้านการบริหารงานทั่วไป	3.78	0.62	3.33	.001
ด้านการบริหารงานวิชาการ	3.68	0.66	3.37	.001
ด้านการบริหารงานบุคคล	3.67	0.68	3.75	.000
ด้านการบริหารงานการเงิน	3.76	0.67	5.18	.000
ด้านการพัฒนาท้องถิ่น	3.59	0.73	3.62	.000
ประสิทธิผลรวม	3.70	0.60	4.48	.000

จากตาราง 16 พบว่า ผู้บริหารประเมินประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบัน
ราชภัฏด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหาร
งานการเงิน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น และรวมทุกด้าน อยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01

ตาราง 17 การประเมินประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามการประเมินของอาจารย์
เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

ประสิทธิผล	\bar{X}	SD	t	p
ด้านการบริหารงานทั่วไป	3.52	0.66	3.37	.001
ด้านการบริหารงานวิชาการ	3.32	0.75	4.33	.000
ด้านการบริหารงานบุคคล	3.35	0.74	3.81	.000
ด้านการบริหารงานการเงิน	3.31	0.75	5.29	.000
ด้านการพัฒนาท้องถิ่น	3.23	0.88	3.74	.000
ประสิทธิผลรวม	3.35	0.68	4.58	.000

จากตาราง 17 พบว่า อาจารย์ประเมินประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบัน
ราชภัฏด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหาร
งานการเงิน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น และรวมทุกด้าน อยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านอาจารย์ และปัจจัยด้านนักศึกษา กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ
3. เพื่อสร้างสมการถดถอยพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาขอสถาบันราชภัฏในตัวแปรพยากรณ์ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ด้านผู้บริหาร ด้านอาจารย์ และด้านนักศึกษา
4. เพื่อประเมินประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏในแต่ละด้าน และรวมทุกด้านโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านอาจารย์และปัจจัยด้านนักศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ
2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านอาจารย์ และปัจจัยด้านนักศึกษา สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏได้
3. ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏอยู่ในระดับแตกต่างกับเกณฑ์

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้จะช่วยให้ผู้บริหารทุกระดับรวมทั้งอาจารย์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา การจัดองค์กรการบริหาร และเป็นแบบอย่างในการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ โดยพิจารณาจากปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในด้านต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องในอันที่จะส่งผลให้การผลิตบัณฑิตศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเจตนารมณ์ของมหาวิทยาลัย ท้องถิ่นและประเทศชาติต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ มีทั้งหมดด้วยกัน 2 ฉบับ ได้แก่

1. แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร ซึ่งแบ่งออกเป็นสี่ขั้นตอน คือ ข้อมูลด้านส่วนตัว ข้อมูลปัจจัยที่ศึกษาสองด้าน ประกอบด้วยปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา และด้านผู้บริหาร ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน และพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ และข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ ประกอบด้วยประสิทธิผลด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านงานวิชาการ ด้านงานบุคคล ด้านการบริหารงานการเงิน และด้านการพัฒนาท้องถิ่น และได้นำไปทดลองใช้กับผู้บริหารในสถาบันราชภัฏจำนวน 30 คน จากจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 98 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9819

2. แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ ซึ่งแบ่งออกเป็นสี่ขั้นตอนคือ ข้อมูลด้านส่วนตัว ข้อมูลปัจจัยที่ศึกษาสองด้าน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านอาจารย์ และด้านนักศึกษาและข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ ประกอบด้วยประสิทธิผลด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านงานวิชาการ ด้านงานบุคคล ด้านการบริหารงานการเงิน และด้านการพัฒนาท้องถิ่น และได้นำไปทดลองใช้กับอาจารย์ในสถาบันราชภัฏจำนวน 30 คน จากจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 110 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9885

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่งถึงอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 16 แห่ง เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย
2. ผู้วิจัยประสานงานขอความร่วมมือกับอาจารย์ และสำนักงานวิจัยของมหาวิทยาลัยที่ต้องการข้อมูลพร้อมหนังสือแนะนำตัวเพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลที่ส่งทางไปรษณีย์
3. แบบสอบถามที่ผู้วิจัยส่งไปจำนวนทั้งสิ้น 350 ฉบับ เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารจำนวน 128 ฉบับ และแบบสอบถามสำหรับอาจารย์จำนวน 222 ฉบับ ได้แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารคืนมาจำนวน 120 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.75 ได้แบบสอบถามสำหรับอาจารย์คืนมาจำนวน 172 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 77.47
4. ตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดแล้วนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าร้อยละของแบบสอบถามผู้บริหารโดยจำแนกตามปัจจัยด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และการดำรงตำแหน่งทางการบริหาร และหาค่าร้อยละของแบบสอบถามอาจารย์โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

2. หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแบบสอบถามผู้บริหารและอาจารย์ในปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านอาจารย์ และปัจจัยด้านนักศึกษา กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏในทุกด้าน และรวมทุกด้าน

3. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ปัจจัยด้านผู้บริหาร กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามการประเมินของผู้บริหาร และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านอาจารย์ และปัจจัยด้านนักศึกษาตามการประเมินของอาจารย์

4. ค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามการประเมินของผู้บริหารและอาจารย์ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

5. ประเมินประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏโดยการทดสอบเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดใช้ t-test

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏตามการประเมินของผู้บริหารมี 5 ตัว ดังนี้ ระดับการศึกษา(X_1) ภาพทางกายภาพ(X_3) การบริหารหลักสูตร(X_4) พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน(X_5) และพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์(X_6) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏเมื่อนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาพยากรณ์ ได้ดังนี้

1.1 สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏตามการประเมินของผู้บริหาร โดยใช้คะแนนดิบ

$$Y_a = -.398 + .517X_4 + .314X_5 + .165X_3 + .138X_1$$

1.2 สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏตามการประเมินของผู้บริหาร โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = .196X_4 + .208X_5 + .204X_3 + .210X_1$$

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ ตามการประเมินของผู้บริหารมี 4 ปัจจัยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การบริหารหลักสูตร(X_4) พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน(X_5) สภาพทางกายภาพ(X_3) และระดับการศึกษาของผู้บริหาร(X_1) และปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัยสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏได้ร้อยละ 81.7

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏตามการประเมินของอาจารย์มี 6 ตัว ดังนี้ ความพึงพอใจในงาน(X_8) การได้รับการสนับสนุนทางสังคม(X_9) ความสามัคคีของอาจารย์(X_{10}) พฤติกรรมการเรียน(X_{11}) พฤติกรรมสังคมกลุ่มเพื่อน(X_{12}) และความพร้อมของนักศึกษา(X_{13}) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ เมื่อนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาพยากรณ์ ได้ดังนี้

3.1 สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏตามการประเมินของอาจารย์ โดยใช้คะแนนดิบ

$$Y_6 = -.342 + .429X_{13} + .384X_{10} + .224X_9$$

3.2 สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏตามการประเมินของอาจารย์ โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = .341X_{13} + .363X_{10} + .226X_9$$

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏตามการประเมินของอาจารย์มี 3 ปัจจัยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ความพร้อมของนักศึกษา(X_{13}) ความสามัคคีของอาจารย์(X_{10}) และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของอาจารย์(X_9) และปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัยสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏได้ร้อยละ 58.4

5. การประเมินประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นว่าประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏในด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานการเงิน และด้านการพัฒนาท้องถิ่นสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อวิเคราะห์โดยรวมทุกด้านพบว่าผู้บริหาร และอาจารย์มีความเห็นว่าประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ผลการวิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามการประเมินของผู้บริหารอยู่ในระดับสูง แสดงว่าผู้บริหารเห็นว่าในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ดำเนินการอยู่นั้นเป็นความสามารถของ สถาบันราชภัฏที่สามารถดำเนินการได้เป็นอย่างดี และมีประสิทธิภาพในทุกด้าน อาทิเช่น ในด้านการ บริหารงานทั่วไปที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงที่สุด กล่าวคือ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 3.78 ซึ่งผู้บริหาร อาจเห็นว่าการบริหารงานทั่วไปเป็นงานลักษณะเฉพาะที่ทำเป็นประจำตามระบบอยู่แล้ว และได้ปฏิบัติกัน มานานจึงไม่น่าจะมีปัญหา ดังนั้น ผู้บริหารจึงอาจเห็นว่าประสิทธิผลอื่น ๆ ก็น่าจะทำได้ดีเช่นเดียวกัน สำหรับด้านการบริหารท้องถิ่นที่ผู้บริหารประเมินอยู่ในระดับปานกลางนั้น อาจเป็นเพราะว่าสถาบัน ราชภัฏยังไม่สามารถดำเนินการในด้านนี้ได้อย่างครบถ้วน กล่าวคือ ยังไม่สามารถจัดทำหลักสูตรที่ส่งผล ต่อการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างชัดเจนและเป็นที่ยอมรับ รวมทั้งยังไม่มี การวางแผนการพัฒนาท้องถิ่น อย่างเป็นระบบ จึงทำให้ผู้บริหารประเมินประสิทธิผลด้านการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ในส่วน ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามการประเมินของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน นั้น อาจเป็นเพราะว่าอาจารย์ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในส่วนการบริหารสถาบันน้อย และ อาจารย์ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับ การบริหารส่วนใหญ่อาจไม่รู้เกี่ยวกับนโยบายหรือระบบการวางแผนการ ดำเนินงานในด้านต่าง ๆ รวมถึงงานอื่น ๆ ด้วย กล่าวคือ การปฏิบัติหน้าที่ในระบบราชการนั้นส่วนใหญ่ จะเป็นงานตามตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบ ดังนั้นอาจเป็นไปได้ว่าอาจารย์อาจไม่เข้าใจระบบ และบางคน อาจไม่เชื่อมั่นในการบริหารจัดการของผู้บริหาร รวมถึงระบบการสื่อสารข้อมูลของผู้บริหารอาจไม่ดี พอที่จะทำให้คณาจารย์เข้าใจได้อย่างทั่วถึง ดังนั้นอาจารย์จึงประเมินระดับประสิทธิผล การจัดการศึกษาใน ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบัน ราชภัฏตามการประเมินของผู้บริหารมี 5 ปัจจัย อภิปรายได้ดังนี้

2.1 ระดับการศึกษาของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า ผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาสูงมี ความสามารถในการบริหารงานในด้านต่าง ๆ ได้ดี กล่าวคือ ประสบการณ์ทางการศึกษาอาจมีส่วนช่วยทำ ให้การบริหารงานของผู้บริหารมีระบบ และมีความรอบคอบในการตัดสินใจเนื่องจากมีความรู้ และได้ ทำการศึกษาค้นคว้ามาเป็นอย่างดี ซึ่งการศึกษาค้นคว้าในเชิงวิชาการน่าจะเป็นผลให้สามารถปฏิบัติงาน ได้ดีและมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อประสิทธิผลในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้เป็นอย่างดี

2.2 สภาพทางกายภาพ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิต ศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษามี ความสำคัญอย่างมากต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เนื่องจากว่าการจัดการเรียนการสอนใน ระดับบัณฑิตศึกษามีความแตกต่างจากการจัดการเรียนการสอนในระดับอื่น ๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง

ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือ และสื่อทางการศึกษาเพื่อช่วยให้การจัดการศึกษาโดยรวมมีคุณภาพ ซึ่งผู้บริหารควรให้ความสำคัญ และพยายามสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะทำให้การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ดังที่แอสติน และลี (Astin and Lee. 1972 : 67) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยเป็นสิ่งเร้าที่มีผลต่อการรับรู้ของนักศึกษา

2.3 การบริหารหลักสูตร มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า การบริหารหลักสูตรมีความสำคัญอย่างมากต่อระบบการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เนื่องจากการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการศึกษาที่เน้นไปที่ผู้เรียนให้มีความรู้เชิงวิชาการ และมีความสามารถในการวิจัยรวมถึงการศึกษาค้นคว้าเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องตามกระบวนการของงานวิจัยที่ทําเป็นปริยฐานิพนธ์ จึงทําให้ปัจจัยด้านการบริหารหลักสูตรมีความสำคัญในระดับที่สูงมาก

2.4 พฤติกรรมผู้นำทั้งสองมิติ ได้แก่ พฤติกรรมแบบมุ่งงาน และพฤติกรรมแบบมุ่งสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารในสถาบันราชภัฏทิศทางการบริหารเป็นไปทั้งสองทางพร้อมกันแล้วแต่สถานการณ์ของการบริหาร อาจเป็นเพราะว่าในสถานการณ์ของการตัดสินใจ หรือการให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นบทบาทที่ผู้นำจะต้องเลือกในการใช้ภาวะผู้นำเพื่อก่อให้เกิดผลของการปฏิบัติงานที่ดีและมีประสิทธิภาพ จึงทําให้พฤติกรรมทั้งสองมิตินี้มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาอยู่ในระดับสูงทั้งสองปัจจัย ซึ่งพฤติกรรมผู้นำทั้งสองมิตินี้ จอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson and Johnson. 1982 : 52-53) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า ในการประชุมมีพฤติกรรมผู้นำอยู่สองประเภท แบบแรกเป็นแบบมุ่งงาน (Task Actions) แบบที่สองเป็นแบบรักษาความสัมพันธ์ (Maintenance Actions) พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน ได้แก่ การแสดงความคิดเห็นให้ข้อมูล กำหนดบทบาท สรุปประเด็น กระตุ้นสมาชิก และคอยติดตามความเข้าใจ ส่วนพฤติกรรมรักษาความสัมพันธ์ ได้แก่ การให้สมาชิกมีส่วนร่วม เอื้ออำนวยการติดต่อสื่อสาร ผ่อนคลายความเครียด คอยสังเกตการทำงานช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้ง สนับสนุนและชมเชยสมาชิก

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏตามการประเมินของอาจารย์มี 6 ปัจจัย อภิปรายได้ดังนี้

3.1 ความพึงพอใจในงาน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า อาจารย์มีความรู้สึกต่อการปฏิบัติงานในปัจจุบันพอใจกับรายได้และผลตอบแทนที่เป็นอยู่ รู้สึกยินดีกับการทำงานตามที่ผู้บริหารมอบหมาย มีความพร้อมและความเต็มใจในการทำงานให้กับองค์กร รวมทั้งพอใจกับสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ในปัจจุบัน จากผลการวิจัยของนักจิตวิทยากลุ่มต่าง ๆ ได้สรุปให้เห็นว่า ความพึงพอใจนำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพ ถ้าบุคคลมีความพอใจในการทำงานที่เขารับผิดชอบอยู่ เขาจะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และความพึงพอใจอาจทำให้เกิดขวัญ และกำลังใจที่ดี ซึ่งคนที่มีขวัญกำลังใจที่ดีจะมีความสุข เมื่อมีความสุขงานก็จะมีประสิทธิภาพ (อารี เพชรสุค. 2530 : 58) และเบอร์ (Burr.1981 :

3794-A) ได้วิจัยพบว่า ความพึงพอใจในการทำงานสัมพันธ์กับปัจจัยกระตุ้นการทำงานของผู้บริหารวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยให้บรรลุความสำเร็จทางการบริหาร

3.2 การได้รับการสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า อาจารย์ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านวัสดุอุปกรณ์การศึกษา ข่าวสารข้อมูล ได้รับการยอมรับนับถือ ทำให้อาจารย์เกิดกำลังใจในการทำงาน ปัญหาในด้านต่าง ๆ ลดลง งานสำเร็จได้รวดเร็วขึ้นส่งผลให้งานเกิดประสิทธิภาพและมีการพัฒนาไปในทางที่ดี ดังที่สวีเนย์ (Sweeney. 1986 : 349) ได้สังเคราะห์งานวิจัยหลายเรื่อง พบว่า ผู้บริหารที่บริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะให้การสนับสนุนอาจารย์ และจะมีการสื่อสารกับอาจารย์ในด้านเป้าหมายวิธีดำเนินการ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ด้วย ซึ่งการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของอาจารย์จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการในองค์การทางการศึกษาและองค์การอื่นๆ เพื่อช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานให้เพิ่มมากขึ้น

3.3 ความสามัคคีของอาจารย์ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า คณาจารย์มีการประสานงานในการทำงานช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ร่วมกันอย่างอบอุ่น ส่งเสริมการทำงานซึ่งกันและกัน ให้โอกาสและยอมรับความสามารถในการทำงานของแต่ละบุคคล มีความไว้วางใจต่อกัน อันจะนำไปสู่ประสิทธิผลของการทำงาน ซึ่งปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาองค์การที่มีประสิทธิผลคือ ความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และเป็นตัวแปรที่ใช้กำหนดประสิทธิผลขององค์การ (ภรณ์ กิรติบุตร. 2529 : 5; Caplow. 1964 : 21; Parsons. 1964 : 33)

3.4 พฤติกรรมทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า นักศึกษามีความตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียนเป็นอย่างดี ช่วยเหลือกัน และ มีความรับผิดชอบในการเรียน มีความสามารถในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รวมไปถึงความเอาใจใส่และใฝ่รู้ใฝ่เรียนต่อการสอนของอาจารย์เป็นอย่างดี ซึ่งอาจเป็นเพราะนักศึกษาเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา มีประสบการณ์ในการทำงานมาก่อน มีความรับผิดชอบต่องานที่เคยปฏิบัติ อาจเป็นผลให้มีความตั้งใจ และต้องการมีส่วนร่วมในการเรียน จึงส่งผลต่อความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาสูง ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2538 : 1) กล่าวว่า นิสัยในการเรียนหมายถึง พฤติกรรมบุคคลที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจและมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ประกอบด้วยความตั้งใจ ความเอาใจใส่ในการเรียน การจัดระบบการเรียน ความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้และพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิด

ริเริ่มสร้างสรรค์ ขยันอดทน รับผิดชอบ พึ่งตนเองและมีความภูมิใจในผลการเรียนของตนเอง

3.5 พฤติกรรมสังคมกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า การที่นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความสัมพันธ์กัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในด้านต่าง ๆ ร่วมมือกันในการแก้ปัญหาในด้านกรเรียน และด้าน

ส่วนตัว มีความสนิทสนมต่อกัน ร่วมกันทำงานในด้านการเรียนอย่างตั้งใจ และปรับตัวเข้ากับเพื่อนนักศึกษาด้วยกันได้ทั้งรุ่นพี่และรุ่นน้อง ทำให้มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาอยู่ในระดับสูง ซึ่งอาจารย์และผู้บริหารควรให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อกิจกรรมนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาให้มากขึ้น เพื่อส่งเสริม และสร้างกำลังใจกับนักศึกษา ซึ่งสามารถส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาให้มากขึ้นได้ ซึ่ง เฟลด์แมน และนิวคอมบ์ (Feldman and Newcomb. 1970) กล่าวว่า เพื่อนร่วมกลุ่มสามารถช่วยเหลือเกื้อกูลในด้านวัตถุประสงค์ในการเรียน และวิชาการได้ กลุ่มเพื่อนสามารถช่วยทำให้นักศึกษามีความมั่นใจ และพอใจในตนเองมากขึ้น ช่วยสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวซึ่งอาจส่งผลในการช่วยเหลือกันในช่วงการทำงานได้

3.6 ความพร้อมของนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา มีความพร้อมในด้านเศรษฐกิจ และความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน มีความเข้าใจในระบบการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย มีความรู้ความเข้าใจ และมีความพร้อมในด้านความรู้พื้นฐาน สามารถคิดวิเคราะห์ นำเสนอผลงานประกอบการจัดทำรายงานทางการศึกษาตามที่อาจารย์มอบหมายได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาอยู่ในระดับสูง

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ ตามการประเมินโดยผู้บริหารเรียงลำดับจากมากไปน้อยมี 4 ตัว ดังนี้

4.1 การบริหารหลักสูตร เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏลำดับแรก ทั้งนี้เพราะ การบริหารหลักสูตรเป็นลักษณะของกระบวนการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ในการบริหารหลักสูตรจะมีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรซึ่งจะมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และ

มีความรู้ความชำนาญในการสอนและหลักสูตรการศึกษาที่ส่งผลให้การดำเนินงานจัดการเรียนการสอน การบริหารวิชาการเป็นไปอย่างถูกต้องตรงตามหลักการ ทฤษฎี และองค์ความรู้หรือศาสตร์นั้นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาพันธ์ ที่กำหนดโดยทบวงมหาวิทยาลัย (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2533ก) สรุปได้ว่าการบริหารหลักสูตรมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ ซึ่งผู้บริหารและอาจารย์ควรให้ความสนใจและดำเนินงานด้านการบริหารหลักสูตรการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

4.2 พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏลำดับที่สอง ทั้งนี้เพราะการที่ผู้บริหารมุ่งเน้นในการทำงานและปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารงาน รวมทั้งทำความเข้าใจกับคณาจารย์ในการบริหารงานในด้านต่าง ๆ ควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบุคลากร วางแผนการดำเนินงาน ชี้แจงการทำงานให้คณาจารย์ได้รับทราบเป็นระยะอย่างต่อเนื่องนั้น เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารตระหนัก และต้องดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจัง อนึ่ง เนื่องจากการ

จัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏเป็นการจัดการศึกษาที่สถาบันราชภัฏเริ่มดำเนินการได้ไม่นาน กอปรกับผู้บริหารมีความเอาใจจริงเอาใจลงในกระบวนการจัดการศึกษาและตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย ดังที่ เสนาะ ดิยาวี (2543 : 183) กล่าวว่า ผู้นำคือ บุคคลที่สามารถใช้อำนาจกระตุ้นคนอื่นให้ทำงานหนักหรือทุ่มเทให้กับงานจนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และสามารถใช้อำนาจได้ จึงดำเนินงานเพื่อที่จะรับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เป็นผู้ริเริ่มส่งเสริมให้เกิดความคิดใหม่ ๆ ส่งเสริมคนให้เกิดความคิดมุ่งมั่นขยันทำงานอยู่ตลอดเวลา และสนใจในสิ่งใหม่ ๆ รวมทั้งมีแนวคิดที่ก้าวหน้า ช่วยเหลือบุคคลอื่นให้ปฏิบัติงานเป็นทีม และพร้อมที่จะทุ่มเทความรู้ความสามารถให้กับงานอย่างเต็มที่ ให้กำลังใจกับเพื่อนร่วมงานโดยให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานอย่างจริงจัง และมีประสิทธิภาพ ดังนั้น พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งมั่นจึงส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ

4.3 สภาพทางกายภาพ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับ

บัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏลำดับที่สาม เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีความสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ และกระบวนการศึกษาค้นคว้าให้กับนักศึกษา การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการในด้านต่าง ๆ ภายในสถาบันที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียน

การสอน และยังมีอิทธิพลต่อการกำหนดเป้าหมายทางอาชีพ และทางการศึกษาของนิสิตนักศึกษา สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยที่ดี เช่น การจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในสถาบันให้มีความพร้อม มีระเบียบสวยงาม มีบรรยากาศที่เป็นชุมชนวิชาการ มีสภาพการเรียนการสอนที่ดีแล้ว ย่อมทำให้ผู้เรียนมีความรู้ดี มีความภาคภูมิใจ และมีความตั้งใจในการศึกษาหาความรู้ (สุภา เลหาสถิตย์. 2526 : 4-5; Pantages and Creedon. 1978 : 75) ซึ่งนับว่าสภาพทางกายภาพเป็นสิ่งจำเป็นประการหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดประสิทธิผล ดังนั้น จึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ

4.4 ระดับการศึกษาของผู้บริหาร เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับ

บัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏลำดับที่สี่ ทั้งนี้เพราะ ผู้บริหารที่มีความรู้สูงซึ่งอาจมีคุณวุฒิทางการศึกษาถึงระดับปริญญาเอก และมีความรู้กว้างขวางในเชิงวิชาการมาก อาจมีมุมมองในการบริหารงานและการจัดการศึกษาได้ดี มีความรอบคอบ รวมทั้งมีความสามารถในการวางระบบการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมสาระสำคัญเชิงวิชาการของการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาได้ดีกว่า ดังนั้นในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาปัจจัยระดับการศึกษาจึงมีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามการประเมินของผู้บริหารที่พบว่าตัวแปรทั้งสี่ตัวสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏได้ร้อยละ 81.7 แสดงว่าตัวแปรทั้งสี่ตัวมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอยู่ในเกณฑ์สูง ดังนั้น สถาบันราชภัฏที่มีการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ควรนำตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลเหล่านี้ไปพิจารณาดำเนินการปรับปรุงการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้มีประสิทธิผลเพิ่มขึ้นเนื่องจากตัวแปรเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา

อยู่ในระดับที่สูงและมีความสำคัญต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งในด้านการบริหารหลักสูตรซึ่งมีค่าความสัมพันธ์ หรือค่า R อยู่ที่ .857 ถือว่าเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏอยู่ในเกณฑ์สูง และเป็น

ค่าพยากรณ์สูงสุดเป็นลำดับแรกของตัวแปรพยากรณ์ สถาบันราชภัฏจึงควรนำไปประกอบการพิจารณาเพื่อจัดการศึกษาให้มีประสิทธิผลเพิ่มขึ้น และพัฒนาตัวพยากรณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลอื่นๆ ตามลำดับต่อไป ตัวอย่างเช่น ผู้บริหารอาจกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับในการควบคุมเกี่ยวกับมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หรืออาจแต่งตั้งในรูปของคณะกรรมการพิจารณาการเปิดหลักสูตรทั้งในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกให้มีความเหมาะสมตามความพร้อม จำนวนอัตรากำลังบุคลากร และศักยภาพของอาจารย์ผู้สอน และผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นๆ หรือในโปรแกรมวิชา เพื่อควบคุมมาตรฐานคุณภาพของการจัดการศึกษา เป็นต้น

5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ ตามการประเมินโดยอาจารย์เรียงลำดับจากมากไปน้อยมี 3 ตัว ดังนี้

5.1 ความพร้อมของนักศึกษา เป็นปัจจัยลำดับแรกที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ เพราะว่า การที่นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจที่ไม่ส่งผลกระทบต่อตัวนักศึกษาในการมาเรียนในมหาวิทยาลัย มีความพร้อมในเรื่องเวลาในการเรียน และร่วมทำกิจกรรมทั้งกิจกรรมการเรียน และกิจกรรมนอกหลักสูตรต่างๆ ที่อาจารย์ผู้สอนหรือสถาบันจัดขึ้น มีความสนใจใฝ่หาความรู้เพื่อการจัดทำกิจกรรมการเรียน และมีความตั้งใจจริงในการศึกษาตลอดจนมีเป้าหมายในการสำเร็จการศึกษาเพื่อการดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพต่อตนเองและสังคม ซึ่งกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนอกหลักสูตรนี้ จะช่วยตอบสนองความต้องการของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี และมีความสำคัญต่อสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งการทำงานระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในกระบวนการกิจกรรมต่าง ๆ จะทำให้นักศึกษาเกิดความอบอุ่น และมีความเข้าใจต่ออาจารย์และสถาบันอุดมศึกษาดียิ่งขึ้น (สำเนา ขจรศิลป์. 2531 : 113) ซึ่งในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ต้องการพัฒนาดนในด้านวิชาการ สติปัญญา สังคม จิตใจ และร่างกาย การสร้างสิ่งแวดล้อมทางการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา ก็เพื่อให้นักศึกษาทุกคนได้รับความรู้ ความชำนาญ และมีความพร้อมในด้านต่างๆ ตามความต้องการของแต่ละบุคคลเป็นสิ่งจำเป็นต้องทำ (Taylor. 1964 : 33-40) ดังนั้น ปัจจัยด้านความพร้อมของนักศึกษาจึงส่งต่อการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ

5.2 ความสามัคคีของอาจารย์ เป็นปัจจัยลำดับสองที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ ทั้งนี้เพราะ ในกระบวนการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนถือว่ามีความสำคัญอย่างมาก หากคณาจารย์มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ทำงานร่วมกันเป็นทีม มีการยอมรับนับถือกัน มีน้ำใจ และมีความไว้วางใจกัน ย่อมส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ในด้านการเรียน

การสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจปรับกระบวนการเรียนการสอนเป็นทีม (Team Teaching) หรือ มีการปรับเปลี่ยนอาจารย์ผู้สอนโดยการแบ่งเป็นสัดส่วนของเนื้อหาการสอน (Part Teaching) ซึ่ง กระบวนการเรียนการสอนดังกล่าว อาจจะนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงานด้านการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งพาร์สัน และแคปโล (Parsons. 1964 : 32-47; Caplow. 1964) กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่ใช้เป็นเกณฑ์ ในการประเมินประสิทธิผลขององค์กร คือความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของบุคคลในองค์กร และเป็น ตัวแปรที่ใช้กำหนดประสิทธิผลขององค์กร สรุปได้ว่า ความสามัคคีของอาจารย์ส่งผลต่อประสิทธิผลของ การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ

5.3 การได้รับการสนับสนุนทางสังคม เป็นปัจจัยลำดับที่สามที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ ทั้งนี้เพราะ คณาจารย์ที่มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะได้รับการส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือจากผู้บริหาร และอาจารย์ด้วยกัน เพื่อเป็นการสร้างเสริมกำลังใจในการปฏิบัติงานเพื่อการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่อาจจำเป็นต้องใช้ทรัพยากร ในการสนับสนุน การได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับการทำงานก็เป็นสิ่งจำเป็นที่คณาจารย์ควรได้รับการ สนับสนุนตามความเหมาะสม และเป็นธรรม ผู้บริหารควรสนับสนุนคณาจารย์ได้นำเสนอแนวความคิดใน การทำงานในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะในด้านการเรียนการสอน รวมไปถึงในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดูแล นักศึกษา ซึ่งผู้บริหารอาจมีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานต่าง ๆ ตามที่อาจารย์ได้เสนอตาม ที่เห็นสมควร และอาจส่งผลดีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้ และจากการวิจัยของนักวิชาการ หลายคนพบว่าการสนับสนุนทางสังคมในระดับสูงของผู้บริหาร ในด้านต่าง ๆ เช่น การสนับสนุนช่วยเหลือ ในด้านการปฏิบัติงาน วิธีดำเนินงาน ส่งเสริมผู้สอนได้พัฒนาตนเอง ทำให้ผู้ร่วมงานมีกำลังใจในการทำงาน มากขึ้น ซึ่งการได้รับการสนับสนุนทางสังคม นับว่าเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ และส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถาบันด้วย (Burke and GreenGlass. 1989 :55-63; Sweeney. 1986 : 349; Russell and others. 1987 : 269) ดังนั้นสรุปได้ว่าปัจจัยด้านการได้รับการ สนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามการ ประเมินของอาจารย์ที่พบว่าตัวแปรทั้งสามตัวสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏได้ร้อยละ 58.4 ดังนั้น สถาบันราชภัฏที่มีการจัดการศึกษาในระดับ บัณฑิตศึกษา ควรนำตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลเหล่านี้ไปพิจารณาดำเนินการปรับปรุงการจัด การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้มีประสิทธิผลเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความพร้อมของนักศึกษาซึ่ง มีค่าความสัมพันธ์ หรือค่า R อยู่ที่ .745 ถือว่าเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการจัด การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏอยู่ในเกณฑ์สูง และเป็นค่าพยากรณ์สูงสุดเป็นลำดับแรกของ ตัวแปรพยากรณ์ สถาบันราชภัฏจึงควรนำไปประกอบการพิจารณาเพื่อจัดการศึกษาให้มีประสิทธิผล เพิ่มขึ้น และพัฒนาตัวพยากรณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลอื่นๆ ตามลำดับต่อไป ซึ่งอาจพิจารณาจากการ กำหนดกรอบนโยบายในการพัฒนานักศึกษา และส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความพร้อมในด้านต่างๆ เพื่อให้ นักศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้อย่างถูกต้อง และมีเป้าหมายของการ

สำเร็จการศึกษา รวมทั้งมีความพร้อมในด้านการเรียนและด้านอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ สถาบันราชภัฏ เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่อยู่ในท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นผู้เรียนที่เข้าศึกษาในสถาบันราชภัฏจะเป็นผู้เรียน ที่มาจากท้องถิ่นเป็นหลัก ซึ่งปรัชญาการจัดการศึกษาของสถาบันราชภัฏ คือการเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อ การพัฒนา

ท้องถิ่น ให้โอกาสแก่คนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ นักศึกษาที่เข้ามาเรียนในสถาบันราชภัฏอาจมีความพร้อมใน ด้านศักยภาพส่วนตัวไม่เท่ากับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐอื่นๆ จึงทำให้ตัวแปรพยากรณ์ในด้านความ พร้อมของนักศึกษามีอิทธิพลสูงที่สุด

6. การประเมินประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏตามการประเมิน ของผู้บริหารและอาจารย์ เปรียบเทียบกับเกณฑ์ ผลปรากฏว่า ผู้บริหารและอาจารย์ประเมินประสิทธิผล การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้าน การบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานการเงินด้านการพัฒนาท้องถิ่น และ โดยรวมทุกด้านสูงกว่าเกณฑ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่าการจัดการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาได้มีการดำเนินงาน และจัดวางระบบไว้เป็นอย่างดีมาอย่างต่อเนื่องจึงทำให้เชื่อได้ว่าจะ สามารถดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพโดยอาศัยกระบวนการบริหารหลักสูตร และการกำหนด คุณสมบัติของผู้สอนที่มีความเหมาะสม รวมทั้งได้มีการแสวงหาผู้ทรงคุณวุฒิในสถาบันอุดมศึกษาและ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียงมาเป็นอาจารย์พิเศษ ส่งผลให้เกิดผลผลิตทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยรวมเป็นที่น่า

พอใจของผู้บริหาร และอาจารย์ ซึ่งตรงตามแนวความคิดของนักวิชาการหลายท่านที่กำหนดไว้ว่า ประสิทธิภาพขององค์การสามารถพิจารณาจากปริมาณ และคุณภาพของผลผลิต รวมทั้งการประเมิน ประสิทธิภาพสามารถพิจารณาได้จากการบรรลุเป้าหมายขององค์การ (Mott. 1972; Hoy and Miskel. 1991 : 384 - 397) ดังนั้นจึงทำให้ผู้บริหารและอาจารย์ประเมินประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ของสถาบันราชภัฏสูงกว่าเกณฑ์

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า มีปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามการประเมิน ของผู้บริหาร 4 ปัจจัย และ ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามการประเมินของ อาจารย์มี 3 ปัจจัย ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ประสิทธิผลการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาตามการประเมินของผู้บริหารอยู่ใน ระดับสูง อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้ดำเนินงานในด้านต่างๆ เป็นอย่างดีทำให้ผู้บริหารเชื่อมั่นว่า

ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาในด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานการเงินอยู่ในเกณฑ์ที่ดี อย่างไรก็ตามแม้ว่าผู้บริหารจะประเมินประสิทธิผลอยู่ในระดับสูงก็ตาม แต่หากพิจารณาประสิทธิผลตามการประเมินของอาจารย์แล้วจะเห็นว่าอาจารย์ได้ประเมินประสิทธิผลการจัดการศึกษาในทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และโดยเฉพาะในด้านการพัฒนาท้องถิ่น ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ทำให้จำเป็นที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในสถาบันราชภัฏต้องเร่งตรวจสอบ และทำการทบทวนระบบการบริหารงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในทุกด้านให้มีประสิทธิผลเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะด้านการพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538 กำหนดให้สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้น

ประสิทธิผลด้านการพัฒนาท้องถิ่นควรได้รับการพิจารณาวางแผนการจัดอย่างเป็นระบบ และสามารถเข้าถึงท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อส่งผลต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏตามวัตถุประสงค์ต่อไป

1.2 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามการประเมินของผู้บริหารที่พบ ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพทางกายภาพ การบริหารหลักสูตร พฤติกรรมผู้นำทั้งสองมิติรวมทั้งระดับการศึกษาของผู้บริหาร ส่วนปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามการประเมินของอาจารย์ที่พบ ได้แก่ ความพึงพอใจในงาน การได้รับการสนับสนุนทางสังคมของอาจารย์ ความสามัคคีของอาจารย์ พฤติกรรมการเรียนรู้พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน และความพร้อมของนักศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องควรนำปัจจัยเหล่านี้ไปพิจารณาปรับปรุงเพื่อให้การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยพิจารณารายละเอียดของปัจจัยที่สัมพันธ์ และหาวิธีสร้างกระบวนการต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างผู้บริหารและอาจารย์รวมทั้งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและจัดวางระบบร่วมกัน

1.3 ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามการประเมินของผู้บริหารและอาจารย์มีทั้งหมด 7 ปัจจัย ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งผู้บริหารและอาจารย์ควรนำตัวพยากรณ์ไปพิจารณา ในปัจจัยด้านการบริหารหลักสูตรควรดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น กล่าวคือ อาจมีการกำหนดวันประชุมเป็นระบบ มีการกำหนดเวลาชัดเจน การพิจารณาคูณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน และหรือการพัฒนากระบวนการจัดทำปริญญาบัตรของนักศึกษาให้สามารถสำเร็จการศึกษาได้เร็วขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ในส่วนของปัจจัยด้านอื่น ๆ ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน สภาพทางกายภาพ และระดับการศึกษาตามการประเมินของผู้บริหารนั้น ควรมีการจัดฝึกอบรมผู้บริหารในระดับต่าง ๆ ให้มีความเข้าใจในระบบการทำงานและระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมไปถึงการกำกับดูแลในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ต่าง ๆ ให้มีความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้มีคุณภาพ เป็นต้น ส่วนในปัจจัยอาจารย์ด้านความสามัคคีของอาจารย์ ความพร้อมของนักศึกษา และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของอาจารย์นั้น ผู้บริหารควรสนับสนุนให้อาจารย์ได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของสถาบันร่วมกันให้มากขึ้นเพื่อสร้าง

ทัศนคติที่ดีต่อกัน ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะมากขึ้น และผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้คณาจารย์ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สนับสนุน และให้กำลังใจอาจารย์ในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งเป็นที่พึงให้คณาจารย์สามารถเข้าพบและปรึกษาหารือในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยส่งเสริม และเป็นขวัญกำลังใจให้คณาจารย์ได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ และทุ่มเทในการทำงานเพื่อส่วนร่วมเพิ่มขึ้น

ส่งผลให้สถาบันสามารถดำเนินงานการจัดการศึกษาบัณฑิตศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งผู้บริหารควรดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสามารถสนองตอบต่อการผลิตกำลังคนในระดับสูงเพื่อการพัฒนาประเทศและเพื่อให้บรรลุผลของการเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยพบว่าระดับการศึกษาของผู้บริหาร สภาพทางกายภาพ การบริหารหลักสูตร พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน และแบบมุ่งสัมพันธ์ สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏตามการประเมินโดยผู้บริหาร และตามการประเมินโดยอาจารย์พบว่าความพึงพอใจในงาน การได้รับการสนับสนุนทางสังคม ความสามัคคี พฤติกรรมการเรียน พฤติกรรมสังคม กลุ่มเพื่อน และความพร้อมของนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่า ควรมีการวิจัยโดยปรับเปลี่ยนตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อค้นหาความสัมพันธ์ในด้านอื่น ๆ เช่น ปัจจัยด้านผู้ใช้บัณฑิต และปัจจัยด้านคุณภาพบัณฑิต เป็นต้น

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาพบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามการประเมินโดยผู้บริหารมี 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) การบริหารหลักสูตร 2) พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน 3) สภาพทางกายภาพ และ 4) ระดับการศึกษาของผู้บริหาร และในการประเมินโดยอาจารย์พบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ความสามัคคีของอาจารย์ 2) ความพร้อมของนักศึกษา และ 3) การได้รับการสนับสนุนทางสังคม ผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่า ควรนำปัจจัยเหล่านี้ไปทำการวิจัยเชิงลึกในแต่ละสถาบันราชภัฏ และอาจใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบอื่น ๆ เช่น ใช้รูปแบบการทดลอง แบบสัมภาษณ์ หรือการจัดประชุมกลุ่มแบบเจาะลึก (Focus Group) เป็นต้น และอาจเปลี่ยนกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างเพื่อยืนยันผลการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง ซึ่งในการวิจัยครั้งต่อไปนั้นอาจวิจัยในรูปแบบอื่น ๆ เช่น ใช้วิธีวิจัยเชิงทดลอง วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ หรือวิธีวิจัยแบบมีส่วนร่วม ๆ เพื่อค้นหาประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และนำตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาไปวิจัยในหลากหลายรูปแบบทั้งในแต่ละด้าน และประสิทธิผลรวม เพื่อนำผลวิจัยที่ได้ไปใช้สนับสนุนการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หรือเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาในระดับอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. (2536). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรมการฝึกหัดครู. (2534). *คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 – 2539)*. กองแผนงาน กรุงเทพฯ. ถ่ายเอกสาร.
- กฤษณพงศ์ กีรติกร. (2532). *ทิศทางของแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี*. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องทิศทางการวางแผนพัฒนาการอุดมศึกษาระยะที่ 7 ณ หอประชุมเล็กมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 28 – 29 กันยายน 2532.
- กล้า ทองขาว. (2523). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญของอาจารย์โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน. ถ่ายเอกสาร.
- กริสนา นกสกุล. (2531). *องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการทำปรินญาณิพนธ์ของนิสิตบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กุหลาบ รัตน์สังขธรรม. (2536). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์การระดับคณะ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ในมหาวิทยาลัยของรัฐ*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เกษม วัฒนชัย. (2544). *การอุดมศึกษาในคริสต์วรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ. เอกสารอัดสำเนา.
- แก้วตา คณะวรรณ. (2530). “ร่าเริงการศึกษาระดับปริญญาโท” ใน *ศึกษาศาสตร์*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จรัส สุวรรณเวลา. (2533). “แนวทางการพัฒนาบัณฑิตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ใน *เอกสารประกอบการประชุมพิเศษระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2533*. หน้า 29-35. กรุงเทพฯ : สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรัส สุวรรณเวลา และคนอื่น ๆ. (2529). *บนเส้นทางสู่มหาวิทยาลัยวิจัย*. กรุงเทพฯ : ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จินดา ยัญทิพย์. (2528). *ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา กับแบบการเรียนของนิสิตบัณฑิตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(อุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- จิระ หงส์ลดารมย์. (2532). *ทิศทางการวิเคราะห์กำลังคนเพื่อการศึกษา*. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง ทิศทางการวางแผนพัฒนาการอุดมศึกษาระยะที่ 7 ณ หอประชุมเล็ก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 28-29 กันยายน 2532.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2522). *รายงานการสัมมนาหัวหน้าภาควิชาที่เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษา เรื่อง แนวทางส่งเสริมประสิทธิภาพบัณฑิตศึกษา* จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2532). *รายงานประจำปีบัณฑิตวิทยาลัย 2532*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉวีวรรณ วัฏฏานนท์. (2529). *ความสูญเปล่าในการผลิตมหาบัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(อุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์ สัจพันโรจน์. (2537). *การจัดทำ อนุมัติ และบริหารงบประมาณแผ่นดิน : ทฤษฎีและปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- دنۇڧىڭ ساخەتەر. (2531). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บังคับบัญชากับขวัญและความพึงพอใจในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ในสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข*. วิทยานิพนธ์ วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดุษฎี สรรประเสริฐ. (2529). *สภาพแวดล้อมสถาบันการศึกษาพยาบาลในกรุงเทพมหานครในทัศนะของนักศึกษาและอาจารย์พยาบาล*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดิน ปรัชญพฤทธิ์. (2529). "หัวหน้าภาควิชา : ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคมเศรษฐกิจและวิธีปฏิบัติทางการบริหารงานบุคคลกับความพึงพอใจและสัมฤทธิ์ผลของงาน." *กรณีศึกษา* จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2529). *เกณฑ์มาตรฐานกลางสำหรับการจัดทำโครงการพัฒนาการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 6 (2530-2534)*. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- _____. (2543). *ประมวลข้อหลักรัฐ สาขาวิชา และปริญญาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ* สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- _____. (2533ก). *ประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่อง แนวทางและวิธีพิจารณาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา 2533*. ลงวันที่ 1 มิถุนายน 2533. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- _____. (2533ข). "เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรบัณฑิตศึกษา 2533" *ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย* ลงวันที่ 1 มิถุนายน 2533. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- _____. (2533ค). *วัตถุประสงค์ นโยบาย มาตรการและเป้าหมายของแผนอุดมศึกษาระยะยาว (พ.ศ.2533-2547)*. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.

- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2544). *การปฏิรูปการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ. ทบวงมหาวิทยาลัย.
- _____. (2543). *วิสัยทัศน์การพัฒนาอุดมศึกษาของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549)*. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ทรงศิริ แต่สมบัติ. (2542). *การวิเคราะห์การถดถอย*. ภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทักษิณ ชินวัตร. (2544). “มิติใหม่ของการปฏิรูปอุดมศึกษาไทย : หัวใจแห่งการพัฒนาชาติ” ใน *เอกสารการปาฐกถาพิเศษเนื่องในการประชุมสัมมนาทางวิชาการ. ณ โรงแรมอมรินทร์ ลากูน อ.เมือง จ.พิษณุโลก วันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2544*. ถ่ายเอกสาร.
- เทพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ. (2529). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- เทศ แก้วกลสิกรรม. (2538). *การเงินโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เทียนฉาย กิระนันท์. (2530). *บัณฑิตศึกษา : อดีต ปัจจุบัน อนาคต*. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระ รุณเจริญ. (2532). “ประสิทธิภาพในการผลิตมหาบัณฑิต ประสิทธิภาพของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ใน *ส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอน*. 1(2) : กันยายน – ธันวาคม 2532.
- นงลักษณ์ สันติวณิชช์. (2535). *สภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชุมพร ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นพพงษ์ บุญจิตตรดุลย์. (2525). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ. ถ่ายเอกสาร.
- นิพนธ์ วรรณเวช. (2538). *สภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญเรือน หมั่นทรัพย์. (2538). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของ โรงเรียนเอกชนคาทอลิก*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ด. (บริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญเลิศ กลางใจ. (2537). *การวิเคราะห์ความมีประสิทธิภาพของภาควิชา*. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัณฑิต แทนพิทักษ์. (2540). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ อำนาจ ความศรัทธา และความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ปฐมพงศ์ นฤพฤติพงศ์. (2528). “รูปแบบและภารกิจของมหาวิทยาลัย” ใน *วารสารรามคำแหง*.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- ประกอบ คูปรัดน์. (2525). “นิสิตนักศึกษาและกระบวนการกลุ่มในสถาบันอุดมศึกษา.” ใน *นิสิต
นักศึกษา หลักการ ปัญหา และแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2527). *ความเป็นผู้นำ เป้าหมาย และอำนาจในสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
อุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2533). *นโยบายและการวางแผน หลักการและทฤษฎี*. กรุงเทพฯ :
เนติกุลการพิมพ์.
- ประชุมสุข อาชวอำรุง. (2523). “การศึกษาบัณฑิตศึกษาศาขาคณะครุศาสตร์” ใน *เสริมสมรรถภาพ
บัณฑิตศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพัฒน์ จำปาไทย. (2525). *ความพึงพอใจของนิสิตต่อกระบวนการเรียนการสอนในระดับ
บัณฑิตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประภาศรี สุนันท์บุตร. (2522). *สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหงในทัศนะนักศึกษา*.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประมาณ ชูชีพพัฒน์. (2529). *ตัวประกอบที่สัมพันธ์กับการออกกลางคันของนิสิตบัณฑิตศึกษา
ปีการศึกษา 2522-2526*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ประเวศ ะสี. (2537). *วิกฤตการณ์อุดมศึกษาและการยกเครื่องมหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราชญา กล้าผจญ. (2544). *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหาร
การศึกษาและอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). *การบริหารงานวิชาการ*. ศูนย์ส่งเสริม : กรุงเทพฯ.
- ป้วย อึ้งภากร. (2517). “การบริหารมหาวิทยาลัย”. ใน *เสียชีวิตอย่าเสียสิ้น*. กรุงเทพฯ : เตล็ดไทย.
- ผกาทิพย์ เกษรากล. (2524). *สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในทัศนะของนิสิต*.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ผดุง พรหมมูล. (2525). *สภาพแวดล้อมทางวิชาการของนิสิตบัณฑิตศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ใน
ทัศนะนิสิต*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2538). *เอกสารประกอบการสอนวิชาการทดสอบทางจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พรชูลี อาชาวำรุง. (2543). *แนวทางการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการอุดมศึกษารูปแบบการจัดกลุ่มอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับศักยภาพปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547. (2547, 14 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 121 ตอนพิเศษ 23 ก. หน้า 1-24.
- ไพฑูริย์ สีนลรัตน์. (2522). *หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2523ก). “การศึกษาความต้องการและความคาดหวังของนิสิตบัณฑิตศึกษา” ใน *เสริมสมรรถภาพบัณฑิตศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2523ข). “การศึกษาทัศนะของนิสิตบัณฑิตศึกษาที่มีต่อความสำเร็จในการเรียนระดับบัณฑิตศึกษา” ใน *เสริมสมรรถภาพบัณฑิตศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2526). “การจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา” ใน *พูดเรื่องอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2532). “บัณฑิตศึกษาวิญญูณที่กำลังถดถอย” *เอกสารการนำเสนอในการประชุมทางวิชาการอุดมศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 1*. เรื่อง เส้นทางใหม่ของการอุดมศึกษาไทย ณ ห้องประชุมสารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 28-29 มิถุนายน 2532.
- _____. (2539). *เพื่อความเข้าใจในสาระและกระบวนการของการอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2542). *การปฏิรูปงานวิชาการ : แนวใหม่ของการปฏิรูปอุดมศึกษา*. วารสารครุศาสตร์ ปีที่ 28 ฉบับที่ 2 (83-92) พฤศจิกายน- กุมภาพันธ์ 2543.
- _____. (2543). *รายงานการวิจัยเอกสารเรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษา*. โครงการวิจัยเอกสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- _____. (2544). *การปฏิรูปการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา*. โครงการวิจัยเอกสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ภรณ์ กীরติบุตร. (2529). *การประเมินประสิทธิผลขององค์การ*. กรุงเทพฯ. โอเดียนสโตร์.
- มัญญ วงศ์นารี. (2524). *การคัดเลือกนักบริหารและการอยู่รอดขององค์การ*. กรุงเทพฯ. ถ่ายเอกสาร.
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2531). *คู่มือบัณฑิตศึกษา*. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2532). *คู่มือการศึกษาชั้นบัณฑิตศึกษา*. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2522). “แนวทางการจัดและปรับปรุงบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย”.
 ใน รามคำแหง. 6(3) : 147-188 กรกฎาคม 2522.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2534). *หลักสูตรบัณฑิตศึกษา 2534*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2544). *เอกสารประชุมและเผยแพร่ผลงานวิจัย เนื่องในวันศาสตราจารย์ ดร.สาโรช
 บัวศรี ประจำปี 2544*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2532). *ข้อบังคับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชว่าด้วยการ
 ศึกษาชั้นปริญญาโท พ.ศ. 2532*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เมธี ปิณฑานนท์. (2529). *การบริหารบุคคลในวงการศึกษ*. กรุงเทพฯ. โอเดียนสโตร์. *รายงานการ
 ประชุมสภามหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง*. (2547). ครั้งที่ 7 วันที่ 29 พฤศจิกายน
 2547. ณ ห้องประชุมกาญจนิการ์ สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. เอกสารอัดสำเนา.
- วรรณวิมล ทิพย์ชุน. (2530). *พัฒนาการของบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (อุดมศึกษา)
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วุฒิชัย จำนงค์. (2522). *การบริหารสำหรับผู้จัดการและหัวหน้าหน่วยงานระดับกลาง*. กรุงเทพฯ.
- วิจิตร วรุตบางกูร. (2524). *การวางแผนผังและการพัฒนาสถานศึกษา*. สมุทรปราการ : ชนิษฐา
 การพิมพ์และโฆษณา. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. (2523). *เสริมสมรรถภาพบัณฑิตศึกษา*. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2533). “โฉมหน้าใหม่ของอุดมศึกษาไทย”. *อุดมศึกษา*. 15 (166) : 8-13 ; ธันวาคม
 2533. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2524). “ข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุง ระบบการคัดเลือกนักเรียน
 เข้ามหาวิทยาลัย”. ใน *เอกสารประกอบการเรียนการสอนรายวิชาการบริหารอุดมศึกษา
 ภาคปลาย ปีการศึกษา 2524*. ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตร สิ้นสิริ. (2534). “การเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา : สภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทาง
 แก้ไข”. *การอุดมศึกษาเชิงรุก*. กรุงเทพฯ : ชมรมการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
 วิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิชา เพชรเกษม. (2538). “ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิทยาลัยครูเป็นสถาบันราชภัฏ”
วัฏจักรศึกษา. กรุงเทพฯ. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2542). *กระบวนการค้นคว้าใหม่ : การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล*.
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ : SP Printing Limited Partnership.

- วินัย วีระวัฒนานนท์. (2543). รายงานการวิจัยเอกสารเรื่อง หลักเกณฑ์และรูปแบบการพัฒนา
หลักสูตรที่พึงประสงค์ในระดับบัณฑิตศึกษา. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- วัฒนา ครุสวัสดิ์. (2537). การบริหารงานธุรการในโรงเรียน. ภาควิชาบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530). อุดมศึกษา. กรุงเทพฯ. ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2533). “การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์” ใน เอกสารประกอบการประชุม
นิสิตใหม่ระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2533. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2544). การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2525). ธุรกิจการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2527). รายงานการประชุมเพื่อการแก้ปัญหา การสัมมนา
พัฒนานักบริหารรุ่นที่ 52 หลักสูตรการลดการสูญเสียในหน่วยงาน. กรุงเทพฯ :
สถาบันบัณฑิตพัฒนศึกษาศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ ปัญญาแก้ว. (2543). ศิษย์ก้นกุฎิ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และศิริชัย กาญจนวาสี. (2523). “การเปรียบเทียบลักษณะและระดับปัญหาของ
การบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์.” ใน เสริมสมรรถภาพบัณฑิตศึกษา. หน้า 117-131
บรรณาธิการโดย ไพฑูรย์ สินลารัตน์. กรุงเทพฯ : สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สร้อยตระกูล อรรถมานะ. (2542). พฤติกรรมองค์กร : ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุภา หุจจิตตวิวัฒน์. (2527). ความเป็นผู้นำ เป้าหมาย และอำนาจในสถาบันอุดมศึกษา. ภาควิชาอุดม
ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุภา เลาสถิตย์. (2526). การวิเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับทัศนคติต่อโรงเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุนน อมรวีวัฒน์. (2523). “การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาศาครุศาสตร์” ใน เสริมสมรรถภาพ
บัณฑิตศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุมน อมรวิวัฒน์. (2533). “ภาพลักษณ์นักวิชาการ” ใน *เอกสารประกอบการประชุมนิเทศนิสิตใหม่ระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2533*. หน้า 41-45. กรุงเทพฯ : สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สวัสดิ์ อุดมโกชน. (2539). “สถาบันราชภัฏกับการปฏิรูปการศึกษา” ใน *สารประชาสัมพันธ์สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2544). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม*. ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549). กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *แนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. (2541). *การจัดการบัณฑิตศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของสถาบันราชภัฏ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2543). “การปฏิรูปการศึกษาของสถาบันราชภัฏ”. ใน *เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ*. ณ โรงแรมรามามาเกาเดนส์ กรุงเทพฯ 17-18 มกราคม 2543.
- _____. (2544). *รายงานการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 9 ของสถาบันราชภัฏ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2545). *ราชภัฏบันทึก 2545*. กรุงเทพฯ : สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักฝึกอบรมและพัฒนาท้องถิ่น. (2538). “การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการพัฒนาท้องถิ่น” ใน *เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ 20 ธันวาคม 2538*. ณ อาคารเพชรน้ำหนึ่ง สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.
- สำเนา ขจรศิลป์. (2531). *หลักการกิจการนักศึกษา*. กรุงเทพฯ: กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เสนาะ ดิยาวี. (2543). *หลักการบริหาร*. กรุงเทพฯ : คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อดุลย์ วิริยเวชกุล. (2541). *บันทึกบัณฑิตศึกษา 3*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อนงค์ ปิยะกมลานนท์. (2529). *การวิเคราะห์ตัวแปรจำแนกกลุ่มผู้ใช้เวลาต่ำสุดและสูงสุดของหลักสูตรในการสำเร็จการศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรพินท์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ. (2532). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบคัดเลือกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปริญญาตรี ปัญหาส่วนตัว ที่ศนคต และนิสัยทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ของการเรียนของนิสิตปริญญาโท*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- อรรถณพ คุณพันธ์. (2521). *การสร้างแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (อุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารี เพชรผุด. (2530). *มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน*. กรุงเทพฯ เนติกุลการพิมพ์.
- อุทุมพร ทองอุไทย และทองอินทร์ วงศ์โสธร. (2523). “สภาพการเรียนรู้การสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์” ใน *เสริมสมรรถภาพบัณฑิตศึกษา*. หน้า 132-140. บรรณาธิการ โดย ไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์. กรุงเทพฯ : สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อ่ำไพ สุจริตกุล. (2523). “คุณภาพนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย” ใน *เสริมสมรรถภาพบัณฑิตศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- Angle, H.L. and J.L. Perry. (1981, March). “A Empirical of Organizational Commitment and Organization Effectiveness,” *Administrative Science Quarterly*. 26 (1) : 1 – 14.
- Almalsboob, Abanlraman Ebrahim. (1987, December). “An Investigation of the Degree of Job Satisfaction Among University and Faculty in Saudi Arabian University.” *Dissertation Abstracts International*. 48 (6) : 1402 – A.
- Argyris, C. (1964). *Integrating the Individual and the Organization*. N.Y. : John Wiley.
- Astin, Alexander W. (1968). *The College Environment*. Washington, D.C. : American Council On Education.
- Astin, Alexander W. and B.T. Calvin Lee. (1972). “The Student” *The Invisible Colleges*. United states of America.
- Beckley, David Leonard. (1987). “A Study of the Role of the Chief Academic Officers in Member Colleges and Universities of the United Negro College Fund Consortium as Perceived by Presidents and Chief Academic Officers”. *Dissertation Abstracts International*. 47 (7) : January ; 2382 - A .
- Bedeian, Arthur G. and Raymond F. Zammuto. (1991). *Organizations : Theory and Design*. Chicago : The Dryden Press.
- Bennis, Werren G. (1971). “Toward a Truly Scientific Management : The Concept of Organization Health”. In *Assessment of Organizational Effectiveness : Issues, Analysis, Reading*. pp. 116 – 143. California : Goodyear Publishing Company.
- Blake, R.R. and Mouton, J.S. (1964). *The Managerial Grid*. Texas : Gulf Publishing Co.
- Bowman, Marry Ann. (1986, November). “A Description of the Development of Graduate Education in a Rural Institution of Higher Education (South Dakota)”. *Dissertation Abstracts International*. 47 : 15-A.

- Brown, Robin Rae. (1987, January). "Individual Situational and Demographic Factors Predicting Faculty Commitment to the University". *Dissertation Abstracts International*. 47 (7) : 2384 – A.
- Burke, Ronald J. and Esther R. Green Glass. (1989, August). "Sex Differences in Teacher". *Psychological Reports*. 65 (1) : 55-56.
- Burr, Russel Kenneth.(1981, March). "Job Satisfaction Determinants for Selected Administrators in Florida's Community Colleges and Universities : An Application of Herzberg's Motivator – Hygiene Theory" *Dissertation Abstracts International*. 41 (9):1794 - A.
- Cambell, John P. (1977). " On the Nature of Organizational Effectiveness," in *New Perspective on Organizational Effectiveness*. edited by Paul S, Goodman and Johnnes M. Pennings and Assosiated. p. 13 –55. San Francisco : Jossey – Bass.
- Cameron, Kim. (1978, December). "Measuring Organizational Effectiveness in Institutions of Higher Education". *Administrative Science Quarterly*. 23 (4) : 604-632.
- Caplow, Theodore. (1964). *Principles of Organization*. N.Y. : Harcourt Brace & World.
- Casey, Lec.M. (1964). *School Business Administration*. New York : The Center for Applied Research in Education Inc.
- Castaldi, Basic. (1967). *Creative Planning of Education Facilities*. Chicago, Illinois : Rand McNally and Company.
- Cherrington, David J. (1989). *Organizational Behavior : The Management of Individual and Organizational Performance*. Boston : Allyn and Bacon.
- Child, J. (1974, March). "Management Organizational Factors Associated with Company Performance". *Journal of Management Studies*. (11) 175 – 189.
- Cronbach, Lee Joseph. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ed. New York : Harper.
- DeCoster, David Arther. (1971). "Some Effects of Different Classroom Conditions upon Interpersonal Relationship, Personal Adjustment and Achievement for College Freshmen". *Dissertation Abstracts*. 31 : 5789 – A.
- Decotis, Thomus A. and Timothy P. Summers. (1987, February). *A Path Analysis of a Model of the Antecedents and Consequence of Organizational Commitment Human Relation*. 40 (2) : 445 – 470.
- Dejnozka, Edward. L. (1983). *Educational Administrative Glossary*. London : Greenwood Press.

- Dessler, Gary. (1986). *Organization Theory: Integrating Structure and Behavior*. 2nd ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice – Hall.
- Duncan, R.B. (1973). "Multiple Decision-making Structures in Adapting to Environmental Uncertainty. The Impact on Organizational Effectiveness". *Human Relation*. Vol.26 : 273 – 291.
- Edgar H. Schein. (1970). *Organizational Psychology*. 2nd ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice – Hall.
- Edwards, Allen Louis. (1957). *Technique of Attitude Scale Construction*. New York : Appleton Century Crofts.
- Faber, Barry A. (1983). *Stress and Burnout in The Human Service Professions*. New York : Pergamon Press.
- Feldman, Kenneth A. and Theodore M. Newcome. (1970). *The Impact of College on Study*. San Francisco, Jossey – Bass.
- Ferguson, G.A. (1981). *Statistical Analysis in Psychology and Education*. 5th ed. Tokyo : Mcgrow -Hill, International Book.
- Fiedler, Fred E. and Chemers, Martin M. (1984). *Improving Leadership Effectiveness : The leader Match Concept*. New York : John Wiley and Sons.
- Foy, Francis P. (1974, November). "An Analysis of the Leader Behavior of Texas Community Junior Colleges Deans of Instruction". *Dissertation Abstracts International*. 35 (9) : 2475-A.
- Friedlander, F., & Pickle, H. (1968). "Components of Effectiveness in Small Organizations," *Administrative Science Quarterly*. Vol.13 : 289 – 304.
- Georgopoulos, B.S., & Tannenbaum, A.S. (1957, October). "The Study of Organizational Effectiveness," *American Sociological Review*. (22) : 534 – 540.
- Gibson, J.L., Ivancevich, J.M. and Donnelly, J.H. (1973). *Organization : Behavior, Structure Processes*. Texas : Business Publication.
- Glission, Charles and Mark Durick. (1988, March). "Predictors of Job Satisfaction and Organizational Commitment in Human Service Organizations". *Administrative Science Quarterly*. 33 (1) : 61 – 81.
- Good, Carer. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York : McGraw – Hill Book Co.,p.14.

- Gottlieb, William P. and Harold L. Hodgkins. (1963). "College Students Subculture : Their Structure and Characteristics in Relation to Student Attitude Change". *School Review*. 71 : 226 – 289 ; Autumn.
- Greene, Charles N., Everett E. Adam and Ronald J. Ebert. (1985). *Management for the Effective Performance*. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice – Hall.
- Gruefeld, L. and Kasum, S. (1974). "Supervisory Style and Organizational Effectiveness in a Pediatric Hospital". *Nursing Research*. 23 (March) : 279.
- Hall, Richard H. (1991). *Organizational : Structures Processes and Outcome*. 5th ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall.
- Halpin, Andrew W. (1959). *The Leadership Behavior of School Superintendents*. 2nd ed. Chicago : Midwest Administration Center, University of Chicago.
- Hashemi, Alireza Shapur. (1985, November). An Investigation of Job Satisfaction among Faculty Members of a Large Multi – Purpose University in the Dallas – Fort Worth Metroplen (Tenos)". *Dissertation Abstracts International*. 46 (5) : 1141 – A.
- Heiss, Ann M. (1977). *Challenges to Graduate School*. San Francisco : Jossey – Bass.
- Hoffman, Janet K. (1985). "The Meaning of Quality in Graduate Education in Venezuela (Evaluation Program)" *Dissertation Abstracts International*. 40 : 2938 – A.
- Horner, Judith Ann. (1984). *School Effectiveness : A Conceptual Framework Measures and Results from a Study of New Jersey Secondary Schools*. *Doctoral Dissertation*. Rutgers, The State University of New Jersey. A.
- House, James S. (1981). *Work Stress and Social Support*. Reading, Massachusettes : Addison Wesley Publishing Company.
- Hoy, Wayne K. and Cecil G. Miskel. (1991). *Educational Administration Theory Research and Practice*. 4th ed. Singapore : McGraw – Hill.
- Jacobs, Herman S. and Jillson Katherine. (1974). *Executive Productivity*. New York : AMACOM.
- Jones, Anne. (1985). "Studying School Effectiveness : A Postscript" in *Studying School Effectiveness*. edited by David Reynolds. Philadelphia : The Falmer Press.
- Johnson, David W., and Johnson, Frank P. (1982). *Joining Together : Group Theory and Group Skills*. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall.
- Katz, Daniel and Kahn, Robert L. (1966). *The Social Psychology of Organizations*. N.Y. : John Wiley&Sons.

- Locke, Edwin A. (1984). "Job Satisfaction" in *Social Psychology and Organization Behavior*. Edited by Michel Gruneberg and Toby Walk : John Wiley and Sons.
- Luthans, Fred.(1989). *Organization Behavior*. 5th ed. New York : McGraw – Hill Book Company.
- March, Robert M. and Hiroshi Manari. (1977, March). "Organizational Commitment and Turnover : A Prediction Study. *Administrative Science Quarterly*. 22 (1) : 51 – 57.
- McFarland, Dalton. E. (1979). *Management : Foundations and Practices*. 5th ed. New York : Macmillan.
- McGregor, D. (1960). *The Human Side of Enterprise*. New York : McGraw – Hill., Co.
- Millet , J.D. (1985). *Governance in Higher Education*. In T. Husen (ed) International Encyclopedia of Education. Oxford : Pergamon Press.
- Miskel, Cecil, David McDonald and Susan Bloom. (1983). "Structural and Expectancy Linkages within Schools and Organizational Effectiveness". *Educational Administration Quarterly*. 19 (1) : 49 – 82 ; Winter.
- Mott, Paul E. (1972). *The Characteristics of Effective Organizations*. New York : Harper and Row.
- Narong Prachadetsuwat. (1986, January). "An Investigation into the Sources of Job Satisfaction and Dissatisfaction as Perceived by Faculty Members and Administrators in Selected Private Higher Education Institutions in Thailand". *Dissertation Abstracts International*. 46 (7) : 128 – A.
- Negandhi, A.R. and Reimann, B.C. (1973). "Task Environment Decentralization & Organizational Effectiveness". *Human Relations*. Vol.26 : 203 – 214.
- O'Neal, Saudra Worrall. (1987, March). "Classifying Job Characteristics of Educational Administrators : An Examination of Satisfactory and Motivators". *Dissertation Abstracts International*. 47 (9 A) : 3269.
- Pantages, Timothy J. and Carol, F. Creedon. (1978). "Student of College Attrition : 1950-1975," *Review of Educational Research*. 48(1): 49-101; Winter.
- Parsons, Talcott. (1964). "Suggestions for a Sociological Approach to the Theory of Organizational, in *Complex Organizations : A Sociological Reader*. by Amitai Etzioni, New York : Holt, Rinehart & Winson, p. 32-43.

- Pendley , K.L. (1985, June). "Effective Educational Leadership : Its Relationship to Personality Characteristics, Interpersonal Behaviors and Leadership Style. *Dissertation Abstracts International*. 47 (1 A) : 43.
- Pennings, Johannes M. and S. Goodman. (1977). "Toward a Workable Framework" in *New Perspective on Organizational Effectiveness*. edited by Paul S. Goodman, Johannes M. Pennings and Associates. p.146- 148. San Francisco : Jossey – Bass.
- Pfiffner, John M. and Marshall Fels. (1964). "The Supervisor of Personnel". *Human Relations In the Management of Men*. New York : Prentice Hall.
- Porter, Lyman W., Richard M. Steers and Richard T. Mowday. (1974). "Organizational Commitment Job Satisfaction and Turnover among Psychiatric Technician" in *Journal of Applied Psychology*. 59 (5) : 603 – 609.
- Posehn, Kirsten Edna. (1988). "Individual and Organizational Antecedents of Commitment : An Exploratory Field Study". *Dissertation Abstracts International*. 50 (06 A) : 1606.
- Pressel, Diane Anderson. (1986, November). "A Study of the Relationship between Personality Factors and Aspirations for Leadership". *Dissertation Abstracts International*. 47 (05 A) : 156.
- Price, J.L. (1968). *Organization Effectiveness : An Inventory of Propositions*. Homewood, Ill. : Richard D. Irvin.
- _____. (1972). *Handbook of Organizational Management*. Lexington, Mass : Health.
- Reddin, William J. (1970). *Managerial Effectiveness*. Tokyo, McGraw-Hill Kogakusha, Ltd.
- Reynolds, D. and D. Reid. (1985). "The Second Stage : Toward a Reconceptualization of Theory and Methodology In School Effectiveness Research". *Studying School Effectiveness*. Lewes : Falmer Press.
- Ried, Ken. David Hopkins and Peter Holly. (1988). *Toward the Effective School*. Oxford : Basic Blackwell Ltd.
- Robbins, Stephen P. (1989). *Organizational Behavior Concepts Controversies and Applications*. 4th ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice – Hall.
- Russell, Daniel, Elizabeth Altealer and Daun Van Velgen. (1987). "Job Related Stress Social Support and Burnout among Classroom Teacher". *Journal of Applied Psychology*. 72 (2) : 269 – 274.

- Seager, Paul W. (1961). *Propose the School Building Code for Thailand*. Indiana : University.
- Seldin, Peter. (1988). *Evaluating and Developing Administration Performance*. San Francisco :
Jossey – Bass Publishers.
- Sergiovanni, Thomas. (1990, May). “ Adding Valued to Leadership Gets Extraordinary Results”.
Educational Leadership. 47 (8) : 23 – 27.
- Schein, Edgar H. (1970). *Organizational Psychology*. 2nd ed. N.J. : Prentice – Hall.
- Steers, Richard M. (1975, December). “Problems in the Measurement of Organizational
Effectiveness,” *Administrative Science Quarterly*. 20 (4) : 546-558.
- _____. (1977). *Organizational Effectiveness: A Behavioral View*. California : Goodyear
Publishing Company.
- Sweeney, James. (1986). “Research Synthesis an Effective School Leadership,” in *The
Role of The Principle*. Edited by Deborah Burnett Strother. p. 121-124.
Bloomington, IN: Phi Delta Kappa.
- Travlos, Arthur Lewis. (1984). *Selected Job Stressors Job Satisfaction, Emotional Exhaustion and
Thrust of the Principal*. A Doctoral Dissertation Rutgers, The State University of New Jersey.
- Tyler, Leona E. (1964). *The Psychology of Human Difference*. 3rd .ed New York :
Appleton – Company Co.
- Walters, Everett. (1970). “Professional Education”. in *Handbook of College and University
Administration : Academic*. P.2-181-2-192. Edited by Asa S. Knowles. New York :
McGraw-Hill Book, Co.
- William, W. Wayson with Brad Mitchell. (1988). “Gay Su Pinnell and David Landis” *Up From
Excellence : The Impact of the Movement on School*. Indiana ; PHI DELTA KAPPA,
Educational Foundation Bloomington.
- Wood, Julia T., Gerald M. Phillips and Douglas J. Douglas. (1986). *Group Discussion*.
New York : Harper & Row Publishers.
- Yamane, Taro. (1967). *Statistics an Introductory Analysis*. N.Y. : Harper and Row.
- Yuchtman, E. and Seashore; S.E. (1967). “A System Resource Approach to Organizational
Effectiveness”. *Administrative Science Quarterly*. Vol.32 : 375 – 395.

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ
2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารมี 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาประกอบด้วย

- สภาพด้านกายภาพ จำนวน 8 ข้อ

- การบริหารหลักสูตร จำนวน 11 ข้อ

รวมข้อคำถามทั้งหมด 19 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้บริหาร ได้แก่

- พฤติกรรมผู้นำ จำนวน 29 ข้อ

รวมข้อคำถามทั้งหมด 29 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มีข้อคำถามรวม 50 ข้อ

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอนมี 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านอาจารย์ ประกอบด้วย

- ความพึงพอใจ จำนวน 7 ข้อ

- การได้รับการสนับสนุนทางสังคม จำนวน 15 ข้อ

- ความสามัคคีของอาจารย์ จำนวน 10 ข้อ

รวมข้อคำถามทั้งหมด 32 ข้อ

แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร

แบบสอบถามฉบับนี้มี 4 ตอน ได้แก่

- ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา
- ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้นำ
- ตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง [] ตามที่เป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ
 - ต่ำกว่า 35 ปี
 - 35-45 ปี
 - มากกว่า 45 ปี
3. ระดับการศึกษา
 - ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก อื่น ๆ
4. ประสบการณ์ทางการบริหาร
 - จำนวน.....ปี
5. ท่านเคยบริหารงานในตำแหน่งคณบดี, รองอธิการบดี หรืออธิการบดีมาก่อนหรือไม่
 - เคย
 - ไม่เคย

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะด้วยกันได้แก่ สภาพทางกายภาพ และการบริหารหลักสูตร และในการบริหารงานภายในสถาบันได้มีการปฏิบัติเกี่ยวกับลักษณะปัจจัยเหล่านี้ในระดับใดขอให้ท่านตอบตามความเป็นจริง

2. โปรดขีดเครื่องหมาย ให้ตรงกับตัวเลขที่เป็นคำตอบของท่านเพียงคำตอบเดียว

3. เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติหรือปฏิบัติน้อยที่สุด

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ					
		5	4	3	2	1	
	สภาพทางกายภาพ						
1	มีการจัดหาเครื่องช่วยสอน เช่น เครื่องขยายเสียง เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ไว้ในห้องเรียน						☐
2	มีการจัดหาอุปกรณ์ที่สามารถเชื่อมโยงสื่อต่าง ๆ เช่น เชื่อมต่อเครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องขยายคอมพิวเตอร์ (Internet) วีดีโอ Projector ไว้ในห้องเรียนบัณฑิต						☐
3	มีการจัดหาเอกสารตำรา งานวิจัยทั้งไทยและต่างประเทศ วารสาร วิทยานิพนธ์รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ไว้ให้นักศึกษาได้ค้นคว้าในห้องสมุด						☐
4	มีการบริการนักศึกษาด้านคมนาคมเพื่อความสะดวกในการเดินทางมาเรียนที่สถาบัน						☐
5	มีการจัดวางระบบการจราจรภายในสถาบันให้สะดวกและปลอดภัยแก่นักศึกษาที่มาเรียน						☐

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ					
		5	4	3	2	1	
6	มีการให้บริการจัดทำเอกสารรายงานของสถาบันโดยเฉพาะ						☐
7	มีการกำหนดหน่วยบริการเอกสารภายในสถาบันให้มีความสะดวกและคล่องตัว						☐
8	มีการรักษาความสะอาดของห้องน้ำอยู่เสมอ						☐
	การบริหารหลักสูตร						
9	มีการกำหนดเกณฑ์ของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาทุกหลักสูตร						☐
10	คณะกรรมการบริหารหลักสูตรมีการจัดประชุมเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน						☐
11	มีการกำหนดนโยบายที่เป็นจุดเน้นของการพัฒนาหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษา						☐
12	คณะกรรมการบริหารหลักสูตรมีการร่วมกันพิจารณาคัดเลือกอาจารย์ผู้สอนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้						☐
13	คณะกรรมการบริหารหลักสูตรมีการประชุมปรึกษาหารือในเรื่องของคุณภาพบัณฑิตตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏ						☐
14	คณะกรรมการบริหารหลักสูตรกำหนดมาตรการในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการจัดการศึกษา						☐
15	คณะกรรมการบริหารหลักสูตรมีการติดตามผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา						☐
16	มีการกำหนดระยะเวลาของการปรับปรุงหลักสูตร						☐
17	มีการวางแผนการประเมินหลักสูตรไว้ทุกๆ 5 ปี						☐
18	มีการจัดวางระบบการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาอย่างเหมาะสม						☐
19	มีการจัดระบบการติดตามผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษา						☐

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้นำ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำที่ผู้บริหารใช้ปฏิบัติในการบริหารสถาบันซึ่งแบ่งออกเป็น 2 มิติด้วยกันได้แก่ มิติมุ่งสัมพันธ์ และมิติมุ่งงาน

2. ข้อความในแต่ละข้อเป็นข้อความที่ท่านในฐานะผู้บริหารได้เห็นความสำคัญและนำพฤติกรรมเหล่านี้มาใช้ในการบริหารงานของท่านมากน้อยเพียงใด

3. โปรดขีดเครื่องหมาย ให้ตรงกับตัวเลขที่เป็นคำตอบของท่านเพียงคำตอบเดียว

4. เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 5 คะแนน มีพฤติกรรมการปฏิบัติเช่นนั้นเกือบตลอดเวลาหรือเป็นประจำ
 4 คะแนน มีพฤติกรรมปฏิบัติเช่นนั้นบ่อยมาก
 3 คะแนน มีพฤติกรรมปฏิบัติเช่นนั้นบ่อย
 2 คะแนน มีพฤติกรรมปฏิบัติเช่นนั้นบางครั้ง
 1 คะแนน ไม่เคยมีพฤติกรรมปฏิบัติเช่นนั้นเลยหรือมีน้อย

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ					
		5	4	3	2	1	
1	ข้าพเจ้าจัดประชุมเพื่อชี้แจงวิธีการทำงานของข้าพเจ้าให้คณาจารย์ได้เข้าใจ						☐
2	ข้าพเจ้าประชุมชี้แจงแก่คณาจารย์ถึงภาวะการเปลี่ยนแปลงของสถาบันในปัจจุบัน						☐
3	ข้าพเจ้าชี้แจงแก่คณาจารย์เกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน						☐
4	ข้าพเจ้าบริหารงานตามภารกิจของสถาบัน						☐
5	ข้าพเจ้าบริหารตามแผนงานที่วางไว้						☐
6	ข้าพเจ้ากำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการปฏิบัติงานของอาจารย์						☐
7	ข้าพเจ้าใช้คนเหมาะสมกับการทำงานในแต่ละประเภท						☐
8	ข้าพเจ้าให้อาจารย์ได้แก้ไขผลงานที่บกพร่อง						☐
9	ข้าพเจ้ากำหนดกรอบเวลาในการปฏิบัติงานของอาจารย์						☐

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ					
		5	4	3	2	1	
10	ข้าพเจ้าได้จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของสถาบันให้อาจารย์ได้รับทราบ						☐
11	ข้าพเจ้าสนับสนุนอุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อให้อาจารย์ได้ปฏิบัติงานเต็มความสามารถ						☐
12	ข้าพเจ้าจัดระบบตรวจสอบการทำงานเพื่อให้อาจารย์ได้ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ						☐
13	ข้าพเจ้าได้จัดทำเอกสารการแบ่งสายการปฏิบัติงานของอาจารย์และเจ้าหน้าที่						☐
14	ข้าพเจ้ารับฟังความคิดเห็นของคณาจารย์						☐
15	ข้าพเจ้าจะขอคำแนะนำจากคณาจารย์ก่อนการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญๆ						☐
16	ข้าพเจ้าบริหารงานตามสายการบังคับบัญชาในระบบราชการ						☐
17	ข้าพเจ้าจะปรึกษารื้อหรือกับคณาจารย์เป็นส่วนใหญ่ในการปฏิบัติงาน						☐
18	ข้าพเจ้าได้จัดสรรเวลาให้คณาจารย์ได้มีโอกาสเข้าพบปะพูดคุย						☐
19	ข้าพเจ้ายอมรับและดำเนินการตามข้อเสนอแนะของคณาจารย์						☐
20	ข้าพเจ้าให้ความเป็นกันเองกับคณาจารย์						☐
21	ข้าพเจ้าชอบพูดคุยกับคณาจารย์นอกเวลา						☐
22	ข้าพเจ้าพร้อมและเต็มใจที่จะปรับปรุงการทำงานของข้าพเจ้าตามที่คณาจารย์แนะนำ						☐
23	ข้าพเจ้าพยายามให้คณาจารย์มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับงานที่สำคัญ ๆ ของสถาบัน						☐
24	ข้าพเจ้าพยายามปรับปรุงระบบการทำงานในสถาบัน						☐
25	ข้าพเจ้าปฏิบัติต่อคณาจารย์อย่างยุติธรรม						☐

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ					
		5	4	3	2	1	
26	ข้าพเจ้าทำหน้าที่ประสานงานการทำงานของคณาจารย์						☐
27	ข้าพเจ้าพยายามใช้มนุษยสัมพันธ์เพื่อให้คณาจารย์รู้สึกสบายใจในตอนที่สนทนากับข้าพเจ้า						☐
28	ข้าพเจ้าส่งเสริมให้คณาจารย์มีความสัมพันธ์ที่ดีและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน						☐
29	ข้าพเจ้าสามารถแก้ปัญหาในงานได้ลุล่วง						☐

ตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ต้องการทราบประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา 5 ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ด้านการบริหารทั่วไป 2) ด้านการบริหารงานวิชาการ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล 4) ด้านการบริหารงานการเงิน และ 5) ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ว่ามีการปฏิบัติในแต่ละด้านมากน้อยเพียงใด

2. โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริง และขีดเครื่องหมาย ให้ตรงกับตัวเลขที่เป็นคำตอบของท่านเพียงคำตอบเดียว

3. เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติหรือปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	<u>ด้านการบริหารงานทั่วไป</u>					
1	มีการวางแผนการดำเนินงานเป็นลายลักษณ์อักษร					
2	มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ทุกระดับ					
3	มีการจัดทำเอกสารที่เป็นคู่มือเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกฝ่าย					
4	มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานทั่วไป					
5	มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน					
6	มีการจัดทำและจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้มาติดต่อ					
7	มีการจัดทำฐานข้อมูลสำหรับการติดต่อและประสานงานกับบุคคลต่างๆ					
8	มีการจัดทำเอกสารอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน					
9	มีการจัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัย มาใช้อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน					

สำหรับผู้วิจัย

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ					
		5	4	3	2	1	
10	มีการกำหนดเกณฑ์การปฏิบัติงานของบุคลากรตามความรู้และประสบการณ์						☐
	ด้านการบริหารงานวิชาการ						
11	มีการวางแผนการดำเนินงานด้านการพัฒนาและการปรับปรุงหลักสูตรบัณฑิตศึกษา						☐
12	มีการวิจัยที่ตอบสนองต่อการปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน						☐
13	มีการวางแผนการจัดสรรทรัพยากรการพัฒนาอาจารย์ อาครสถานที่และนักศึกษา						☐
14	มีการวางระบบการบริหารงานวิชาการที่ยึดผู้เรียนและชุมชนเป็นสำคัญ						☐
15	มีการจัดทำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจากสภาพปัญหาและแนวโน้มความต้องการของท้องถิ่น						☐
16	มีการกำหนดแนวทางที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นสำหรับการวิจัยของอาจารย์และนักศึกษา						☐
17	มีการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานสำหรับติดตามประเมินผลจัดการเรียนการสอนและการวิจัย						☐
18	คณะกรรมการบริหารวิชาการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม						☐
19	มีหน่วยประสานงานเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการฝึกประสบการณ์การวิจัยทั้งภายในและภายนอกสถาบัน						☐
20	มีการจัดสัมมนาทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ						☐
	ด้านการบริหารงานบุคคล						
21	มีการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการคัดเลือกอาจารย์ผู้สอนในระดับบัณฑิตศึกษา						☐

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ					
		5	4	3	2	1	
22	มีการจัดทำเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติให้อาจารย์ทำหน้าที่ควบคุมปริญญาโท						☐
23	มีการจัดทำแผนงานและนโยบายการพัฒนาคุณภาพและคุณวุฒิอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา						☐
24	มีการมอบหมายให้บุคลากรทุกฝ่ายได้ปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถ						☐
25	มีการกำกับติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์และบุคลากรอย่างเป็นระบบ						☐
26	มีการนำผลการประเมินการปฏิบัติงานมาพัฒนาบุคลากรและระบบการทำงาน						☐
27	มีผลการศึกษาและการวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงงานบริหารบุคคล						☐
28	มีการจัดทำเกณฑ์การแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษาเพื่อเสริมประสบการณ์และทักษะในงานบริหารบุคคลระหว่างสถาบัน						☐
29	มีการจัดทำระบบเสริมสร้างแรงจูงใจในการสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร						☐
30	มีการตอบแทนการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม						☐
	<u>ด้านการบริหารงานการเงิน</u>						
31	มีการวางแผนกลยุทธ์การพัฒนาระบบการบริหารงานการเงินและควบคุมงบประมาณ						☐
32	มีการกำหนดนโยบายการบริหารการเงินและควบคุมงบประมาณที่สอดคล้องกับเป้าหมายของระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงาน						☐
33	มีการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานและมาตรฐานการบริหารการเงินและควบคุมงบประมาณสำหรับเจ้าหน้าที่และบุคลากร						☐

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ					
		5	4	3	2	1	
34	มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลการบริหารการเงินและควบคุมงบประมาณในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานสนับสนุนการบริหารในสถาบัน						☐
35	มีการบันทึกข้อมูลทางบัญชีการเงินและงบประมาณที่เป็นปัจจุบัน						☐
36	มีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์เปรียบเทียบทางการเงินเพื่อการบริหารและจัดการศึกษา						☐
37	มีการกำหนดสัดส่วนของงบประมาณให้มีความเพียงพอต่อความต้องการในการจัดการศึกษา						☐
38	มีการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในการจัดการศึกษา						☐
39	มีการวางแผนการจัดสรรงบประมาณการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาไว้โดยเฉพาะ						☐
40	มีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณโครงการต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้						☐
41	ด้านการพัฒนาท้องถิ่น มีการจัดทำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจากภูมิปัญญาไทยตามสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นโดยตรง						☐
42	มีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ทักษะ และวิสัยทัศน์ของผู้นำท้องถิ่น						☐
43	มีการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง						☐
44	มีการวางแผนการผลิตบัณฑิตศึกษาที่มุ่งตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น						☐
45	มีการสนับสนุนการวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษาที่สามารถแก้ปัญหาของท้องถิ่นได้						☐

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ					
		5	4	3	2	1	
46	มีการส่งเสริมให้นักศึกษาบัณฑิตศึกษาทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตของชุมชน						☐
47	มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่นเพื่อร่วมจัดบัณฑิตศึกษา						☐
48	มีกระบวนการส่งเสริมการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น						☐
49	มีการจัดทำระบบการนำความรู้ที่ได้จากการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาไปใช้แก้ไขปัญหาของท้องถิ่น						☐
50	มีการจัดทำระบบการศึกษาท้องถิ่นชัดเจน						☐

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ข้อมูล

นิพนธ์ วรรณเวช

นิสิตปริญญาเอกสาขาการอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้วิจัย

แบบสอบถามสำหรับอาจารย์

แบบสอบถามฉบับนี้มี 4 ตอน ได้แก่

- ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านอาจารย์
- ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านนักศึกษา
- ตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ลงในช่อง [] ตามที่เป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ
 - ต่ำกว่า 35 ปี
 - 35-45 ปี
 - มากกว่า 45 ปี
3. ระดับการศึกษา
 - ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก อื่นๆ
4. ประสบการณ์การทำงาน จำนวน.....ปี

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านอาจารย์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับปัจจัยด้านอาจารย์ซึ่งประกอบไปด้วยลักษณะปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในงาน ความสามัคคี และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของอาจารย์

2. โปรดอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียด และขีดเครื่องหมาย ให้ตรงกับตัวเลขที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของท่าน

3. เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ
- 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยมากที่สุด

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเห็น				
		5	4	3	2	1
	ความพึงพอใจในงาน					
1	ท่านมีความพอใจกับการทำงานในปัจจุบัน					☐
2	ท่านมีความรู้สึกสนุกกับการปฏิบัติหน้าที่การงาน					☐
3	ท่านพอใจกับผลตอบแทนที่ได้รับในปัจจุบัน					☐
4	ท่านพอใจในการทำหน้าที่อาจารย์ และพอใจในหน้าที่อื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายให้					☐
5	ท่านพอใจกับสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน					☐
6	ท่านรู้สึกยินดีเสมอที่ได้ทำงานกับเพื่อนร่วมงานของท่าน					☐
7	ท่านพร้อมและเต็มใจที่จะทำงานให้สถาบันของท่าน					☐

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเห็น				
		5	4	3	2	1
	<u>การได้รับการสนับสนุนทางสังคม</u>					
8	ผู้บริหารสนับสนุน และให้กำลังใจท่านในการปรับปรุงและพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ในด้านการทำงานของท่าน					☐
9	ความเห็นของท่านส่วนใหญ่จะได้รับการยอมรับจากผู้บริหาร					☐
10	ผู้บริหารพร้อมจะให้อภัยในสิ่งที่ท่านผิดพลาด และไม่ซ้ำเติม					☐
11	ผู้บริหารให้ความสำคัญกับท่านเท่ากับผู้ร่วมงานคนอื่น ๆ					☐
12	ท่านได้รับความช่วยเหลือในเรื่องอื่น ๆ นอกจากการทำงาน					☐
13	เพื่อนอาจารย์ไม่ซ้ำเติมท่านเมื่อท่านผิดพลาด					☐
14	ผู้บริหารระดับสูงเปิดโอกาสให้ท่านเข้าพบได้อย่างสะดวก					☐
15	ผู้บริหารระดับสูงชี้แนะท่านในสิ่งที่ท่านควรปรับปรุง					☐
16	ผู้บริหารได้กำหนดค่าตอบแทน และความดีความชอบตามภาระงานที่ท่านได้ทำอย่างเหมาะสม					☐
17	ผู้บริหารระดับสูงเปิดโอกาสให้ท่านมีส่วนร่วมทางการบริหาร					☐
18	ผู้บริหารเห็นความสำคัญในการแสดงความคิดเห็นของท่าน					☐
19	ผู้บริหารจัดหาอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการทำงานให้คณาจารย์อย่างเพียงพอ					☐
20	เพื่อนอาจารย์มีการแนะนำ และช่วยเหลือกันในการสอนและเรื่องอื่น ๆ					☐
21	เพื่อนอาจารย์ในสถาบันยอมรับท่านและให้มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม					☐
22	เพื่อนอาจารย์ให้กำลังใจ และช่วยเหลือท่านเมื่อท่านต้องการปรับปรุงและพัฒนางานให้ดีขึ้น					☐

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเห็น				
		5	4	3	2	1
	ความสามัคคีของอาจารย์					
23	คณาจารย์จะช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอยู่เสมอ					☐
24	คณาจารย์มีความภาคภูมิใจที่ได้ปฏิบัติงานในสถาบันแห่งนี้					☐
25	คณาจารย์มีความสนใจที่จะช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน					☐
26	คณาจารย์ยอมรับในความรู้ความสามารถทางวิชาการของเพื่อนร่วมงาน					☐
27	คณาจารย์เต็มใจในการปฏิบัติงานตามที่ผู้บริหารมอบหมาย					☐
28	คณาจารย์จะกล่าวถึงความสำเร็จของนักศึกษาอยู่เสมอ					☐
29	คณาจารย์มีขวัญและกำลังใจในการทำงานระดับสูง					☐
30	คณาจารย์ยอมรับความผิดพลาดของตนเอง					☐
31	คณาจารย์พร้อมให้อภัยในความผิดพลาดของเพื่อนร่วมงาน					☐
32	อาจารย์ส่วนใหญ่มีน้ำใจนักกีฬา					☐

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านนักศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับปัจจัยด้านนักศึกษาซึ่งประกอบไปด้วยลักษณะปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน พฤติกรรมสังคมกลุ่มเพื่อน และความพร้อมของนักศึกษา

2. โปรดอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียด และขีดเครื่องหมาย ให้ตรงกับตัวเลขที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของท่าน

3. เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเห็น				
		5	4	3	2	1
	พฤติกรรมทางการเรียน					
1	นักศึกษามีความสนใจในการศึกษาเล่าเรียนเป็นอย่างดี					☐
2	นักศึกษาส่วนใหญ่ช่วยเหลือกันในการเรียน					☐
3	นักศึกษามีความสามารถในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ					☐
4	นักศึกษามีความรับผิดชอบในการเรียนเป็นอย่างดี					☐
5	นักศึกษาสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำของอาจารย์ได้อย่างถูกต้อง					☐
6	นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน					☐
7	นักศึกษาส่วนใหญ่สนใจใฝ่รู้ตลอดเวลา					☐
8	นักศึกษาส่วนใหญ่รับผิดชอบต่อการทำรายงานตามที่อาจารย์มอบหมาย					☐

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเห็น				
		5	4	3	2	1
	พฤติกรรมสังคมกลุ่มเพื่อน					
9	นักศึกษาให้ความร่วมมือกับอาจารย์ในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างดี					
10	นักศึกษาส่วนใหญ่ขอความช่วยเหลือจากอาจารย์เมื่อมีปัญหาในการเรียน					
11	นักศึกษาอยู่ร่วมกันด้วยความสนิทสนมสามัคคีกัน					
12	นักศึกษาส่วนใหญ่มีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาหารือเมื่อมีปัญหาในด้านต่าง ๆ ได้					
13	นักศึกษาพร้อมให้กำลังใจและช่วยเหลือเพื่อนที่มีปัญหา					
14	นักศึกษาร่วมกันทำงานกลุ่มได้เป็นอย่างดี					
15	นักศึกษาสามารถจัดกิจกรรมทางวิชาการตามที่อาจารย์มอบหมายได้เป็นอย่างดี					
16	นักศึกษาแบ่งเวลาเรียนกับการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเหมาะสม					
17	นักศึกษารุ่นพี่มีสัมพันธภาพอันดีกับรุ่นน้อง					
18	นักศึกษาส่วนใหญ่สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อน ๆ ได้ดี					
19	นักศึกษาส่วนใหญ่มีการทบทวนบทเรียนร่วมกันก่อนสอบ					

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเห็น				
		5	4	3	2	1
	ความพร้อมของนักศึกษา					
20	นักศึกษาส่วนใหญ่มีความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจเพียงพอในการศึกษาเล่าเรียน					
21	นักศึกษามีความพร้อมด้านเศรษฐกิจในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน					
22	นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเข้าใจในระเบียบของสถาบัน					
23	นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าใจในระบบการเรียนการสอนของสถาบัน					
24	นักศึกษามีความรู้พื้นฐานเพียงพอสำหรับการศึกษา					
25	นักศึกษาส่วนใหญ่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เหมาะสมกับการเป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา					
26	นักศึกษาส่วนใหญ่มีความต้องการและสนใจในการเข้าเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา					
27	นักศึกษาส่วนใหญ่ตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียนเป็นอย่างดี					
28	นักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวญาติพี่น้องให้เข้าเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา					

ตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ต้องการทราบประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา 5 ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ด้านการบริหารทั่วไป 2) ด้านการบริหารงานวิชาการ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล 4) ด้านการบริหารงานการเงิน และ 5) ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ว่ามีการปฏิบัติในแต่ละด้านมากน้อยเพียงใด

2. โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริง และขีดเครื่องหมาย ให้ตรงกับตัวเลขที่เป็นคำตอบของท่านเพียงคำตอบเดียว

3. เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติหรือปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการบริหารงานทั่วไป					
1	มีการวางแผนการดำเนินงานเป็นลายลักษณ์อักษร					
2	มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ทุกระดับ					
3	มีการจัดทำเอกสารที่เป็นคู่มือเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกฝ่าย					
4	มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานทั่วไป					
5	มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน					
6	มีการจัดทำและจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้มาติดต่อ					
7	มีการจัดทำฐานข้อมูลสำหรับการติดต่อและประสานงานกับบุคคลต่างๆ					
8	มีการจัดทำเอกสารอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน					
9	มีการจัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัย มาใช้อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน					

สำหรับผู้วิจัย

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ					
		5	4	3	2	1	
10	มีการกำหนดเกณฑ์การปฏิบัติงานของบุคลากรตามความรู้และประสบการณ์						☐
11	ด้านการบริหารงานวิชาการ มีการวางแผนการดำเนินงานด้านการพัฒนาและการปรับปรุงหลักสูตรบัณฑิตศึกษา						☐
12	มีการวิจัยที่ตอบสนองต่อการปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน						☐
13	มีการวางแผนการจัดสรรทรัพยากรการพัฒนาอาจารย์ อาครสถานที่และนักศึกษา						☐
14	มีการวางระบบการบริหารงานวิชาการที่ยึดผู้เรียนและชุมชนเป็นสำคัญ						☐
15	มีการจัดทำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจากสภาพปัญหาและแนวโน้มความต้องการของท้องถิ่น						☐
16	มีการกำหนดแนวทางที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นสำหรับการวิจัยของอาจารย์และนักศึกษา						☐
17	มีการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานสำหรับติดตามประเมินผลจัดการเรียนการสอนและการวิจัย						☐
18	คณะกรรมการบริหารวิชาการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม						☐
19	มีหน่วยประสานงานเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการฝึกประสบการณ์การวิจัยทั้งภายในและภายนอกสถาบัน						☐
20	มีการจัดสัมมนาทางวิชาการ						☐
21	ด้านการบริหารงานบุคคล มีการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการคัดเลือกอาจารย์ผู้สอนในระดับบัณฑิตศึกษา						☐

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ					
		5	4	3	2	1	
22	มีการจัดทำเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติให้อาจารย์ทำหน้าที่ควบคุมปริญญาโท						☐
23	มีการจัดทำแผนงานและนโยบายการพัฒนาคุณภาพและคุณวุฒิอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา						☐
24	มีการมอบหมายให้บุคลากรทุกฝ่ายได้ปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถ						☐
25	มีการกำกับติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์และบุคลากรอย่างเป็นระบบ						☐
26	มีการนำผลการประเมินการปฏิบัติงานมาพัฒนาบุคลากรและระบบการทำงาน						☐
27	มีผลการศึกษาและการวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงงานบริหารบุคคล						☐
28	มีการจัดทำเกณฑ์การแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษาเพื่อเสริมประสบการณ์และทักษะในงานบริหารบุคคลระหว่างสถาบัน						☐
29	มีการจัดทำระบบเสริมสร้างแรงจูงใจในการสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร						☐
30	มีการตอบแทนการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม						☐
	<u>ด้านการบริหารงานการเงิน</u>						
31	มีการวางแผนกลยุทธ์การพัฒนาระบบการบริหารงานการเงินและควบคุมงบประมาณ						☐
32	มีการกำหนดนโยบายการบริหารการเงินและควบคุมงบประมาณที่สอดคล้องกับเป้าหมายของระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงาน						☐
33	มีการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานและมาตรฐานการบริหารการเงินและควบคุมงบประมาณสำหรับเจ้าหน้าที่และบุคลากร						☐

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ					
		5	4	3	2	1	
34	มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลการบริหารการเงินและควบคุมงบประมาณในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานสนับสนุนการบริหารในสถาบัน						☐
35	มีการบันทึกข้อมูลทางบัญชีการเงินและงบประมาณที่เป็นปัจจุบัน						☐
36	มีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์เปรียบเทียบทางการเงินเพื่อการบริหารและจัดการศึกษา						☐
37	มีการกำหนดสัดส่วนของงบประมาณให้มีความเพียงพอต่อความต้องการในการจัดการศึกษา						☐
38	มีการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในการจัดการศึกษา						☐
39	มีการวางแผนการจัดสรรงบประมาณการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาไว้โดยเฉพาะ						☐
40	มีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณโครงการต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้						☐
41	ด้านการพัฒนาท้องถิ่น มีการจัดทำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจากภูมิปัญญาไทยตามสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นโดยตรง						☐
42	มีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ทักษะ และวิสัยทัศน์ของผู้นำท้องถิ่น						☐
43	มีการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง						☐
44	มีการวางแผนการผลิตบัณฑิตศึกษาที่มุ่งตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น						☐
45	มีการสนับสนุนการวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษาที่สามารถแก้ปัญหาของท้องถิ่นได้						☐

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ					
		5	4	3	2	1	
46	มีการส่งเสริมให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตของชุมชน						☐
47	มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่นเพื่อร่วมจัดบัณฑิตศึกษา						☐
48	มีกระบวนการส่งเสริมการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น						☐
49	มีการจัดทำระบบการนำความรู้ที่ได้จากการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาไปใช้แก้ไขปัญหาของท้องถิ่น						☐
50	มีการจัดทำระบบการศึกษาท้องถิ่นชัดเจน						☐

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ข้อมูล

นิพนธ์ วรรณเวช

นิสิตปริญญาเอกสาขาการอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้วิจัย

แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร

แบบสอบถามฉบับนี้มี 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้นำ

ตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง [] ตามที่เป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ
 - ต่ำกว่า 35 ปี
 - 35-45 ปี
 - มากกว่า 45 ปี
3. ระดับการศึกษา
 - ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก อื่น ๆ
4. ประสบการณ์ทางการบริหาร
 - จำนวน.....ปี
5. ท่านเคยบริหารงานในตำแหน่งคณบดี, รองอธิการบดี หรืออธิการบดีมาก่อนหรือไม่
 - เคย
 - ไม่เคย

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะด้วยกันได้แก่ สภาพทางกายภาพ และการบริหารหลักสูตร และในการบริหารงานภายในสถาบันได้มีการปฏิบัติเกี่ยวกับลักษณะปัจจัยเหล่านี้ในระดับใดขอให้ท่านตอบตามความเป็นจริง

2. โปรดขีดเครื่องหมาย ให้ตรงกับตัวเลขที่เป็นคำตอบของท่านเพียงคำตอบเดียว

3. เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติหรือปฏิบัติน้อยที่สุด

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ					
		5	4	3	2	1	
	สภาพทางกายภาพ						
1	มีการจัดหาเครื่องช่วยสอน เช่น เครื่องขยายเสียง เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ไว้ในห้องเรียน						☐
2	มีการจัดหาอุปกรณ์ที่สามารถเชื่อมโยงสื่อต่าง ๆ เช่น เชื่อมต่อเครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องขยายคอมพิวเตอร์ (Internet) วีดีโอ Projector ไว้ในห้องเรียนบัณฑิต						☐
3	มีการจัดหาเอกสารตำรา งานวิจัยทั้งไทยและต่างประเทศ วารสาร วิทยานิพนธ์รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ให้นักศึกษาได้ค้นคว้าในห้องสมุด						☐
4	มีการบริการนักศึกษาด้านคมนาคมเพื่อความสะดวกในการเดินทางมาเรียนที่สถาบัน						☐
5	มีการจัดวางระบบการจราจรภายในสถาบันให้สะดวกและปลอดภัยแก่นักศึกษาที่มาเรียน						☐

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ					
		5	4	3	2	1	
6	มีการให้บริการจัดทำเอกสารรายงานของสถาบันโดยเฉพาะ						☐
7	มีการกำหนดหน่วยบริการเอกสารภายในสถาบันให้มีความสะดวกและคล่องตัว						☐
8	มีการรักษาความสะอาดของห้องน้ำอยู่เสมอ						☐
	การบริหารหลักสูตร						
9	มีการกำหนดเกณฑ์ของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาทุกหลักสูตร						☐
10	คณะกรรมการบริหารหลักสูตรมีการจัดประชุมเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน						☐
11	มีการกำหนดนโยบายที่เป็นจุดเน้นของการพัฒนาหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษา						☐
12	คณะกรรมการบริหารหลักสูตรมีการร่วมกันพิจารณาคัดเลือกอาจารย์ผู้สอนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้						☐
13	คณะกรรมการบริหารหลักสูตรมีการประชุมปรึกษาหารือในเรื่องของคุณภาพบัณฑิตตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏ						☐
14	คณะกรรมการบริหารหลักสูตรกำหนดมาตรการในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการจัดการศึกษา						☐
15	คณะกรรมการบริหารหลักสูตรมีการติดตามผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา						☐
16	มีการกำหนดระยะเวลาของการปรับปรุงหลักสูตร						☐
17	มีการวางแผนการประเมินหลักสูตรไว้ทุกๆ 5 ปี						☐
18	มีการจัดวางระบบการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาอย่างเหมาะสม						☐
19	มีการจัดระบบการติดตามผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษา						☐

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้นำ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำที่ผู้บริหารใช้ปฏิบัติในการบริหารสถาบันซึ่งแบ่งออกเป็น 2 มิติด้วยกันได้แก่ มิติมุ่งสัมพันธ์ และมิติมุ่งงาน

2. ข้อความในแต่ละข้อเป็นข้อความที่ท่านในฐานะผู้บริหารได้เห็นความสำคัญและนำพฤติกรรมเหล่านี้มาใช้ในการบริหารงานของท่านมากน้อยเพียงใด

3. โปรดขีดเครื่องหมาย ให้ตรงกับตัวเลขที่เป็นคำตอบของท่านเพียงคำตอบเดียว

4. เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 5 คะแนน มีพฤติกรรมการปฏิบัติเช่นนั้นเกือบตลอดเวลาหรือเป็นประจำ
- 4 คะแนน มีพฤติกรรมปฏิบัติเช่นนั้นบ่อยมาก
- 3 คะแนน มีพฤติกรรมปฏิบัติเช่นนั้นบ่อย
- 2 คะแนน มีพฤติกรรมปฏิบัติเช่นนั้นบางครั้ง
- 1 คะแนน ไม่เคยมีพฤติกรรมปฏิบัติเช่นนั้นเลยหรือมีน้อย

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ					
		5	4	3	2	1	
1	ข้าพเจ้าจัดประชุมเพื่อชี้แจงวิธีการทำงานของข้าพเจ้าให้คณาจารย์ได้เข้าใจ						☐
2	ข้าพเจ้าประชุมชี้แจงแก่คณาจารย์ถึงภาวะการเปลี่ยนแปลงของสถาบันในปัจจุบัน						☐
3	ข้าพเจ้าชี้แจงแก่คณาจารย์เกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน						☐
4	ข้าพเจ้าบริหารงานตามภารกิจของสถาบัน						☐
5	ข้าพเจ้าบริหารตามแผนงานที่วางไว้						☐
6	ข้าพเจ้ากำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการปฏิบัติงานของอาจารย์						☐
7	ข้าพเจ้าใช้คนเหมาะสมกับการทำงานในแต่ละประเภท						☐
8	ข้าพเจ้าให้อาจารย์ได้แก้ไขผลงานที่บกพร่อง						☐
9	ข้าพเจ้ากำหนดกรอบเวลาในการปฏิบัติงานของอาจารย์						☐

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ					
		5	4	3	2	1	
10	ข้าพเจ้าได้จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของสถาบันให้อาจารย์ได้รับทราบ						☐
11	ข้าพเจ้าสนับสนุนอุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อให้อาจารย์ได้ปฏิบัติงานเต็มความสามารถ						☐
12	ข้าพเจ้าจัดระบบตรวจสอบการทำงานเพื่อให้อาจารย์ได้ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ						☐
13	ข้าพเจ้าได้จัดทำเอกสารการแบ่งสายการปฏิบัติงานของอาจารย์และเจ้าหน้าที่						☐
14	ข้าพเจ้ารับฟังความคิดเห็นของคณาจารย์						☐
15	ข้าพเจ้าจะขอคำแนะนำจากคณาจารย์ก่อนการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญๆ						☐
16	ข้าพเจ้าบริหารงานตามสายการบังคับบัญชาในระบบราชการ						☐
17	ข้าพเจ้าจะปรึกษารื้อหรือกับคณาจารย์เป็นส่วนใหญ่ในการปฏิบัติงาน						☐
18	ข้าพเจ้าได้จัดสรรเวลาให้คณาจารย์ได้มีโอกาสเข้าพบปะพูดคุย						☐
19	ข้าพเจ้ายอมรับและดำเนินการตามข้อเสนอแนะของคณาจารย์						☐
20	ข้าพเจ้าให้ความเป็นกันเองกับคณาจารย์						☐
21	ข้าพเจ้าชอบพูดคุยกับคณาจารย์นอกเวลา						☐
22	ข้าพเจ้าพร้อมและเต็มใจที่จะปรับปรุงการทำงานของข้าพเจ้าตามที่คณาจารย์แนะนำ						☐
23	ข้าพเจ้าพยายามให้คณาจารย์มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับงานที่สำคัญ ๆ ของสถาบัน						☐
24	ข้าพเจ้าพยายามปรับปรุงระบบการทำงานในสถาบัน						☐
25	ข้าพเจ้าปฏิบัติต่อคณาจารย์อย่างยุติธรรม						☐

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ					
		5	4	3	2	1	
26	ข้าพเจ้าทำหน้าที่ประสานงานการทำงานของคณาจารย์						☐
27	ข้าพเจ้าพยายามใช้มนุษยสัมพันธ์เพื่อให้คณาจารย์รู้สึกสบายใจในตอนที่สนทนากับข้าพเจ้า						☐
28	ข้าพเจ้าส่งเสริมให้คณาจารย์มีความสัมพันธ์ที่ดีและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน						☐
29	ข้าพเจ้าสามารถแก้ปัญหาในงานได้ลุล่วง						☐

ตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ต้องการทราบประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา 5 ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ด้านการบริหารทั่วไป 2) ด้านการบริหารงานวิชาการ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล 4) ด้านการบริหารงานการเงิน และ 5) ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ว่ามีการปฏิบัติในแต่ละด้านมากน้อยเพียงใด

2. โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริง และขีดเครื่องหมาย ให้ตรงกับตัวเลขที่เป็นคำตอบของท่านเพียงคำตอบเดียว

3. เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติหรือปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	<u>ด้านการบริหารงานทั่วไป</u>					
1	มีการวางแผนการดำเนินงานเป็นลายลักษณ์อักษร					
2	มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ทุกระดับ					
3	มีการจัดทำเอกสารที่เป็นคู่มือเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกฝ่าย					
4	มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานทั่วไป					
5	มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน					
6	มีการจัดทำและจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้มาติดต่อ					
7	มีการจัดทำฐานข้อมูลสำหรับการติดต่อและประสานงานกับบุคคลต่างๆ					
8	มีการจัดทำเอกสารอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน					
9	มีการจัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัย มาใช้อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน					

สำหรับผู้วิจัย

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ					
		5	4	3	2	1	
10	มีการกำหนดเกณฑ์การปฏิบัติงานของบุคลากรตามความรู้และประสบการณ์						☐
11	ด้านการบริหารงานวิชาการ มีการวางแผนการดำเนินงานด้านการพัฒนาและการปรับปรุงหลักสูตรบัณฑิตศึกษา						☐
12	มีการวิจัยที่ตอบสนองต่อการปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน						☐
13	มีการวางแผนการจัดสรรทรัพยากรการพัฒนาอาจารย์ อาครสถานที่และนักศึกษา						☐
14	มีการวางระบบการบริหารงานวิชาการที่ยึดผู้เรียนและชุมชนเป็นสำคัญ						☐
15	มีการจัดทำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจากสภาพปัญหาและแนวโน้มความต้องการของท้องถิ่น						☐
16	มีการกำหนดแนวทางที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นสำหรับการวิจัยของอาจารย์และนักศึกษา						☐
17	มีการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานสำหรับติดตามประเมินผล การจัดการเรียนการสอนและการวิจัย						☐
18	คณะกรรมการบริหารวิชาการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วม						☐
19	มีหน่วยประสานงานเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการฝึก ประสบการณ์การวิจัยทั้งภายในและภายนอกสถาบัน						☐
20	มีการจัดสัมมนาทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ						☐
21	ด้านการบริหารงานบุคคล มีการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการคัดเลือกอาจารย์ผู้สอนใน ระดับบัณฑิตศึกษา						☐

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ					
		5	4	3	2	1	
22	มีการจัดทำเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติให้อาจารย์ทำหน้าที่ควบคุมปริญญาโท						☐
23	มีการจัดทำแผนงานและนโยบายการพัฒนาคุณภาพและคุณวุฒิอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา						☐
24	มีการมอบหมายให้บุคลากรทุกฝ่ายได้ปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถ						☐
25	มีการกำกับติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์และบุคลากรอย่างเป็นระบบ						☐
26	มีการนำผลการประเมินการปฏิบัติงานมาพัฒนาบุคลากรและระบบการทำงาน						☐
27	มีผลการศึกษาและการวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงงานบริหารบุคคล						☐
28	มีการจัดทำเกณฑ์การแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษาเพื่อเสริมประสบการณ์และทักษะในงานบริหารบุคคลระหว่างสถาบัน						☐
29	มีการจัดทำระบบเสริมสร้างแรงจูงใจในการสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร						☐
30	มีการตอบแทนการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม						☐
	<u>ด้านการบริหารงานการเงิน</u>						
31	มีการวางแผนกลยุทธ์การพัฒนาระบบการบริหารงานการเงินและควบคุมงบประมาณ						☐
32	มีการกำหนดนโยบายการบริหารการเงินและควบคุมงบประมาณที่สอดคล้องกับเป้าหมายของระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงาน						☐
33	มีการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานและมาตรฐานการบริหารการเงินและควบคุมงบประมาณสำหรับเจ้าหน้าที่และบุคลากร						☐

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ					
		5	4	3	2	1	
34	มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลการบริหารการเงินและควบคุมงบประมาณในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานสนับสนุนการบริหารในสถาบัน						☐
35	มีการบันทึกข้อมูลทางบัญชีการเงินและงบประมาณที่เป็นปัจจุบัน						☐
36	มีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์เปรียบเทียบทางการเงินเพื่อการบริหารและจัดการศึกษา						☐
37	มีการกำหนดสัดส่วนของงบประมาณให้มีความเพียงพอต่อความต้องการในการจัดการศึกษา						☐
38	มีการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในการจัดการศึกษา						☐
39	มีการวางแผนการจัดสรรงบประมาณการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาไว้โดยเฉพาะ						☐
40	มีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณโครงการต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้						☐
41	ด้านการพัฒนาท้องถิ่น มีการจัดทำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจากภูมิปัญญาไทยตามสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นโดยตรง						☐
42	มีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ทักษะ และวิสัยทัศน์ของผู้นำท้องถิ่น						☐
43	มีการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง						☐
44	มีการวางแผนการผลิตบัณฑิตศึกษาที่มุ่งตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น						☐
45	มีการสนับสนุนการวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษาที่สามารถแก้ปัญหาของท้องถิ่นได้						☐

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ					
		5	4	3	2	1	
46	มีการส่งเสริมให้นักศึกษาบัณฑิตศึกษาทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตของชุมชน						☐
47	มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่นเพื่อร่วมจัดบัณฑิตศึกษา						☐
48	มีกระบวนการส่งเสริมการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น						☐
49	มีการจัดทำระบบการนำความรู้ที่ได้จากการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาไปใช้แก้ไขปัญหาของท้องถิ่น						☐
50	มีการจัดทำระบบการศึกษาท้องถิ่นชัดเจน						☐

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ข้อมูล

นิพนธ์ วรรณเวช

นิสิตปริญญาเอกสาขาการอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้วิจัย

แบบสอบถามสำหรับอาจารย์

แบบสอบถามฉบับนี้มี 4 ตอน ได้แก่

- ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านอาจารย์
- ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านนักศึกษา
- ตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ลงในช่อง [] ตามที่เป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ
 - ต่ำกว่า 35 ปี
 - 35-45 ปี
 - มากกว่า 45 ปี
3. ระดับการศึกษา
 - ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก อื่นๆ
4. ประสบการณ์การทำงาน จำนวน.....ปี

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านอาจารย์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับปัจจัยด้านอาจารย์ซึ่งประกอบไปด้วยลักษณะปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในงาน ความสามัคคี และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของอาจารย์

2. โปรดอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียด และขีดเครื่องหมาย ให้ตรงกับตัวเลขที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของท่าน

3. เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ
- 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยมากที่สุด

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเห็น				
		5	4	3	2	1
	ความพึงพอใจในงาน					
1	ท่านมีความพอใจกับการทำงานในปัจจุบัน					
2	ท่านมีความรู้สึกสนุกกับการปฏิบัติหน้าที่การงาน					
3	ท่านพอใจกับผลตอบแทนที่ได้รับในปัจจุบัน					
4	ท่านพอใจในการทำหน้าที่อาจารย์ และพอใจในหน้าที่อื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายให้					
5	ท่านพอใจกับสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน					
6	ท่านรู้สึกยินดีเสมอที่ได้ทำงานกับเพื่อนร่วมงานของท่าน					
7	ท่านพร้อมและเต็มใจที่จะทำงานให้สถาบันของท่าน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเห็น				
		5	4	3	2	1
	<u>การได้รับการสนับสนุนทางสังคม</u>					
8	ผู้บริหารสนับสนุน และให้กำลังใจท่านในการปรับปรุงและพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ในด้านการทำงานของท่าน					☐
9	ความเห็นของท่านส่วนใหญ่จะได้รับการยอมรับจากผู้บริหาร					☐
10	ผู้บริหารพร้อมจะให้อภัยในสิ่งที่ท่านผิดพลาด และไม่ซ้ำเติม					☐
11	ผู้บริหารให้ความสำคัญกับท่านเท่ากับผู้ร่วมงานคนอื่น ๆ					☐
12	ท่านได้รับความช่วยเหลือในเรื่องอื่น ๆ นอกจากการทำงาน					☐
13	เพื่อนอาจารย์ไม่ซ้ำเติมท่านเมื่อท่านผิดพลาด					☐
14	ผู้บริหารระดับสูงเปิดโอกาสให้ท่านเข้าพบได้อย่างสะดวก					☐
15	ผู้บริหารระดับสูงชี้แนะท่านในสิ่งที่ท่านควรปรับปรุง					☐
16	ผู้บริหารได้กำหนดค่าตอบแทน และความดีความชอบตามภาระงานที่ท่านได้ทำอย่างเหมาะสม					☐
17	ผู้บริหารระดับสูงเปิดโอกาสให้ท่านมีส่วนร่วมทางการบริหาร					☐
18	ผู้บริหารเห็นความสำคัญในการแสดงความคิดเห็นของท่าน					☐
19	ผู้บริหารจัดหาอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการทำงานให้คณาจารย์อย่างเพียงพอ					☐
20	เพื่อนอาจารย์มีการแนะนำ และช่วยเหลือกันในการสอนและเรื่องอื่น ๆ					☐
21	เพื่อนอาจารย์ในสถาบันยอมรับท่านและให้มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม					☐
22	เพื่อนอาจารย์ให้กำลังใจ และช่วยเหลือท่านเมื่อท่านต้องการปรับปรุงและพัฒนางานให้ดีขึ้น					☐

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเห็น				
		5	4	3	2	1
	ความสามัคคีของอาจารย์					
23	คณาจารย์จะช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอยู่เสมอ					☐
24	คณาจารย์มีความภาคภูมิใจที่ได้ปฏิบัติงานในสถาบันแห่งนี้					☐
25	คณาจารย์มีความสนใจที่จะช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน					☐
26	คณาจารย์ยอมรับในความรู้ความสามารถทางวิชาการของเพื่อนร่วมงาน					☐
27	คณาจารย์เต็มใจในการปฏิบัติงานตามที่ผู้บริหารมอบหมาย					☐
28	คณาจารย์จะกล่าวถึงความสำเร็จของนักศึกษาอยู่เสมอ					☐
29	คณาจารย์มีขวัญและกำลังใจในการทำงานระดับสูง					☐
30	คณาจารย์ยอมรับความผิดพลาดของตนเอง					☐
31	คณาจารย์พร้อมให้อภัยในความผิดพลาดของเพื่อนร่วมงาน					☐
32	อาจารย์ส่วนใหญ่มีน้ำใจนักกีฬา					☐

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านนักศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับปัจจัยด้านนักศึกษาซึ่งประกอบไปด้วยลักษณะปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน พฤติกรรมสังคมกลุ่มเพื่อน และความพร้อมของนักศึกษา

2. โปรดอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียด และขีดเครื่องหมาย ให้ตรงกับตัวเลขที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของท่าน

3. เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเห็น				
		5	4	3	2	1
	พฤติกรรมทางการเรียน					
1	นักศึกษามีความสนใจในการศึกษาเล่าเรียนเป็นอย่างดี					☐
2	นักศึกษาส่วนใหญ่ช่วยเหลือกันในการเรียน					☐
3	นักศึกษามีความสามารถในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ					☐
4	นักศึกษามีความรับผิดชอบในการเรียนเป็นอย่างดี					☐
5	นักศึกษาสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำของอาจารย์ได้อย่างถูกต้อง					☐
6	นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน					☐
7	นักศึกษาส่วนใหญ่สนใจใฝ่รู้ตลอดเวลา					☐
8	นักศึกษาส่วนใหญ่รับผิดชอบต่อการทำรายงานตามที่อาจารย์มอบหมาย					☐

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเห็น				
		5	4	3	2	1
	พฤติกรรมสังคมกลุ่มเพื่อน					
9	นักศึกษาให้ความร่วมมือกับอาจารย์ในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างดี					
10	นักศึกษาส่วนใหญ่ขอความช่วยเหลือจากอาจารย์เมื่อมีปัญหาในการเรียน					
11	นักศึกษาอยู่ร่วมกันด้วยความสนิทสนมสามัคคีกัน					
12	นักศึกษาส่วนใหญ่มีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาหารือเมื่อมีปัญหาในด้านต่าง ๆ ได้					
13	นักศึกษาพร้อมให้กำลังใจและช่วยเหลือเพื่อนที่มีปัญหา					
14	นักศึกษาร่วมกันทำงานกลุ่มได้เป็นอย่างดี					
15	นักศึกษาสามารถจัดกิจกรรมทางวิชาการตามที่อาจารย์มอบหมายได้เป็นอย่างดี					
16	นักศึกษาแบ่งเวลาเรียนกับการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเหมาะสม					
17	นักศึกษารุ่นพี่มีสัมพันธภาพอันดีกับรุ่นน้อง					
18	นักศึกษาส่วนใหญ่สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อน ๆ ได้ดี					
19	นักศึกษาส่วนใหญ่มีการทบทวนบทเรียนร่วมกันก่อนสอบ					

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเห็น				
		5	4	3	2	1
	ความพร้อมของนักศึกษา					
20	นักศึกษาส่วนใหญ่มีความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจเพียงพอในการศึกษาเล่าเรียน					☐
21	นักศึกษามีความพร้อมด้านเศรษฐกิจในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน					☐
22	นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเข้าใจในระเบียบของสถาบัน					☐
23	นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าใจในระบบการเรียนการสอนของสถาบัน					☐
24	นักศึกษามีความรู้พื้นฐานเพียงพอสำหรับการศึกษา					☐
25	นักศึกษาส่วนใหญ่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เหมาะสมกับการเป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา					☐
26	นักศึกษาส่วนใหญ่มีความต้องการและสนใจในการเข้าเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา					☐
27	นักศึกษาส่วนใหญ่ตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียนเป็นอย่างดี					☐
28	นักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวญาติพี่น้องให้เข้าเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา					☐

ตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ต้องการทราบประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา 5 ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ด้านการบริหารทั่วไป 2) ด้านการบริหารงานวิชาการ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล 4) ด้านการบริหารงานการเงิน และ 5) ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ว่ามีการปฏิบัติในแต่ละด้านมากน้อยเพียงใด

2. โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริง และขีดเครื่องหมาย ให้ตรงกับตัวเลขที่เป็นคำตอบของท่านเพียงคำตอบเดียว

3. เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติหรือปฏิบัติน้อยที่สุด

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	<u>ด้านการบริหารงานทั่วไป</u>					
1	มีการวางแผนการดำเนินงานเป็นลายลักษณ์อักษร					
2	มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ทุกระดับ					
3	มีการจัดทำเอกสารที่เป็นคู่มือเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกฝ่าย					
4	มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานทั่วไป					
5	มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน					
6	มีการจัดทำและจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้มาติดต่อ					
7	มีการจัดทำฐานข้อมูลสำหรับการติดต่อและประสานงานกับบุคคลต่างๆ					
8	มีการจัดทำเอกสารอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน					
9	มีการจัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัย มาใช้อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน					

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ					
		5	4	3	2	1	
10	มีการกำหนดเกณฑ์การปฏิบัติงานของบุคลากรตามความรู้และประสบการณ์						☐
11	ด้านการบริหารงานวิชาการ มีการวางแผนการดำเนินงานด้านการพัฒนาและการปรับปรุงหลักสูตรบัณฑิตศึกษา						☐
12	มีการวิจัยที่ตอบสนองต่อการปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน						☐
13	มีการวางแผนการจัดสรรทรัพยากรการพัฒนาอาจารย์ อาครสถานที่และนักศึกษา						☐
14	มีการวางระบบการบริหารงานวิชาการที่ยึดผู้เรียนและชุมชนเป็นสำคัญ						☐
15	มีการจัดทำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจากสภาพปัญหาและแนวโน้มความต้องการของท้องถิ่น						☐
16	มีการกำหนดแนวทางที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นสำหรับการวิจัยของอาจารย์และนักศึกษา						☐
17	มีการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานสำหรับติดตามประเมินผลจัดการเรียนการสอนและการวิจัย						☐
18	คณะกรรมการบริหารวิชาการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม						☐
19	มีหน่วยประสานงานเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการฝึกประสบการณ์การวิจัยทั้งภายในและภายนอกสถาบัน						☐
20	มีการจัดสัมมนาทางวิชาการ						☐
21	ด้านการบริหารงานบุคคล มีการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการคัดเลือกอาจารย์ผู้สอนในระดับบัณฑิตศึกษา						☐

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ					
		5	4	3	2	1	
22	มีการจัดทำเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติให้อาจารย์ทำหน้าที่ควบคุมปริญญาโท						☐
23	มีการจัดทำแผนงานและนโยบายการพัฒนาคุณภาพและคุณวุฒิอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา						☐
24	มีการมอบหมายให้บุคลากรทุกฝ่ายได้ปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถ						☐
25	มีการกำกับติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์และบุคลากรอย่างเป็นระบบ						☐
26	มีการนำผลการประเมินการปฏิบัติงานมาพัฒนาบุคลากรและระบบการทำงาน						☐
27	มีผลการศึกษาและการวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงงานบริหารบุคคล						☐
28	มีการจัดทำเกณฑ์การแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษาเพื่อเสริมประสบการณ์และทักษะในงานบริหารบุคคลระหว่างสถาบัน						☐
29	มีการจัดทำระบบเสริมสร้างแรงจูงใจในการสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร						☐
30	มีการตอบแทนการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม						☐
	<u>ด้านการบริหารงานการเงิน</u>						
31	มีการวางแผนกลยุทธ์การพัฒนาระบบการบริหารงานการเงินและควบคุมงบประมาณ						☐
32	มีการกำหนดนโยบายการบริหารการเงินและควบคุมงบประมาณที่สอดคล้องกับเป้าหมายของระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงาน						☐
33	มีการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานและมาตรฐานการบริหารการเงินและควบคุมงบประมาณสำหรับเจ้าหน้าที่และบุคลากร						☐

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ					
		5	4	3	2	1	
34	มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลการบริหารการเงินและควบคุมงบประมาณในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานสนับสนุนการบริหารในสถาบัน						☐
35	มีการบันทึกข้อมูลทางบัญชีการเงินและงบประมาณที่เป็นปัจจุบัน						☐
36	มีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์เปรียบเทียบทางการเงินเพื่อการบริหารและจัดการศึกษา						☐
37	มีการกำหนดสัดส่วนของงบประมาณให้มีความเพียงพอต่อความต้องการในการจัดการศึกษา						☐
38	มีการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในการจัดการศึกษา						☐
39	มีการวางแผนการจัดสรรงบประมาณการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาไว้โดยเฉพาะ						☐
40	มีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณโครงการต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้						☐
41	ด้านการพัฒนาท้องถิ่น มีการจัดทำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจากภูมิปัญญาไทยตามสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นโดยตรง						☐
42	มีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ทักษะ และวิสัยทัศน์ของผู้นำท้องถิ่น						☐
43	มีการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง						☐
44	มีการวางแผนการผลิตบัณฑิตศึกษาที่มุ่งตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น						☐
45	มีการสนับสนุนการวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษาที่สามารถแก้ปัญหาของท้องถิ่นได้						☐

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายนิพนธ์ วรรณเวช
วันเดือนปีเกิด	17 มกราคม 2504
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	50/29 ต.ดอนตะโก อ.เมือง ราชบุรี 70000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ ระดับ 7 โปรแกรมวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง อ.จอมบึง จ.ราชบุรี 70150
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง อ.จอมบึง จ.ราชบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2522	มัธยมศึกษาปีที่ 5 (ศิลป์-คณิตศาสตร์) โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2526	ครุศาสตร์บัณฑิต ค.บ.การสอนวิชาเฉพาะ (ดนตรี) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ.2538	การศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม. (การอุดมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ.2548	การศึกษาดุษฎีบัณฑิต กศ.ด. (การอุดมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ